ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro základní vzdělávání

ŠKOLA - ZÁKLAD ŽIVOTA

č. j.: 272/2007

8. verze

Základní škola a mateřská škola Jankov, okres Benešov

(kulaté razítko)

podpis ředitele školy

1. Identifikační údaje

Identifikační údaje

Údaje o škole: Základní škola a mateřská škola Jankov, okres Benešov
Na Náměstí 29
257 03 Jankov
tel: 317 833 235
IČO: 7503364
IZO: 150013914
RED-IZO: 650013875
e-mail: zs@jankov.net
http://jankov.net
ředitel: Mgr. Václav Nerad

Zřizovatel: Obec Jankov
Na Náměstí 10
257 03 Jankov
tel: 317 833 209
fax: 317 833 291
e-mail: financni@obecjankov.cz
http://www.obecjankov.cz
starostka obce: Bc. Jitka Jonsztová

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání ŠKOLA – ZÁKLAD ŽIVOTA,
Základní škola a mateřská škola Jankov, okres Benešov
Vydán dne 18. 6. 2007
Platnost od 1. 9. 2007

Č. j.: 272/2007

ŠVP ZV – 1. verzi schválila pedagogická rada dne 18. 6. 2007
ŠVP ZV – 2. verzi schválila pedagogická rada dne 19. 6. 2008
ŠVP ZV – 3. verzi schválila pedagogická rada dne 23. 6. 2009
ŠVP ZV – 4. verzi schválila pedagogická rada dne 26. 8. 2010
ŠVP ZV – 5. verzi schválila pedagogická rada dne 28. 6. 2013 – začleněna finanční gramotnost, úprava témat obrana vlasti, boj s korupcí, ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí; úprava vzdělávacích oborů Cizí jazyk a Další cizí jazyk - *(podle RVP ZV platného od 1. 9. 2013)*
ŠVP ZV – 6. verzi schválila pedagogická rada dne 15. 6. 2016– *do ŠVP začleněno vzdělávání žáků s LMP (podle RVP ZV platného od 1. 9. 2016)*
ŠVP ZV – 7. verzi schválila pedagogická rada dne 27. 8. 2020 – *do ŠVP začleněna Osobnostní a sociální výchova jako vyučovací předmět, čtenářská gramotnost*
ŠVP ZV – 8. verzi schválila pedagogická rada dne 16. 6. 2021 – *do ŠVP začleněna Osobnostní a sociální výchova pro 7. ročník, úprava očekávaných výstupů u vzdělávacích oblastí Člověk a společnost, Člověk a příroda, Umění a kultura - (podle RVP ZV platného od 1. 9. 2021)*

Koordinátor programu: Mgr. Jana Boršovská (1. – 5. verze), Mgr. Václav Nerad (6. - 8. verze)

Druhý koordinátor: Mgr. Jana Feřteková (1., 2. a 7. verze), Mgr. Václav Nerad (3. - 5. verze), PaedDr. Jana Sochůrková (6. a 8. verze),

Vedoucí týmů: 1. stupeň – Mgr. Václav Nerad (1. verze)

2. stupeň – PaedDr. Jana Sochůrková (1. verze)

Přílohy:
Příloha č. 1 - Standardy pro základní vzdělávání
Příloha č. 2 - Klasifikační řád
Příloha č. 3 - Pravidla pro udílení výchovných opatření
Příloha č. 4 - Školní program EVVO na ZŠ a MŠ Jankov

2. Charakteristika školy

Naše škola je úplná základní škola s devíti ročníky a devíti třídami. Součástí je mateřská škola, školní družina a školní jídelna. Kapacita školy je 220 dětí. Průměrný počet žáků na třídu nepřekračuje dvacet.

Budova školy se nachází na náměstí, jsou zde všechny třídy i školní družina. Školní jídelna je vzdálena asi 200 metrů. Žáci sem docházejí v doprovodu učitelů. Děti, které jdou z oběda do družiny, vodí také dospělí.

Do Jankova se děti ze spádových obcí dostávají autobusy. Kromě toho je zajištěno dobré autobusové spojení z Votic a Louňovic pod Blaníkem. Škola je umístěna v budově z roku 1927. Od roku 1990 prošla několika rekonstrukcemi. Byla vyměněna okna, provedena nová elektroinstalace, nová fasáda, vybudována plynová kotelna.

Škola má vlastní tělocvičnu, která je kromě vyučování tělesné výchovy využívána pro činnost sportovních kroužků, školní družiny, shromáždění žáků při různých příležitostech. Dále je tělocvična pronajímána pro sportovní činnosti dospělých. Prostory tělocvičny jsou také využívány dětmi z mateřské školy.

Pro účely divadelních představení, výchovných koncertů, vystoupení žáků, zahájení školního roku je rovněž k dispozici sál obecního úřadu.

Máme specializovanou počítačovou pracovnu připojenou na internet a žákovskou cvičnou kuchyni. Kmenové učebny jsou uzpůsobeny pro výuku jazyků, matematiky, chemie, přírodopisu.

Škola využívá jazykovou učebnu též jako počítačovou pracovnu. Celá škola je připojena na školní počítačovou síť, ale též k internetu s rychlým připojením. V každé učebně a ve sborovnách je možné připojení k místní síti i internetu. Na síť je připojena také mateřská škola a školní jídelna.

Učebny jsou vybaveny novým nábytkem.

V současné době je pět učeben vybaveno interaktivními tabulemi, do sedmi byly pořízeny keramické tabule.

Součástí školy je školní družina, která ve svých činnostech dále rozvíjí klíčové kompetence, které žáci získávají na 1. stupni. Družina je vybavena množstvím her, vychovatelky organizují soutěže, přehlídky, akce, které prezentují školu na veřejnosti (průvody masek, mikulášské nadílky, předvánoční akce).

V roce 2010 byl přistavěn nový moderní pavilon mateřské školy (nyní má školka kapacitu 48 míst). Ve staré části školky bylo kompletně zrenovováno sociální zařízení pro děti i pro personál. Celá školka byla vybavena novým nábytkem, včetně obou kuchyněk a šaten.

V témže roce byla zrenovována školní kuchyně, takže dnes její vybavení plně odpovídá evropským normám.

Věnujeme péči dětem se specifickými poruchami učení a chování. Pravidelně s nimi pracuje vyškolená učitelka. Pracují individuálně v malých skupinách. Logopedická péče probíhá už od mateřské školy, dále se s žáky pracuje, dokud je potřeba. Integrujeme žáky s lehkým mentálním postižením i s tělesným postižením.

Zásluhou zřizovatele školy byly v roce 2019 v podkroví budovy školy zřízeny dvě odborné pracovny, jazyková a přírodovědná. V celé budově byla rozvedena datová síť, která umožní ze všech učeben přístup k internetu. Rekonstrukcí sociálních zařízení a vybudováním výtahu se stala budova bezbariérovou.

Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor se v současné době skládá ze třinácti učitelů, tří vychovatelek a asistentek pedagoga. Všichni mají pedagogické vzdělání, většina má vysokoškolské vzdělání. Vychovatelky mají odpovídající vzdělání. Asistentky pedagoga se pravidelně vzdělávají. Logopedické asistentky jsou také kvalifikované.

Všichni pedagogičtí pracovníci se pravidelně dále vzdělávají. Mimo vyučování se věnují zájmové činnosti žáků, vedou kroužky, organizují třídní výlety, několikadenní společné pobyty tříd v přírodě, spaníčka tříd ve škole. Organizují pravidelné výstavy a veřejná vystoupení žáků.
Škola má kvalifikovanou výchovnou poradkyni, kvalifikovaného ICT koordinátora, metodika prevence, kvalifikovanou koordinátorku environmentální výchovy.

Spolupracujeme s pedagogicko-psychologickou poradnou a se speciálně pedagogickými centry.

Umožňujeme pedagogickou praxi studentům pedagogické fakulty.

Charakteristika žáků

Školu navštěvují nejen žáci ze spádové oblasti, ale vyhledávají ji i rodiče, jejichž děti se necítí dobře ve velké škole nebo mají specifické poruchy učení a chování. **Žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky nadané integrujeme** v běžných třídách a věnujeme jim individuální péči. Integrujeme také děti s tělesným a mentálním postižením. Tyto děti chodí do běžných tříd. Respektujeme jejich specifické potřeby.

Spolupráce s rodiči

Spolupráci s rodiči se snažíme stále prohlubovat. Rodiče mohou školu navštívit kdykoliv. Jsou pořádány konzultační dny, o činnosti školy jsou informováni prostřednictvím webových stránek. Velmi se osvědčily dny otevřených dveří a týdny otevřených dveří.

Pravidelně pořádáme předvánoční akce (jarmarky, kavárny, besídky, Živý betlém…). O činnosti školy informujeme taktéž prostřednictvím regionálního tisku. Velkou oblibu si získaly akce „Každý něco dokážeme“, které jsme začali organizovat ve volných dnech. Proto se jich mohou zúčastnit i rodiče, prarodiče a kdokoliv z veřejnosti.

Při škole pracuje Klub rodičů, který se podílí na organizaci školních akcí.

Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Škola vydává kalendář. Spolupracujeme s obecním úřadem. Dvakrát do roka uklízíme náměstí a park. Spolupodílíme se na organizaci pochodů Po stopách bitvy u Jankova, na vytváření výstavní síně věnované bitvě u Jankova. Jsme jedním z garantů naučné stezky Po stopách bitvy u Jankova. Jsme garantem vybudování informačního centra ve Voticích. Začali jsme pořádat pro veřejnost Šustův běh na počest jankovského rodáka, nestora českého rybníkářství, Josefa Šusty.

2. a 6. třída se zapojují do projektu HZS Hasík.

Všechny ročníky vyjíždějí dvakrát do roka na historicko-kulturní exkurze nebo navštěvují různé podniky a dílny.

První stupeň navštěvuje dětská divadelní představení, druhý stupeň večerní divadelní představení pro dospělé v pražských divadlech.

Třídní kolektivy mladších dětí tráví několikrát ročně společná odpoledne završená přespáním ve škole. Starší vyjíždějí na výlety.

Všechny třídy budou postupně poznávat nejbližší okolí, od 1. do 9. třídy projdou naučné stezky v regionu.

Pravidelně přispíváme do Votických novin a místní informační vývěsky. Veškeré zásadní informace o škole jsou zveřejňovány na webových stránkách školy.

Do učebního plánu je zařazeno ve všech ročnících šest hodin věnovaných tématu **Ochrana člověka za mimořádných událostí** (OČMU) zpravidla formou šestihodinového bloku.

Spolupráce s jinými subjekty

Výstavy a další akce, které škola pořádá, jsou určeny nejen pro rodiče, ale také pro veřejnost.

Velmi úzká je spolupráce s obecním úřadem.

Kromě uvedených subjektů spolupracujeme s PPP a SPC, úřadem práce, právníkem, hasiči, knihovnou ve Voticích, ekocentry, stanicí pro handicapované živočichy, domovem seniorů a dalšími.

Dětská lékařka poskytuje preventivní i pravidelnou péči našim žákům.

Škola spolupracuje s HZS Středočeského kraje a SDH Jankov, Policií ČR a záchrannou službou.

Škola se snaží být centrem společenského dění v obci.

Od ledna 2006 začala pracovat školská rada.

Již několik let spolupracujeme se Speciálně pedagogickým centrem pro děti a mládež s vadami řeči se zaměřením na augmentativní a alternativní komunikaci.

Vlastní hodnocení školy

	Cíl		Indikátory	Nástroj	Četnost
Hodnocení školy	Komplexní zhodnocení práce školy	Soulad ŠVP a RVP	Hodnocení vyučovacího procesu, dosažené úrovně klíčových kompetencí	ČŠI, zřizovatel	Škola neovlivní
		Úroveň pedagogického a výchovného procesu	organizace chodu školy, otevřenost školy, školní klima, přístup k žákům s SPU, uplatnění žáků		
		Personální obsazení	Složení pedagogického sboru		
		Management	Dokumentace, personalistika, organizace chodu školy, styk s veřejností, styk se zřizovatelem		
		Hospodaření	Výkazy, smlouvy, rozpočty, plnění závazných ukazatelů	Externí audit - nezávislý auditor	Každoročně
		Odborné oblasti revize, kontroly BOZP, PO	Technický stav, předpisy, dokumentace	Revizní zprávy odborných firem	Revize dle lhůt pravidelných kontrol
		Hodnocení úrovně práce ředitele školy	Výsledky dlouhodobé práce	Hodnocení Školskou radou, zřizovatelem, ČŠI	Dle požadavků institucí
	Úroveň vědomostí a dovedností		Testy	CERMAT 5. a 9. ročník	Každoročně
	Úroveň pedagogického procesu, úroveň práce jednotlivých pracovníků, uplatňování strategických postupů ŠVP		Vyučovací proces, úroveň prací žáků, výsledky v soutěžích, DVPP, vedení dokumentace, osobní iniciativa a aktivita	Hospitace, kontroly prací žáků, přehledy výsledků soutěží, přehled DVPP, TV, KLŽ, TK, osobní pohovor s pedagogickými pracovníky	Každoročně dle plánů
	Úspěšnost absolventů		Umístění žáků 9. ročníku	Zpráva výchovné poradkyně	Každoročně
	Výchovné problémy		Neomluvená absence	TU, VP - přehledy	Čtvrtletně
			Prevence šikany	VP - ve spolupráci s PPP, TU	Aktuálně dle situace
			Drogy	Metodik prevence - spolupráce s PPP, TU	Aktuálně dle situace
	Postoj rodičů ke škole		Pohovory s rodiči, dotazník. akce, konzult. hodiny	Pohovory, dotazníky	Průběžně
	Postoj žáků ke škole		Dotazníkové akce, rozhovory s učiteli	Dotazníky, školní samospráva	Průběžně
	Hodnocení školy pedagogy		Dotazníkové akce, pohovory s vedením školy	Dotazníky, pohovory	1x za dva roky
	Úspěšnost jednotlivých akcí		Hodnocení jednotlivými pedagogy	Vyplnění formuláře pro školní akce	Ihned po ukončení akce

Hodnocení školy slouží ke zhodnocení stavu. Zjišťuje, jaké je klima školy, podmínky a výsledky vzdělávání, soulad ŠVP s realizovaným vzdělávacím programem, úroveň výuky, materiálních, ekonomických a hygienických podmínek školy.

3. Charakteristika ŠVP

Škola se zaměřuje na všeobecné vzdělávání. Vzdělávací proces se snažíme obohatit pestrou nabídkou mimoškolních aktivit, pořádáním celoškolních soutěží, realizací dlouhodobých projektů (kalendář). Integrujeme žáky se zdravotním znevýhodněním. Věnujeme se žákům se SPU. Snažíme se vytvářet příjemné prostředí pro naše žáky. Při výuce i po vyučování využíváme učebny ICT. Pro výuku jsou k dispozici také přenosné počítače.

Kam směřujeme

Škola klade důraz na všeobecné vzdělávání. Snažíme se o co nejlepší integraci žáků se SPU.
Integrujeme žáky s mentálním i tělesným postižením.
Specifikou školy jsou aktivity zaměřené na prezentaci školy prostřednictvím výtvarných a rukodělných prací.
Další specifikou je úzká spolupráce s obcí a výrazný podíl školy na dění v obci.

Co chceme

- méně encyklopedických znalostí
- více znalostí a dovedností uplatnitelných v praxi
- používat efektivní způsoby učení (projekty, skupinové vyučování, párové formy práce)
- přiměřeně používat interaktivní výuku s využitím komunikačních a informačních technologií
- učit žáky respektovat všeobecně platná pravidla ve společnosti
- věnovat se všem žákům podle jejich potřeb (žákům nadaným, průměrným, méně nadaným i žákům se zdravotním postižením)

Chceme navázat na dobrou pověst školy. Posilovat všechny silné stánky, omezovat nedostatky.

Distanční vzdělávání žáků

Ve vymezených mimořádných situacích zajišťujeme vzdělávání žáků distančním způsobem. Žáci mají povinnost se tímto způsobem vzdělávat. Žákům na distanční výuce jsou zadány úkoly prostřednictvím školního informačního systému Škola OnLine a probíhá on-line přenos vyučovacích hodin. Distanční výuka v maximální možné míře dodržuje tento školní vzdělávací program.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Výuka žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je zajišťována na základě výsledků vyšetření odborníků. K žákům je přistupováno individuálně. Pro žáky, kteří mají doporučení, je vypracován individuální vzdělávací plán. Na jeho realizaci se podílejí učitelé, žáci a rodiče.

Žáci s doporučením docházejí na hodiny reedukace učení k pedagogickému pracovníkovi, který na škole za reedukaci zodpovídá.

Asistentky pedagoga pracují s dětmi, ke kterým byla tato funkce schválena, a to jak ve třídě, tak individuálně.

Při klasifikaci přihlížíme k druhu specifické poruchy. Pro žáka, u kterého se projevují obtíže ve vzdělávání, vypracováváme PLPP. V případě nutnosti ho následně posíláme se souhlasem rodičů na vyšetření do školského poradenského zařízení. Na základě doporučení tohoto zařízení je žákovi vytvořen IVP a je zařazen do reedukační péče.

Učitelé v rámci DVPP navštěvují semináře zaměřené na práci s žáky se SVP. Asistentky pedagoga se systematicky vzdělávají.

Dětem s vadami řeči se věnují kvalifikované logopedické asistentky.

Při plánování a realizaci vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami máme na zřeteli fakt, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Tomu pedagog přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření.

Vzdělávání žáků s podpůrnými opatřeními je realizováno:

- pro žáky s podpůrnými opatřeními prvního stupně v běžné škole s použitím PLPP;
- pro žáky s podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně v běžné škole zpravidla s použitím IVP.

Na úrovni IVP na doporučení školského poradenského zařízení v rámci podpůrných opatření upravujeme očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravujeme vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP, které umožňuje u žáků s podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s LMP)upravovat výstupy ze vzdělání. Očekávané výstupy vzdělávacích oborů upravujeme a těmto očekávaným výstupům přizpůsobujeme i výběr učiva.

Pro žáky s podpůrnými opatřeními spočívajících v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciace vzdělávání zařazována do IVP na doporučení školského poradenského zařízení speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Časová dotace na tuto intervenci je poskytována z disponibilní časové dotace nebo v nezbytných případech z minimální časové dotace vybrané vzdělávací oblasti/oboru.

Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením zohledňujeme jejich specifika: problémy v učení – čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost se učit na základě zkušenosti, pracovat se změnou; krátkodobá paměť, problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

Pro úspěšné vzdělávání žáků s podpůrnými opatřeními zabezpečujeme:

- uplatňování principu diferenciace a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání žáků;
- v odůvodněných případech odlišnou délku vyučovacích hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami;
- v odůvodněných případech dělení a spojování vyučovacích hodin;
- v odůvodněných případech v zájmu žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními (od třetího stupně podpůrných opatření dle Vyhlášky č. 27/2016 Sb. a dle § 16 odst. 2 písm. b) Zákona č. 561/2004 Sb.) náhradu **cizího jazyka** a **dalšího cizího jazyka** jiným vzdělávacím obsahem v rámci IVP
- formativní hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství (zejména při tvorbě IVP);
- spolupráci s ostatními školami.

Škola stanovuje Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP a IVP.

Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Žákům, kteří pocházejí z prostředí sociálně nebo kulturně a jazykově odlišného od prostředí majoritní populace a žákům z rodinného prostředí s nízkým ekonomickým postavením věnujeme specifickou péči. Zákonný zástupce dítěte, který pobírá sociální příplatek, je na základě dodaného potvrzení o pobírání sociálních dávek osvobozen od úplaty ve školní družině. Ve spolupráci s neziskovými organizacemi zajišťujeme financování obědů ve školní jídelně.

Jedním z cílů školy je integrace žáků z odlišného kulturního a sociálně znevýhodňujícího prostředí, ochrana jejich minoritní kultury a podpora jejich úspěšnosti v majoritní společnosti. Pro tyto žáky případně vypracujeme individuální vzdělávací plány, které by jejich potřebám maximálně vyhovovaly.

Pro úspěšné vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním zabezpečujeme tyto podmínky:

- individuální nebo skupinovou péči
- pomoc asistenta pedagoga
- odpovídající metody a formy práce
- specifické učebnice a materiály
- pravidelnou komunikaci a zpětnou vazbu
- spolupráci s psychologem, sociálním pracovníkem, případně s dalšími odborníky

Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Jeví-li se žák nadaným nebo mimořádně nadaným, navážeme spolupráci s PPP, postupujeme podle jejich doporučení. Vypracujeme PLPP či IVP a budeme postupovat s ohledem na jednotlivé žáky. Budeme motivovat jejich účast v soutěžích a olympiádách. Umožníme jim více pracovat na počítači a s naučnou literaturou. Budou jim zadávány náročnější úkoly k samostatnému řešení.

Pro žáka nadaného a mimořádně nadaného vytvoříme podmínky k co největšímu využití jeho potenciálu s ohledem na jeho individuální možnosti.

Výuka žáků probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Pro podporu nadání a mimořádného nadání využíváme podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu 1. až 4. stupně podpory.

Zabezpečení výuky:
- umožňovat řešení problémových úloh
- umožnit přístup k počítači
- účinně je motivovat k rozšiřování hloubky základního učiva
- motivovat je k účasti v soutěžích
- všem žákům mimořádně nadaným dávat prostor v příslušných vyučovacích předmětech

Škola stanovuje Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP a IVP. Při tvorbě IVP se škola opírá o doporučení školského poradenského zařízení.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovnými a vzdělávacími strategiemi směřujeme k získávání znalostí a dovedností uplatnitelných v praxi. Využíváme efektivní způsoby učení, jako jsou projekty, skupinové vyučování, párové formy práce,… Ve výuce využíváme komunikačních a informačních technologií. Škola se na veřejnosti prezentuje různými vystoupeními, příspěvky do tisku, výstavami výtvarných a rukodělných prací. Škola se maximálně podílí na dění v obci a tím se vytváří prostor pro zpětnou podporu školy ze strany obce. Pomocí těchto aktivit chceme u žáků probudit hrdost na svou školu, hrdost na svou obec a hrdost na svou vlast.

Výchovné a vzdělávací strategie jsou společné působení všech pracovníků školy (pedagogických i nepedagogických), kteří ve výuce i mimo ni cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků. Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělání. Jejich úroveň na základní škole není konečná, je základem pro další celoživotní vzdělávání. Tvoří základ pro celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ - rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých
KOMPETENCE OBČANSKÉ- připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ – vést žáky k všestranné a účinné komunikaci
KOMPETENCE K UČENÍ – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
KOMPETENCE PRACOVNÍ - pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

Klíčové kompetence

Kompetence sociální a personální

- skupinová výuka různorodých skupin
- párová práce
- kooperativní výuka
- práce v týmech
- porozumět vzájemným odlišnostem – nutnost dohodnout se
- hodnocení vlastní práce – srovnání, jak mě hodnotí druzí
- důležitost práce v týmu
- integrace žáků se SVP
- seznámení s jinými kulturami, tolerance

Kompetence občanské

- ne! Rasismu, xenofobii, nacionalismu
- sebeúcta, tolerance – učitel – žák, žák – učitel
- výchova ke zdraví
- výchova ke slušnosti
- výchova k ochraně životního prostředí
- mimoškolní činnost jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- upřednostňování pozitivního hodnocení
- pozitivní motivace
- budování důvěry – učitel - žák

Kompetence k řešení problémů

- každý problém je řešitelný
- praktické problémové úkoly

- samostatnost
- neúspěch překonám
- týmová práce
- spolupráce
- využívání všech dostupných zdrojů informací

Kompetence komunikativní

- slušnost, kulturnost komunikace
- prezentace vlastního názoru, použití pádných argumentů
- obhájení vlastního názoru, použití pádných argumentů
- nebát se prezentovat své názory před okolím (třída, škola, časopis…)
- zvládnout komunikaci v obtížných situacích – jasnost argumentů, slušnost, stát si za svým názorem
- umět naslouchat druhým, i když s nimi nesouhlasím
- umění používat a rozumět nonverbální komunikaci

Kompetence k učení

- odpovědnost žáků za svou budoucnost
- odpovědnost za sebevzdělávání
- umění vyhledávat informace ze všech dostupných zdrojů
- pozitivní motivace v hodnocení
- sebehodnocení
- práce s chybou

Kompetence pracovní

- bezpečné a účinné používání materiálů, nástrojů a vybavení, dodržování pravidel, plnění povinností
- adaptace na změněné pracovní podmínky
- při činnostech dbát na ochranu zdraví i kulturních a společenských hodnot a životního prostředí
- využití znalostí a zkušeností ze vzdělání pro vlastní rozvoj a přípravu na budoucnost
- rozvoj podnikatelského myšlení

Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů ŠVP je tvořen očekávanými výstupy a učivem. V rámci 1. stupně je vzdělávací obsah dále členěn na 1. období (1. až 3. ročník) a 2. období (4. až 5. ročník).

Průřezová témata

Začlenění průřezových témat

Průřezová témata daná RVP ZV jsou realizována začleněním do vzdělávacího obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů, do projektů na 1. i 2. stupni a OSV ve 3. až 6. ročníku jako vyučovací předmět.

Odkazy na realizaci průřezových témat jsou uvedeny v následující tabulce a v osnovách jednotlivých vyučovacích předmětů ve sloupci *Průřezová témata*. Průřezová témata jsou zde označena zkratkami.

Osobnostní a sociální výchova	**OSV**
Výchova demokratického občana	**VDO**
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	**EGS**
Multikulturní výchova	**MUV**
Environmentální výchova	**EV**
Mediální výchova	**MEV**

Osobnostní a sociální výchova

	1. roč	2. roč	3. roč	4. roč	5. roč	6. roč	7. roč	8. roč	9. roč
Osobnostní rozvoj									
Rozvoj schopností poznávání	ČJ, Hv, M, AJ	Čj, M, Prv, Hv, AJ	ČJ, M, Prv, Hv, AJ	ČJ, M, Přv, Vl, Hv	Čj, M, Přv, Vl, Hv, AJ	Z, M, F, AJ, ČJ, Vv, Hv, Př, VkZ	Z, M, F, AJ, ČJ, Vv, Hv, Př, VkZ	CH, M, F, AJ, ČJ, Vv, Př, Hv	Z, M, F, Vv CH, AJ, ČJ, Př, Hv
Sebepoznávání a sebepojetí	Čj, Prv, Tv	Čj, Prv, Tv, Hv	Čj, Prv, Tv	ČJ, Přv, Tv	ČJ, Přv, Tv,	AJ, ČJ, Tv, VkZ	AJ, ČJ, Tv, VkZ	AJ, ČJ, OV, VkZ, T v	AJ, ČJ, Tv, VkZ
Seberegulace a sebeorganizace	Čj, Prv, Tv	Čj, Prv, Tv,	Čj, Prv, Tv, Hv	ČJ, Tv, Přv	ČJ, Tv, Přv	Tv	Ov, Tv, AJ	Ov, Tv, AJ	Z, Tv
Psychohygiena	Prv	Prv	Prv	Přv	Přv, Hv	Pč	Pč, Hv	Pč	Pč, Hv
Kreativita	Pč, Vv, Hv	Pč, Vv, Hv	Pč, Vv, Hv	Pč, AJ, Vv, Hv	Pč, AJ, Vv	M, F, ČJ, Vv, Pč, AJ, Hv	Z, M, ČJ, Vv, Pč, AJ	Z, M, ČJ, Vv, Pč, AJ, Hv	Z, M, ČJ, Vv, Pč, AJ
Sociální rozvoj									
Poznávání lidí			Prv	AJ		ČJ	Čj, AJ	Čj, Ov, AJ	ČJ
Mezilidské vztahy	Tv	Tv	Tv	Tv, AJ	AJ, Tv	M, AJ, Tv	M, Ov, Tv, AJ	M, D, Tv, AJ	M, D, ČJ, Tv
Komunikace	Vv, Tv	Vv, Tv, Hv	Vv, Tv, Hv	AJ, Inf, Vv, Hv , Tv	AJ, Vv, Hv, Tv	M, ČJ, Vv, AJ, Hv, Tv	M, ČJ, Vv, AJ, Hv, Tv, Inf	M, ČJ, Vv, AJ, Hv, Tv, Inf,	M, ČJ, Vv, AJ, Z, Hv, Tv , Inf
Kooperace a kompetice	Tv	Tv	Tv, Hv	Vv, Tv, Pč	Vv, Tv, Pč, Hv	Z, ČJ, Vv, Tv	ČJ, Vv, Tv	Z, ČJ, Vv, Tv	ČJ, Vv, Tv
Morální rozvoj									
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		M, ČJ	M, ČJ	M, ČJ	M, ČJ, Pč	M, Tv	M, AJ, Tv	M, AJ, Tv	M, Tv
Hodnoty, postoje, praktická etika			Prv	Přv	Přv	Ov	Ov		AJ

Výchova demokratického občana

	1. roč	2. roč	3. roč	4. roč	5. roč	6. roč	7. roč	8. roč	9. roč
Občanská společnost a škola			Prv	Vl	Vl	Ov	AJ	AJ	
Občan, obč.společnost a stát			Prv	Vl	Vl, Hv		Z, Ov	Z, D	Z
Forma participace občanů v polit.životě					Vl		Ov		
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování					Vl	D	Ov	D	Z, Ov

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

	1. roč	2. roč	3. roč	4. roč	5. roč	6. roč	7. roč	8. roč	9. roč
Evropa a svět nás zajímá			AJ	AJ	AJ, Vl	ČJ, AJ, Hv	ČJ, Z, AJ, Hv	ČJ, M, AJ, NJ, Hv, RJ,	M, NJ, RJ, Hv
Objevujeme Evropu a svět				AJ	AJ, Vl	M, AJ	M, Z, AJ	M, Z, AJ	M, Z, Hv
Jsme Evropané				Hv	Vl	ČJ, Ov, D	D, ČJ	M, Z	M, Ov, D

Multikulturní výchova

	1. roč	2. roč	3. roč	4. roč	5. roč	6. roč	7. roč	8. roč	9. roč
Kulturní diference	AJ	AJ		AJ, Hv	AJ		Z, Hv	Z, AJ	Z
Lidské vztahy	AJ, Vv, Tv, Pč	Vv, Tv, Pč	Vv, Tv, Pč	Vv, Tv, Pč, Vl	Vv, Tv, Pč, Vl, AJ	AJ, Tv, VkZ	Ov, Tv, VkZ, AJ	Ov, Tv, AJ	ČJ, Z, Tv
Etnický původ					Vl	Př	D, Ov	Z, AJ, Př	Z, D
Multikulturalita				Vl	Vl, AJ, Hv	D, AJ	Z, D, AJ	D, AJ, Hv	Z, D
Princip soc. smíru a solidarity					Vl		Ov		

Environmentální výchova

	1. roč	2. roč	3. roč	4. roč	5. roč	6. roč	7. roč	8. roč	9. roč
Ekosystémy				Přv		Př,Z	Př	CH, Z	CH, Z, Př
Základní podmínky života					Pč	Př Z, D, VkZ	VkZ	CH	F, CH, Př
Lidské aktivity a problémy životního prostředí				AJ	Přv	AJ	Z, D, AJ	F, CH, Z, D, AJ	F, CH, Z, Př
Vztah člověka k prostředí				Vv, Pč	Vv, Pč	M, Z	M, Z	M, F, CH, Z, Př, Vv, AJ	M, F, CH, Př, Vv, Ov

Mediální výchova

	1. roč	2. roč	3. roč	4. roč	5. roč	6. roč	7. roč	8. roč	9. roč
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení				ČJ, M	ČJ, M	ČJ, Z, AJ	ČJ, Z, AJ	ČJ, M, Z	ČJ, M, Z, Tv
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality				ČJ	ČJ	VkZ	VkZ	M	M
Stavba mediálních sdělení				ČJ	ČJ				ČJ, Ov, Inf
Vnímání autora mediálních sdělení	Hv	Hv		AJ, Hv	ČJ, Hv		Ov	Hv	ČJ, Hv
Fungování a vliv médií ve společnosti	~~ČJ~~		Hv	Hv	ČJ, Hv	Ov, Hv	Ov, Hv	Čj, Ov, Hv	ČJ, Hv
Tematické okruhy produktivních sdělení									
Tvorba mediálního sdělení				ČJ, Vv	ČJ	ČJ, Ov, AJ	ČJ, Inf, AJ	ČJ, AJ	ČJ, Tv, Inf, Hv
Práce v realizačním týmu				ČJ, Vv		F	F, ČJ	M, F, Ch, Tv	M, F, Ch, Tv

Realizace průřezového tématu **Osobnostní a sociální výchova** je v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na utváření pozitivních (nezraňujících) postojů k sobě samému i k druhým;
- na rozvoj zvládání vlastního chování;
- na podporu akceptace různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů;
- na uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci;
- na rozvoj dovedností potřebných pro komunikaci a spolupráci;
- na uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování.

Realizace průřezového tématu **Výchova demokratického občana** je v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především na utváření:

- sebeúcty, sebedůvěry a samostatnosti;
- úcty k zákonu;
- úcty k hodnotám, jako je svoboda, spravedlnost, solidarita, odpovědnost, tolerance;
- aktivního postoje v obhajování a dodržování lidských práv a svobod;
- ohleduplnosti a ochoty pomáhat slabším;
- respektu ke kulturním, etnickým a jiným odlišnostem;
- empatie, schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování.

Realizace průřezového tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** je v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na překonávání stereotypů a předsudků;
- na kultivaci postojů k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života;
- na kultivaci postojů ke kulturní rozmanitosti;
- na utváření pozitivních postojů k tradičním evropským hodnotám;
- na osvojování vzorců evropského občana;
- na podporu smyslu pro zodpovědnost.

Realizace průřezového tématu **Multikulturní výchova** je v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomění si vlastní identity a schopnost reflexe vlastního sociokulturního zázemí;
- na utváření hodnotového systému žáků, korekci jejich jednání;
- na rozvoj dovedností potřebných pro uplatňování vlastních práv a respektování práv druhých;
- na utváření tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám;
- na rozvoj dovedností komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin;
- na vnímání odlišnosti jako příležitosti k obohacení, nikoliv jako zdroje konfliktu;
- na uvědomění si neslučitelnosti rasové (náboženské apod.) intolerance s principy života v demokratické společnosti;
- na podporu angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu;

- na vnímání sebe jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám.

Realizace průřezového tématu **Environmentální výchova** je v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na vnímání života jako nejvyšší hodnoty;
- na rozvoj odpovědnosti ve vztahu k ochraně přírody a přírodních zdrojů;
- na rozvoj aktivity, tvořivosti, vstřícnosti a ohleduplnosti ve vztahu k prostředí;
- na utváření zdravého životního stylu a vnímání estetických hodnot prostředí;
- na podporu angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí;
- na rozvoj vnímavého a citlivého přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví.

Realizace průřezového tématu **Mediální výchova** je v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění;
- na využívání potenciálu médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času;
- na vytvoření představy o roli médií jak v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec, tak v každodenním životě v regionu;
- na rozvoj citlivosti vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení;
- na rozvoj citlivosti vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci;
- na rozvoj komunikačních schopností, zejména při veřejném vystupování;
- na využívání vlastních schopností v týmové práci a dovednosti přizpůsobit se potřebám a cílům týmu.

4. Učební plán ZŠ Jankov

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	Vyučovací předmět	1. stupeň							2. stupeň					
								1. - 5. ročník						6. - 9. ročník	
			1.	2.	3.	4.	5.	naše dotace	Minim. čas. dotace	6.	7.	8.	9.	naše dotace	Minim. čas. dotace
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	**9** (D)	**9** (2D)	**7** (D)	**7** (D)	**7** (D)	**39**	33	**5** (D)	**4**	**4** (D)	**4**	**17**	15
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	**1** (D)	**1** (D)	**3**	**3**	**3**	**11**	9	**3**	**3**	**4** (D)	**4** (D)	**14**	12
	Další cizí jazyk											**3**	**3**	**6**	6
Matematika a její aplikace		Matematika	**4**	**4**	**5** (D)	**5** (D)	**5** (D)	**23**	20	**4**	**4** (D)	**4**	**4**	**16**	15
Informatika		Informatika				**1**		**1**	1	**0**	**1** (D)	**1**	**1** (D)	**3**	1
Člověk a jeho svět		Prvouka	**2**	**2**	**3**			**14**	12						
		Přírodověda				**3** (D)	**2**								
		Vlastivěda					**2** (D)								
Člověk a společnost	Dějepis	Dějepis								**2** (D)	**2**	**2**	**2**	**12**	11
	Výchova k občanství	Občanská výchova								**1**	**1**	**1**	**1**		
Člověk a příroda	Fyzika	Fyzika								**2** (D)	**2** (D)	**1**	**2**	**26**	21
	Chemie	Chemie										**2**	**2** (D)		
	Přírodopis	Přírodopis								**2**	**2** (D)	**2**	**2**		

	Zeměpis	Zeměpis								2	2	2 (D)	1			
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**12**	12	**1**	**1**	**1**	**1**	**10**	10
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	**1**	**1**	**1**	**2**	**2**			**2**	**2**	**1**	**1**		
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	Výchova ke zdraví							10	**1**	**1**	**1**	**1 (D)**	**12**	10
	Tělesná výchova	Tělesná výchova	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**10**		**2 (D)**	**2**	**2**	**2**		
Člověk a svět práce		Pracovní činnosti	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**5**	5	**1 (D)**	**1**	**1**	**1**	**4**	3
Průřezové téma		Osobnostní a sociální výchova			**1 (D)**	**1 (D)**	**1 (D)**	**3**		**1 (D)**	**1 (D)**			**2**	
Disponibilní časová dotace			2	3	3	4	4	16	16	6	5	3	4	18	18
minimální počet hodin v ročníku			18	18	22	22	22			28	28	30	30		
maximální počet hodin v ročníku			22	22	26	26	26			30	30	32	32		
Celková časová dotace			**21**	**21**	**24**	**26**	**26**	**118**	118	**29**	**29**	**32**	**32**	**122**	122

Poznámky k učebnímu plánu:
Informatika, Pracovní činnosti, Výchova ke zdraví, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Občanská výchova mohou být organizovány jako dvouhodinové s periodou 14 dní.
Disponibilní hodiny jsou v učebním plánu označeny **(D)**
Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů Cizí jazyk a Další cizí jazyk je možné nahradit v zájmu žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně dle § 16 odst. 2 písm. b) jiným vzdělávacím obsahem v rámci IVP.
Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Další cizí jazyk je možné nahradit v zájmu žáka-cizince vzdělávacím obsahem vzdělávacího oboru Cizí jazyk.
Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova je realizováno ve 3. až 7. ročníku jako vyučovací předmět.

5. Učební osnovy

Důležitou součástí učebních osnov jsou očekávané výstupy.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů **v rámci podpůrných opatření** jsou upravené očekávané výstupy, které jsou obvykle na nižší úrovni než odpovídající očekávané výstupy daného vzdělávacího oboru. Pro jednoznačnou identifikaci je většina výstupů v této úrovni **označena písmenem „p" a kódem** obsahově odpovídajícího očekávaného výstupu. Pokud není v daném tematickém okruhu žádný přímo související očekávaný výstup, tak výstupy minimální doporučené úrovně nejsou kódem označeny, představují vhodné specifické znalosti a dovednosti dosažitelné i při případné úpravě výstupů. Očekávané výstupy, pro které není uveden výstup v minimální doporučené úrovni, mohou být při případných úpravách výstupů v individuálním vzdělávacím plánu (IVP) bez náhrady vypuštěny. Pokud je výstup v minimální doporučené úrovni totožný s očekávaným výstupem, tak je označen shodným kódem bez přidaného písmena „p".

5.1 Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast *Jazyk a jazyková komunikace* má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.
Oblast *Jazyk a jazyková komunikace* je zastoupena vzdělávacími obory *Český jazyk a literatura, Cizí jazyk* a *Další cizí jazyk*. Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství, k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání, k rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a k respektování kulturní rozmanitosti.

Cizí jazyk a *Další cizí jazyk* napomáhají k objevování a chápání skutečností přesahujících oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Žákům poskytují základ a předpoklady pro komunikaci v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování cizích jazyků přispívá ke snižování jazykových bariér a přispívá ke zvýšení mobility jednotlivce v osobním životě, ale i v dalším studiu a následně tak i v budoucím pracovním uplatnění. Prostřednictvím studia jednotlivých jazyků žák poznává odlišnosti způsobu života a kulturních tradic jiných zemí, což prohlubuje vzájemné mezinárodní porozumění a toleranci.

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích vycházejí ze Společenského evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje jednotlivé úrovně ovládání cizího jazyka. Vzdělání v *Cizím jazyce* předpokládá dosažení úrovně A2 a vzdělávání v *Dalším cizím jazyce* předpokládá dosažení úrovně A1.

Obsah vzdělávacího oboru *Cizí jazyk* je na naší škole naplňován prostřednictví předmětu *Anglický jazyk* a obsah vzdělávacího oboru *Další cizí jazyk* je realizován prostřednictvím *Ruskéhojazyka* či *Německého jazyka* dle výběru žáků.

5.1.1 Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Vzdělávací obor *Český jazyk a literatura* je realizován ve vyučovacím předmětu *Český jazyk*.

5.1.1.1 Název vyučovacího předmětu: Český jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Dovednosti získané v předmětu *Český jazyk* jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Při realizaci tohoto předmětu se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci.
Vzdělávací obsah oboru *Český jazyk a literatura* je rozdělen do tří složek: *Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova* a *Literární výchova*. Mezi těmito složkami nejsou ostré hranice, ale jejich vzdělávací obsah se vzájemně prolíná.

Předmět *Český jazyk* je realizován prostřednictvím vyučovacích hodin se začleněním krátkodobých projektů.

Velký prostor je věnován rozvoji ***čtenářské gramotnosti***. Žáci pracují v pravidelných čtenářských dílnách. V rámci hodin českého jazyka žáci pracují s texty různého charakteru (beletrie, odborné texty, jízdní řády, novinové články, atd.), pomocí kterých jsou rozvíjeny jejich čtenářské dovednosti. Při práci s texty (často ve skupinách) se využívají různé čtenářské strategie a metody kritického myšlení.

• v ***Komunikační a slohové výchově*** se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.
• v ***Jazykové výchově***žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Prohlubují se i obecné intelektové dovednosti žáků, např. dovednost porovnávat různé jevy, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění.
• v ***Literární výchově*** žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory na přečtené dílo. Učí se rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Získané poznatky a prožitky mohou pozitivně ovlivnit postoje žáků, jejich životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Vyučovací předmět *Český jazyk* je dotován devíti vyučovacími hodinami v 1. a 2. ročníku, sedmi hodinami ve 3., 4. a 5. ročníku, pěti hodinami v 6. ročníku a čtyřmi hodinami v 7., 8. a 9. ročníku.

Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v předmětu *Český jazyk* směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, sjednocujícího činitele národního společenství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Kompetence k učení

- motivujeme žáky k učení a hledáme společně s nimi smysl učení
- předkládáme žákům možnosti využívat dovednosti z jazykového vyučování v jiných oblastech
- zařazujeme činnosti, při kterých žáci plánují, organizují a hodnotí své učení, vedeme žáky k sebehodnocení
- zadáváme úkoly, při kterých žáci vyhledávají a zpracovávají informace

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme situace, kdy žáci samostatně hledají pravidla, kterými se řídí dané mluvnické jevy
- vedeme žáky k tomu, aby nalézali chyby v textu a odůvodnili správné řešení

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a dalšími dospělými ve škole i mimo školu
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- vytváříme situace, kdy žáci naslouchají druhým lidem a snaží se jim porozumět
- vytváříme situace, kdy žáci prezentují výsledky své práce před okolím
- rozšiřujeme slovní zásobu žáků prostřednictvím literárního i gramatického učiva

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme činnosti, kdy žáci pracují ve dvojicích či v týmech
- vytváříme příležitosti, kdy si žáci sami stanovují roli v týmu, hodnotí svůj vlastní přínos a práci ostatních členů týmu
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků a vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují

Kompetence občanské

- vytváříme situace, kdy se žáci mohou aktivně zapojit do kulturních aktivit školy, obce a regionu
- prostřednictvím četby demonstrujeme pozitivní a negativní chování lidí a důležitost pravidel chování
- prostřednictvím četby rozvíjíme u žáků schopnost empatie

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme žáky ocenit jak svoji práci, tak práci druhých
- vedeme žáky k dodržování hygienických pravidel při čtení a psaní

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. stupeň:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy z RVP – 1. období

Žák

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák -čte s porozuměním jednoduché texty - rozumí pokynům přiměřené složitosti - dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání -zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním -píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen -spojuje písmena a slabiky - převádí slova z mluvené do psané podoby -dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost -opisuje a přepisuje krátké věty

Očekávané výstupy z RVP – 2. období

Žák

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: Žák vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích -má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování

-v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči - popíše jednoduché předměty, činnosti a děje - opisuje a přepisuje jednoduché texty -píše správně a přehledně jednoduchá sdělení -píše čitelně a úpravně, dodržuje vzdálenosti mezer mezi slovy -ovládá hůlkové písmo, tvoří otázky a odpovídá na ně

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy z RVP – 1. období

Žák

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování-

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák -zná všechna písmena malé a velké abecedy -rozpoznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky -tvoří slabiky -rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky -píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

Očekávané výstupy z RVP – 2. období

Žák

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-pozná podstatná jména a slovesa
- dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího
-rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik
-určuje samohlásky a souhlásky
-seřadí slova podle abecedy
-správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě
-správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy z RVP – 1. období

Žák

- čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu

- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně
-reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost

Očekávané výstupy z RVP – 2. období

Žák

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-dramatizuje jednoduchý příběh
-vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek
- čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy
-určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti
-rozlišuje prózu a verše, rozlišuje pohádkové prostředí od reálného
-ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

2. stupeň:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA
Očekávané výstupy z RVP

Žák

- odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních i nonverbálních prostředků řeči
- zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- využívá základy studijního čtení (vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou o text přednese referát)
- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-čte plynule s porozuměním; reprodukuje text
- komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk
- dokáže napsat běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími příručkami

- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák - orientuje se v Pravidlech českého pravopisu - pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa - rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk - rozezná větu jednoduchou od souvětí - správně píše slova s předponami a předložkami - zná vyjmenovaná slova a ovládá jejich pravopis - zná a zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení, formuluje názory na umělecké dílo
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- orientuje se v literárním textu, hledá a pokouší se najít jeho hlavní myšlenku
- ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení
- rozezná základní literární druhy a žánry
- dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury
- má pozitivní vztah k literatuře

1. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- rozliší písmeno malé, velké, tiskací, psací	***Jazyková výchova*** - písmeno malé, velké, tiskací, psací	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti	ET1 ET4 ET7 ET8 DV1 DV5
- rozliší zvukovou, grafickou stránku slova - odliší krátké a dlouhé samohlásky	- písmeno, hláska, slabika, slovo		
- rozliší větu, slovo, slabiku, písmeno - člení slova na slabiky a hlásky (analyticko-syntetická metoda) - čte slova pom. hláskách (genetická metoda)	- věta, slovo, slabika, hláska - tečka, čárka, dvojtečka, otazník, vykřičník, pomlčka - diktát písmen, slabik, slov a vět		
- píše správné tvary písmen a číslic - zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním	***Komunikační a slohová výchova*** - správné držení psacích pomůcek - správné sezení a technika psaní - přípravné cviky pro uvolnění ruky při psaní		
- správně spojuje písmena a slabiky	- psaní jednotlivých prvků písmen a číslic - osvojování psaní písmen, slabik, slov i číslic - psaní jednoduchých vět		
- kontroluje vlastní písemný projev - převádí slova a věty z podoby mluvené do podoby psané	- opis podle předlohy, diktát - psaní velkých počátečních písmen vlastních jmen a prvního slova věty		

- na základě vlastních prožitků tvoří krátký mluvený projev - řadí ilustrace podle dějové posloupnosti - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	- článek, nadpis, řádek, odstavec - vyprávění - praktické naslouchání - prosba, poděkování, omluva, blahopřání		
- čte jednoduchý text s porozuměním - recituje kratší básnický text i zpaměti - vyjadřuje své pocity z přečteného textu	***Literární výchova*** - přípravná sluchová a dechová cvičení - správné čtení slabik a krátkých vět - uvědomělé čtení krátkých vět - poslech literárních textů pro děti - hlasité čtení ze Slabikáře Slabikář, krátké pohádky, Říkanky a rozpočítadla		

2. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- na začátku věty napíše velké písmeno - dodrží pořádek slov ve větě	***Jazyková výchova*** *Věta* - věta - pořádek slov ve větě - pořádek vět	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednost MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti MEV – Tvorba mediálních	ET1 ET2 ET4 ET5 ET7 ET8 DV2 DV3 DV4 DV5
- spojí věty do jednodušších souvětí vhodnými spojovacími výrazy	- spojení dvou a více vět		
- rozliší v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření zvolí vhodné jazykové i zvukové prostředky	- druhy vět podle postoje mluvčího		
- porovná význam slov - slova souřadná, nadřazená, podřazená, protikladná	*Význam slov* - slova nadřazená, podřazená, souřadná, protikladná		

- rozliší samohlásky, souhlásky, dvojhlásky	*Hláska, písmeno* - rozdělení hlásek - samohlásky, souhlásky, dvojhlásky	sdělení	
- odůvodní a napíše správně ú/ů	- dlouhé a krátké samohlásky, pravopis ú/ů		
- odůvodní a napíše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách	- pravopis po měkkých a tvrdých souhláskách		
- odůvodní a napíše správně dě, tě, ně, bě, pě,vě,mě - mimo morfologický šev	- písmeno ě (dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě)		
- rozdělí slova na slabiky - rozdělí slovo na konci řádku	- slabika, slabikotvorné l, r		
- vysloví a správně napíše souhlásku uvnitř a na konci slova	- pravopis souhlásek párových		
- porovná a roztřídí slova podle zobecněného významu děj, věc, okolnost, vlastnost - vyjmenuje slovní druhy - v jednoduchých větách určí podstatná jména, slovesa, předložky	*Slovní druhy* - podstatná jména, slovesa, předložky		
- odůvodní a napíše správně velké písmeno v jednoduchých případech vlastních jmen	- jména vlastní a obecná		
- zná abecedu	- abeceda		
- zvládá základní hygienické návyky	***Komunikační a slohová výchova*** - základní hygienické návyky		
- píše správně tvary písmen a číslic	- psaní číslic a písmen psacích a velkých tiskacích, sklon písma		
- správně spojí písmena i slabiky	- spojování písmen i slabik, jednoduchý text		
- zkontroluje vlastní písemný projev	- čitelnost, úhlednost celková úprava		
- napíše správně adresu	- psaní adres a přání		
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	- vypravování - jednoduchý popis		
- rozumí písemným a mluveným pokynům přiměřené složitosti			
- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	- plynulé čtení jednoduchých textů		

- čte s porozuměním	***Literární výchova*** - čtení jednoduchých vět - čtení hlasité a tiché s porozuměním - poslech četby		
- přednese zpaměti text přiměřený věku	- recitace básní		
- odliší pohádku od ostatního vyprávění	- vyprávění příběhů a pohádek - domýšlení příběhů - ilustrace k textu		
- rozliší vyjadřování v próze a ve verších	- základy literatury: poezie, próza		

3. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- porovná významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená	***Jazyková výchova*** *Význam slov* - slova opačného významu, - slova jednoznačná, mnohoznačná - slova nadřazená, podřazená, souřadná	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednost	ET1 ET2 ET3 ET4 ET5 ET6 ET7 ET8
- vyhledá v textu slova příbuzná	*Stavba slova* - slova příbuzná - kořen slova, část předponová a příponová		

- určí slovní druhy kromě zájmen a příslovcí - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary - u podstatných jmen rozliší číslo jednotné a množné, -určí rod mužský, ženský a střední, vyjmenuje pádové otázky - rozliší u sloves osobu, číslo jednotné a množné - orientuje se v časování sloves v čase přítomném, budoucím a minulém	*Tvarosloví* Slovní druhy - ohebná a neohebná Podstatná jména - rod, číslo, pád Slovesa - osoba, číslo, čas - infinitiv	MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti MEV – Tvorba mediálních sdělení	DV5
- odůvodní a píše správně i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech - pamětně zvládá vyjmenovaná slova a vyhledá je v textu	*Vyjmenovaná slova* - pravopis		
- rozpozná větu jednoduchou a souvětí - spojuje věty v souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy - v jednotlivých větách určí i graficky znázorní podmět a přísudek	*Skladba* - věta jednoduchá a souvětí - základní skladební dvojice		
- řadí slova podle abecedy	Abeceda - řazení slov podle abecedy		
- používá velká písmena v typických případech vlastních jmenosob, zvířat a místních pojmenování	Vlastní jména		
- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - vyhledá důležité informace v textu	***Komunikační a slohová výchova*** Praktické čtení Klíčová slova		

- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru- - oslovení, zahájení a ukončení dialogu - používá náležitou intonaci, přízvuk, mimiku a gesta	Základní komunikační pravidla Dialog		
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení - popíše jednoduchý předmět, zvíře	Pozdrav z prázdnin, pozvánka, dopis Popis		
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - píše úhledně, čitelně a přiměřeně hbitě s dodržením sklonu písma	Vypravování -prázdniny, výlet, divadlo		
- čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	***Literární výchova*** Čtení literárních textů Přednes básní		
- čte s porozuměním	Čtení s porozuměním-orientace v textu		
- vyjádří své pocity z přečteného textu	Zážitkové čtení a naslouchání		
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, poznápohádku od ostatních vyprávění	Základní literární pojmy - hádanka, báseň, pohádka, spisovatel, básník, kniha, čtenář, divadelní představení, herec		

4. ročník

Očekávané výstupy Žák:	**Učivo**	**Průřezová témata**	**Poznámky**

- porovná významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová všímá si spisovné podoby slov a porovná ji s užívanými nespisovnými slovy	***Jazyková výchova*** *Význam slov* slova jednoznačná, mnohoznačná slova spisovná, nespisovná slova citově zabarvená slova stejného, podobného a opačného významu	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednost MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	ET11 ET10 ET12
- ve slově označí kořen, část příponovou a předponovou	*Stavba slova* kořen, část příponová a předponová rozlišování předpon a předložek	MEV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality MEV – Stavba mediálních sdělení	
- odůvodní psaní i/y po obojetných souhláskách	*Vyjmenovaná slova* pravopis slov příbuzných	MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti	
- rozliší slovní druhy plnovýznamových slov	*Tvarosloví* Slovní druhy osvojování slovních druhů ohebných i neohebných	MEV – Tvorba mediálního sdělení MEV – Práce v realizačním týmu	
- přiřadí vzor k podstatnému jménu - skloňuje podstatná jména	Podstatná jména rod, číslo, pád vzory, skloňování		
- u sloves určí osobu, číslo, čas a způsob - rozumí pojmu infinitiv - časuje slovesa v oznamovacím způsobu	Slovesa osoba, číslo, čas, způsob infinitiv časování v oznamovacím způsobu		
- odliší větu jednoduchou a souvětí - změní větu jednoduchou v souvětí a užije vhodných spojovacích výrazů, které dokáže obměnit - vyhledá základní skladební dvojici - respektuje shodu přísudku s podmětem	*Skladba* věta jednoduchá, souvětí spojování vět do souvětí spojovacími výrazy základní skladební dvojice vyjádřený podmět a přísudek shoda přísudku s podmětem		

- v textu vyhledá řeč přímou a větu uvozovací	Řeč přímá, uvozovací věta		
- sestaví jednoduchou osnovu - vymyslí nadpis - respektuje členění textu na odstavce	***Komunikační a slohová výchova*** Jednoduchá osnova Nadpis, odstavec		ET 9 ET10
- vede správně dialog - vede správně telefonický rozhovor - zanechá vzkaz na záznamníku - rozliší spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užije podle komunikační situace - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo	Dialog Základní komunikační pravidla Telefonování SMS		
- potichu i nahlas čte s porozuměním přiměřeně náročné texty - v textu vhodném pro daný věk vyhledá podstatné informace - rozliší podstatné a okrajové informace - zaznamená podstatné informace - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení	Věcné čtení důležité informace v textu klíčová slova		
- píše správně adresu a krátký dopis včetně oslovení - popíše rostlinu, zvíře, věc - dodrží následnost dějových složek - posoudí úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	Dopis, adresa, blahopřání, pozdrav Popis Vypravování		
- volně reprodukuje text podle svých schopností - přednese vhodný literární text - dokáže vhodně ilustrovat daný text - při jednoduchém rozboru literárního textu použije	***Literární výchova*** Čtení a poslech literárních textů Tvoření textu na dané téma Tvořivé činnosti s literárním textem – přednes, dramatizace, ilustrace Základní literární pojmy -bajka, přirovnání, báseň, rým, verš - spisovatel, básník, kniha, čtenář		ET 12 DV5 DV6 DV7 DV8

elementární literární pojmy	- divadelní představení, herec, režisér		

5. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- používá český jazyk jako nástroj dorozumívání	***Jazyková výchova*** -mateřský jazyk – prostředek dorozumívání		ET 9 ET 10 ET 11 ET 12 ET 13 ET 14
- označí slovotvorný základ, předpony a přípony - doplní předpony a přípony podle smyslu - užívá předložky v praxi - rozliší ve slově kořen, předponu, příponu, koncovku	*Stavba slov* - stavba slova a pravopis - odvozování slov předponami a příponami - kořen – společný pro všechna příbuzná slova	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Sebepoznávání a sebepojetí	
- používá odůvodnění pravopisu s přihlédnutím k tvoření slov, - osvojuje si spisovnou výslovnost a pravopis souhláskových skupin - v praxi rozliší skupiny bě-bje,vě-vje,pě,	- zdvojené souhlásky - předpony s-, z-, vz- - předložky s, z - skupiny bě – bje,vě – vje,	OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednost	
- užívá znalost vyjmenovaných slov v praktických cvičeních - odůvodní psaní i, y po obojetných souhláskách	*Vyjmenovaná slova* - pravopis i, y po obojetných souhláskách -využívání vyjmenovaných slov	MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MEV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
- píše pravopisně správně vlastní jména	Vlastní jména (víceslovné názvy států, jména národností, jména uměleckých děl, novin, časopisů)	MEV- Stavba mediálních sdělení MEV – Vnímání autora mediálních sdělení	

- rozlišuje a určuje slovní druhy plnovýznamových slov a užívá jich v gramatických tvarech ve svém mluveném projevu	*Tvarosloví* Slovní druhy - osvojování slovních druhů, jejich užívání	MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti MEV – Tvorba mediálního sdělení	
- vyhledá v textu podstatná jména, dokáže u nich určit rod, číslo, pád, vzor	Podstatná jména - rod, číslo, pád, vzor - - skloňování podle vzorů - pravopis podstatných jmen – doplňovací cvičení		
- vyhledá v textu přídavná jména - určí přídavná jména tvrdá, měkká a přivlastňovací	Přídavná jména - rozlišování druhů přídavných jmen - koncovky přídavných jmen		
- nahradí podstatná jména zájmeny - zájmena vyhledá v textu - vyhledá v textu číslovky	Zájmena - druhy zájmen Číslovky - druhy číslovek		
- v textu vyhledá slovesa - umí u nich určit osobu, číslo, čas, způsob	Slovesa - slovesný způsob oznamovací, rozkazovací, podmiňovací - tvary slovesa být v podmiňovacím způsobu		
- vyhledá ve větě podmět a přísudek - určí základní větné členy - vyhledá skladební dvojice - v neúplné skladební dvojici označí základ věty - užívá několikanásobných podmětů ve větách - píše i,y správně v koncovkách příčestí minulého - vysvětlí pravidlo shody přísudku s podmětem a dokáže ho použít	*Skladba* - základní a rozvíjející větné členy - podmět vyjádřený i nevyjádřený - užívání několikanásobného podmětu ve větách -přísudek slovesný - osvojování shody přísudku s podmětem		
- určí věty jednoduché - spojí věty v souvětí - užívá vhodných spojovacích výrazů	- věta jednoduchá a souvětí -určování věty jednoduché -spojování vět v souvětí		
- píše správně věty uvozovací, užívá interpunkci v přímé řeči	- přímá řeč a nepřímá řeč - věta uvozovací		

- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - člení text do odstavců podle osnovy - rozumí přiměřeně složitému sdělení, zapamatuje si jeho smysl - reprodukuje obsah přiměřeného sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	***Komunikační a slohová výchova*** - práce s textem - sestavování osnovy - odlišování tvrzení od mínění		ET 9 ET10
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev	- vypravování – časová posloupnost - spisovná výslovnost		
- popíše předmět, děj, pracovní postup	- osnova popisu - vlastní popis		
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	- mluvní cvičení - vyjadřování se v běžných komunikačních situacích (dialog, telefonický rozhovor)		
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry - dokáže vyplnit a použít tiskopisy - sestaví SMS zprávu - rozpozná manipulativní vliv reklamy	- dopis – jeho části - vyplňování tiskopisů (poukázky, průvodky, podací lístky) různé formy reklam		
- čte plynule s porozuměním, nahlas i potichu přiměřeně náročné texty - hovoří souvisle o přečteném textu, vyjadřuje své názory a pocity - předčítá texty, recituje básně, vyhledá a vymyslí rýmy - dokáže vhodně ilustrovat přečtený text - vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je - volně reprodukuje text podle svých schopností - tvoří vlastní literární text na dané téma - při jednoduchém rozboru literárního textu použije elementární literární pojmy	***Literární výchova*** - výrazné hlasité čtení uměleckých i naučných textů - výrazné čtení s prvky uměleckého přednesu - volná reprodukce přečteného a slyšeného textu poznává základní literární pojmy: poezie:lyrika, epika, bajka, próza:čas a prostředí děje hlavní a vedlejší postavy divadlo: komické, lyrické		ET12 DV5 DV9 DV10 DV11

- rozliší různé typy uměleckých a neuměleckých textů - vede čtenářský deník	film: hraný, kreslený, loutkový televizní inscenace – scénář, režisér knihovna		

6. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	Jazyková výchova *Obecné výklady o jazyce*		
- svými slovy vymezí pojem jazyk - rozpozná jazyk spisovný a nespisovný - uvede příklady, kdy a kde se užívá spisovný jazyk	-jazyk a jeho útvary -práce s ukázkami spisovného a nespisovného jazyka	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Kooperace a kompetice	PČP= Pravidla českého pravopisu SSČ= Slovník spisovné češtiny
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se SSČ a dalšími jazykovými příručkami	-práce s jazykovými příručkami -práce s textem		
	Zvuková stránka jazyka		
- rozliší samohlásky a souhlásky, vysvětlí spodobu znělosti -přečte věty s náležitou melodií - spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	-hláskosloví, větná melodie, slovní přízvuk -mluvní cvičení		
	Nauka o slově		
- označí slovotvorný základ, předpony a přípony - označí kořen slova a uvede slova příbuzná	-stavba slova a pravopis -odvozování slov a pravopis -střídání hlásek při odvozování		
	Pravopis		
-píše správně y/i po obojetných souhláskách - doplní vynechané souhlásky, píše podle diktátu a ověří správnost v PČP	-vyjmenovaná slova -zdvojené souhlásky -skupiny bě-bje, vě-vje, mě-mně		

	-předpony s-, z-, vz- -předložky s, z		
	Tvarosloví		
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodných komunikačních situacích	-určování slovních druhů, mluvnické významy a tvary slov		
- vyhledá v textu podstatná jména, určí u nich pád, číslo, rod a vzor - rozliší podstatná jména konkrétní a abstraktní - rozliší podstatná jména obecná a vlastní a zvládne základní zásady psaní velkých písmen (správnost ověřuje v PČP)	-podstatná jména, jejich skloňování -koncovky podstatných jmen -práce s textem -doplňovací cvičení -práce s PČP		
- vyhledá v textu přídavná jména - určí přídavná jména tvrdá, měkká a přivlastňovací, určí vzory a píše správně koncovky - vysvětlí pojem stupňování a tvoří druhý i třetí stupeň přídavných jmen - píše správné koncovky	-koncovky přídavných jmen -práce s textem -doplňovací cvičení -stupňování přídavných jmen		
- vyhledá v textu zájmena a určí jejich druh - správně skloňuje a píše tvary zájmena já, ten, náš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj	-zájmena		
- vyhledá v textu číslovky a určí jejich druh - dokáže skloňovat číslovky	-číslovky		
- v textu vyhledá slovesa a umí u nich určit osobu, číslo, způsob a čas	-slovesa		
	Skladba		
- vyhledá ve větě podmět a přísudek - seznámí se s přísudkem jmenným a vyhledá ho v textu	-základní větné členy		

- pozná větu s nevyjádřeným podmětem - určí všeobecný podmět - vysvětlí pravidlo shody přísudku s podmětem a dokáže ho aplikovat			
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci - odlišuje spisovný a nespisovný projev - přednese referát s oporou o text - vytváří psané texty (strukturované psaní, volné psaní)	***Komunikační a slohová výchova*** - různé komunikační prostředky - komunikace verbální a neverbální - mluvní cvičení - naslouchání - vedení dialogu - diskuse - referát - improvizace - myšlenková mapa - vypravování – časová posloupnost - popis - pracovní postup - dopis - zpráva a oznámení - výpisky - výtah - telefonování	OSV – Sebepoznání a sebepojetí OSV – Kreativita OSV – Poznávání lidí OSV – Komunikace MEV – Tvorba med. sdělení	DV12 ET1 ET3 ET4
- reprodukuje přečtený text - vlastními slovy interpretuje smysl díla - formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního či filmového představení - rozlišuje základní literární druhy a žánry - vyhledá informace ve slovnících a dalších příručkách - orientuje se v nabídce dětské literatury	***Literární výchova*** - charakteristika literárních druhů (lyrika, epika, drama) a žánrů - poezie a próza - čtenářské dílny (hovory o knihách, zápisy z četby) - práce s klíčovými slovy - knižní katalogy nakladatelství (Albatros, Fragment, Egmont aj.) - místní knihovny	MEV– Kritické čtení a vnímání med. sdělení EGS – Evropa a svět nás zajímá EGS – Jsme Evropané	DV17

7. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky

Žák:			
- zopakuje si a upevní vědomosti o podstatných jménech získané v 6. ročníku - prakticky používá odchylné tvary podstatných jmen označujících části lidského těla - rozpozná druhy přídavných jmen, určí jejich mluvnické kategorie, správně doplňuje koncovky - v textu vyhledá zájmena a určí jejich druh, skloňuje je - v textu vyhledá číslovky a určí jejich druh - vysvětlí pravidlo, kdy se za číslovkou v textu píše tečka - skloňuje číslovky - určí slovesné kategorie: osoba, číslo, způsob, čas - ověřuje si správnost tvarů sloves v Pravidlech českého pravopisu - vysvětlí, kdy se ve větě jedná o rod činný a kdy o rod trpný - rozliší, kdy vyjadřuje zvratná podoba slovesa ve větě rod činný a kdy rod trpný - rozezná druhy příslovcí - vysvětlí pojem příslovečná spřežka - ve větě rozezná příslovečnou spřežku od spojení předložky a podstatného jména	***Jazyková výchova*** *Tvarosloví* - podstatná jména - rod, číslo, pád, vzor, podstatná jména abstraktní, konkrétní, hromadná, pomnožná, látková; psaní koncovek - skloňování podstatných jmen oči, uši, ruce, nohy - přídavná jména - zájmena - procvičení skloňování zájmen já, ten, náš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj - vztažné zájmeno jenž - číslovky - slovesa - přítomné tvary sloves typu: krýt, kupovat, psát, mazat, plakat - příčestí minulé sloves typu: minout, tisknout, začít - slovesný rod činný a trpný - příslovce, příslovečné spřežky	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Kooperace a kompetice	

- vysvětlí funkci předložek v jazyce - uvede, s kterými pády se pojí předložky s, z + prakticky to použije	- předložky		
- vysvětlí funkci spojek v jazyce	- spojky		
- využívá částice a citoslovce pro oživení textu	- částice - citoslovce		
	Pravopis		
- rozliší jména obecná a vlastní - vysvětlí základní pravidla, kdy se píší velká písmena - správnost ověří pomocí Pravidel českého pravopisu	- psaní velkých písmen ve vlastních jménech		
	Slovní zásoba		
- chápe správný význam slov - vyhledá význam slov v SSČ - vysvětlí význam věcný a mluvnický - vysvětlí pojem sousloví, vyhledá je v textu - vysvětlí pojem rčení, rozumí běžným rčením - vysvětlí pojem synonyma, prakticky nahradí jednotlivá slova synonymy - vysvětlí pojem homonyma a pomocí SSČ vysvětlí jejich význam - uvědomuje si pravopisné rozdíly některých homonym - vyhledá v textu odborné názvy	- slovo a jeho význam (věcný, mluvnický) - sousloví, rčení, slova jednoznačná, mnohoznačná - odborné názvy - synonyma - antonyma - homonyma (pravopis mít/mýt, bít/být…)		
	Tvoření slov		
- popíše různé způsoby obohacování slovní zásoby	- způsoby obohacování slovní zásoby: tvoření slov (odvozováním, skládáním, zkracováním) přejímání slov z jiných jazyků		
- rozliší věty jednočlenné, dvojčlenné a větné	*Skladba*		

ekvivalenty - v textu vyhledá podmět a přísudek a vysvětlí jejich funkci ve větě - vysvětlí pravidlo shody podmětu s přísudkem a aplikuje ho - vysvětlí funkci rozvíjejících větných členů a vyhledá je ve větě - odliší větu jednoduchou a souvětí - určí větu hlavní a vedlejší - seznámí se s vedlejšími větami - nahradí vedlejší větu větným členem a naopak	- věty dvojčlenné, jednočlenné a větné ekvivalenty - přísudek slovesný (jednoduchý a složený), jmenný se sponou a beze spony - podmět (vyjádřený, nevyjádřený, všeobecný) - shoda podmětu s přísudkem - rozvíjející větné členy: předmět příslovečné určení přívlastek (shodný a neshodný) doplněk -věta jednoduchá a souvětí -věta hlavní a vedlejší -vedlejší věty		
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou situaci - odliší spisovný a nespisovný projev - rozliší subjektivní a objektivní sdělení - vytváří psané texty	***Komunikační a slohová výchova*** -různé komunikační prostředky, -trénink komunikace verbální a neverbální -mluvní cvičení -volné psaní -strukturované psaní -vypravování (struktura, časová posloupnost, oživení textu a zvýšení dějového napětí) -popis (obecně) - logické řazení popisovaných částí -popis pracovního postupu – fáze postupu, následnost jednotlivých činností -líčení -charakteristika (vnější a vnitřní) povaha člověka, zájmy, charakteristika literárních postav -výtah -životopis	OSV – Sebepoznání a sebepojetí OSV – Kreativita OSV – Poznávání lidí OSV – Komunikace MEV – Tvorba med. sdělení MEV – Práce v realizačním týmu	DV12 ET1 ET2 ET3 ET4
- reprodukuje přečtený text	***Literární výchova*** -charakteristika literárních druhů (lyrika, epika,	EGS – Evropa a svět nás zajímá	DV17

- vlastními slovy interpretuje smysl díla - formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního či filmového představení - rozliší základní literární druhy a žánry - vyhledá informace ve slovnících a dalších příručkách - orientuje se v nabídce dětské literatury	drama) a žánrů -poezie a próza -práce s klíčovými slovy -knižní katalogy nakladatelství (Albatros, Fragment, Egmont aj.) -místní knihovny	EGS – Jsme Evropané MEV – Kritické čtení a vnímání med. sdělení	

8. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	Jazyková výchova *Obecné výklady o jazyce*		
- rozliší spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu, zdůvodní jejich užití v různých situacích - převede text z nespisovné podoby do spisovné - seznámí se s dalšími slovanskými jazyky	- čeština jako jeden ze slovanských jazyků, spisovná a nespisovná čeština	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Kooperace a kompetice	
	Nauka o slovní zásobě		
- rozliší a příklady v textu dokládá způsoby obohacování slovní zásoby - najde v SSČ význam slov -spisovně vyslovuje běžně užívaná cizí slova	- slovní zásoba, význam slov - tvoření slov - slova přejatá (jejich výslovnost, skloňování a pravopis)		
	Tvarosloví		
- správně třídí slovní druhy - tvoří spisovné tvary slov - samostatně pracuje s jazykovými příručkami - zvládá pravopis lexikální, morfologický a syntaktický (upevňuje si znalosti získané v nižších ročnících) - vysvětlí pojem slovesný vid – dokonavý a nedokonavý	- slovní druhy a jejich funkce ve větě - zájmeno týž/tentýž - slovesný vid, vidové dvojice - samostatná práce s jazykovými příručkami		
	Skladba		
- rozliší věty jednočlenné, dvojčlenné a větné	- věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent		

ekvivalenty - vysvětlí funkci jednotlivých větných členů ve větě a dokáže je ve větě vyhledat - pozná větný člen holý, rozvitý a několikanásobný - odliší větu jednoduchou a souvětí, určí větu hlavní a vedlejší - určí druhy vedlejších vět a popíše jejich funkci v souvětí - určí významové poměry mezi větami hlavními - graficky znázorní větu jednoduchou a souvětí - využívá svoje syntaktické znalosti pro správné tvoření vět a pro správnou interpunkci	- podmět (vyjádřený, nevyjádřený, všeobecný) - přísudek (slovesný, jmenný) - předmět - přívlastek (volný, těsný; přístavek) - příslovečné určení - doplněk -věta jednoduchá a souvětí - souvětí podřadné a souřadné - věta hlavní (VH) a vedlejší - poměry mezi VH -grafické znázornění věty jednoduché a souvětí - interpunkce		
- vyjadřuje se kultivovaně, výstižně a souvisle v ústním i písemném projevu - volí jazykové prostředky vhodné pro danou situaci - využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu na základě vlastních dispozic a osobních zájmů - naslouchá druhým, snaží se jim porozumět, vhodně na ně reaguje - zapojuje se do diskuse, obhajuje svůj názor, vhodně argumentuje - odliší spisovný a nespisovný projev - v mluveném připraveném i improvizovaném projevu vhodně užívá verbální i neverbální komunikační prostředky - rozliší subjektivní a objektivní sdělení	***Komunikační a slohová výchova*** - mluvní cvičení - volné psaní - strukturované psaní - asociace - role slohové postupy a útvary podle záměru autora - vypravování - popis - zpráva - oznámení - výpisky - výtah - výklad - úvaha - dopis - deník	OSV – Kreativita OSV – Sebepoznání a sebepojetí OSV – Poznávání lidí OSV – Komunikace MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti MEV – Tvorba mediálního sdělení	DV12 DV13 DV14 ET1 ET5 ET7 ET8
- reprodukuje přečtený text - vlastními slovy interpretuje smysl díla - formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního či filmového představení - porovná různá ztvárnění téhož námětu	***Literární výchova*** -charakteristika literárních druhů (lyrika, epika, drama) a žánrů -poezie a próza -práce s klíčovými slovy -knižní katalogy nakladatelství (Albatros,	MEV – Kritické čtení a vnímání med. sdělení EGS – Evropa a svět nás zajímá	DV15 DV17

v literárním, dramatickém a filmovém zpracování - rozliší základní literární druhy a žánry - zběžně se orientuje ve vývoji světové literatury - vyhledá informace v různých typech katalogů, v knihovně a v dalších informačních zdrojích	Fragment, aj.) -místní knihovny Vývoj světové literatury		

9. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- rozliší spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu, zdůvodní jejich užití v různých situacích - převede text z nespisovné podoby do spisovné - seznámí se s vývojem českého jazyka - zná další slovanské jazyky a některé neslovanské jazyky - orientuje se v českém hláskosloví (pozná samohlásky, souhlásky, dvojhlásky) - využívá svoje znalosti z hláskosloví pro správný pravopis - správně vyslovuje slova česká i přejatá, v obtížnějších případech umí vyhledat pomoc v PČP - ovládá melodii vět, využívá důraz a pauzu - ověří si či vyhledá v SSČ význam slov - samostatně pracuje s dalšími slovníky (Slovník cizích slov, Slovník české frazeologie, Etymologický slovník…)	***Jazyková výchova*** *Obecné výklady o jazyce* - čeština jako jeden ze slovanských jazyků, spisovná a nespisovná čeština -vývoj českého jazyka - jazyky na evropském území (germánské, románské) *Zvuková stránka jazyka* - hlásky - spisovná výslovnost *Nauka o slovní zásobě* - význam slov	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Kooperace a kompetice	

- vysvětlí pojmy synonyma, homonyma, antonyma – umí tyto znalosti využít v praxi - rozšiřuje svoji slovní zásobu - vysvětlí pojmy: kořen, předpona, přípona, koncovka, slovo základové a odvozené - využívá znalosti tvoření slov pro správný pravopis - prohlubuje a upevňuje svoje znalosti v oblasti tvarosloví a využívá je pro správný pravopis - vyhledá v textu přechodníky a rozumí jejich významu - rozliší věty jednočlenné, dvojčlenné a větné ekvivalenty - vysvětlí funkci jednotlivých větných členů ve větě a dokáže je ve větě vyhledat - pozná větný člen holý, rozvitý a několikanásobný - upevní si znalosti o větě jednoduché a souvětí - určí druhy vedlejších vět a popíše jejich funkci v souvětí - určí významové poměry mezi větami hlavními -graficky znázorní větu jednoduchou a souvětí, vytvoří vzorec souvětí - využívá svoje syntaktické znalosti pro správné tvoření vět a pro správnou interpunkci	*Tvoření slov* - stavba slova, odvozování, skládání a zkracování *Tvarosloví* - slovní druhy - slova ohebná, neohebná - přechodníky (minulý, přítomný) *Skladba* - věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent - podmět (vyjádřený, nevyjádřený, všeobecný) - přísudek (slovesný, jmenný) - předmět - přívlastek (volný, těsný; postupně rozvíjející, několikanásobný; přístavek) - příslovečné určení - doplněk -věta jednoduchá a souvětí - souvětí podřadné a souřadné - věta hlavní a vedlejší - poměry mezi VH -složité souvětí -grafické znázornění věty jednoduché a souvětí, vzorec souvětí - interpunkce		
- vyjadřuje se kultivovaně, výstižně a souvisle v ústním i písemném projevu - volí jazykové prostředky vhodné pro danou situaci	***Komunikační a slohová výchova*** - mluvní cvičení - myšlenková mapa - volné psaní - strukturované psaní - asociace	MUV – Lidské vztahy OSV – Sebepoznání a sebepojetí OSV – Kreativita OSV – Poznávání lidí OSV – Mezilidské	DV12 DV13 DV14 ET1 ET2

- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu na základě vlastních dispozic a osobních zájmů - naslouchá druhým, snaží se jim porozumět, vhodně na ně reaguje - zapojuje se do diskuse, obhajuje svůj názor, vhodně argumentuje - odlišuje spisovný a nespisovný projev - v mluveném připraveném i improvizovaném projevu vhodně užívá verbální i neverbální komunikační prostředky - rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení - umí vyplňovat jednoduché tiskopisy	- role funkční styly, slohové postupy a útvary podle záměru autora - charakteristika - výklad - úvaha - životopis	vztahy OSV – Komunikace MEV – Vnímání autora med. sdělení MEV – Stavba med. sdělení MEV – Kritické čtení a vnímání med. sdělení MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti MEV - Tvorba med. sdělení	ET5 ET6 ET7 ET8 ET9 ET10
- reprodukuje přečtený text - vlastními slovy interpretuje smysl díla - formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního či filmového představení - porovná různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém a filmovém zpracování - rozliší základní literární druhy a žánry - zběžně se orientuje ve vývoji české literatury - vyhledá informace v různých typech katalogů, v knihovně a v dalších informačních zdrojích	***Literární výchova*** - charakteristika literárních druhů (lyrika, epika, drama) a žánrů - poezie a próza - práce s klíčovými slovy - knižní katalogy nakladatelství (Albatros, Fragment,aj.) - místní knihovny Vývoj české literatury - Cyril a Metoděj, Kosmas, Jan Hus, Jan Amos Komenský - národní obrození (divadlo, J. Dobrovský, J. Jungmann, F. L. Čelakovský, K. J. Erben, B. Němcová, K. Havlíček Borovský, májovci, ruchovci, lumírovci) - literární moderna - proletářské umění - K. Čapek, E. Bass, K. Poláček - literatura od začátku 2. sv. války do současnosti		DV15 DV17

5.1.2 Vzdělávací obor: Cizí jazyk

5.1.2.1 Název vyučovacího předmětu: Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Anglický jazyk je vyučován od mateřské školy až do devátého ročníku. Hlavním cílem je poskytnout žákům nástroj pro komunikaci při kontaktu s lidmi z různých částí světa, ale i pro práci s počítačem a využití internetu. Prostřednictvím anglického jazyka je žák seznamován s reáliemi anglicky mluvících zemí, což ho vede k pochopení jiných kultur. Důraz je proto kladen především na stránku komunikační, která napomáhá tomuto chápání a prohlubuje tak žákovu toleranci k odlišnostem cizojazyčných kultur. Gramatická část předmětu je podřízena části komunikační. Žák je seznamován především s britským modelem angličtiny, ale průběžně také se zvláštnostmi angličtiny americké.

V počátečním období je nejdůležitější pro probuzení zájmu o výuku angličtiny a vytváření pozitivního vztahu k osvojování si cizího jazyka, proto musí být vyučovací hodiny prostoupeny zajímavostmi pro žáky, poutavými činnostmi, hrami a písničkami. V prvním období se snažíme o to, aby žák porozuměl vyslechnutému sdělení, uměl ho opakovat, použít naučená slova v jednoduchém spojení, aby přečetl základní slova a jednoduché věty a zapsat je, případně dle instrukcí nakreslit obrázek. Současně s vytvářením jednoduchých vět je vyučována i gramatika a fonetický přepis, žáci procvičují potřebné výrazy a spojení, učí se jím rozumět, číst je, opakovat a obměňovat.

Ve druhém období plynule navazujeme na výsledky výuky v předešlém období. Získané poznatky dále prohlubujeme a zdokonalujeme ve všech oblastech, v poslechu a čtení s porozuměním, mluvení a psaní. Cílem tohoto období je pochopit význam znalosti cizího jazyka pro osobní potřebu (překonávání jazykových bariér při cestování...), ale i pro budoucí studium. Při výuce vhodně využíváme časopisy, videa, práci s počítačem, audiokazety a jiné názorné pomůcky. Pro větší přitažlivost výuky jsou i v tomto období zařazovány hry, soutěže, dramatizace a krátkodobé projekty.

Při výuce na 2, stupni opakujeme, shrnujeme a prohlubujeme vědomosti z předchozích období, procvičujeme větnou skladbu, velkou pozornost věnujeme poslechu s porozuměním a mluvení v běžných životních situacích.

V hodinách Anglického jazyka je velká pozornost věnována rozvoji ***čtenářské gramotnosti.*** Žáci pracují s učebnicovými texty, anglickými časopisy i prospekty. Texty analyzují, učí se vyhledávat konkrétní informace, jazykové prostředky a gramatické struktury. Na základě textů ověřují pravdivá a nepravdivá tvrzení, skládají texty do logického pořadí.

Anglický jazyk je vyučován v mateřské škole. Na základní škole je vzdělávání v jazyce rozděleno do tří období. V prvním období, od 1. do 3. ročníku, je hodinová dotace rozdělena následovně: v 1. a 2. ročníku jedna hodina týdně a ve 3. ročníku tři hodiny týdně. Ve druhém období, od 4. do 5. ročníku, je jazyk vyučován v dotaci tří hodin týdně. Na 2. stupni je v 6. ročníku věnována výuce týdně tříhodinová dotace, od 7. do 9. ročníku čtyřhodinová dotace.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Cizí jazyk je možné nahradit v zájmu žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně dle § 16 odst. 2 písm. b) jiným vzdělávacím obsahem v rámci IVP.

Výuka probíhá ve vyučovacích hodinách se zařazováním krátkodobých, individuálních nebo skupinových projektů, k čemuž slouží nové zdroje a způsoby získávání informací vedoucí žáka k aktivnímu užití získaných vědomostí (internet, výukové programy na PC, časopisy, knihy, videozáznamy, TV).

V prvním období je cílem motivovat žáka k zájmu o anglický jazyk, učit se vnímat a napodobovat melodii a rytmus, výslovnost. Při činnostní formě výuky se žáci naučí základní slovní zásobu, jednoduchá základní pravidla gramatiky, základní fráze, krátké rozhovory. Žák rozumí jednoduchým pokynům v anglickém jazyce, reaguje na ně, umí přečíst jednoduché texty a získá první poznatky o anglicky mluvících zemích.

Ve druhém období se předpokládá dosažení úrovně A1 dle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Na 2. stupni se předpokládá dosažení úrovně A2 dle Společenského evropského referenčního rámce.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- prostřednictvím úkolů a cvičení v učebnici a pracovním sešitě seznamujeme žáka s různými učebními strategiemi cizojazyčného učení
- žákům předkládáme různé způsoby a strategie učení, které můžou využít v dalším samostatném studiu jazyka
- poznáváním anglického gramatického systému rozvíjíme jeho abstraktní myšlení a vytvářením portfolia vedeme žáky k sebereflexi v procesu učení

Kompetence k řešení problémů

- tuto kompetenci rozvíjíme především prostřednictvím projektových úkolů, vyhledáváním informací v referenčních zdrojích (dvojjazyčný slovník, internet, časopisy.) a při dílčích aktivitách a cvičeních, kdy žáci nemají úplné informace a vlastními otázkami a uvažováním musí dojít k výsledku (např. při práci s textem jsou žáci vedeni k odhadování neznámých slov apod.)

Kompetence komunikativní

- výuku primárně zaměřujme na rozvoj cizojazyčných řečových dovedností, rovnoměrně zařazujeme poslech, čtení s porozuměním, mluvení i psaní, a to prostřednictvím celé řady aktivit v učebnici, pracovním sešitě, při kterých žáky vedeme k vyjadřování vlastních názorů a naslouchání a názorů druhých a adekvátním reakcím na ně

Kompetence sociální a personální

- v řadě aktivit navozujeme situace vedoucí k párové či skupinové spolupráci, žáky učíme reagovat na rozdílné názory a prosazovat svá řešení a zároveň naslouchat druhým
- při spolupráci je učíme postupně docházet k cíli, soustředit se na důležité a spolupracovat s různorodými skupinami lidí
- prostřednictvím sebehodnocení vedeme žáka k identifikaci svých slabých a silných stránek

Kompetence občanské

- při výuce představujeme žákům kulturu anglicky mluvících zemí, seznamujeme je s životem jejich vrstevníků v těchto zemích a rozvíjíme uvažování nad rozdílnostmi kultur, nad občanskými právy a povinnostmi, nad právy a povinnostmi dětí a vztahem k životnímu prostředí

Kompetence pracovní

- žákům předkládáme úkoly, při kterých jsou nuceni využívat dosavadní zkušenosti a v časovém limitu reagovat na nové požadavky
- prostřednictvím vytváření portfolia žáky vedeme k bilancování, plánování, stanovování cílů a soustředění na způsoby dosažení těchto cílů
- v průběhu studia cizího jazyka posilujeme u žáků uvědomění si důležitosti znalosti cizích jazyků pro budoucí pracovní uplatnění

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. stupeň
1. období

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI
Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

2. období

POSLECH S POROZUMĚNÍM
Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně, a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák -rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností -rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu) - rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

MLUVENÍ
Očekávané výstupy z RVP

Žák

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednotlivé otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák -pozdraví a poděkuje -sdělí své jméno a věk -vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM
Očekávané výstupy z RVP

Žák

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žákrozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- napíše krátký s použitím jednoduchých vět slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a zájmech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- vyplní osobní údaje do formuláře

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

2. stupeň

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozumí informacím v jednotlivých poslechových,jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák - rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů

- rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby

MLUVENÍ
Očekávané výstupy z RVP

Žák
- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
- vypráví jednoduchý příběhči událost, popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM
Očekávané výstupy z RVP

Žák
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
- rozumí a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů
(zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ
Očekávané výstupy z RVP
Žák
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času, a dalších osvojovaných témat
- reaguje na jednoduché písemné sdělení

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

1. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- rozumí základním pokynům v učebnici - stručně pozdraví a velmi jednoduchým způsobem se představí - zeptá se na jméno - pojmenuje běžné předměty ve třídě a doma a zeptá se na ně - zeptá se na počet do deseti a na stejnou otázku odpoví - pojmenuje členy rodiny - rozumí otázkám a výrazům používaných při běžných činnostech každodenního života (hry, oblékání, koupání, oslava narozenin - klade jednoduché otázky týkající se předmětů v jeho bezprostředním okolí - rozliší základní barvy - zeptá se na věk spolužáka, sdělí, kolik mu je let - pojmenuje zvířata běžná v přírodě v ČR - pojmenuje předměty spojené s oslavou Vánoc a Velikonoc	Slovní zásoba na témata - rodina - školní pomůcky - hračky - oblečení - narozeniny - koupání - zvířata - Vánoce, Velikonoce Komunikační situace - pozdravy - představování - přání k narozeninám a k Vánocům - pokyny při výuce a při hře Jazykové struktury a gramatika - osobní a ukazovací zájmena - jednoduchá otázka a odpověď s použitím slovesa „být“ - číslovky 1 – 10 - množné číslo podstatných jmen pomocí koncovky „s“ - přivlastňovací zájmena můj, tvůj - rozkazovací způsob Reálie - Vánoce ve Velké Británii - Velikonoce ve Velké Británii	MUV – Lidské vztahy OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Komunikace MUV – Kulturní diference	

2. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám běžných při výuce - zeptá se, co některá zvířata umí a na stejnou otázku odpoví - pojmenuje a velmi jednoduše popíše běžné předměty kolem sebe - sdělí, co rád jí a pije, zeptá se na totéž - popíše jednoduchými větami, z čeho se získávají běžné potraviny - popíše v základních rysech svůj vzhled - uvede stručně činnost šesti smyslů pomocí smyslových orgánů - zeptá se na umístění běžných předmětů a na stejnou otázku odpoví - užívá názvy základních barev při jednoduchém popisu osob či věcí - sdělí jednoduchou větou, co má právě na sobě a zeptá se na totéž - charakterizuje velmi stručně aktuální stav počasí - uvede, jakou sportovní činnost právě dělá	Slovní zásoba na témata - zvířata v ZOO - školní pomůcky a činnosti - barvy - jídlo - obličej - místnosti v domě - oblečení - dětské sportovní činnosti - Vánoce a Velikonoce Komunikační situace - dotazování na dovednost - dotazování na oblíbenost jídel - popis a charakteristika - fráze spojené s Vánocemi a Velikonocemi - pokyny při výuce, běžných činnostech a při hrách Jazykové struktury a gramatika - užití „to“ a „toto“ při označování věcí - jednoduché otázky a odpovědi s použitím sloves „moci“, „být“ a pomocného slovesa “do“ - rozkazovací způsob v běžných pokynech - jednoduché užití přítomného času průběhového při popisu činnosti - předložky „v“ a „na“ při popisu umístění - předložka „z“ při označení původu produktu - dotazy na množství počitatelných podstatných jmen Reálie - Vánoce a Velikonoce ve Velké Británii	OSV – Rozvoj schopností poznávání MUV- Kulturní diference MEV – Tvorba mediálního sdělení	

3. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám běžným při výuce - požívá jednoduché zdvořilostní fráze při pozdravu a představování - pozdraví a rozloučí se - pojmenuje a označí barvami běžné předměty ve škole - pojmenuje běžné hračky - řekne si v obchodě o běžné ovoce a pamlsky - sdělí, jaké ovoce má rád, a zeptá se na totéž kamaráda - sdělí, které běžné sportovní předměty vlastní, a zeptá se na totéž kamaráda - používá číslovky do 20 - zeptá se na umístění běžných předmětů v místnosti a na stejnou otázku odpoví - popíše v základních rysech blízké osoby - sdělí jednoduchou větou, co má právě na sobě, a zeptá se na majitele konkrétního oblečení - označí oblečení podle velikosti - pojmenuje části lidského těla - rozumí pokynům při běžném cvičení a sportování - zeptá se kamaráda, zda umí konkrétní, běžný sport a na stejnou otázku odpoví	Slovní zásoba na témata číslovky 1–20 základní zdvořilostní fráze školní pomůcky a činnosti barvy hračky ovoce sportovní potřeby nábytek osoby přídavná jména popisující velikost, rozměr a stáří oblečení základní části lidského těla Komunikační situace uvítání a rozloučení pokyny při hrách v obchodě s ovocem dotazování na oblíbenost ovoce dotazování na vlastnění předmětů popis a charakteristika osob dotazování se na majitele předmětu pokyny při výuce, běžných činnostech a při hrách Jazykové struktury a gramatika užití *to* a *toto* při označování věcí jednoduché otázky a odpovědi s použitím sloves *být, moct, mít* a pomocného slovesa *do* vazba*there is* rozkazovací způsob v běžných pokynech při hrách a sportu jednoduché užití přítomného času průběhového při popisu toho, co máme na sobě předložky *v* a *na* při popisu umístění předmětů Reálie	OSV – Rozvoj schopností poznávání EGS – Evropa a svět nás zajímá	

	škola v Anglii známá místa v Londýně čas na jídlo ve Velké Británii		

4. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele - v slyšeném textu zachytí hledaná slova a porozumí jim - rozumí jednoduchému poslechovému textu - používá jednoduché fráze při komunikaci s vrstevníky a zapojí se do jednoduchých rozhovorů - užívá prakticky číslovky 1 - 100 - pojmenuje lidi, předměty a činnosti, se kterými se běžně setká v každodenním životě - popíše ústně, jednoduchým způsobem dění kolem lidí a věcí ve svém nejbližším okolí - s písemnou nápovědou uvede informace o sobě, o svém nejbližším okolí a o lidech kolem sebe - získává a předává základní informace o sobě, o lidech, o škole, věcech, činnostech a dění - v každodenním životě kladením jednoduchých otázek - se zeptá kamaráda na jeho zájmy a aktivity a na stejnou otázku odpoví - rozumí obsahu jednoduchého čteného textu - komiksovým příběhům svých vrstevníků - z každodenního života a tématům ze života a kultury Velké Británie a jiných zemí světa - rozumí hlavním bodům jednoduchého čteného textu, který popisuje dění, věci, lidi a jejich	Slovní zásoba na témata - anglická abeceda - číslovky 1 – 100 - členové širší rodiny - běžné potraviny, ovoce a zelenina - běžná zvířata v zoo - zvířata na farmách - běžné vlastnosti zvířat - důležité budovy a obchody ve městě - volnočasové aktivity - dny v týdnu - běžná povolání a nástroje s nimi spojené - běžné typy počasí Komunikační situace - hledání něčeho nebo někoho blahopřání a předání dárků uvedení času (hodin) - jednoduchý popis vzhledu zvířat dotaz a odpověď na umístění způsoby dopravy týdenní - režim popis činnosti běžných povolání dotazy na počasí Jazykové prostředky (Zahrnují gramatiku, pravopis a výslovnost. Slovní zásoba je uvedena zvlášť.) - dotazy na pojmenování předmětů v angličtině - sloveso *mít* ve 3. osobě jednotného čísla - přivlastňovací zájmena *jeho, její* - otázka a zápor v přítomném čase plnovýznamových sloves ve 3.os. j.č. - zápor slovesa *mít* - stupňování přídavných jmen	OSV – Kreativita OSV – Komunikace OSV – Poznávání lidí OSV – Mezilidské vztahy MUV – Kulturní diference MEV – Vnímání autora mediálních sdělení EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí EGS – Evropa a svět nás zajímá EGS – Objevujeme Evropu a svět	

aktivity běžné v každodenním životě - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	- stažené formy slovesa *být* v kladu a v záporu - vazba *there is/there are* - otázka a krátká kladná/záporná odpověď k slovesu *mít rád* - předložka se dny v týdnu - vyjádření času - přítomný čas průběhový - základní fonetické znaky - výslovnost hlásek ve slovech Reálie - rodinní příslušníci žijící v různých částech světa - zvířata na farmách v různých částech světa - typická anglická jídla - dopravní prostředky v Londýně - běžná povolání v Londýně - outdoorové sporty v různých zemích světa - roční období v různých zemích - významné dny a oslavy ve Velké Británii		

5. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - porozumí krátkým a jednoduchým otázkám učitele a spolužáka, které souvisí s osvojovanými tématy, pokud jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a slovním spojením, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a má-li k dispozici vizuální podporu - porozumí krátkému a jednoduchému poslechovému textu, je-li pronášen pomalu a zřetelně a má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu - v krátkém a jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, zachytí konkrétní informace, pokud má k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu - ve velmi krátkých a pomalu vedených rozhovorech použije základní zdvořilostní obraty (např. pozdrav, rozloučení, poděkování) - se představí, uvede, odkud pochází, kolik je mu let, co vlastní, co dělá, co má nebo nemá rád - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, členů jeho rodiny, spolužáků a kamarádů (např. jméno, bydliště, věk, škola, každodenní a volnočasové aktivity) - odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho samotného, jeho rodiny a kamarádů a vztahují se k osvojovaným tématům - zeptá se na konkrétní informace vztahující se k osvojovaným tématům za použití slov a jednoduchých slovních spojení a vět - zapojí se do jednoduchých a pomalu vedených	Mluvnice - sloveso ‚být, mít, moci / umět‘ - přítomný čas prostý a přítomý čas průběhový – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi - otázky ‚ano / ne‘, otázky s tázacími zájmeny - vazba ‚there is / there are‘ - osobní a přivlastňovací zájmena - určitý a neurčitý člen - množné číslo podstatných jmen - rozkazovací způsob - přídavná jména, postavení přídavných jmen ve větě - předložky místa a času - tázací zájmena - příslovce - přivlastňovací pád - otázky na cenu Zvuková a grafická podoba jazyka - souhlásky a samohlásky - fonetická abeceda - krátké a dlouhé samohlásky - přízvuk slov - intonace ve větě Slovní zásoba - já, moje rodina a moji kamarádi - číslovky 1 – 100	MUV – Kulturní diference EGS – Evropa a svět nás zajímá EGS – Objevujeme Evropu a svět OSV – Kreativita OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV - Sebepoznání a sebepojetí OSV - Seberegulace a sebeorganizace OSV – Poznávání lidí OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti MUV – Lidské vztahy MUV – Etnický původ MUV – Multikulturalita MUV – Princip soc. smíru a solidarity EV – Ekosystémy	

rozhovorů, ve kterých sdělí konkrétní informace o sobě, dalších osobách, předmětech a činnostech, nebo se na podobné informace zeptá - v krátkém jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, vyhledá konkrétní informace (např. o předmětech, osobách, činnostech, číselných a časových údajích) - v krátkém textu z běžného života rozumí významu známých slov, slovních spojení a jednoduchých vět, zejména pokud má vizuální oporu - rozumí tématu krátkého textu z běžného života, který se vztahuje k osvojovaným tématům a je doprovázen vizuální oporou - s použitím jednoduchých slovních spojení a vět napíše krátký text, ve kterém se představí, uvede svůj věk, kde bydlí, co dělá, má, umí nebo neumí, má nebo nemá rád - s použitím jednoduchých slovních spojení a vět napíše krátký text, ve kterém představí členy své rodiny, spolužáky a kamarády, uvede jejich věk, kde bydlí, co dělají, mají, umí nebo neumí, mají nebo nemají rádi - za použití jednoduchých slov, slovních spojení a vět napíše krátký pozdrav, dotaz či vzkaz vyplní osobní údaje do formuláře	- volný čas, zábava, sporty, režim dne - domov, dům, pokoje - zvířata - škola, předměty ve škole, vyučovací předměty - město, budovy, obchody - části lidského a zvířecího těla - oblečení Tematické okruhy domov, rodina, škola, volný čas, lidské tělo, jídlo, oblékání, zvířata, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, dny v týdnu, hodiny		

6. a 7. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- rozumí tématu a obsahu jednoduchého a zřetelně pronášeného projevu, vyprávění či rozhovoru, které se týkají osvojovaných témat, např. kalendářní rok, zvířata, prázdniny a cestování, jídlo, geografické útvary, místa a názvy, počasí, TV programy a	Mluvnice - přítomný čas prostý – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - příslovce častosti děje	MUV – Lidské vztahy OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Mezilidské vztahy OSV – Sebepoznávání a sebepojetí	

filmové žánry - v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který se vztahuje k výše uvedeným osvojovaným tématům, zachytí konkrétní informace, příp. konkrétní číselné informace - zeptá se na základní informace týkající se činností, míst, osob, času a jiných osvojovaných témat a na podobné otázky adekvátně odpoví - mluví o své rodině, kamarádech, zájmech a volnočasových aktivitách, aktuálních činnostech, škole, cestování, stravování, počasí, zemi, odkud pochází, a TV programech či filmových žánrech - jednoduše a v krátkých větách popíše osoby, zvířata, místa, věci každodenního života, kalendářní rok, svůj jídelníček a přípravu svého oblíbeného jídla, své prázdniny a zemi, odkud pochází - vypráví jednoduchý příběh související s výše uvedenými osvojovanými tématy - rozumí krátkým a jednoduchým textům z běžného života, který se vztahují k osvojovaným tématům (např. kalendářní rok, zvířata, prázdniny a cestování, jídlo, geografické útvary, místa a názvy, počasí, TV programy a filmové žánry), rozumí tématu a obsahu textů - v textu (např. příběhu, letáčku či vyprávění), který se vztahuje k výše uvedeným osvojovaným tématům, vyhledá konkrétní informace, příp. konkrétní číselné informace - vyplní ve formuláři základní údaje - zapíše informace, slovní spojení nebo jednoduché věty týkající se osvojovaných témat - napíše krátký jednoduchý popis osob, míst, kalendářního roku, volnočasových aktivit, přípravy	- řadové číslovky - předložky času - přítomný čas průběhový – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - přítomný čas prostý vs přítomný čas průběhový - předmětná zájmena - sloveso *to be* v minulém čase – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - minulý čas pravidelných sloves - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - minulý čas nepravidelných sloves - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - počitatelná a nepočitatelná podstatná jména - *some / any* - *How much / How many?* - neurčitý člen *a / an*, určitý člen *the* - *a little / a few* - otázky s *How* + přídavné jméno - stupňování přídavných jmen - přirovnání *as ... as* - vyjádření budoucího děje pomocí *going to* - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - přídavná jména a příslovce - *have to* - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími	OSV – Kreativita OSV - Komunikace OSV – Poznávání lidí OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti EV- Lidské aktivity a problémy životního prostředí OSV – Seberegulace a sebeorganizace VDO – Občanská společnost a škola EGS – Evropa a svět nás zajímá EGS – Objevujeme Evropu a svět MUV- Lidské vztahy MUV – Multikulturalita MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MEV – Tvorba mediálního sdělení	

jídla, apod. - reaguje na jednoduché písemné sdělení týkající se osvojovaných témat - napíše pohlednici či email kamarádovi z dovolené napíše začátek či konec příběhu	zájmeny - návrhy Zvuková a grafická podoba jazyka - fonetická abeceda - pravopis slov osvojené slovní zásoby - přízvuk slov - intonace ve větě - znělé a neznělé *th* - výslovnost koncového *-s/-es* - výslovnost *–ed / - d* - výslovnost samohlásek *i: / ɪ* - výslovnost *æ/ a:* - výslovnost *ʌ* - výslovnost *p* - výslovnost*ɒ / ɔ:* - výslovnost *r* Slovní zásoba - měsíce v roce, datum, kalendářní rok - každodenní činnosti a volnočasové aktivity - domácí práce - oslava narozenin - každodenní činnosti a volnočasové aktivity - zvířata, popis zvířat, jejich pohyb, zvyky, strava - prázdniny, dovolená - cestování, dopravní prostředky		

	- jídlo, stravovací návyky - jídelníček, v kavárně, v restauraci - nákupní seznam - příprava jídla – recept - geografické názvy a pojmenování - počasí - přídavná jména - TV programy, filmové žánry, kultura - domluva schůzky, návrhy - moderní technologie, média - práce se slovníkem Tematické okruhy - domov, volný čas, škola, kalendářní rok - aktuální činnosti, zvířata, každodenní činnosti - cestování - stravovací návyky - počasí - kultura, moderní technologie a média reálie anglicky mluvících zemí – školní rok ve Velké Británii, svátky ve Velké Británii, domácí mazlíčci a zvířata ve Velké Británii, jak Britové tráví a trávili dovolenou, zeměpis Spojeného království a USA, britský filmový průmysl		

8. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky

- rozumí tématu a obsahu jednoduché a zřetelně pronášené promluvy, vyprávění či konverzace, které se týkají osvojovaných témat, např. rodiny, domova, bydliště, volby povolání, města a přírody, volného času, společnosti a jejích problémů, péče o zdraví a reálií anglicky mluvících zemí - v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který se vztahuje k výše uvedeným osvojovaným tématům, zachytí konkrétní informace - rozumí obsahu písně, téma písně se týká osvojovaných témat - zeptá se na základní informace týkající se činností, míst, osob, času a jiných osvojovaných témat a na podobné otázky adekvátně odpoví - mluví o své rodině, kamarádech, zájmech a volnočasových aktivitách, škole, prostředí, ve kterém se pohybuje, a dalších osvojovaných tématech - adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích, pomocí slovních spojení a vět se zapojí do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých sdělí, co bude dělat, kam půjde, co se mu líbí či nelíbí, co chce či nechce, co musí či nemusí - vypráví jednoduchý příběh související s osvojovanými tématy - rozumí krátkým a jednoduchým textům z běžného života, které se vztahují k osvojovaným tématům (např. rodina, domov, bydliště, volba povolání, město a příroda, volný čas, společnost a její problémy, péče o zdraví a reálie anglicky mluvících zemí), rozumí tématu a obsahu textů - v textu (např. příběhu, letáčku či vyprávění), který se vztahuje k výše uvedeným osvojovaným	Mluvnice - přítomný čas průběhový – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - přítomný čas průběhový – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - přítomný čas prostý vs přítomný čas průběhový - sloveso *to be* v minulém čase – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - minulý čas prostý pravidelných a nepravidelných sloves - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - minulý čas průběhový – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - minulý čas průběhový vs minulý čas prostý - budoucí čas *will* – vyjádření rozhodnutí a nabídky - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - vyjádření budoucího děje pomocí *going to* - vyjádření předpovědi do budoucna - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - neurčitý člen *a / an*, určitý člen *the* s názvy míst - neurčitá zájmena *every- / some- / any- / no- + -body / -thing* - přítomný čas průběhový – vyjádření blízké budoucnosti, - návrhy *Shall ...?, What about ...?*	MUV – Etnický původ MUV – Multikulturalita EGS – Evropa a svět nás zajímá EGS – Objevujeme Evropu a svět OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Kreativita OSV – Komunikace OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Poznávání lidí OSV – Mezilidské vztahy VDO – Občanská společnost a škola MUV – Kulturní diference MUV – Lidské vztahy EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí EV – Vztah člověka k přírodě MEV – Tvorba mediálního sdělení	

tématům, vyhledá konkrétní informace - rozumí popisu cesty, běžným nápisům ve městě - rozumí popisu osob, míst a událostí - vyplní ve formuláři základní údaje - zapíše informace, slovní spojení nebo jednoduché věty týkající se osvojovaných témat - napíše krátký jednoduchý popis osob, míst, popis cesty či události, - reaguje na jednoduché písemné sdělení týkající se osvojovaných témat - napíše jednoduchý příběh, kde používá spojky *when, so, and, because, but* a příslovce a příslovečná určení času *first, then, after that, ...*, text vhodně člení do odstavců	- předpřítomný čas prostý - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ‚ano / ne', otázky s tázacími zájmeny, *ever, never, just* - *should / shouldn't / must / mustn't / don't have to* - příslovce - zájmena - spojky - prostředky textové návaznosti Zvuková a grafická podoba jazyka - fonetická abeceda - pravopis slov osvojené slovní zásoby - přízvuk slov - intonace ve větě - krátké a dlouhé samohlásky - dvojhlásky - znělé a neznělé souhlásky - *silent letters* (hlásky, které nevyslovujeme) - výslovnost sykavek - výslovnost pomocných sloves v záporu Slovní zásoba - životní etapy, rodina - každodenní činnosti a volnočasové aktivity - co máme či nemáme rádi - pozvání - vesmír - domov a pracoviště		

	- volba povolání - dopravní prostředky, cestování - přírodní katastrofy - bydlení, domy, nábytek - město, místa a budovy ve městě - popis cesty - zážitky, prázdniny, dovolená - domluva schůzky, návrhy - ambice - problémy, péče o zdraví, pocity a nálady - pravidla - moderní technologie, média - frázová slovesa - práce se slovníkem Tematické okruhy - rodina, volný čas, sport, každodenní činnosti - cestování - volba povolání - bydlení, domov - příroda a město - společnost a její problémy - péče o zdraví, pocity a nálady - škola - moderní technologie a média		

	reálie anglicky mluvících zemí – rodinný život ve Velké Británii, doprava a dopravní prostředky ve Velké Británii, Anglie, Wales, Skotsko, Irsko – vznik Spojeného království, New York, hrdinové a hrdinky Velké Británie, nápisy		

9. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- Dialog – žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů, odpovídá na jednoduché otázky, sdělí jednoduchým způsobem základní informace - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně. - rozumí základním informacím v krátkém poslechovém textu - rozumí jednoduchým větám, které se vztahují k tématu - rozumí krátkému jednoduchému textu - vyhledá požadovanou informaci, má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchým informacím a nápisům - rozumí jednoduchým větám, které se vztahují k tématu - napíše jednoduchý text dle vzoru a probíraného tématu	**Mluvnice:** - čas přítomný prostý a postavení frekvenčních příslovcí - čas přítomný průběhový a příslovce času - gerundium - čas minulý prostý a průběhový - časy přítomné a minulé - použití příslovcí, zatímco a když (**while a when**) - stupňování příslovcí - používání as…as - too, enough, not enough - čas předpřítomný - since a for - čas předpřítomný a minulý - vyjadřování množství - různé způsoby vyjadřování budoucnosti - reálná podmínka v přítomnosti - nereálná podmínka v přítomnosti - trpný a činný rod - opakování časů **Slovní zásoba**: - sporty - volnočasové aktivity	OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Kreativita OSV – Komunikace OSV – Hodnoty, postoje a praktická etika	

	- frekvenční příslovce - příslovce času - přídavná jména popisující povahu - oblast IT technologií - počítačové aktivity - sociální sítě - různé druhy zaměstnání - používání předložek - přídavná jména na končící na –ed x –ing, - zvířata - tvoření příslovcí - názvy míst, která lidé navštěvují - přírodní úkazy - použití make a do - výrazy vztahující se k charitativní pomoci - popisování lidí - vyjadřování povinností, zákazů a rad - ustálená spojení - příznaková přídavná jména - vyjadřování množství - přípony - povolání u filmu - části filmu - záporné předpony - vyjadřování souhlasu a nesouhlasu - ustálená spojení vztahující se k hudbě - **Fonetika**: - výslovnost /**ɒ**/, / **ɔ**:/, /**əʊ/** - slovní přízvuk - větný přízvuk - výslovnost **/ɑ:/, /eɪ/, /u:/**		

	- výslovnost stažených tvarů - výslovnost / **ɜ**:/, /i:/, /**ʌ**/ - větný přízvuk, nepřízvučná slova - výslovnost /**aɪ/,/ɪ/, /ʊ/,** / **ɔɪ**/ - větný přízvuk, výslovnost /**ə/** **Pravopis:** - spojování myšlenek - stažené tvary v osobních dopisech - používání příslovcí času – pořádek slov - spelling - použití so a because - pořádek slov – vyjadřování množství - spojovací výrazy odporovací a stupňovací - správné používání příslovcí **Ústní projev**: - dialog – výběr společné volnočasové aktivity, návrhy a odmítnutí, pozvání - dialog - rozhovor v obchodě, žádost a nabídka, pokládání jednoduchých otázek - vyprávění příběhů - popis navštíveného místa - dialog – plánování charitativní akce, žádosti a nabídky - dialog - rozhovor na nádraží, popis cesty - jednoduchá společenská konverzace - dialog v kině, vyjadřování názoru - dialog – vybírání koncertu **Písemný projev**: - jednoduchý osobní dopis, poděkování - osobní profil - popis nehody		

	- jednoduchý článek do turistického průvodce - článek do časopisu - popis cesty - jednoduchá recenze na film - formální dopis - jednoduchý životopis – můj hudební vzor **Tematické okruhy:** - volnočasové aktivity - přídavná jména popisující charakter - IT technologie a aktivity - povolání - zajímavá místa - hrdinové a charita - cestování - film - přátelé, rodina - hudba a svět hudby Slavné sportovní události, Vynálezy, Významní spisovatelé a jejich díla, Známá místa - UNESCO, Hrdinové a hrdinky ve světě, Cestování a výlety, Filmy a filmová produkce, Slavná přátelství, Hudba a známí hudebníci		

5.1.3. Další cizí jazyk

5.1.3.1 Název vyučovacího předmětu: Německý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Německý jazyk je součástí vzdělávacího oboru Další cizí jazyk ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Výuka je zaměřena na zvládnutí komunikativních dovedností na úrovni A1 podle Společenského evropského referenčního rámce pro jazykya umožňuje žákům osvojit si vedle hlubších znalostí jednoho cizího jazyka základy komunikace v dalším cizím jazyce.

Učební plán školy vyčleňuje na tento předmět následující časovou dotaci:
8. ročník 3 hodiny týdně
9. ročník 3 hodiny týdně

Obsahem výuky je rozvíjení řečových dovedností, které se realizuje na základě osvojení přiměřeného rozsahu jazykových prostředků a reálií. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku. Důraz je kladen na dialogy, čtení s porozuměním, poslech s porozuměním, samostatný ústní a písemný projev. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem číst a písemně se vyjadřovat. Výklad prvků gramatického systému je omezen na nezbytné minimum.

Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu a imitaci. Vyučovací hodiny jsou různého typu – frontální vyučování (výklad, shrnutí učiva), skupinová práce, samostatná práce (procvičování a opakování učiva, práce se slovníkem apod.). Při výuce jsou využívány příležitostně cizojazyčné texty z časopisů a audionahrávky.

V hodinách je též kladen důraz na rozvoj ***čtenářské gramotnosti***. Žáci pracují s různými druhy textů, vyhledávají informace, ověřují pravdivost tvrzení.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Další cizí jazyk je možné nahradit v zájmu žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně dle § 16 odst. 2 písm. b) jiným vzdělávacím obsahem v rámci IVP.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení
- vedeme žáky k efektivnímu získávání poznatků z nejrůznějších zdrojů
- motivujeme žáky v jejich práci potřebou naučit se určité výrazy
- žákům pomáháme zvládat zdánlivě neřešitelné úkoly (snažit se zareagovat, i když ne všemu rozumím, cvičením dosahovat zlepšení)
- učíme žáky nechápat chybu jako nedostatek, ale jako krok ke zlepšení
- umožňujeme žákům základní pochopení systému gramatiky
- vytváříme s žáky portfolio

Kompetence k řešení problémů
- vedeme žáky k uplatňování dosud osvojené slovní zásoby při odvozování nových výrazů z kontextu
- vytváříme modelové situace k orientaci žáka v cizím jazykovém prostředí

- podporujeme u žáků snahu řešit úkoly v učebnici a v pracovním sešitě podle zadání samostatně. Umožňujeme jim spolupracovat při řešení problémů

Kompetence komunikativní

- pomáháme žákům formulovat a vyjadřovat myšlenku a sdělit ji tak, aby partner rozuměl
- zařazujeme cvičení k rozšiřování slovní zásoby
- učíme žáky schopnosti reakce na slyšené a psané
- vedeme žáky k využití intonace, důrazu a melodie hlasu

Kompetence sociální a personální

- podporujeme týmovou spolupráce, práci ve dvojicích a ve skupinách
- zařazujeme cvičení na rozlišení a respektování rolí
- motivujeme žáky k sebehodnocení a hodnocení druhých

Kompetence občanské

- vedeme žáky k zodpovědnému plnění zadaných úkolů
- umožňujeme jim uvědomit si tradice české ve srovnání s jinými
- vybízíme k dodržování pravidel

Kompetence pracovní

- umožňujeme vyhledávání informací a materiálů potřebných pro práci v hodinách
- začleňujeme do hodin práci se slovníkem a schématem
- podporujeme formování pracovních návyků – vedení sešitu, psaní slovíček, portfolio, …
- začleňujeme hodnocení vlastní práce žáka a práce jeho skupiny

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka
- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování
- rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
- rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku)
- rozumí jednoduchým pokynům učitele

MLUVENÍ

Očekávané výstupy z RVP
Žák

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas
-sdělí své jméno a věk

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy z RVP
Žák

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žákrozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žákreaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

8. ročník - Německý jazyk

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- osvojí si fonetický systém jazyka, vyslovuje a čte foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby, příp. s vizuální podporou **Poslech s porozuměním** - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně - rozumí pozdravům v německy mluvících zemích - bezpečně se orientuje v časových údajích, - rozumí slovům a jednoduchým větám na dané téma - rozpozná a ukáže čísla, která slyší, rozpozná barvy **Mluvení**	**gramatika:** - hláskování - pozdravy, vykání v NJ - základní číslovky, určování času - časování slabých, silných a pomocných sloves - slovosled oznamovací věty, W-otázek - otázky zjišťovací - nepřímý pořádek slov v oznamovací větě - zápor a záporné věty - způsobová slovesa - přivlastňovací zájmena - přídavné jméno v přísudku	EGS – Evropa a svět nás zajímá	

- pozdraví, rozloučí se, představí se, poděkuje - požádá o opakování sdělení - ústně sdělí jednoduché informace na dané téma - zapojí se do komunikace v běžných situacích - poskytne požadované informace v běžných situacích **Čtení s porozuměním** - rozumí pokynům a informačním nápisům a reaguje na ně - vyhledá informace v textu - orientuje se v textu, čte s porozuměním - vyhledá ve slovníku neznámá slova **Psaní** - písemně sdělí základní údaje o své osobě, o rodině, o škole aj. - vyplní základní údaje do formuláře - sestaví jednoduchý dopis a odpověď na něj - dokáže napsat pozdrav z výletu, z dovolené	- člen určitý a neurčitý u podstatných jmen - rozkazovací způsob - skloňování podstatných jmen - používání předložek **tematické okruhy:** domov, rodina, škola, volný čas, nákupy, oslavy, časové údaje, hodiny, dny v týdnu, kalendář, roční období, cestování, zvířata, reálie německy mluvících zemí		

9. ročník - Německý jazyk

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Poslech s porozuměním - rozumí jednoduchým textům, které jsou složené ze známé slovní zásoby, příp. s vizuální podporou - reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace - rozumí jednoduchým informacím v běžném životě **Mluvení** - rozumí otázkám lékaře, učitele, prodavače a reaguje na ně jednoduchým způsobem - rozumí jednoduchým otázkám na dané téma a	**gramatika:** - nepravidelná slovesa v přítomném čase - slovesa s odlučitelnou předponou - vazba „*es gibt*“ - předložky se 3. pádem, se 4. pádem - zájmena - vybraná způsobová slovesa - číslovky do 100 000 000 - množné číslo podstatných jmen - časové údaje - věty s neosobním zájmenem - slovesa *„mít, být“ v* préteritu - vyjádření přání	EGS – Evropa a svět nás zajímá	

odpoví na ně - zapojí se do jednoduché konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů na dané téma - poskytne požadované informace - pokládá jednoduché otázky na dané téma - vypráví o událostech v průběhu dne a týdne - hovoří o škole, podá informace o organizaci vyučování, vyjádří své představy o bydlení - popíše jednoduchým způsobem situaci, kde byl, co dělal **Čtení s porozuměním** - vyhledá z textu potřebné údaje - rozumí nápisům ve městě a poskytne informaci k situaci ve městě - význam neznámých slov z textu ověří ve slovníku - vyhledá ve slovníku rozšiřující slovní zásobu **Psaní** - popíše místo, kde bydlí - popíše lidské tělo - vyjádří své představy o bydlení - napíše pozvání, vyjádří blahopřání - jednoduchým způsobem napíše přání k výročí, k Vánocům, k Velikonocům - sestaví jednoduchý dopis na dané téma a pozdrav z výletu - doplní údaje do formuláře - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	- perfektum pravidelných a nepravidelných sloves **tematické okruhy**: domov, město, oblečení, člověk, lidské tělo, zdraví, jídlo, dárky, počasí, svátky, dopravní prostředky, reálie německy mluvících zemí		

5.1.3.2 Název vyučovacího předmětu: Ruský jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Ruský jazyk je součástí vzdělávacího oboru Další cizí jazyk ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Výuka je zaměřena na zvládnutí komunikativních dovedností na **úrovni A1 podle Společenského evropského referenčního rámce pro jazyky** a umožňuje žákům osvojit si vedle hlubších znalostí jednoho jazyka základy komunikace v dalším cizím jazyce.

Učební plán školy vyčleňuje na tento předmět následující časovou dotaci:

8. ročník 3 hodiny týdně
9. ročník 3 hodiny týdně

Obsahem výuky je rozvíjení řečových dovedností, které se realizuje na základě osvojení přiměřeného rozsahu jazykových prostředků a reálií. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku. Důraz je kladen na dialogy, čtení s porozuměním, poslech s porozuměním, samostatný ústní a písemný projev. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem číst a písemně se vyjadřovat. Výklad prvků gramatického systému je omezen na nezbytné minimum.

V hodinách je též kladen důraz na rozvoj ***čtenářské gramotnosti***. Žáci pracují s různými druhy textů, vyhledávají informace, ověřují pravdivost tvrzení.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Další cizí jazyk je možné nahradit v zájmu žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně dle § 16 odst. 2 písm. b) jiným vzdělávacím obsahem v rámci IVP.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Kompetence k učení

- vedeme žáky k efektivnímu získávání poznatků z nejrůznějších zdrojů
- motivujeme žáky v jejich práci potřebou naučit se určité výrazy
- žákům pomáháme zvládat zdánlivě neřešitelné úkoly (snažit se zareagovat, i když ne všemu rozumím, cvičením dosahovat zlepšení)
- učíme žáky nechápat chybu jako nedostatek, ale jako krok ke zlepšení
- umožňujeme žákům základní pochopení systému gramatiky
- vytváříme s žáky portfolio

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k uplatňování dosud osvojené slovní zásoby při odvozování nových výrazů z kontextu
- vytváříme modelové situace k orientaci žáka v cizím jazykovém prostředí
- podporujeme u žáků snahu řešit úkoly v učebnici a v pracovním sešitě podle zadání samostatně. Umožňujeme jim spolupracovat při řešení problémů

Kompetence komunikativní

- pomáháme žákům formulovat a vyjadřovat myšlenku a sdělit ji tak, aby partner rozuměl
- zařazujeme cvičení k rozšiřování slovní zásoby
- učíme žáky schopnosti reakce na slyšené a psané
- vedeme žáky k využití intonace, důrazu a melodie hlasu

Kompetence sociální a personální

- podporujeme týmovou spolupráce, práci ve dvojicích a ve skupinách
- zařazujeme cvičení na rozlišení a respektování rolí
- motivujeme žáky k sebehodnocení a hodnocení druhých
-

Kompetence občanské

- vedeme žáky k zodpovědnému plnění zadaných úkolů
- umožňujeme jim uvědomit si tradice české ve srovnání s jinými
- vybízíme k dodržování pravidel

Kompetence pracovní

- umožňujeme vyhledávání informací a materiálů potřebných pro práci v hodinách
- začleňujeme do hodin práci se slovníkem a schématem
- podporujeme formování pracovních návyků – vedení sešitu, psaní slovíček, portfolio, …
- začleňujeme hodnocení vlastní práce žáka a práce jeho skupiny

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák
- je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka
- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování
- rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
- rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku)
- rozumí jednoduchým pokynům učitele

MLUVENÍ

Očekávané výstupy z RVP
Žák

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas
- sdělí své jméno a věk

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy z RVP
Žák

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
Žákrozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
Žákreaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

8. ročník - Ruský jazyk

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
PŘEDAZBUKOVÉ OBDOBÍ			
Poslech s porozuměním - seznámí se se zvukovou stránkou jazyka - poslechem jednoduchých textů si osvojí základní slovní zásobu a větné vazby - rozumí základním pokynům učitele v ruštině a adekvátně na ně reaguje - rozumí známým každodenním výrazům a základním frázím - na základě poslechu textu najde odpovídající ilustrační obrázek **Mluvení** - osvojí si nácvikem jednoduchých říkanek základy ruské výslovnosti - zeptá se na jméno osoby, sám na takovou otázku odpoví	poslech a ústní projev – osvojovaný imitativním způsobem fonetické jevy - cestou globální nápodoby (ruský přízvuk, redukce samohlásek, měkké a tvrdé souhlásky, intonační konstrukce) ústní projev – imitativní osvojení slovní zásoby	EGS – Evropa a svět nás zajímá	
	AZBUKOVÉ OBDOBÍ		

Poslech s porozuměním - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně - rozumí známým každodenním výrazům a základním frázím - rozliší přízvučné a nepřízvučné slabiky - redukuje „*o, a"* před přízvukem a po něm - rozumí funkci měkkého a tvrdého znaku **Mluvení** - osvojí si intonaci oznamovacích vět, otázek a vět zvolacích - zapojí se do dialogu, zjistí požadované informace na daná témata - tvoří otázky a odpovědi na daná témata - seznámí se, představí, pozdraví, rozloučí se - podá o sobě, o rodině a o kamarádovi základní informace - sdělí ústně základní údaje o své osobě, o rodině, o svých zájmech, informace z dalších osvojovaných témat - popíše rozvrh hodin - vyjádří přání, omluvu, poděkování **Čtení s porozuměním** - z ruského textu vyhledá požadované informace - pracuje se slovníkem - čte nahlas foneticky správně texty se známou slovní zásobou - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům **Psaní** - seznámí se s tiskací a psací azbukou, správně ji používá při psaní a čtení	- azbuka - přízvuk (stálý, pohyblivý), - přízvučné a nepřízvučné slabiky - vyjádření českého slovesa *být* v RJ - intonace vět oznamovacích a tázacích - oslovení osob v RJ - číslovky 1 – 12, pravopis číslovek - lexikální osvojení *ljubit´* -skloňování vybraných podstatných jmen - zápor u sloves - časování sloves - minulý čas sloves - tvrdý znak v RJ - pohyblivý přízvuk sloves - slovesné vazby odlišné od češtiny - zájmena osobní **tematické okruhy slovní zásoby:**představení se, pozdravy, sport, volnočasové aktivity, rodina, škola,	EGS – Evropa a svět nás zajímá	

- tvoří kladné a záporné věty a v jednoduchém sdělení je použije - sdělí základní údaje o své osobě, o rodině, o svých zájmech a volnočasových aktivitách atd. - odpoví na otázky podle dotazníku - stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení			
	POAZBUKOVÉ OBDOBÍ		
Poslech s porozuměním - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně - rozumí známým každodenním výrazům a základním frázím - rozlišuje přízvučné a nepřízvučné slabiky - redukuje „*o, a“* před přízvukem a po něm **Mluvení** - osvojí si intonaci oznamovacích vět, otázek a vět zvolacích - zapojí se do dialogu, zjistí požadované informace na daná témata - tvoří otázky a odpovědi na daná témata - podá o sobě, o rodině a o kamarádovi základní informace - sdělí ústně základní údaje o své osobě, o rodině, o svých zájmech, informace z dalších osvojovaných témat - vyjádří přání, omluvu, poděkování - vyjádří podle gramatických pravidel časové údaje - popíše rozvrh hodin **Čtení s porozuměním** - z ruského textu vyhledá požadované informace - pracuje se slovníkem	- výrazy s číslovkami, počítaný předmět - vyjádření věku - přídavná jména (tvrdá, měkká), tvoření - sloveso *jest´* (mít, nacházet se) - věty typu ***U menja jest'…*** - přivlastňovací zájmena - příslovce - časování sloves, I. a II. časování, vybraná nepravidelná slovesa - časování vybraných sloves se změnou kmenové souhlásky - zvratná slovesa - slovesa pohybu, časování, použití ve větách - číslovky základní do 100, 1 000 **tematické okruhy slovní zásoby**: povolání, dům – byt, domácí zvířata a mazlíčci, rok, roční období, měsíce, čas, hodiny, denní režim, potraviny, jídlo a nápoje, názvy vybraných evropských států	EGS – Evropa a svět nás zajímá	

- čte nahlas foneticky správně texty se známou slovní zásobou - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům **Psaní** - správně používá azbuku při psaní - tvoří kladné a záporné věty a v jednoduchém sdělení je použije - sdělí základní údaje o své osobě, o rodině, o svých zájmech a volnočasových aktivitách atd. - odpoví na otázky podle dotazníku - stručně reaguje na jednoduché písemnésdělení			

9. ročník - Ruský jazyk

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	POAZBUKOVÉ OBDOBÍ		
Poslech s porozuměním - rozumí vyjadřování času a data v ruštině - rozumí běžným výrazům a základním frázím - rozumí intonačním větným konstrukcím a sám na ně správně reaguje - rozumí pokynům a reaguje na ně **Čtení s porozuměním** - čte plynule a foneticky správně texty se známou slovní zásobou - čte správně předložky se slovy, která začínají samohláskou - vyhledá v textu požadované informace, i s pomocí slovníku - procvičuje správnou orientaci ve slovníku	- poslechové texty pro rozvoj slovní zásoby - minulý čas sloves - budoucí čas sloves - zájmena, skloňování vybraných zájmen - osobní zájmena, ukazovací zájmena, přivlastňovací zájmena - slovesa s odlišnou vazbou – ve frázích - rozkazovací způsob, podmiňovací způsob - skloňování podstatných jmen - slovesa - 1. a 2. časování - pohyblivý přízvuk u vybraných sloves - zvratná slovesa, výslovnost - slovesa se skupinou *–ova-/-jeva-* - časování sloves pohybu	EGS – Evropa a svět nás zajímá	

- rozvíjí svou schopnost odhadu významu slov, své odhady ověří ve slovníku - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům **Mluvení** - vyjádří podle gramatických pravidel časové údaje, včetně data - reprodukuje ústně jednoduchý příběh podle obrázků - popíše rozvrh hodin - popíše neznámou osobu - utvoří otázky a odpovědi na zadaná témata, věty používá v dialozích - zapojí se do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá **Psaní** - sestaví blahopřání k narozeninám, pozdrav z výletu - odpoví na otázky podle dotazníku - sdělí základní údaje o své osobě, o rodině, o svých zájmech a volnočasových aktivitách atd. - stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	- počítaný předmět po číslovkách 2,3,4 a po složených číslovkách (22, 33, 54 …) - slovesa se změnou kmenové souhlásky - řadové číslovky - vykání v ruštině - vyjádření data - přídavná jména, tvoření z podstatných jmen - stupňování přídavných jmen - předložkové vazby odlišné od ČJ - spojka „*если*“ - nesklonná podst.jm. - vazby „*нужно*“ a „*нельзя*“ - intonace rozkazovacích vět - změny intonace otázek podle jejich smyslu - vyjádření podobnosti a přirovnání **tematické okruhy slovní zásoby**: potraviny, jídlo, barvy, oblečení, obuv, nákupy, člověk, státy, národnosti a jazyky,město, orientace po městě, doprava, dopravní prostředky, lidské tělo a nemoci, tradice a svátky, Moskva		

5.2 Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby její užití.

Tato oblast zahrnuje pouze jeden vyučovací předmět, který se nazývá Matematika.

5.2.1 Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace

5.2.1.1 Název vyučovacího předmětu: Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu **Čísla a početní operace** na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh Číslo a proměnná, si žáci osvojují aritmetické operace. Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu **Závislosti, vztahy a práce s daty** žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí v běžném reálném světě, uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Žáci pracují s tabulkami, diagramy a grafy.

V tematickém okruhu **Geometrie v rovině a prostoru** žáci určují a znázorňují geometrické útvary, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině a v prostoru, učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah, povrh a objem a zdokonalovat svůj grafický projev.

V tematickém okruhu **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** uplatňují žáci logické myšlení. Tyto úlohy by se měly prolínat všemi tematickými okruhy. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné práci a v práci se zdrojem informací.

V rámci hodin matematiky je velká pozornost věnována i rozvoji ***čtenářské gramotnosti.*** Žáci řeší slovní úlohy, které vyžadují porozumění textu k vyřešení zadání. S pomocí učitele žáci pracují s těmito texty a rozvíjejí své čtenářské dovednosti. S texty slovních úloh pracují žáci i ve skupinách – vyhledávají, vyhodnocují a zpracovávají data.

Vzdělávání směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění, k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití, k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi, poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrole při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušeností nebo pokusu a jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět má časovou dotaci čtyři hodiny týdně v 1. a 2.ročníku, pět hodin týdně ve 3.-5.ročníku a čtyři hodiny týdně na druhém stupni. 2. stupeň navazuje na 1. stupeň, žáci si prohlubují a rozšiřují učivo ve všech čtyřech tematických okruzích. Předmět směřuje k využívání matematických poznatků a dovedností v praktickém životě. Výuka je realizována především ve vyučovacích hodinách.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a dalšími dospělými ve škole i mimo školu
- podporujeme přátelské vztahy mezi žáky ve třídách a mezi třídami
- vedeme žáky k otevřenému a kultivovanému vyjadřování svých názorů
- umožňujeme žákům obhajovat své názory, vhodně argumentovat a zároveň naslouchat druhým lidem a snažit se jim porozumět
- zapojujeme žáky do diskusí a vedeme je k dodržování pravidel diskuse
- vedeme žáky k porozumění různých komunikačních prostředků - verbálních i nonverbálních
- jdeme žákům příkladem vlastních chováním

Kompetence sociální a personální

- vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- vedeme žáky k pochopení potřeby efektivní spolupráce
- podporujeme práci ve dvojicích, v týmech
- umožňujeme hodnotit práci týmu, zároveň jejich vlastní přínos a práci ostatních členů týmu
- vedeme žáky k vytváření pravidel práce v týmu, podporujeme příjemnou atmosféru, ohleduplnost a respekt
- integrujeme žáky se SVP

Kompetence občanské

- vedeme žáky k chápání důležitosti pravidel chování a k jejich dodržování
- stanovujeme pravidla chování žáků
- vedeme žáky k chápání jejich práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozvíjíme u žáků schopnost empatie
- podněcujeme k respektování druhého člověka, přestože nesouhlasí s jeho názorem

- vedeme žáky k sebeúctě, upřednostňujeme pozitivní hodnocení, všímáme si pokroků, nepoužíváme nálepky
- motivujeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- vybízíme k ocenění práce své ale i druhých
- vedeme k bezpečnému používání nástrojů, pomůcek a materiálů, dodržujeme daná pravidla, dbáme na bezpečnost svoji i druhých, dbáme na ochranu materiálních hodnot a ochranu životního prostředí
- vedeme žáky k posuzování vlastních možností a schopností při rozhodování o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. stupeň

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy z RVP – 1. období

Žák

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose
- provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák -porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20 - čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100 - zná matematické operátory + , − , = , < , > a umí je zapsat -sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20

- řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 umí rozklad čísel v oboru do 20

Očekávané výstupy z RVP – 2. období

Žák

- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- porozumí významu znaku „-„ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000
- sčítá a odčítá zpaměti i písemně dvouciferná čísla
- zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100
- zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách
- tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
- zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy
- rozeznává sudá a lichá čísla
-používá kalkulátor

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy z RVP – 1. období

Žák

- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek
- doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20
- zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

Očekávané výstupy z RVP – 2. období

Žák

- vyhledává, sbírá a třídí data
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- vyhledá a roztřídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu
- orientuje se a čte v jednoduché tabulce
- určí čas s přesností na čtvrthodiny, převádí jednotky času v běžných situacích

- provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času - uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Očekávané výstupy z RVP – 1. období

Žák

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák - pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit - rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují - používá pravítko

Očekávané výstupy z RVP – 2. období

Žák

- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici), užívá jednoduché konstrukce
- sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

- znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary
- měří a porovnává délku úsečky
- vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí osu souměrnosti překládáním papíru
- pozná základní tělesa

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy z RVP – 2. období

Žák

– řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žákřeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech

2. stupeň

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Očekávané výstupy z RVP

Žák

– provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel, užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
– zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor

- modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
- řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem, pracuje s měřítky map a plánů
- řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných, určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem
- pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento)
- čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace
- provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla
- píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000
- používá měřítko mapy a plánu
- řeší jednoduché úlohy na procenta
- zvládá orientaci na číselné ose

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- porovnává soubory dat
- určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- vyhledává a třídí data
- porovnává data
- vypracuje jednoduchou tabulku
- užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu
- zvládá početní úkony s penězi

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů, využívá potřebnou matematickou symboliku
- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
- určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
- odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
- načrtne a sestrojí rovinné útvary

- užívá argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
- odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
- načrtne a sestrojí sítě základních těles
- načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
- analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce
- vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka, kruhu
- provádí jednoduché konstrukce
- rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary
- sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osové souměrnosti
- vypočítá povrch a objem kvádru, krychle a válce
- sestrojí sítě základních těles
- načrtne základní tělesa
- zobrazuje jednoduchá tělesa
- odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky
- umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami
- používá technické písmo
- čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předpokládaných nebo zkoumaných situací
- řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- samostatně řeší praktické úlohy
- hledá různá řešení předložených situací
- aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí
- využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh

1. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- zapíše a přečte čísla 0-20 - doplní chybějící čísla v řadě - spočítá prvky daného souboru do 20 včetně - vytvoří skupinu s daným počtem prvků - sčítá a odčítá v oboru 0 – 10, 10 – 20 zpaměti - porovná čísla a soubory prvků s počtem prvků - do 20-ti - řeší slovní úlohy s porovnáváním čísel - řeší slovní úlohy se sčítáním a odčítáním v oboru - 0 – 20 bez přechodu desítky - použije sčítání a odčítání při řešení praktických	**Čísla 0 - 20** - orientace na číselné ose - čtení a psaní čísel - porovnávání čísel, vztahy větší, menší, rovno - znaménko <> = + - - součet čísel bez přechodu desítky - rozdíl čísel bez přechodu desítky - počítání předmětů v daném souboru - vytvoření souboru s daným počtem prvků - řešení a tvoření slovních úloh	OSV – Rozvoj schopností poznávání	

- situací - řeší slovní úlohy vedoucí ke vztahům o x-více, x-méně v oboru do 20-ti - doplní jednoduché tabulky	na porovnávání čísel - sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku - komutativnost sčítání - řešení a tvoření úloh na sčítání a odčítání - řešení slovních úloh s využitím vztahů o x-více, o x-méně - doplňování jednoduchých tabulek		
- rozliší pojmy před, za, vpravo, vlevo, nahoře, dole - rozezná geometrické tvary: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh, najde příklady v okolí - rozpozná krychli, kvádr, válec, kouli na modelech ze stavebnice - najde příklady ve svém okolí - orientuje se v prostoru	**Geometrie** - geometrické pojmy: vpravo, vlevo, pod, nad, před, hned před, hned za, nahoře, dole - rovinné obrazce: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh - tělesa: krychle, kvádr, válec, koule - skládání obrazců z geometrických tvarů - stavění staveb ze stavebnice konkrétní orientace v prostoru		

2. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- sčítá a odčítá do 20 s přechodem přes desítku - čte a zapíše přirozená čísla do 100 - spočítá prvky souboru do 100 (včetně) - vytvoří konkrétní soubory (na počítadle, penězi, ve čtvercové síti) s daným počtem prvků do 100 - porovná čísla do 100, používá symboly <> = - zaokrouhlí dané číslo na desítky - orientuje se na číselné ose - zobrazí dané číslo na číselné ose	**Číselný obor 0 – 100** - čísla 0-100, orientace na číselné ose, čtení a zápis čísel, počítání po jedné, po desítkách, desítky, jednotky - řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání čísel - zaokrouhlování čísel na desítky - součet a rozdíl čísel - počítání s využitím závorek	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednost	

- sčítá a odčítá dvojciferné a jednociferné číslo v oboru do 100 s přechodem přes desítku - užije sčítání a odčítání při řešení praktických úloh - vyřeší slovní úlohy s porovnáváním čísel do 100 - vyřeší slovní úlohy vedoucí ke sčítání a odčítání v oboru do 100 - vyřeší slovní úlohy s využitím vztahů o x-více, o x-méně v oboru do 100 - využije spoje násobilek 2, 3, 4, 5 - dělí v oboru násobilek 2, 3, 4, 5 - použije pojmy desítky, jednotky - vyřeší slovní úlohy na násobení a dělení - vyřeší slovní úlohy se dvěma početními výkony (např. násobení, sčítání) - vyřeší jednoduché slovní úlohy se vztahy x-krát více, x-krát méně - rozezná časové jednotky hodina, minuta, sekunda, provádí jednoduché převody - čte časové údaje na různých typech hodin (i digitálních), sleduje např. délku vyučovací hodiny, přestávky, dobu snídaně, oběda, večeře, délku spánku	- sčítání a odčítání s přechodem přes desítku v oboru do 100 - sčítání a odčítání násobků deseti - řešení a tvoření slovních úloh na sčítání a odčítání - počítání s penězi, seznámení s bankovkami a mincemi do stokoruny - názorné zavedení násobení a dělení na souborech různých předmětů - násobení jako opakované sčítání - násobek, činitel, záměna činitelů - násobky 2, 3, 4 a 5, automatizace násobilek, řady násobků daného čísla, dělení v oboru těchto násobilek - vztahy mezi násobením a dělením, automatizace dělení v oboru probíraných násobilek - řešení a vytváření slovních úloh na násobení a dělení v oboru násobilek - řešení a vytváření slovních úloh s využitím vztahů x-krát méně, x-krát více - orientace v čase, den – 24 hodin, 1 hodina – 60 minut, 1 minuta – 60 sekund, převody		
- nakreslí a narýsuje křivé a rovné čáry - odhadne a změří délku úsečky na centimetry - rozezná geometrická tělesa v praxi - vymodeluje krychli, kvádr, kouli, válec a popíše je - porovná velikost útvarů	**Geometrie** - práce s pravítkem - úsečka, lomená čára, křivá čára, kreslení rovných a křivých čar - rýsování úseček, modelování - jednotky délky mm, cm, m - délka úsečky, měření délky úsečky - označení bodů a úseček - geometrická tělesa – popis, modelování		

3. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- čte a píše trojciferná čísla - vytvoří soubor s daným počtem prvků do 1000 - spočítá předměty v daném souboru do 1000 - zakreslí obraz daného čísla na číselné ose - doplní chybějící číslo v řadě - porovná čísla do 1000 / např. 764 a 768 / - použije sčítání a odčítání v oboru do 1000 při řešení praktických úloh - písemně sčítá a odčítá dvě trojciferná čísla, provede kontrolu svého výpočtu - řeší slovní úlohy na porovnání dvou trojciferných čísel, sčítání a odčítání dvou trojciferných čísel, na vztahy o x-více, o x-méně, užívá jednoduché rovnice - užije spoje všech násobilek - násobí zpaměti dvojciferné číslo jednociferným v jednoduchých případech / 16 x 2 / - dělí dvojciferné číslo jednociferným mimo obor násobilek, určí neúplný podíl a zbytek / 15 : 4 / - řeší slovní úlohy vedoucí k násobení dvojciferného čísla jednociferným a dělení dvojciferného čísla jednociferným - odhadne výsledek, řeší slovní úlohy vedoucí k užití vztahů x-krát více, x-krát méně - pracuje s tabulkou a jednoduchým schématem	**Číselný obor 0 – 1000** - číselná řada, zápis čísel, číselná osa, počítání po stovkách, desítkách a jednotkách - znázornění trojciferných čísel na číselné ose, čtení a zápisy trojciferných čísel - porovnávání čísel, porovnávání pomocí číselné osy - řešení úloh na porovnávání trojciferných čísel - zaokrouhlování čísel na stovky a desítky - rozklad čísla v desítkové soustavě - součet a rozdíl čísel - sestavení jednoduchých rovnic - sčítání a odčítání násobků sta - písemné algoritmy sčítání a odčítání - sčítání a odčítání bez přechodu násobků sta - sčítání a odčítání čísel s přechodem násobků sta - písemné sčítání dvou sčítanců, kontrola výsledku záměnou sčítanců - písemné odčítání, kontrola výsledku sčítáním - řešení a tvoření slovních úloh na sčítání a odčítání, užití jednoduchých rovnic - odhad a kontrola výsledku - násobilky 6, 7, 8, 9, dělení v oboru těchto násobilek, automatizace všech	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	

	spojů násobení a dělení v oboru násobilek - násobení 10 - násobení a dělení dvojciferných čísel jednociferným (18 x 2) - dělení se zbytkem - součin, podíl, zbytek - pamětné násobení dvojciferného čísla jednociferným mimo obor násobilek - násobení a dělení součtu nebo rozdílu dvou čísel - užití závorek - řešení a vytváření slovních úloh se dvěma různými početními výkony - rozlišování sudých a lichých čísel - seznámení s římskými číslicemi - tabulka, schéma		
- označí bod, krajní body úsečky, průsečík dvou přímek - změří délku úsečky s přesností na milimetry - sestrojí úsečku dané délky s užitím jednotky milimetr - provede odhad délky vzdálenosti - určí obvod jednoduchého obrazce / čtverec, trojúhelník, obdélník/ sečtením délek jeho stran - převede jednotky délky - pozná jednoduchý souměrný útvar - vymodeluje jednoduchý souměrný útvar	**Geometrie** - přímka, polopřímka, vzájemná poloha dvou přímek, různoběžky, rovnoběžky - rovinné obrazce: trojúhelník, čtyřúhelník, čtverec, obdélník - strana rovinného obrazce, obvod - rýsování přímek, označování průsečíku různoběžek - vyznačování polopřímek - kreslení a rýsování rovinných obrazců ve čtvercové síti - jednotky délky: dm, km - měření úseček s přesností na milimetry, odhad délky úsečky - rýsování úsečky dané délky, např. v centimetrech, milimetrech - měření délek stran rovinných obrazců a hran těles, převody jednotek délky		

	- výpočet obvodu rovinného obrazce sečtením délek jeho stran - provádění odhadů délek různých úseček a vzdáleností - modelování staveb tvaru kvádru, krychle apod. / užívání stavebnice, krabiček / - osa souměrnosti, jednoduché souměrné útvary		

4. ročník

Očekávané výstupy **Žák:**	**Učivo**	**Průřezová témata**	**Poznámky**
- počítá do 1 000 000 po statisících, desetitisících, tisících - porovná čísla do 1 000 000 a řeší nerovnice typu 454 620 < x < 566 223 - zaokrouhlí čísla na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky - rozkládá čísla v desítkové soustavě - pamětně sčítá a odčítá čísla, která mají nejvýše dvě číslice různé od 0 - písemně je sečte a odečte - pamětně násobí a dělí čísla do 1 000 000 s nejvýše dvěma číslicemi různými od 0 jednociferným číslem - písemně násobí jedno a dvojciferným činitelem - písemně dělí jednociferným dělitelem, provádí odhad a kontrolu svého výpočtu - provádí kontrolu pomocí kalkulačky - řeší slovní úlohy vedoucí k porovnávání čísel, provádí početní výkony s čísly v daném oboru,	**Číselný obor 0 – 1 000 000** - čtení a zápis čísel, číselná osa - zápis čísel v desítkové soustavě, počítání po statisících, desetitisících, tisících - porovnávání čísel do 1 000 000, řešení jednoduchých nerovnic - zaokrouhlování čísel na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky - sčítání a odčítání čísel v daném oboru, sčítání a odčítání zpaměti pouze čísla, která mají nejvýše dvě číslice různé od 0 např. 2700+4600 - vztahy mezi sčítáním a odčítáním - násobení a dělení čísel v daném oboru, vztahy mezi násobením a dělením - pamětné násobení a dělení jednociferným číslem - písemné násobení jednociferným a dvojciferným činitelem, kontrola výpočtu	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	

řeší slovní úlohy se vztahy o x-více, o x-méně, x-krát více, x-krát méně - řeší slovní úlohy na 2 až 3 početní výkony - zapíše pomocí římských číslic 1, 5, 10, 50, 100, 500, 1000 - názorně vyznačí část celku (polovina, čtvrtina, pětina, desetina) - použije zápis ve formě zlomku - porovná, sečte a odečte zlomek se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel - využije komutativnost a asociativnost při sčítání a násobení - řeší jednoduché problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech	- práce s kalkulačkou, provádění kontroly - písemné dělení jednociferným dělitelem, kontrola násobením - pořadí početních výkonů - slovní úlohy na porovnávání čísel, na početní výkony, na vztahy o x-více, o x-méně, x-krát více, x-krát více, x-krát méně - užívání závorek - římské číslice - tabulka – zjišťování údajů z tabulky - celek, část, zlomek - čitatel, jmenoval, zlomková čára - polovina, čtvrtina, pětina, desetina, pomocí obrázků určovat části celku - řešení a vytváření slovních úloh k určování poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny z celku - vytvoření celku z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny - porovnávání, sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem - komutativnost, asociativnost - číselné a obrázkové řady		
- určí polohu dvou přímek - sestrojí rovnoběžku s danou přímkou - sestrojí kolmici pomocí trojúhelníku s ryskou k dané přímce - znázorní a narýsuje kružnici s daným středem a daným poloměrem - sčítá a odčítá graficky úsečky - určí délku lomené čáry - vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	**Geometrie** - vzájemná poloha přímek v rovině, rovnoběžky, různoběžky, průsečík, kreslení a rýsování rovnoběžek a různoběžek, vyznačování průsečíku - kolmice, kolmost, rýsování kolmice pomocí trojúhelníku s ryskou - grafické sčítání a odčítání úseček - lomená čára – měření délky		

- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary - určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	- kružnice, kruh, střed a poloměr kružnice, rýsování kružnice s daným středem a s daným poloměrem - osa souměrnosti, určování os souměrnosti překládáním papíru - rovnostranný a rovnoramenný trojúhelník - mnohoúhelník, jeho obvod - souměrné útvary ve čtvercové síti, konstrukce souměrného útvaru ve čtvercové síti - jednotky: cm^2, mm^2, m^2		

5. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- porovná přirozená čísla do miliardy a zobrazí je na číselné ose - řeší jednoduché nerovnice v oboru do miliardy - zapíše dané přirozené číslo v požadovaném tvaru v desítkové soustavě - zaokrouhlí přirozená čísla na miliony, statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky - sečte a odečte přirozená čísla zpaměti (př. 6 300+7 500 000) - písemně sečte a odečte dvě, tři až čtyři přirozená čísla - písemně násobí až čtyřciferným činitelem - písemně dělí jedno a dvojciferným dělitelem, provede kontrolu násobením i na kalkulačce - pamětně násobí a dělí přirozená čísla v jednoduchých případech - řeší jednoduché a složené slovní úlohy řešené	**Přirozená čísla, celá čísla** - posloupnost přirozených čísel, číselná osa - čtení a zápis čísel do miliardy, zobrazení na číselné ose - zápis přirozeného čísla v desítkové soustavě - porovnávání přirozených čísel, řešení jednoduchých nerovnic - zaokrouhlování přirozených čísel na miliony, statisíce, tisíce, sta, desítky - pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel - pamětné násobení a dělení přirozených čísel - písemné sčítání tří až čtyř přirozených čísel - písemné odčítání dvou přirozených čísel	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	

jednou nebo dvěma početními operacemi - odhadne výsledek početních operací v oboru přirozených čísel - rozumí významu znaku „-„ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo zobrazí na číselné ose	- písemné násobení až čtyřciferným činitelem - písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem - řešení slovních úloh na jeden až dva početní výkony - provádění odhadů a kontroly výpočtů, práce s kalkulačkou, posouzení reálnosti výsledku - užití vlastností početních výkonů (komutativnost, asociativnost, distributivnost) - zápis celého záporného čísla a jeho vyznačení na číselné ose		
- zapíše a přečte desetinné číslo řádu desetin a setin, zobrazí ho na číselné ose - zaokrouhlí desetinné číslo - písemně sečte a odečte desetinná čísla - násobí a dělí desetinné číslo deseti - užije desetinné číslo v praktických situacích a při řešení slovních úloh - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školní matematiky	**Desetinná čísla** - vyjádření části celku, zlomky se jmenovatelem 10, 100, 1000 a jejich zápis desetinným číslem, desetina, setina - psaní čtení desetinných čísel a jejich zobrazení na ose - praktické modely desetinných čísel (peníze) - porovnávání a zaokrouhlování desetinných čísel - písemné sčítání a odčítání desetinných čísel řádu desetin a setin - násobení a dělení desetinných čísel řádu desetin a setin deseti, stem a přirozeným číslem menším než 10 - řešení a vytváření slovních úloh k užití desetinných čísel v jednoduchých případech - římské číslice, přepis větších čísel zapsaných arabskými číslicemi		

	- magické čtverce - prostorová představivost		
- narýsuje a znázorní obdélník, čtverec, pravoúhlý, rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník - užije jednotky obsahu: m^2, dm^2, cm^2, mm^2 - určí obsah obrazce / pomocí čtvercové sítě /	**Geometrie** - rýsování rovnoběžek a kolmic daným bodem - konstrukce obdélníku a čtverce - výpočty obvodu a obsahu obdélníka a čtverce / s pomocí čtvercové sítě /, řešení úloh z praxe - další jednotky obsahu: a, ha, km^2, mm^2, převody a užití jednotek obsahu - rýsování pravoúhlého, rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku - propeudika pojmu objem		
- vyhledá a utřídí data - přečte a sestaví jednoduché tabulky a diagramy - sestaví jednoduchý graf v soustavě souřadnic	**Tabulky, grafy, diagramy** - grafy, soustava souřadnic - čtení a sestrojování sloupkových diagramů - data – vyhledávání, sbírání, třídění		

6. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- přečte, zapíše, zobrazí na číselné ose, porovná a zaokrouhlí přirozená čísla - sečte, odečte, vynásobí a vydělí přirozenými čísly, orientuje se ve slovních úlohách a použije správné početní operace při jejich řešení	**Opakování učiva z 5. ročníku** - přirozená čísla - přirozená čísla – početní operace s nimi, slovní úlohy - desetinná čísla	OSV – rozvoj schopností poznávání OSV – Kreativita OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti EV – Lidské aktivity a	

- čte, zapíše, zobrazí na číselné ose, porovná a zaokrouhlí desetinná čísla - sečte, odečte, vynásobí a vydělí desetinná čísla, pochopí slovní úlohu, použije správné početní operace - chápe zlomek jako část celku, znázorní zlomek na číselné ose, sečte zlomek se stejným jmenovatelem v jednoduchých příkladech - narýsuje úsečku, přímku, rovinu, polorovinu, rovnoběžky, různoběžky, vzdálenost dvou rovnoběžek, kolmici k dané přímce, kružnici - rozezná jednotlivé rovinné obrazce, pojmenuje základní útvary, zná jejich jednotlivé vlastnosti a ty používá v konstrukčních úlohách, zná základní vzorce pro výpočet obvodu a obsahu čtverce a obdélníku, pomocí nich řeší slovní úlohy, převádí jednotky délky a obsahu - rozezná prostorové útvary (krychli, kvádr, hranol, válec, jehlan, kužel, kouli), narýsuje síť krychle, kvádru, převádí jednotky objemu a povrchu, vyřeší jednoduché slovní úlohy	- desetinná čísla – početní operace s nimi, slovní úlohy - zlomky - rovinné obrazce, obvod a obsah čtverce a obdélníku - kvádr, krychle a další prostorové útvary	problémy životního prostředí EGS – Objevujeme Evropu a svět kolem nás	
- chápe jednotlivé znaky dělitelnosti a využije je pro každé přirozené číslo - chápe, co je to prvočíslo a co je číslo složené, dokáže rozložit číslo na součin prvočísel - určí násobky dvou, tří a více čísel a nalezne nejmenší společný násobek	**Dělení přirozenými čísly** - znaky dělitelnosti 2,3,4,5,6,9,10 - prvočísla a čísla složená - společný násobek, nejmenší společný násobek		

- určí dělitele dvou a tří čísel a nalezne jejich největšího společného dělitele - určí čísla soudělná a nesoudělná - rozumí slovní úloze, rozliší, zda hledá násobek či dělitele	- společný dělitel, největší společný dělitel - čísla soudělná a nesoudělná - slovní úlohy		
- chápe pojem úhel, rozliší úhel přímý, pravý, tupý, ostrý - určí velikost úhlu pomocí úhloměru (používá stupně a minuty) - pozná úhly vedlejší a vrcholové, souhlasné a střídavé - narýsuje úhel podle zadání vyučujícího, sečte a odečte úhly, násobí a dělí úhly dvěma - narýsuje úhel o velikosti 60^0, 45^0, 30^0, 15^0 bez použití úhloměru	**Úhel** - druhy úhlů - velikost úhlu - vedlejší a vrcholové úhly, souhlasné a střídavé - grafické a početní operace s úhly - úhel – rýsování bez úhloměru		
- určí, zda jsou dva rovinné obrazce shodné – důkaz pomocí průsvitky, rozumí, co je to osová souměrnost - narýsuje obraz v osové souměrnosti, určí osu souměrnosti osově souměrného obrazce – popř. určí všechny osy rovinného obrazce, sestrojí osu úsečky	**Osová souměrnost** - shodnost geometrických útvarů - osová souměrnost, osa souměrnosti		
- použije i složitější desetinná čísla, zapíše je, uspořádá je a nalezne je na číselné ose	**Desetinná čísla** - desetinné číslo		

- dokáže jednotlivá čísla zaokrouhlit a porovnat - provede početní operace s desetinnými čísly – sčítá, odčítá, násobí, dělí 1,10,100,1000, přirozeným číslem a desetinným číslem - seznámí se s kalkulačkou, použije ji ke kontrole výsledků - chápe slovní úlohu, používá správnou početní operaci, formuluje správné odpovědi - převede jednotky délky a hmotnosti - vypočte aritmetický průměr, používá ho v praxi	- zaokrouhlování, porovnávání - početní operace - použití kalkulačky - slovní úlohy - převody jednotek délky, hmotnosti aritmetický průměr		
- určí rovnostranný, rovnoramenný a obecný trojúhelník, pravoúhlý, ostroúhlý a tupoúhlý trojúhelník - rozliší vnější a vnitřní úhly trojúhelníku, vypočte velikost vnitřních úhlů u jednotlivých druhů trojúhelníku - sestrojí výšky a těžnice trojúhelníku, umí najít těžiště - sestrojí kružnici opsanou a vepsanou trojúhelníku - sestrojí trojúhelník ze 3 stran - pozná trojúhelníkovou nerovnost	**Trojúhelník** - rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník - vnitřní a vnější úhly v trojúhelníku - výšky, těžnice, těžiště - kružnice opsaná a vepsaná - konstrukce trojúhelníku ze 3 stran - trojúhelníková nerovnost		

	Objem a povrch krychle a kvádru		
– sestrojí síťkrychle, kvádru, určí povrch tělesa jako obsah sítě	- síť krychle, kvádru		
- použije vzorce pro povrch a objem, chápe převody jednotek, převádí mm^3, cm^3, dm^3, m^3, cl, dl, hl, l, vyřeší slovní úlohy a formuluje správné odpovědi	- povrch a objem + jednotky		

7. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	Opakování učiva 6. ročníku		
- vysvětlí pojmy násobek, dělitel, prvočíslo, číslo soudělné, nesoudělné, určí (podle znaků dělitelnosti) u jakéhokoliv čísla jeho dělitele, použije znaky dělitelnosti při řešení slovních úloh, rozloží číslo na součin prvočísel, určí nejmenší společný násobek a největšího společného dělitele	- aritmetika – dělitelnost přirozených čísel	OSV – rozvoj schopností poznávání OSV – Kreativita OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
- použije všechny početní operace s desetinnými čísly, porovná je, zaokrouhlí je, použije správnou početní operaci ve slovních úlohách	- desetinná čísla - +, -, *, :, zaokrouhlování, slovní úlohy	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí EGS – Objevujeme Evropu a svět kolem nás	
- narýsuje různé úhly, sestrojí jejich osy, změří jeho velikost úhloměrem, rozezná úhel přímý, ostrý, pravý, tupý, vedlejší a vrcholové úhly, sečte a odečte, vynásobí a vydělí úhly – početně i graficky	- geometrie – úhel a jeho velikost		
- narýsuje obecný, rovnostranný a rovnoramenný trojúhelník (pomocí pravítka, kružítka a úhloměru), určí vnitřní a vnější úhly v trojúhelníku a jejich velikost, sestrojí osy vnitřních úhlů	- trojúhelník		

v trojúhelníku, sestrojí osy stran v trojúhelníku, sestrojí kružnici opsanou a vepsanou, sestrojí trojúhelník ze 3 stran			
- sestrojí síťkrychle a kvádru, vypočte objem i povrch, ovládá převody jednotek krychlových i čtverečných, využívá získané znalosti při řešení slovních úloh, sestrojí obraz krychle a kvádru ve volném rovnoběžném promítání, rozezná stěnovou a tělesovou úhlopříčku	- objem a povrch krychle a kvádru		
- vyhledá shodné geometrické obrazce, sestrojí obraz obrazce v osové souměrnosti, určí osu souměrnosti osově souměrného obrazce	- osová souměrnost		
	Zlomky		
- vysvětlí pojem zlomku, graficky znázorní zlomek, sečte a odečte zlomek se stejným jmenovatelem, pochopí, co je celek a co část	- opakování - číselná osa		
- orientuje se na číselné ose a zanese na ni zadaný zlomek	- základní tvar		
- upraví zlomek až do základního tvaru			
- rozšíří a zkrátí zlomek na požadovaný tvar	- rozšiřování a krácení zlomků		
- zlomky porovná početně i graficky (na číselné ose)	- porovnávání, společný jmenovatel		
- zlomky sčítá, odčítá, násobí a dělí, tyto operace používá ve slovních úlohách, používá převrácený zlomek při dělení	- početní operace se zlomky a slovní úlohy		
- smíšené číslo převede na zlomek a pracuje s ním už jen jako se zlomkem, sečte, odečte, vynásobí, vydělí, zaokrouhlí je a tyto operace používá ve	- smíšená čísla		

slovních úlohách - složený zlomek převede na dělení dvou zlomků a dále jej upraví - zlomky převede na desetinná a periodická čísla a obráceně - určí shodné geometrické obrazce – odhadem, měřením, pomocí průsvitky	- složené zlomky - převod zlomku na desetinné číslo, periodické číslo a obráceně		
- chápe věty o shodnosti trojúhelníků, používá je při konstrukcích trojúhelníků, narýsuje trojúhelník podle věty sss, sus, usu - sestrojí obraz útvaru podle osové souměrnosti, nalezne osu souměrnosti - narýsuje obraz útvaru ve středové souměrnosti, určí střed souměrnosti středově souměrného obrazce - použije osovou i středovou souměrnost (shodná zobrazení) v praxi - rozliší číslo kladné a záporné, znázorní je na číselné ose, záporné číslo správně zapíše a užívá je v praxi	**Shodnost, středová souměrnost** - shodnost rovinných útvarů - shodnost trojúhelníků, věty o shodnosti - opakování osové souměrnosti - středová souměrnost - útvary středově (i osově) souměrné		
- určí číslo opačné k danému číslu - určí absolutní hodnotu daného čísla, nalezne je na číselné ose - porovná kladná a záporná celá čísla, sečte, odečte,	**Celá čísla** - čísla kladná a záporná - čísla navzájem opačná - absolutní hodnota - početní operace s celými čísly		

násobí a dělí je mezi sebou - použije početní operace při řešení slovních úloh	- slovní úlohy		
- zanese záporná desetinná (periodická)čísla na číselnou osu, nalezne čísla navzájem opačná - porovná kladná i záporná desetinná (periodická) čísla, nalezne jejich absolutní hodnotu - *,:,+,-, převede racionální čísla na zlomek nebo desetinné číslo, zaokrouhluje je - používá početní operace s racionálními čísly k vyřešení slovní úlohy, poznává praktické použití početních operací s celými a racionálními čísly	**Racionální čísla** - záporná desetinná čísla, čísla navzájem opačná - porovnávání, absolutní hodnota - početní operace s racionálními čísly - slovní úlohy		
- pozná rovnoběžník a jeho vlastnosti, sestrojí výšku a úhlopříčky, rozliší různé druhy rovnoběžníků, vypočítá obvod a obsah, používá je ve slovních úlohách, sestrojí konstrukci - pozná lichoběžník a jeho vlastnosti, rozliší různé druhy lichoběžníků, vypočítá obvod a obsah lichoběžníku, používá je při řešení slovních úloh, narýsuje lichoběžník ze zadaných prvků - vypočítá obvod i obsah trojúhelníku, vyřeší slovní úlohy	**Čtyřúhelníky** - rovnoběžníky – čtverec, obdélník, kosočtverec, kosodélník - lichoběžníky - obsah a obvod trojúhelníku		
- chápe, co je to poměr (dělení, zlomek), krátí i rozšiřuje poměr - určí převrácený poměr k danému poměru	**Poměr, přímá a nepřímá úměrnost** - pojem - převrácený poměr		

- dělí celek na části v daném poměru, zvětšuje a zmenšuje v daném poměru - určí měřítko plánu a mapy a využije dané měřítko při zhotovování jednoduchých plánů a při čtení map - určí, zda daný poměr je či není úměrnost, je-li, pak určí, zda je přímá či nepřímá, vztahy zapíše do tabulky, narýsuje soustavu souřadnic, přečte souřadnice bodu, zakreslí bod s danými souřadnicemi, sestrojí a přečte graf přímé a nepřímé úměrnosti, všechny tyto znalosti využívá při řešení slovních úloh - řeší slovní úlohy pomocí trojčlenky	- změna v daném poměru - měřítko plánu a mapy - přímá a nepřímá úměrnost, grafy - úměra, trojčlenka – slovní úlohy		
- seznámí se s různými druhy hranolů, dokáže sestrojit sítě různých hranolů - vypočítá objem a povrch hranolu s rovnoběžníkovou, trojúhelníkovou nebo lichoběžníkovou základnou - využívá znalosti pro výpočty objemu ve slovních úlohách, sestrojí hranoly s rovnoběžníkovou, trojúhelníkovou nebo lichoběžníkovou základnou	**Hranoly** - druhy hranolů, sítě hranolů - objem a povrch - slovní a konstrukční úlohy		
- chápe pojem %, vypočte 1 %, vypočte základ, procentovou část a počet procent – pomocí 1%, pomocí úměry, pomocí desetinných čísel, tyto znalosti používá při řešení slovních úloh - chápe pojem a používá úrok při řešení jednoduchých úloh	**Procenta, úroky** - pojem, základ, %část, počet % - slovní úlohy - úrok – pojem, slovní úlohy		

8. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	Opakování z nižších ročníků		
- přečte, porovná, sečte, odečte, vynásobí, vydělí, rozšíří, zkrátí zlomky, převede je na desetinné nebo periodické číslo a obráceně, zjednoduší zlomky složené, převede smíšené číslo na zlomek, vše používá pro řešení slovních úloh	- zlomky	OSV – rozvoj schopností poznávání OSV – Kreativita OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti EGS – Objevujeme Evropu a svět kolem nás EGS – Evropa a svět nás zajímá EGS – Jsme Evropané	
- použije znalost znaků dělitelnosti a pozná, čím je které číslo dělitelné, rozloží číslo na součin prvočísel a najde největšího společného dělitele a nejmenší společný násobek, vše používá pro řešení slovních úloh	- dělitelnost		
- vypočte obvod a obsah dosud probraných rovinných obrazců, vypočítá slovní úlohy	- obvod, obsah rovinných útvarů		
- vypočte objem a povrch hranolů s trojúhelníkovou, čtvercovou, obdélníkovou, kosočtvercovou a kosodélníkovou podstavou	- objem a povrch hranolů		
- narýsuje tyto rovinné obrazce i hranoly, sestrojí jejich sítě	- konstrukční úlohy		
- zapíše slovní úlohu, rozhodne, zda se jedná o přímou nebo nepřímou úměrnost a vyřeší ji pomocí trojčlenky	- přímá a nepřímá úměrnost, trojčlenka		
- vypočte vzdálenosti na mapě i ve skutečnosti pomocí měřítka, upraví čísla podle zadaného poměru	- měřítko plánu a mapy		

- vypočte 3 typy základních úloh – vypočte základ, % část, počet %, vypočítá úlohy s jednoduchým úrokováním - určí, zda je obrazec středově nebo osově souměrný, nalezne střed nebo osu souměrnosti, určí shodné obrazce - počítá s kladnými i zápornými čísly - narýsuje zadaný trojúhelník, kružnici opsanou a vepsanou, osy stran, osy úhlů, těžnice, výšky, těžiště	- procenta, úrok - středová, osová souměrnost - celá čísla, racionální čísla - trojúhelník		
- chápe pojem mocnina, určí druhou mocninu výpočtem, pomocí tabulek, pomocí kalkulačky - chápe pojem odmocnina, vypočte druhou odmocninu, určí ji pomocí tabulek, pomocí kalkulačky - užije znalosti ve slovních úlohách - vyznačí druhé mocniny i druhé odmocniny na číselné ose - zná Pythagorovu větu (vzorec i plné znění) a řeší úlohy z praxe - pozná iracionální, reálná čísla a vyznačí je na číselné ose	**Druhá mocnina a odmocnina, Pythagorova věta** - druhá mocnina - druhá odmocnina - slovní úlohy - obraz druhých mocnin na číselné ose - Pythagorova věta – slovní úlohy - iracionální čísla, reálná čísla		
- určí třetí mocniny výpočtem, pomocí tabulek, pomocí kalkulačky	**Mocniny s přirozenými mocniteli** - třetí mocnina		

- určí čtvrté a vyšší mocniny pomocí kalkulačky - určí jakoukoliv mocninu s př. mocnitelem u záporného čísla, nuly a kladného čísla - tyto mocniny sečte, odečte, násobí a dělí, umocní mocninu - umocní součin, zlomek - převede mocninu s kladným celým mocnitelem na zlomek a zvládá všechny početní operace s nimi - zapíše a přečte rozšířený zápis čísel v desítkové soustavě pomocí mocnin čísla 10 ve tvaru $a*n^{10}$, kde a je větší nebo rovno 1 a je zároveň menší než 10	- mocniny s přirozenými mocniteli - mocnina záporného čísla, nuly a kladného čísla - operace s mocninami s přirozenými mocniteli - mocnina součinu, zlomku - mocnina s nekladným celým mocnitelem - rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě		
- rozliší pojem kruh, kružnice, sestrojí zadanou kružnici - rozliší tečnu, sečnu, vnější přímku, tětivu, sestrojí základní konstrukce (i v soustavě souřadnic), určí vzájemnou polohu přímky a kružnice a vzájemnou polohu dvou kružnic - pozná Thaletovu větu a používá ji v praxi - pozná Ludolfovo číslo, vypočítá délku kružnice, obvod a obsah kruhu, znalosti používá při řešení slovních úloh - sestrojí kružnicový oblouk a kruhovou výseč, vypočítá její obvod a obsah	**Kruh, kružnice** - pojem, základní konstrukce - vzájemná poloha kružnic, kružnice a přímky - Thaletova věta - délka kružnice, obsah kruhu, π - kružnicový oblouk, kruhová výseč		

- sestrojí tečnu ke kružnici z daného bodu ležícího vně kružnice	- konstrukce tečny ke kružnici		
- pozná válec, sestrojí jeho síť, rozliší pojem podstava a plášť, vypočte obsah podstavy a pláště - vypočte povrch a objem válce - užije znalosti při řešení slovních úloh	**Válec** - pojem, základní konstrukce - povrch a objem - slovní úlohy		
- chápe, co je to číselný výraz, určí hodnotu číselného výrazu - chápe, co je to proměnná, zapíše slovní úlohu pomocí výrazů s proměnnými, dosazuje do výrazu - chápe, co je to mnohočlen, sečte a odečte mnohočleny, násobí mnohočlen jednočlenem, vytkne před závorku, násobí mnohočlen mnohočlenem - chápe a užije vzorce $(a+/-b)^2$ a $(a+b)(a-b)$ ke zjednodušení výrazů - dělí jednočlen jednočlenem a mnohočlen jednočlenem a mnohočlenem - rozdělí výraz na součin kořenových činitelů	**Výrazy a jejich využití** - číselný výraz, jeho hodnota - výrazy s proměnnou - mnohočlen, početní operace s nimi - vzorce $(a+/-b)^2$ a $(a+b)(a-b)$ - dělení jednočlenem a mnohočlenem - úpravy mnohočlenů na součiny		
- chápe a použije základní pravidla přesného rýsování a využívá jich v praxi, sestrojí množinu bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, rovnoběžky, soustředné kružnice, tečnu, sečnu ke kružnici,…)	**Konstrukční úlohy v rovině** - množina bodů dané vlastnosti - konstrukce trojúhelníku a čtyřúhelníku		

- řeší konstrukční úlohy na sestrojení trojúhelníků, rovnoběžníků, lichoběžníků - provede rozbor konstrukčních úloh, zapíše postup konstrukce a provede vlastní konstrukci rovinného obrazce	- rozbor konstrukční úlohy, popis postupu, konstrukce		
	Lineární rovnice		
- chápe, co je to rovnost, jaké má vlastnosti, co je to kořen rovnice	- rovnost a její vlastnosti		
- řeší lineární rovnici s jednou neznámou, o správnosti se přesvědčí zkouškou	- lineární rovnice s jednou neznámou		
- upraví si rovnici pro rychlejší výpočet	- ekvivalentní úpravy		
- vypočte hodnotu neznámé ze vzorce po dosazení číselných hodnot všech daných veličin	- úprava vzorců, výpočet neznámé ze vzorce		
- použije znalosti pro úpravu rovnic při řešení slovních úloh, tyto znalosti využívá i v praxi	- slovní úlohy řešené lineárními rovnicemi		
	Základy statistiky		
- pozná, co je to statistika, jaké má úkoly, jak se provádí statistické šetření, co je to statistický soubor, jak se výsledky třídí podle kvantitativních a kvalitativních znaků	- postavení a úkoly statistiky, základní statistické pojmy	MEV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MEV – Práce v realizačním týmu	
- zapíše zjištěné znaky do tabulky, vyjádří je sloupkovým nebo kruhovým diagramem	- diagramy		
- čte tabulky a grafy, orientuje se v nich, interpretuje je v praxi	- tabulky a grafy		
- určí četnost jednotlivých hodnot a zapíše ji do tabulky			
- vypočítá aritmetický průměr	- aritmetický průměr		

- čte a sestrojuje různé diagramy s údaji zadanými v procentech	- diagramy s údaji v %		

9. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	Opakování učiva z aritmetiky a algebry		
- použije početní operace s celými čísly, s reálnými čísly, zapíše a přečte číslo v rozvinutém zápisu v desítkové soustavě	- číselné množiny	OSV – rozvoj schopností poznávání OSV – Kreativita OSV – Mezilidské vztahy	
- při řešení úloh použije znaky dělitelnosti, najde nejmenší společný násobek a největšího společného dělitele	- dělitelnost přirozených čísel	OSV – Komunikace OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
- vypočte základ, % část, počet % a tyto znalosti využívá při řešení slovních úloh, ovládá úrokování	- procenta, úrokování		
- sečte, odečte, násobí a dělí výrazy, zapíše slovní úlohy pomocí proměnné, vytýká před závorku, určí podmínky, kdy má výraz smysl, dělí mnohočlen mnohočlenem	- výrazy, dělení mnohočlenu mnohočlenem		
- vypočte příklad pomocí vzorců $(a +/- b)^2$, rozloží mnohočlen na součin, používá i další vzorec $a^2 – b^2$	- užití vzorců $(a +/- b)^2$, $a^2 – b^2$		
- pochopí výpočet vzorců $(a +/- b)^3$, a $a^3 – b^3$ a $a^3 + b^3$ a používá je při rozkladu na součiny	- užití dalších vzorců		

- určí, kdy má daný výraz smysl - najde společný násobek a společný dělitel výrazů - krátí a rozšiřuje lomené výrazy - sčítá a odčítá dva až tři lomené výrazy - násobí a dělí dva lomené výrazy - převede složený lomený výraz na násobení dvou lomených výrazů	**Lomené algebraické výrazy** - podmínky - společný násobek, společný dělitel - rozšiřování a krácení lomených výrazů - sčítání a odčítání lomených výrazů - násobení a dělení lomených výrazů - složené lomené výrazy		
- upraví rovnici pro snadný výpočet - řeší jednoduché lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli - řeší slovní úlohy vedoucí k jednoduchým lineárním rovnicím	**Lineární rovnice s jednou neznámou** - ekvivalentní úpravy - rovnice s neznámou ve jmenovateli - slovní úlohy s jednou neznámou		
- řeší soustavu dvou lineárních rovnic se 2 neznámými metodou dosazovací a metodou sčítací a provádí zkoušku řešení - slovní úlohu převede do soustavy lineárních rovnic a vyřeší ji, řeší slovní úlohy o pohybu, o společné práci, o směsích	**Soustava 2 lineárních rovnic se 2 neznámými** - metoda dosazovací a sčítací - slovní úlohy		
- určí podobné útvary v rovině, určí poměr podobnosti a používá jej	**Podobnost, goniometrické funkce v pravoúhlém trojúhelníku** - podobnost, poměr podobnosti		

- užije věty o podobnosti trojúhelníků ke zjišťování jejich podobnosti - rozdělí úsečky v daném poměru, užije podobnosti při konstrukci plánů, výpočtů délek cest podle mapy, zhotovování modelů, technických výkresů - sestrojí grafy funkcí sin a tg pro hodnoty úhlů $<0^0, 90^0>$, odvodí goniometrickou funkci ostrých úhlů jako poměru stran podobných pravoúhlých trojúhelníků, orientuje se v tabulkách, užije je pro určování hodnot těchto funkcí pro ostré úhly a určí velikost úhlu podle hodnoty funkce - použije znalost goniometrických funkcí při řešení slovních úloh, úloh z práce, při výpočtech objemů a povrchů těles, použije při výpočtech goniometrických funkcí kalkulačku	- věty o podobnosti trojúhelníků - užití podobnosti v praxi - funkce sin, cos, tg - slovní úlohy		
- rozezná funkční vztah od jiných vztahů, určí definiční obor funkce a množinu hodnot funkce - rozliší závislou a nezávislou proměnnou - sestrojí graf lineární funkce, učí, zda je funkce rostoucí nebo klesající a proč, kdy je funkce konstantní, graficky vyřeší soustavu dvou lineárních rovnic, sestrojí grafy kvadratické funkce $y= ax^2$ a funkce $y= k / x^2$ (nepřímá úměrnost) - určí lineární funkci a její definiční obor a zná její vlastnosti, přímá úměrnost	**Funkce** - funkce, definiční obor, množina hodnot - závislá a nezávislá proměnná - graf funkce, grafické řešení soustavy 2 lineárních rovnic, grafické řešení kvadratické funkce, lineární funkce, přímá a nepřímá úměrnost - lineární funkce - lineární lomená funkce		

- určí lineární lomenou funkci, její definiční obor a zná její vlastnosti - určí kvadratickou funkci a její definiční obor a zná její vlastnosti - užije probrané funkce při řešení úloh z praxe	- kvadratická funkce - slovní úlohy		
- sestrojí síť, vypočítá objem a povrch jehlanu, použije znalosti při řešení slovních úloh, používá sin a tg - sestrojí jeho síť, vypočítá objem a povrch kužele, znalosti použije při řešení slovních úloh, používá sin a tg - vypočítá objem a povrch koule, tyto znalosti použije při řešení úloh	**Jehlan, kužel, koule** - jehlan - síť, objem, povrch - kužel – síť, objem, povrch - koule – objem, povrch		
- pozná pojmy úrok, jistina, úroková doba, úrokovací období, úroková míra a vypočítá úrok, počet dní úrokové doby, jistinu - rozliší jednoduché a složené úrokování, vyřeší úlohy z praxe, vypočítá úrok z úroku - rozezná rozdíl mezi valutou a devizou,	**Finanční matematika** - úrok, jistina - jednoduché a složené úrokování - valuty, devizy	MEV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MEV – Práce v realizačním týmu EGS – Objevujeme Evropu a svět kolem nás EGS – Evropa a svět nás zajímá EGS – Jsme Evropané	

5.3 Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti. Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie je realizována ve vyučovacím předmětu **Informatika.**

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího softwaru a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

5.3.1 Vzdělávací obor: Informační a komunikační technologie

5.3.1.1 Název vyučovacího předmětu: Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět naplňuje základní východiska charakteristiky vzdělávací oblasti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah předmětu Informatika je obsahově rozdělen na 1. stupni na tři tematické okruhy **Základy práce s počítačem, Vyhledávání informací a komunikace, Zpracování a využití informací.** Na 2. stupni je rozdělen do dvoutematických okruhů **Vyhledávání informací a komunikace, Zpracování a využití informací.**

Velmi úzce je tento obor propojen s rozvojem ***čtenářské gramotnosti***. Jejímu správnému rozvoji napomáhá výrazně rozvoj *informační gramotnosti* (zejména využívání internetu) a *ICT gramotnosti*.

Časově je učivo na 1. stupni dotováno jednou hodinou týdně ve 4. ročníku, na 2. stupni je dotováno jednou hodinou týdně v 7. ročníku, jednou hodinou týdně v 8. ročníku a jednou hodinou týdně v 9. ročníku.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnému organizování různých akcí, umožňujeme jim realizovat jejich nápady
- učíme žáky samostatně vyhledávat, zpracovávat a používat informace

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme problémové úlohy
- učíme žáky poznat a pochopit problém
- vedeme žáky k samostatnému vyhledávání informací vhodných k řešení problému, hledat a zkoušet různé způsoby řešení problému
- učíme žáky pracovat s chybou
- při řešení problémů podporujeme samostatnost i spolupráci

Kompetence komunikativní

- učíme žáky obhajovat svůj názor, vhodně argumentovat a zároveň naslouchat názoru druhých
- učíme žáky zapojovat se do diskuze a dodržovat pravidla diskuse

- učíme žáky prezentovat své názory a myšlenky před třídou

Kompetence sociální a personální

- podporujeme práci ve dvojicích, v týmech
- učíme žáky hodnotit práci týmu, zároveň jejich přínos a práci ostatních členů týmu
- vedeme žáky k vytváření pravidel práce v týmu
- integrujeme žáky se SVP

Kompetence občanské

- učíme žáky respektovat druhého člověka, přestože nesouhlasí s jeho názorem

Kompetence pracovní

- učíme žáky ocenit jak svoji práci, tak práci druhých

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. stupeň:

ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM

Očekávané výstupy z RVP – 1. a 2. období

Žák:

- využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardwarem i softwarem a postupuje poučeně v případě jejich závady
- chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-ovládá základní obsluhu počítače
- dodržuje pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy z RVP – 1. a 2. období

Žák:

- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žákkomunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy z RVP – 1. a 2. období

Žák:

- pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žákpracuje s výukovými a zábavními programy podle pokynu

2. stupeň:

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy z RVP

Žák:

- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žákvyhledává potřebné informace na internetu; dodržuje pravidla zacházení s výpočetní technikou; osvojí si základy elektronické komunikace

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy z RVP

Žák:

- ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací
- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ovládá základy psaní na klávesnici, na uživatelské úrovni práci s textovým editorem; využívá vhodné aplikace; zvládá práci s výukovými programy
- vyhledává potřebné informace na internetu
- dodržuje pravidla bezpečného zacházení s výpočetní technikou

4. třída

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- pozná části počítače: monitor, skříň počítače, klávesnice, myš, tiskárna	Základy práce s počítačem Části počítače		
- zapne a vypne počítač a ví, kdy má zapnout a vypnout monitor	Zapnutí a vypnutí počítače a monitoru		
- použije kliknutí na myši a dvojklik	Ovládání počítače myší		

- najde tlačítko Start, najde hodiny a hledanou ikonu na ploše	Orientace na ploše počítače		
- podle pokynů spustí a vypne program - samostatně zapne program pomocí ikony na ploše monitoru - pracuje sám s výukovými programy pro 4. ročník	Práce s programy		
- ví, že složku lze otevřít	Práce se složkami a soubory		
pod vedením vyučujícího: - vybere druh, velikost, tloušťku, sklon a podtržení písma - napíše krátký text - dokáže smazat text - náhledem se podívá na text - vloží do textu klipart	Práce s textovým editorem		
- vytvoří a upraví vektorové objekty v grafickém editoru - získá bitmapový obrázek skenováním případně fotografováním	Počítačová grafika		
- spustí program internetový prohlížeč	Vyhledávání informací a komunikace - připojení k internetu	OSV - Komunikace	
- nezapojuje počítač ani jeho příslušenství do zásuvky - nezasahuje dovnitř počítače - nedotýká se zadní strany počítače a jeho periferií	Bezpečnost práce s počítačem		

7. třída

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- nezapojuje počítač ani jeho příslušenství do zásuvky - nezasahuje dovnitř počítače - nedotýká se zadní strany počítače a jeho periferií	Bezpečnost práce s počítačem		
- rozlišuje některé základní pojmy z počítačové terminologie - vysvětlí pojem "multimediální"	Hardware: popis částí PC, druhy PC podle tvaru a použití Základní části PC (monitor, klávesnice, myš, disk, tiskárny), historie PC, multimediální PC		
- rozliší soubory a adresáře - dovede pracovat se základními typy programů a s jejich formáty souborů - pracuje s operačním systémem	Operační systémy: základní pojmy (adresář, podadresář, soubor, typy souborů). Přehled programů podle užití PC (kancelářské, pro výuku, v podniku, doma...) Pojmy operačního systému: obrazovka (plocha, tapeta, hlavní panel, ikona, zástupce), spouštění		

	a ukončení programu, okno programu		
- dokáže vyjmenovat negativní vlivy práce s PC na zdraví, ví, jak je omezit - řídí se správnými zásadami při práci na PC	Práce s PC a naše zdraví: vliv práce na tělesné zdraví (oči, bolesti hlavy, zvýšená únava, záda ...)		
- podle pokynů spustí a vypne program - pracuje sám s výukovými programy pro 7. ročník	Práce s programy		
dle návodu vyučujícího: - prohlédne složku pomocí průzkumníku - vytvoří novou složku a soubor - přejmenuje složku a soubor - vloží složku a soubor do koše	Práce se složkami a soubory		
- vybere druh, velikost, tloušťku, sklon a podtržení písma - napíše referát - náhledem se podívá na text - používá neviditelné znaky - vloží do textu klipart případně obrázek ze souboru - vytvoří plakát s vloženou grafikou - napíše údaje do seznamu a do tabulky - uloží práci, příp. vytiskne	**Práce s textovým editorem**		MEV – Tvorba mediálního sdělení
- otevře stránku, zná-li adresu - dovede využívat základní portály - učí se používat informace z různých informačních zdrojů, ověřovat jejich věrohodnost, posuzovat jejich závažnost a návaznost - uloží práci a umí ji odeslat, přiloží soubory k e-mailu	Využití služeb Internetu: procházení stránek, prohlížeče, elektronická pošta	OSV - Komunikace	
- vytvoří jednoduchý obrázek a text pomocí v příslušenství Windows - zkopíruje text - s užitím textového editoru napíše a upraví text - uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem	Uživatelské programy: vytvořit, upravit, vytisknout obrázek nebo text v příslušenství Windows (malování apod.) Poznámkový blok, kalkulačka. Textový editor: psaní textu, užívání různých druhů písma, mazání znaků, pohyb po textu, označování textu, formátování textu		
- chrání si svá osobní data při práci s internetem a zvažuje, kdy je zveřejnit	Ochrana osobních dat		

- pod vedením vyučujícího navštíví webové stránky vhodné pro svou věkovou kategorii - učí se respektovat autorská práva - pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví	Vyhledávání informací Ochrana práv k duševnímu vlastnictví, copyright Informační etika		

8. třída

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- vyvaruje se negativních vlivy práce s PC na zdraví, ví, jak je omezit - řídí se správnými zásadami při práci na PC	Práce s PC a naše zdraví		
- chápe funkci náročnějších nástrojů vektorové grafiky - umí si pořídit a upravit digitální fotografii pro účely archivace, tisku, použití na webu	Práce s textovým editorem		
- využívá základní portály - používá základní funkce elektronické pošty (odeslání e-mailu, vložení přílohy, třídění zpráv do složek, …) - dodržuje běžné zvyklosti psaní zpráv (předmět zprávy, podpis, forma psaní, diskrétnost) - zná možnosti zneužívání elektronické pošty a možnosti ochrany	Využití služeb Internetu: procházení stránek, prohlížeče, elektronická pošta	OSV - Komunikace	
- zapíše adresu do správného pole - používá pole Zpět, Vpřed, Přejít, Zastavit, Domů	Ovládání a procházení internetem		
- chrání si svá osobní data při práci s internetem - ví, které informace může zveřejnit	Ochrana osobních dat		
- navštěvuje webové stránky vhodné pro svou věkovou kategorii - najde potřební informace prostřednictvím internetu - při zpracovávání informací respektuje autorská práva	Vyhledávání informací Informační etika		

9. třída

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- popíše základní části počítače - vysvětlí funkci dalších periferií počítače, připojí je	Hardware: funkce jednotlivých částí PC (operační paměť, procesor, harddisk, periferie PC		
- využije podobnosti ovládání programů určených pro OS (ovládání menu soubor, menu úpravy, menu okno, nápověda, panely nástrojů, klávesové zkratky)	Operační systémy: vlastnosti programů určených pro OS (podobnost ovládání)		
- chápe rizika závislostí na PC - zhodnotí klady a zápory počítačových her - je informován o negativních vlivech Internetu	Práce s PC a naše zdraví: psychologická a sociální rizika práce s PC (omezené schopnosti komunikace, rizikové skupiny, násilí, pornografie), počítačové hry a jejich hodnocení		
- dbá na pořádek a logickou strukturu ve svých složkách - chrání svůj počítač před viry, dodržuje pravidla preventivní ochrany před viry	Ochrana dat: zabezpečení PC a dat před zneužitím cizí osobou, před poruchou PC, chybou obsluhy, před počítačovými viry, antivirové programy, péče o PC, pořádek v PC jako základ efektivní práce		
- vysvětlí princip počítačové sítě a fungování Internetu - zhodnotí jednotlivé možnosti Internetu - ověřuje věrohodnost informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost - respektuje autorská práva při své práci na internetu	Počítačové sítě: Internet a jeho fungování, možnosti připojení služby Internetu (e-mail, WWW, FTP, chat, ...)	OSV – Komunikace	
- vytvoří a upraví vektorové objekty v grafickém editoru - zpracuje dokument (tiskovinu) v grafickém editoru - získá bitmapový obrázek skenováním, fotografováním	Počítačová grafika		
- zpracuje informace získané z různých zdrojů v textovém editoru - vytvoří mediální sdělení - uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem	Práce s textem	MEV –Tvorba mediálního sdělení	
- prezentuje svou osobu, třídu, školu, obec v programu pro tvorbu prezentací (např.: Irfan View, Power Point) - zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální podobě	Vytváření a publikování prezentací: Základy práce se snímky, vlastnosti prezentace, vkládání objektů (text, grafika), zásady pro zpracování počítačové prezentace (např.:	MEV – Stavba mediálních sdělení MEV - Tvorba mediálního sdělení	

	POWER POINT)		
- ovládá práci s tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací - vkládá jednoduché vzorce do buněk - vytvoří a upraví tabulky s využitím součtů a průměrů - vytvoří jednoduchý graf	Tabulky a grafy: tabulka, buňka, formát buňky, grafy.		

5.4 Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZP, která je koncipována pouze pro I. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na I. stupni.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Učí se vnímat lidi, vztahy mezi nimi, všímat si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Žáci vyjadřují své myšlenky, poznatky a dojmy, reagují na myšlenky, názory a podněty jiných.

Obsah **přípravy občanů k obraně státu** (OS) je začleněn do vzdělávacích oblastí *Člověk a jeho svět a Člověk a společnost*.

Do učebního plánu je zařazeno v rámci **Ochrana člověka za mimořádných událostí** (OČMU) téma poskytování **první pomoci** zraněnému člověku.

5.4.1 Vzdělávací obor: Člověk a jeho svět

Vzdělávací obor je naplňován v 1. – 3. ročníku vyučovacím předmětem **Prvouka**, ve 4. a 5. ročníku vyučovacími předměty **Přírodověda a Vlastivěda.**

Obsahové, časové a organizační vymezení vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je členěn do pěti tematických okruhů.

V tematickém okruhu ***Místo, kde žijeme*** se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např.v dopravní výchově). Cílem je probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu ***Lidé kolem nás*** si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi. Poznávají, jak lidé vytvářejí kulturu a seznamují se se základními právy, povinnostmi a se světem financí (FG).

V tematickém okruhu ***Lidé a čas*** se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí.

V tematickém okruhu ***Rozmanitost přírody*** žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, a zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu ***Člověk a jeho zdraví*** žáci poznávají především sami sebe jako živé bytosti, které mají své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Ve všech vyučovacích předmětech této vzdělávací oblasti je velká pozornost věnována rozvoji ***čtenářské gramotnosti***.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech

- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

V tomto vyučovacím oboru je výuka organizována zejména ve vyučovacích hodinách propojených s diskusemi, cvičeními a pozorováním v terénu, školními exkurzemi. Při výuce jsou používány texty, poznámkové a pracovní sešity, soubory map, nástěnné mapy a encyklopedie.

Vyučovací předměty mají časovou dotaci:

1.	ročník	Prvouka	2 hodiny týdně
2.	ročník	Prvouka	2 hodiny týdně
3.	ročník	Prvouka	3 hodiny týdně
4.	ročník	Přírodověda, Vlastivěda	3 hodiny týdně
5.	ročník	Přírodověda, Vlastivěda	4 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- motivujeme žáky k učení a hledáme spolu s nimi smysl učení, posilujeme pozitivní vztah k učení
- učíme žáky plánovat, organizovat a hodnotit jejich učení
- zadáváme žákům referáty, k nimž samostatně vyhledávají, zpracovávají a používají informace, vyjadřují své myšlenky

Kompetence k řešení problémů

- usilujeme o pojmenování a nelezení podstatných problémů přírodních a společenských. Při řešení podporujeme samostatnost i spolupráci

Kompetence komunikativní

- učíme žáky prezentaci svých názorů a myšlenek před okolím

Kompetence sociální a personální

- rozdělujeme práci do skupin a společně vytváříme pravidla práce v týmu
- podílíme se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- učíme žáky hodnotit svou práci a práci ostatních

Kompetence občanské

- vedeme žáky chápání důležitosti pravidel chování a k jejich dodržování
- v jednotlivých třídách žáci společně stanovují pravidla chování
- upřednostňujeme pozitivní hodnocení
- vedeme žáky k aktivnímu zapojení do kulturních aktivit školy, obce a regionu

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme žáky ocenit jak svoji práci, tak práci druhých

Vzdělávací obsah vyučovacích předmětů

Očekávané výstupy z RVP

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák - orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy - popíše a zvládne cestu do školy

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam
- porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje
-orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany
- řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě
-uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí
- sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest
- pozná státní symboly České republiky

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi,projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy
- dodržuje základní pravidla společenského chování
- při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně
- projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům
- pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou
- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)
- rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých
- uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy
- používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze
- porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz
- sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák - pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase - zná rozvržení svých denních činností - rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - poznává různé lidské činnosti

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák -rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách - uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji - vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat
- pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami
- provede jednoduchý pokus podle návodu

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody
- popíše střídání ročních období
- zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí
- zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata
- chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí

- popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují
- reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech
- provádí jednoduché pokusy se známými látkami

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění
- pojmenuje hlavní části lidského těla
- rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných
- uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života

- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti
- odmítá návykové látky
- ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

1. ročník - Prvouka

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky

- bezpečně se orientuje v budově školy a v nejbližším okolí školy - nejjednodušším způsobem vyznačí místo svého bydliště, školy a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	**Místo, kde žijeme** - škola – orientace ve škole, okolí školy, prostředí třídy, bezpečná cesta do školy - domov – prostředí domova		ET7
- pozná základní a širší příbuzenské vztahy - ovládá své chování ke starším a k mladším členům rodiny - vhodně se chová ve škole i mimo ni - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	**Lidé kolem nás** - rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny - soužití lidí – mezilidské vztahy, mezilidská komunikace - chování lidí – kladné a záporné vlastnosti, pravidla slušného chování - věci kolem nás – běžné činnosti v životě lidí, práce, zaměstnání, volný čas	OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – seberegulace a sebeorganizace OSV - Psychohygiena VDO – Občanská společnost a škola	ET1 ET2 ET3 ET4 ET5 ET6 ET8
- rozvíjí orientaci podle hodin - rozliší roční období, určuje měsíce, dny, týdny	**Lidé a čas** - orientace v čase – určování času, denní režim, roční období, kalendář, rok, měsíc, týden, den		
- rozliší nejzákladnější rostliny a živočichy ze svého okolí - pozná a pojmenuje plody běžných druhů ovoce a zelenin - pojmenuje některá volně žijící zvířata - vybírá příklady rostlin a živočichů v určitém prostředí - rozliší rozmanitost, viditelné proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích	**Rozmanitost přírody** - rostliny, houby, živočichové – známé druhy rostlin, hub a živočichů - rovnováha v přírodě – přírodní společenstva – práce na poli, v sadu, parku a zahradě, popis slovem a kresbou		

- uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě, dokáže se ohleduplně chovat k přírodě			
- určí a pojmenuje základní části lidského těla - orientuje se ve změnách lidského těla v průběhu života - pozná, co tělu prospívá a co mu škodí - dostatečný spánek, pohyb, zdravá strava - zvládá a uplatňuje návyky osobní hygieny - orientuje se mezi zdravou a méně zdravou stravou, dodržuje pitný režim - rozezná nebezpečí různého charakteru - rozezná a využívá bezpečná místa ve svém okolí pro hru a trávení volného času - uplatní způsoby bezpečného chování - pozná, na koho se obrátit v situaci osobního ohrožení - uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu - reaguje odpovídajícím způsobem na pokyny dospělých při mimořádných situacích	**Člověk a jeho zdraví** - lidské tělo – stavba lidského těla, změny lidského těla v průběhu života - péče o zdraví, zdravá výživa – zdraví a nemoc, vliv stravování na zdraví, úrazová zábrana, osobní a intimní hygiena – zařazení do denního režimu - bezpečné chování v různém prostředí, krizové situace, vhodná a nevhodná místa pro hru, přivolání pomoci v situaci osobního či cizího nebezpečí, šikana a její prevence		ET1 ET4 ET5 ET8

2. ročník - Prvouka

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- zorientuje se v nejbližším okolí školy - zorientuje se bezpečně v budově školy - chápe, co pro něho znamená domov - pojmenuje nejdůležitější části a místa obce, umístění významných budov a objektů - pečuje o životní prostředí v obci	**Místo, kde žijeme** - škola - bezpečná cesta do školy, orientace ve škole, vyučování, učivo, prostředí okolí školy - domov – domov a bydlení, orientace v místě bydliště - naše obec – název obce, její části, orientační body, významné budovy, objekty, známá místa - okolní krajina – povrch krajiny, ochrana životního prostředí, chráněná krajinná oblast	OSV – rozvoj schopností poznávání OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – seberegulace a sebeorganizace OSV – Psychohygiena OSV – Hodnoty a postoje, praktická etika VDO – Občanská společnost a škola VDO – Občan, občanská společnost a stát	ET6 DV4

- rozliší základní a širší příbuzenské vztahy - rozliší role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi - usiluje o dobré vztahy ve třídě - projeví toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí – jejich přednostem a nedostatkům - rozliší nevhodné chování - rozliší nejrozšířenější činnosti lidí - pojmenuje a přiblíží profesi svých rodičů	**Lidé kolem nás** - rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské vztahy v rodině, mezigenerační vztahy, funkce a život rodiny - soužití lidí – mezilidské vztahy, mezilidská komunikace - chování lidí – kladné a záporné vlastnosti, pravidla slušného chování, tolerance k odlišnostem - věci a činnosti kolem nás – běžné činnosti v životě lidí, předměty denní potřeby a pro zábavu, práce, zaměstnání, volný čas		ET2,3,6 ET5,4,8
- porovná současnost a minulost - určí čas podle hodin – řeší různé situace v denním životě - pozná a prakticky použije základní časové jednotky – hodina, minuta, popřípadě sekunda - použije kalendář v souvislosti s ročním obdobím - určí měsíce, týdny, dny	**Lidé a čas** - orientace v čase a časový řád – časový sled událostí, určování času pomocí hodin, určování dne a stanovení data, používání kalendáře, denní režim, roční období - kulturní a historické památky obce		
- rozliší nejznámější rostliny svého okolí - pojmenuje některá volně žijící domácí a hospodářská zvířata - rozliší rozmanitosti života a proměny v přírodě	**Rozmanitost přírody** - rostliny, houby, živočichové – známé a snadno dostupné druhy rostlin a hub, základní skupiny živočichů a jejich poznávání - rovnováha v přírodě – přírodní společenstva		

v jednotlivých ročních obdobích - uvede příklady výskytu rostlin a živočichů v určitém prostředí - chová se ohleduplně k přírodě a ochraňuje ji			
- určí a pojmenuje základní části lidského těla - orientuje se ve změnách lidského těla v průběhu života - pozná některé obvyklé příznaky běžných nemocí - zvládne a uplatní základní návyky osobní hygieny - orientuje se mezi zdravou a méně zdravou stravou, dodrží pitný režim - uplatní způsoby bezpečného chování - svěří se rodičům a učitelům v krizových situacích – například šikana, týrání, zneužívání - rozezná a využívá bezpečná místa ve svém okolí pro hru a trávení volného času - ovládá základní pravidla silničního provozu z pohledu chodce - rozpozná na koho se obrátit v situaci osobního ohrožení - reaguje odpovídajícím způsobem na pokyny dospělého při mimořádných situacích	**Člověk a jeho zdraví** - lidské tělo – stavba lidského těla, změny lidského těla v průběhu života - péče o zdraví, zdravá výživa – zdraví a nemoc, vliv stravování na zdraví, osobní hygiena, pitný režim, úrazová obrana - osobní bezpečí – běžné chování v různém prostředí, krizové situace, přivolání pomoci v situaci osobního nebo cizího ohrožení, bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky - krizové situace, přivolání pomoci v situaci osobního či cizího nebezpečí, šikana a její prevence		ET 1,4,5 ET8,2 ET3,6,4

3. ročník - Prvouka

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- bezpečně se orientuje v místě svého bydliště - označí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo - rozpozná možná nebezpečí v nejbližším okolí - pojmenuje nejdůležitější části a místa obce a umístění významných budov a objektů - rozliší základní směr do jiných částí obce - pozoruje okolní krajinu, vyjádří různými způsoby její krásu a rozmanitost - popíše jednoduše přírodní a lidmi vytvořené objekty pozorované v krajině - vyhledá v místní krajině zeměpisné a přírodní dominanty, uvede jejich význam	**Místo, kde žijeme** - domov – domov, bydlení, orientace v místě bydliště a nejbližším okolí - obec (město), místní krajina – název obce, její části, poloha obce v krajině, orientační body, význačné budovy, objekty, zajímavá místa, dopravní síť - typy krajiny – vliv krajiny na život lidí, působení člověka na utváření krajiny a životní prostředí, názvy místních lokalit, voda v krajině, určování hlavních světových stran, jevy v přírodě, orientační body, ochrana ŽP, různé druhy plánů a map	OSV – rozvoj schopností poznávání OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – seberegulace a sebeorganizace OSV – Psychohygiena OSV – Hodnoty a postoje, praktická etika VDO – Občanská společnost a škola	DV4

- rozliší základní i širší příbuzenské vztahy - rozliší role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi - posoudí význam a potřebu některých povolání a pracovních činností - usiluje o dobré vztahy ve třídě, nevyvyšuje se nad ostatní, neprosazuje své potřeby silou - rozpozná odlišnost lidí z hlediska vnějšího vzhledu - respektuje odlišné názory a zájmy jiných - rozliší nevhodné chování, vyjádří svůj názor - porovná přírodní a lidský výtvor	**Lidé kolem nás** - rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, širší okruh příbuzenských vztahů v rodině, život a funkce rodiny, rodinné prostředí, práce fyzická a duševní, zaměstnání, nakupování - soužití lidí – mezilidské vztahy a komunikace, zásady opatrnosti, vstřícnosti, úcty, slušnosti a ohleduplnosti, lidská solidarita - chování lidí – kladné a záporné vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, národnostní menšiny, cizinci - věci a činnosti kolem nás – lidská činnost a tvořivost, přírodniny a lidské výtvory	OSV – Poznávání lidí	ET6 ET1 ET2 ET3 ET4 ET5 ET8
- pozná a prakticky využívá základní časové jednotky – hodina, minuta, sekunda, určuje hodiny - orientuje se v čase, rozlišuje mezi dějem v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - porovná minulost a současnost - uplatní elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, zvycích a práci lidí	**Lidé a čas** - orientace v čase a časový řád – dějiny jako časový sled událostí, generace - současnost, minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života		
- vysvětlí základní rozdíl mezi živou a neživou přírodninou - rozliší nejznámější rostliny ze svého okolí a určí je podle	**Rozmanitost přírody** - rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých významnějších druhů, význam		

některých částí - pozná nejznámější jedlé a jedovaté houby - vysvětlí základní rozdíl mezi rostlinami a živočichy, mezi dřevinami a bylinami - pojmenuje některá volně žijící a domácí zvířata – jejich znaky - pozoruje a rozliší rozmanitost života v jednotlivých ročních obdobích a pozorované jevy popíše a porovná - vypěstuje samostatně nenáročnou rostlinu - dokáže se ohleduplně chovat k přírodě a chránit ji - vyjádří některá možná ohrožení přírody současným rozvojem civilizace - provede jednoduchý pokus u skupin známých látek - určí společné a rozdílné vlastnosti známých látek - změří základní veličiny pomocí jednoduchých přístrojů a nástrojů - vysvětlí význam vody a vzduchu pro život člověka - rozpozná a pojmenuje různá skupenství vody v přírodě - vysvětlí význam půdy pro živé organismy	v přírodě pro člověka - rovnováha v přírodě – přírodní společenstva – les, louka, pole - ohleduplné chování k přírodě – ochrana přírody, odpovědnost lidí, ochrana a tvorba ŽP, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy, ekologické katastrofy, chráněná území - látky a jejich vlastnosti – třídění látek – přírodniny, suroviny, lidské výtvory, odpady, změny látek a skupenství, vlastnosti látek, pozorování látek a měření základních veličin s praktickým užíváním základních jednotek - voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení a proudění vzduchu, jejich význam pro život - nerosty a horniny, půda – horniny a nerosty, složení a význam půdy		
- určí a pojmenuje základní části lidského těla, orientuje se v jejich funkci	**Člověk a jeho zdraví** - lidské tělo – základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou	VDO – Občan, občanská společnost a stát	

- zvládá a uplatňuje základní návyky osobní hygieny - ošetří drobná poranění - uplatní způsoby bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své ani jiných - rozezná a využívá bezpečná místa ve svém okolí pro hru a trávení volného času - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci - v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek - reaguje odpovídajícím způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech - zachová klid při zranění druhého, dokáže přivolat první pomoc	- péče o zdraví a zdravá výživa – zdraví a nemoci, osobní a duševní hygiena, úrazová zábrana, drobné úrazy a poranění, pitný režim, vliv stravování na zdraví - osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce, krizové situace (šikana, týrání), prevence zneužívání návykových látek, brutalita a jiné formy násilí v médiích, přivolání pomoci v situaci osobního nebo cizího ohrožení, tísňové linky - situace hromadného ohrožení - první pomoc		ET8 ET4 ET8 ET5 ET8 OČMU OČMU

4. ročník – Přírodověda, Vlastivěda

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- pozná vybrané rostliny podle vnější stavby těla, jejich života a potřeb - charakterizuje základní rozdíly mezi dřevinami, bylinami a houbami - rozliší nejznámější listnaté a jehličnaté stromy, chráněné, jedovaté a léčivé rostliny - pozná okrasné, kulturní a plané rostliny	***Přírodovědná témata*** **Rozmanitost přírody** - rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby, průběh a způsob života, výživa, stavba těla - význam, vzájemné vztahy mezi organismy, společenstvy, poznávání a pozorování života v lese, lidských obydlích, - pole, louka, voda a jejich okolí	OSV – rozvoj schopností poznávání OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – seberegulace a sebeorganizace OSV – Psychohygiena	

- uvede příklady praktického využití hospodářsky významných rostlin - pozná zástupce nejznámějších skupin živočichů a určí je podle praktických znaků, způsobu života a potravy - rozdělí organismy do známých skupin a poznává shody a rozdíly - posoudí význam zelených rostlin pro život ostatních organismů - zná a rozliší přírodní společenstva v okolí školy a bydliště - rozliší činnosti člověka podporující nebo poškozující jeho zdraví a prostředí - chová se ohleduplně k přírodě a ochraňuje ji	- ochrana přírody, ochrana a tvorba ŽP, ochrana rostlin a živočichů - rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi - mimořádné události a ochrana před nimi	OSV – Hodnoty a postoje, praktická etika MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení EV- Ekosystémy	
- zvládá jednoduché způsoby odmítání návykových látek v modelových situacích - uplatňuje bezpečné způsoby chování v silničním provozu, správně vyhodnotí dopravní situaci - umí se zachovat v situacích ohrožující zdraví člověka a v modelových situacích simulujících mimořádné události - rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a přivolá lékařskou pomoc	**Člověk a jeho zdraví** - biologie a psychologie změny v dospívání, ohleduplné chování k druhému pohlaví - odmítání návykových látek, hrací automaty, počítače - - osobní bezpečí, šikana, týrání, sexuální zneužívání, prevence - bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, pravidla silničního provozu, dopravní situace - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená		ET9 ET10 ET11 ET12 ET13 ET14

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu - určí hlavní světové strany v přírodě i podle mapy - orientuje se na mapě ČR - určí polohu hlavního města Prahy a vybraných měst ČR - orientuje se v přehledném terénu podle turistické mapy, řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - rozliší mezi plány a základními typy map, rozumí jejich obsahu, grafice a vysvětlivkám - rozliší symboly našeho státu, objasní jejich význam a způsoby jejich používání - rozliší, které orgány státní moci se podílejí na řízení státu, na správě obce, v níž žije, vysvětlí pojem vlast, zná některé zástupce státní moci - uvede, kdo se podílí na obraně státu - určí některá významná místa a města v regionu, informuje ostatní o jejich zajímavostech – například zvláštnosti a jejich případy, osídlení, hospodářství, kultury a jejich význam	***Vlastivědná témata*** **Místo, kde žijeme** - Domov, orientace v místě bydliště - okolní krajina – pozorování a popis krajiny v terénu, čtení z plánu a turistické mapy - orientační body a linie, světové strany - regiony ČR – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry v ČR, Praha a vybrané oblasti ČR - naše vlast – základy státního zřízení a politický systém ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, volby, - mapy – obecně zeměpisné a tematické, obsah, grafika, vysvětlivky	VDO – Občanská společnost a škola VDO – Občan, občanská společnost a stát VDO – Forma participace občanů v politickém životě VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MEV – Vnímání autora mediálních sdělení OSV-Rozvoj schopností poznávání	OS
- charakterizuje rozdělení rolí v rodině a pojmenuje základní povinnosti členů rodiny - různými způsoby vyjádří základní mezilidské vztahy v rodině	**Lidé kolem nás** - soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, - chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie	VDO – Občanská společnost a škola VDO – Občan, občanská společnost a stát VDO – Forma participace občanů	ET9 ET11 ET13

- posoudí názor jiných lidí a vhodně na něj reaguje, dokáže se podřídit kompromisu, případně ustoupit - uvede příklady pomoci – lidem starým, nemocným, slabším, handicapovaným… - usiluje o řešení sporů nenásilným způsobem, respektuje odlišné názory a zájmy jiných - uplatní základní pravidla slušného chování - sestaví pravidla pro soužití ve škole - vhodně uplatní vlastní práva a přitom nepoškozuje práva jiných žáků - rozliší jednání, které ohrožuje práva druhých nebo je protiprávní a upozorní na ně - orientuje se v základních formách vlastnictví - vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	- právo a spravedlnost – základní lidská práva, práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku - vlastnictví soukromé, veřejné, společné, hmotný a nehmotný majetek, peníze, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, banka jako správce peněz, úspory, půjčky	v politickém životě VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MEV – Vnímání autora mediálních sdělení MUV-Multikulturalita	ET10 ET12 FG ET9 ET12 ET14
- porovná letopočty v historickém čase - vyhledá v regionu knihovny, muzea, galerie - chápe význam ochrany kulturního a historického dědictví a ochrany přírody - získá informace o některých českých osobnostech a jejich činnosti, kterou obohatili naši kulturu - pojmenuje rozdíly ve způsobu bydlení a života rodiny, společnosti v současnosti a minulosti	**Lidé a čas** - orientace v čase a časový řád – dějiny jako časový sled událostí, letopočet - současnost a minulost v našem životě – nejstarší dějiny naší země – do konce 18. století, státní svátky a významné dny - báje, mýty, pověsti - způsoby poznávání minulosti - regionální památky	MUV – Lidské vztahy MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	

- uvede některé báje a pověsti vztahující se k historii naší země - vysvětlí historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů			

5. ročník - Přírodověda, Vlastivěda

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- zjistí propojenost prvků živé a neživé přírody, poznává princip rovnováhy přírody - porovná na základě vlastního pozorování základní projevy života na některých organismech - rozdělí organismy do známých skupin pomocí jednoduchých klíčů a atlasů - posoudí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a jejich možné dopady na životní prostředí i zdraví člověka - poukáže na změny a některé problémy, přispět ke zlepšení životního prostředí svého okolí - najde souvislost mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - chová se ohleduplně k přírodě a ochraňuje ji - vysvětlí důsledky pohybu slunce a Země pro život na Zemi - užije poznatky o pohybech Země k objasnění dne a noci a změn ročních období	***Přírodovědná témata*** **Rozmanitost přírody** - životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi, význam ovzduší, vodstva, půdy, rostlinstva a živočišstva, počasí a podnebí a podnebné pásy - rostliny, houby, živočichové – třídění organismů podle znaků života, životních potřeb a projevů, průběhu a způsobu života, výživy, stavby těla, význam v přírodě a pro člověka - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – pozorování a ochrana přírody, ochrana a tvorba ŽP, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy, úloha ZOO a botanické zahrady v ochraně přírody - vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období, význam Slunce pro živé organismy, zemská přitažlivost, magnetismus, magnetické póly	OSV – rozvoj schopností poznávání OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – seberegulace a sebeorganizace OSV – Psychohygiena OSV – Hodnoty a postoje, praktická etika EV-Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Atlas, globus ET12

- vyjádří příslušnost planety Země ke sluneční soustavě a vesmíru - změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů - pozná skupenství látek a jejich změny - připraví jednoduchý pokus, připraví a objasní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu a jeho pozorování popíše slovy nebo zaznamená kresbou	- látky a jejich vlastnosti, třídění látek, změny látek a skupenství - výroba skla, papíru a plastů, pozorování látek a měření veličin, praktické užívání základních jednotek		
- pojmenuje hlavní části lidského těla, nejdůležitější ústrojí, orgány a orgánové soustavy - posoudí svůj zdravý způsob života na základě znalostí o lidském těle - zná jednotlivé etapy vývoje lidského života a vývoj dítěte před a po jeho narození - rozvrhne učení, práci, zábavu, odpočinek podle vlastních potřeb a dokáže brát ohled na nároky jiných osob - uplatní hygienické a preventivní postupy, které souvisí s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou - ošetří drobná poranění a přivolá lékařskou pomoc - zvládá jednoduché způsoby odmítání návykových látek v modelových situacích - zachová se přiměřeně v modelových situacích osobního, cizího a hromadného ohrožení - zachová klid při zranění druhého, zná telefonní čísla	**Člověk a jeho zdraví** - lidské tělo – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince - péče o zdraví a zdravý životní styl, zdravá strava, první pomoc, osobní, intimní, duševní hygiena - partnerství, manželství a rodičovství – základy sexuální výchovy, rodina, partnerství, biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality, AIDS – cesty přenosu - návykové látky a zdraví – odmítání návykových látek, hrací automaty, počítače – nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií - osobní bezpečí – šikana, týrání, sexuální		ET12 ET12 ET9 ET14 ET14

integrovaného záchranného sboru, přivolá první pomoc	zneužívání, prevence - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená - první pomoc		OČMU OČMU
- určí a vysvětlí polohu svého bydliště a pobytu vzhledem ke krajině a státu - určí některá významná místa a města v regionu a v jiných zemích, informuje ostatní o některých jejich zajímavostech - popíše rozdíly mezi regiony ČR podle mapy z hlediska přírodního a hospodářského - vyhledá na mapě střední Evropy sousední státy ČR a jejich hlavní města, určí podle světové strany jejich geografickou polohu vůči ČR - porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a jiných zemích - pomocí mapy světa pojmenuje světadíly a oceány - rozliší mezi náčrtky, plány a základními typy map - rozliší, které orgány státní moci se podílejí na řízení státu, na správě obce, v níž žijí a některé jejich zástupce - rozliší státní symboly, objasní jejich účel a způsoby používání	***Vlastivědná témata*** **Místo, kde žijeme** - Domov – orientace v místě bydliště - regiony ČR – hospodářství ČR, zemědělská a průmyslová výroba, služby a obchod, cestovní ruch, doprava - Evropa a svět - základní orientace na mapě Evropy a světa, kontinenty, evropské státy, EU, cestování - mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky - naše vlast – státní správa a samospráva, základy státního zřízení a politického systému, státní symboly	OSV- Rozvoj schopností poznávání MUV-Etnický původ MUV- Multikulturalita MUV-Princip soc. smíru a solidarity	
- posoudí názor spolužáka a vhodně na něj reaguje, odůvodní své názory, dokáže se podřídit kompromisu,	**Lidé kolem nás** - chování lidí – pravidla slušného chování, principy demokracie, tolerance	VDO – Občanská společnost a škola	ET9 ET14

případně ustoupit - usiluje o řešení sporů nenásilným způsobem, respektuje odlišné názory a zájmy jiných - uplatní základní pravidla slušného chování - vhodně uplatní vlastní práva, a přitom nepoškodí práva jiných žáků - rozliší jednání, které ohrožuje práva druhých nebo je protiprávní a upozorní na ně - odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů	- právo a spravedlnost – základní lidská práva a povinnosti žáků školy, rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti, - sociální problémy a problémy životního prostředí	VDO – Občan, občanská společnost a stát VDO – Forma participace občanů v politickém životě VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování EGS – Evropa a svět nás zajímá EGS – Objevujeme Evropu a svět EGS – Jsme Evropané MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MEV – Vnímání autora mediálních sdělení MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti MUV – Lidské vztahy	ET12 ET11 ET10 ET13
- orientuje se na časové přímce - rozliší děje v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - pojmenuje rozdíly ve způsobu bydlení a života rodiny dříve a dnes - uvede některé báje a pověsti vztahující se k historii země,	**Lidé a čas** - orientace v čase, časový řád – dějiny jako časový sled událostí, letopočet, časová přímka - současnost a minulost v našem životě, novější české dějiny – od konce 18. století - současnost, státní svátky a významné dny - regionální památky – péče o památky, - báje, mýty, pověsti		

regionu - charakterizuje některé regionální lidové tradice a zvyky	- lidové zvyky a tradice a jejich regionální odlišnost		

5.5 Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Žáci se seznamují s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života lidí a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany**(OS).**Důležitou součástí vzdělávání je prevence rasistických, xenofobiích a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti**(FG)**a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech**(OČMU).**

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Obsah **přípravy občanů k obraně státu*(OS)*** je začleněn do vzdělávacích oblastí *Člověk a jeho svět a Člověk a společnost.*

Vzdělávací oblast zahrnuje vzdělávací obory ***Dějepis (ve vyučovacím předmětu Dějepis)*** a ***Výchova k občanství (ve*** **vyučovacím předmětu Občanská*výchova).*** Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět* v tematických okruzích: *Lidé a čas, Lidé kolem nás,Místo, kde žijeme*. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí, do celkového života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovědní část vzdělávacího oboru *Zeměpis.*

Vzdělávací oblast Člověk a společnost je realizována ve vyučovacích předmětech **Dějepis a Občanská výchova**.

V obou vyučovacích předmětech je velká pozornost věnována rozvoji ***čtenářské gramotnosti***. V hodinách jsou žáci vedeni ke správnému pochopení daného textu. Pracují s texty učebnicovými i s odbornými texty z veřejně dostupných zdrojů - časopisy, denní tisk, webové stránky, v případě potřeby i texty zákonů a vyhlášek platných na území ČR (v tištěné podobě nebo na webových stránkách institucí). Zároveň se učí správně se orientovat v mapách, tabulkách a grafech, slovně formulovat závěry z nich vyplývající.

5.5.1 Vzdělávací obor: Dějepis

5.5.1.1 Název vyučovacího předmětu: Dějepis

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Dějepis je vyučovací předmět, který přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů. Výuka dějepisu seznamuje žáky s významnými historickými událostmi a osobnostmi, které ovlivnily život předcházejících generací. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu a dějin místní oblasti.

Ve svém obsahu prohlubuje a rozšiřuje poznatky z tematického okruhu *Lidé a čas* ze vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět.*

Prostřednictvím výuky Dějepisu vedeme žáka:

- k rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, k utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- k odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- k hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- k utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost
- k rozlišování mýtů a skutečnosti, k rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- k vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovědního

Dějepis je vyučován s touto časovou dotací:

6. ročník	2 hodiny týdně
7. ročník	2 hodiny týdně
8. ročník	2 hodiny týdně
9. ročník	2 hodiny týdně

Předmět Dějepis je realizován prostřednictvím vyučovacích hodin se začleněním krátkodobých projektů, návštěv historických expozic, výstav, muzeí a kulturních památek v rámci školních exkurzí. Při výuce jsou používány texty, poznámkové sešity (příp. pracovní sešity), dějepisné atlasy,

nástěnné mapy a encyklopedie, úryvky z historické beletrie a divadelních her, přístupné historické dokumenty, audionahrávky a videosnímky, výukové programy na PC,interaktivní tabule, informační a vzdělávací portály na internetu. Výuka probíhá v kmenových třídách, vybrané úkoly se realizují při školních exkurzích. Výrazně se uplatňuje práce ve dvojicích a ve skupinách.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Kompetence k učení
- učíme žáky plánovat, organizovat a hodnotit jejich učení.
- umožňujeme žákům vytváření vlastního systému vědomostí a dovedností porovnáváním historických událostí a vlastní zkušenosti.
- zadáváme žákům referáty, k nimž samostatně vyhledávají, zpracovávají a používají informace o postupných změnách ve vývoji lidské společnosti.
- odlišujeme základní a rozšiřující učivo, čímž u žáka podporujeme schopnost rozlišovat podstatné a podružné.

Kompetence k řešení problémů
- učíme žáky poznat a pochopit problém, promyslet a naplánovat způsob řešení.
- vedeme žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problému.
- při řešení problémů podporujeme samostatnost i spolupráci.
- vytváříme situace, které umožňují žákům na základě porovnávání historického a současného stavu argumentovat a obhajovat svá stanoviska

Kompetence komunikativní
- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky.
- vedeme žáky k tomu, aby kultivovaně vyjadřovali své myšlenky a názory a otevřeně je prezentovali před okolím.

Kompetence sociální a personální
- vedeme žáky k pochopení efektivní spolupráce a osvojení pravidel týmové práce.
- rozdělujeme vybrané činnosti do skupin, hodnotíme výsledky činnosti skupin i jednotlivců.
- vedeme žáky k obhajování stanoviska skupiny a prezentace výsledků její práce před ostatními s vědomím odpovědnosti za společnou práci

Kompetence občanské
- učíme žáky respektovat druhého člověka.
- vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí a kulturních památek.
- pomáháme žákům poznávat naše kulturní tradice a kulturní i historické dědictví.
- klademe důraz na vytváření povědomí o specifice národního vývoje

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme je ocenit jejich práci i práci ostatních a podporujeme u žáků zájem o historii a profese spojené s historií.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

ČLOVĚK V DĚJINÁCH

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků
- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- charakterizuje život sběračů a lovců, objasní jejich materiální a duchovní kulturu
- objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí
- podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a zrod křesťanství
- porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie
- pravěku

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států
- popíše život v době nejstarších civilizací

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí
- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- uvede první státní útvary na našem území
- uvede základní informace z období počátků českého státu
- popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti

- charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí
- rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské
- uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve
- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
- objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
- rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu
- uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období
- pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě
- porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů

- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- uvede základní historické události v naší zemi v 19. století
- vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století

MODERNÍ DOBA

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejích existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky1. světové války
- uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- posoudí postavení rozvojových zemí
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě
- chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti

6. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	ČLOVĚK V DĚJINÁCH		
– rozumí významu dějepisných znalostí pro život ve společnosti	– historické prameny, pomocné historické vědy		
– uvede druhy historických pramenů, popíše činnost muzeí, archivů a galerií pro uchování historických exponátů a studium historie			
– orientuje se v časové ose, správně používá pojmy datum, století, tisíciletí, letopočet, rozumí členění časové osy – počítání před naším letopočtem, našeho letopočtu	– časová osa		
– rozliší zeměpisné a dějepisné mapy			
– orientuje se v historickém čase a rozumí periodizaci dějin, chronologicky řadí historické epochy	– dějepisné mapy – periodizace dějin		

– vysvětlí teorie vzniku člověka – srovná vývojové typy člověka – popíše život člověka v paleolitu – způsob obživy, druhy obydlí, výrobu nástrojů, počátky náboženství a umění – vysvětlí okolnosti přechodu pravěkého člověka od sběru a lovu k zemědělství – popíše znaky neolitu – vysvětlí, které kovy člověk zpracovával, uvede příklady jejich zpracování a využití – měď, bronz a železo – uvede příklady pravěkého osídlení na našem území a podle mapy popíše některá archeologická naleziště u nás	**POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI** – předchůdci člověka – paleolit – neolit – eneolit, doba bronzová, doba železná, Keltové – pravěké osídlení na našem území	EV – Základní podmínky života	FaV21 FaV22 DV14 DV15
– objasní vlivy přírodních poměrů na vývoj starověkých států – pamatuje si oblasti prvních států – zaznamená základní historické mezníky starověkých států na časové ose – u jednotlivých států si pamatuje základní historickou charakteristiku a jejich kulturní odkaz	**NEJSTARŠÍ CIVILIZACE** – Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína, Palestina, Fénicie	MUV - Multikulturalita EV – Základní podmínky života	
– orientuje se v zeměpisných údajích a popíše přírodní podmínky daných oblastí – objasní pojem městský stát a vysvětlí rozdíl mezi Spartou a Athénami, popíše sociální rozvrstvení – objasní pojem athénské demokracie – zaznamená na časové ose základní historické události starověkého Řecka – vysvětlí příčiny a důsledky řecké kolonizace – vysvětlí přínos řecké vzdělanosti, vědy,umění a náboženství na vývoj v Evropě,seznámí se s významnými osobnostmi a literárními památkami – orientuje se v zeměpisných údajích, popíše přírodní podmínky a osídlení oblasti – charakterizuje dobu královskou, období republiky, císařství, na časové ose zaznamená důležité historické	**KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY** – starověké Řecko – starověký Řím	VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování EGS – Jsme Evropané	

mezníky – vysvětlí vznik a úlohu křesťanství, jeho souvislost s judaismem – s pomocí mapy objasní pojem Imperium Romanum a vysvětlí význam provincií – objasní vliv římské kultury na evropskou civilizaci, zná významné osobnosti vědy a umění – uvede významné památky na území římské říše – s pomocí atlasu a obrazových materiálů popíše okolnosti zániku Západořímské říše a vysvětlí pojem „barbarská Evropa“	Západořímská říše, Východořímská říše, barbarské kmeny		

7. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA		
- popíše osídlení Evropy po rozpadu západořímské říše a způsob života „barbarských“ kmenů	Západořímská říše Východořímská říše		
- objasní pojem stěhování národů	Stěhování národů		
- vysvětlí úlohu křesťanství a pojmy katolická a pravoslavná církev			
- na příkladech ukáže vliv víry na život středověkého člověka	Franská říše, Arabská říše,		
- jednoduše popíše změny v Evropě, ke kterým došlo po stěhování národů a rozpadu západořímské říše	Byzantská říše	MUV – Multikulturalita	FaV21 FaV22
- porovná hlavní rysy franské, byzantské a arabské (islámské) kultury			DV15
- popíše způsob života Normanů			
- vysvětlí proces stěhování Slovanů, na mapě Evropy ukáže jednotlivá slovanská území	Normané Slované	EGS – Jsme Evropané	
- charakterizuje první státní útvary na našem území (Sámova říše, Velkomoravská říše, počátky českého státu)	Sámova říše Velkomoravská říše	MUV – Etnický původ	
- chápe souvislosti mezi dějinami Velké Moravy a Čech, najde konkrétní příklady	Počátky českého státu Přemyslovci		
- popíše vývoj českého státu v evropských souvislostech			

- popíše prvky románské kultury a uvede příklady na našem území - objasní strukturu hospodářství a společnosti raně středověkého českého státu - sestaví přehled přemyslovských panovníků od 10. do počátku 14. století - na mapě středověké Evropy ukáže významné státy - vysvětlí zvláštní podobu Svaté říše římské a popíše její přibližný rozsah - vysvětlí, k čemu měly sloužit a co bylo cílem křížových výprav, doloží jejich vztah se střední Evropou - zhodnotí na základě získaných informací vládu jednotlivých lucemburských panovníků, - s pomocí historických map popíše územní vývoj českého státu za vlády Přemyslovců a Lucemburků - posoudí události stoleté války v souvislosti s vývojem českého státu - objasní strukturu feudální společnosti, vysvětlí konflikty mezi světskou a církevní mocí - popíše typickou gotickou stavbu, orientuje se v pojmech architektury, vyhledá gotickou stavbu v okolí svého bydliště	Románská kultura Svatá říše římská Křížové výpravy Český stát za Lucemburků **Vrcholný středověk** Stoletá válka Gotická kultura	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
- objasní nepořádky v církvi, vysvětlí myšlenky reformátorů církve - shromáždí poznatky o husitských válkách, popíše způsob vedení boje - zhodnotí význam husitského hnutí pro naše dějiny - zhodnotí osobnost Jiřího z Poděbrad a přínos jeho vlády - uvede základní myšlenky P. Chelčického a vysvětlí, jak vznikla a působila Jednota bratrská - popíše rozpory ve společnosti za vlády Jagellonců, uvede jagellonské panovníky - uvede příklady pozdní (vladislavské) gotiky na území naší republiky - popíše znaky renesančního slohu, vyhledá renesanční stavbu v okolí bydliště	**OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY** Husitství Český stát v 15. - 16. století **Pozdní středověk** Jednota bratrská Jagellonci Pozdní gotika Humanismus a renesance	EGS – Jsme Evropané EGS – Jsme Evropané EV – Lidské aktivity a problémy	ET 2 FaV21 FaV22 DV15

- chápe význam knihtisku pro šíření humanistickýcha renesančních myšlenek - popíše s pomocí mapy objevné plavby mořeplavců - rozumí příčinám a důsledkům těchto objevů - vysvětlí pojem kolonie - objasní, k jakým změnám v hospodářství došlo v 16. století, rozumí pojmu manufaktura - orientuje se v náboženské situaci v Evropě, vysvětlí pojmy reformace, protireformace - popíše okolnosti nástupu Habsburků na český trůn - sestaví přehled habsburských panovníků na českém trůně, dokáže zhodnotit na základě získaných informací jejich vládu - vysvětlí úlohu českých stavů a popíše průběh stavovského povstání - popíše příčiny vzniku a důsledky třicetileté války - lokalizuje v mapách hlavní bojiště - ovládá historii bitvy u Jankova v r. 1645 - objasní situaci v habsburské monarchii během války a po válce	Knihtisk- J.Gutenberg Zámořské plavby Reformace a protireformace Habsburkové v Evropě a na českém trůně Třicetiletá válka rekatolizace, emigrace J. A. Komenský Bitva u Jankova	životního prostředí EGS – Jsme Evropané OSV – Mezilidské vztahy MUV – Etnický původ EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí	

8. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky

	OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY		
- vyhodnotí situaci v Evropě po třicetileté válce z hlediska dopadu války na život obyvatel - dokáže vysvětlit rozložení politické moci v Evropě a vznik nových státních útvarů	Vývoj v Evropě a ve světě v 17.-18. století		ET 2 FaV 21 FaV 22 DV 15
- ovládá základní charakteristické znaky barokního umění - s pomocí mapy a literatury určí barokní památky na našem území a v okolí svého bydliště	Baroko	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
- charakterizuje filozofické názory 17. a 18. století - objasní pojem osvícenství a určí hlavní představitele - dokáže vysvětlit, k jakým změnám ve společnosti vedl rozvoj vědy, uvede hlavní představitele vědy a techniky -seznámí se s historickým vývojem ve vybraných státech	Osvícenství Osvícenský absolutismus		
- charakterizuje vládu habsburských panovníků osvícenského absolutismu	Marie Terezie, Josef II.		
	MODERNIZACE SPOLEČNOSTI		ET 2 ET 7
- popíše výsadní pozici Anglie jako hospodářské velmoci - objasní okolnosti vzniku USA -popíše francouzskou společnost před revolucí, vysvětlí problémy ve společnosti - na časové přímce zaznamená průběh revolučních událostí - objasní úlohu Napoleona, s pomocí mapy pohovoří o jeho válečných taženích - zná, jaké změny přinesly napoleonské války evropským státům	Vznik USA Velká francouzská revoluce Napoleonská epopej	VDO – Občan, občanská společnost a stát MUV - Multikulturalita EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí	ET 8 FaV 21 FaV 22 DV 14 DV 15
- vysvětlí pojem národní obrození - uvede představitele vědy a literatury a zhodnotí jejich význam pro české země	Národní obrození		
- vysvětlí pojem průmyslová revoluce - popíše nově vzniklá průmyslová odvětvía jejich vliv na rozvoj společnosti - na příkladu vybraných států popíše příčiny a výsledky	Průmyslová revoluce Průmyslová revoluce v českých zemích		

revolučních událostí roku 1848-49 - na příkladech dokumentuje rozvoj průmyslu v českých zemích, určí hlavní oblasti hospodářství v souvislosti s rozvojem železnice - vysvětlí pojmy metternichovský absolutismus, bachovský absolutismus - charakterizuje různorodost kulturního vývoje v první polovině 19. století, používá správně pojmy klasicismus, empír, biedermeier, romantismus - na konkrétních příkladech charakterizuje hospodářský pokrok v 2. polovině 19. Století, - charakterizuje vývoj v habsburské monarchii ve 2. polovině 19. století - vysvětlí okolnosti vzniku Rakouska – Uherska, rozumí pojmu dualismus - charakterizuje vývoj ve vybraných částech světa (př. USA, Východní Evropa, Itálie a Německo) - vyhledá informace k soupeření velmocí - orientuje se v představitelích kulturního vývoje 2. poloviny 19. století v Evropě a českých zemích - připraví prezentaci k objasnění významu Národního divadla v Praze, zná umělce, kteří se podíleli na jeho výzdobě - charakterizuje hlavní změny koncem 19. století a počátkem 20. století v oblasti hospodářské, společenské, kulturní a v mezinárodních vztazích - vysvětlí příčiny vzniku ohnisek napětí v Evropě a v koloniálních zemích - rozumí příčinám 1. sv. války a odliší je od záminky - popíše průběh války, objasní charakter a uvede použité zbraně - zhodnotí postavení českých zemí v rámci Rakouska – Uherska během války - zhodnotí přínos legií pro vznik našeho státu	1848-49 1848 v našich zemích Kultura 1. poloviny 19. století Vědeckotechnická revoluce Naše země v 2. polovině 19. století Svět a Evropa v 2. polovině 19. století Sjednocení Itálie a Německa Kultura 2. poloviny 19. století Generace Národního divadla **MODERNÍ DOBA** Konec 19. a počátek 20. století Světové velmoci, koloniální panství 1. světová válka	 EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- zná úlohu T.G.Masaryka při vzniku Československa - orientuje se v situaci v Rusku v r. 1917	Vznik Československa (ČSR)	formy vlády a způsobu rozhodování MUV – Etnický původ EGS – Jsme Evropané	

9. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	MODERNÍ DOBA		
- popíše výsledky 1. světové války - na příkladech vybraných států Evropy vysvětlí charakter totalitních systémů (Rusko, Itálie) a porovná je s demokratickými státy - popíše hospodářskou, politickou a národnostní situaci v Československu ve 20. letech, porovná rozsah první republiky se současnou mapou Evropy	Svět po 1. sv. válce 20. léta v Evropě a ve světě Československo ve 20. letech	VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování EGS – Jsme Evropané	ET 2 ET 7 ET 8 FaV 21 FaV 22 DV 14 DV 15
- popíše a vysvětlí fungování parlamentní pluralitní demokracie v Československu - uvede příčiny a důsledky světové hospodářské krize - pochopí souvislost mezi hospodářským vývojem a šířením extrémistických politických sil - vysvětlí pojmy nacismus, fašismus, rasismus, antisemitismus - přiblíží prostředky a cíle politiky A. Hitlera a jeho nacistické strany - na konkrétních příkladech z historie ukáže nepřijatelnost antisemitismu a rasismu z hlediska lidských práv - rozumí obsahu německých protižidovských zákonů - vymezí období druhé republiky a ukáže změny politické a národnostní situace v Československu ve 30. letech - vysvětlí politiku appeasementu a postoj velmocí - zhodnotí závěry jednání v Mnichově v r. 1938 - orientuje se ve válečných operacích 2. světové války, sestaví časovou přímku základních historických událostí, s pomocí	Světová hospodářská krize 30. léta v Evropě 30. léta v Československu	MUV – Etnický původ EGS – Jsme Evropané	

mapy světa a Evropy lokalizuje jednotlivé oblasti -zhodnotí význam vytvořené protifašistické koalice - s použitím mapy vysvětlí pojem Protektorát Čechy a Morava - se orientuje v domácím a zahraničním odboji, chápe jeho úlohu, zhodnotí význam a činy našich vojáků v zahraničí - vyhledá informace o osvobozování Československa a místní oblasti -zaujme stanovisko ke všem válečným zločinům - vysvětlí pojem holocaust - formuluje výsledky 2. sv. války	2. světová válka Protektorát Čechy a Morava Holocaust Výsledky 2. sv. války		
- s pomocí mapy doloží své znalosti o rozdělení světa do nových bloků - používá správně pojmy Východ, Západ, studená válka, oteplování a ochlazování v mezinárodních vztazích - vysvětlí příčiny „studené války“a popíše vybrané konflikty - s pomocí mapy uvede změny související s rozpadem koloniálního systému, posoudí postavení rozvojových zemí - se orientuje ve změnách, které nastaly v Československu po skončení 2. sv. války a popíše politickou situaci před r. 1948 a po něm - porovná demokratické a totalitní systémy ve světě - zhodnotí události roku 1968 v Československé socialistické republice a jejich význam pro další vývoj - vysvětlí, v čem spočíval proces normalizace - pochopí význam disidentského hnutí, uvede jeho konkrétní představitele - rozumí pojmu sametová revoluce, chápe úlohu studentů v boji proti totalitní moci -vyhledá informace o rozpadu Československa - na základě dostupných materiálů se pokusí zhodnotit společenský vývoj od vzniku České republiky po současnost - formuluje základní problémy současnosti - vyhledává a třídí informace o nejvýznamnějších objevech a vynálezech, orientuje se v kulturním životě společnosti	**ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SVĚT** Poválečné uspořádání světa Československo ve 2. polovině 20. století Vznik České republiky Problémy současného světa	OSV – Mezilidské vztahy MUV - Multikulturalita EGS – Jsme Evropané EV – Vztah člověka k prostředí	

-zná základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování -objasní základní problémy s budováním demokracie v postkomunistických zemích -popíše způsob života lidí na počátku 21. století			

5.5.2 Vzdělávací obor: Výchova k občanství

5.5.2.1 Název vyučovacího předmětu: Občanská výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Předmět *Občanská výchova* odpovídá svým obsahem vzdělávacímu oboru Výchova *k občanství* a je povinnou součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí**(FG).** Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánůa ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti. Vzdělávání vede k tomu, aby se žáci naučili orientovat ve společenském životě a reagovat na změny, které život přináší, k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství.

Občanská výchova navazuje na poznatky vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* (zvláště v tematických okruzích *Místo, kde žijeme* a *Lidé kolem nás*). Mezipředmětové souvislosti se promítají i do jiných vyučovacích předmětů, např. do *Zeměpisu, Dějepisu, Výchovy ke zdraví*. Otázky související s volbou povolání se odráží ve vzdělávací oblasti *Člověk a svět práce*, v okruhu *Svět práce*.

Vzdělávací obor Výchova k občanství, resp. předmět Občanská výchova, velmi úzce souvisí s průřezovými tématy *Výchovademokratického občana* a *Osobnostní a sociální výchova*. Další průřezová témata mají k Občanské výchově také blízké vazby.

Prostřednictvím Občanské výchovy vedeme žáka:

- k rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- k uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu

- k získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- k utváření vědomí vlastní identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- k orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící seživotní situaci
- k utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- k rozpoznání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- k uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv.

Samostatnému předmětu Občanská výchova je v učebním plánu vymezena tato ***časová dotace***:

6. ročník 1 hodina týdně
7. ročník 1 hodina týdně
8. ročník 1 hodina týdně
9. ročník 1 hodina týdně

Občanská výchova je uspořádána do pěti tematických okruhů. Některá témata se v průběhu 6. - 9. ročníku opakují s tím, že učivo bude ve vyšším ročníku navazovat vhodně na již probranou látku nižších ročníků a bude ji dále rozvíjet.

Předmět je realizován prostřednictvím vyučovacích hodin se začleněním krátkodobých projektů, her, školních diskuzí, třídních konferencí a besed se zajímavými hosty. Při výuce jsou používány pracovní texty, grafy, tabulky, propagační materiály institucí, webové stránky a příležitostně denní tisk. Výuka probíhá v kmenových třídách, vybrané úkoly se realizují při školních exkurzích. Vybrané úkoly plní žáci v menších pracovních týmech, příp. ve dvojicích.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnému organizování různých akcí, umožňujeme jim realizovat jejich nápady
- učíme žáky samostatně vyhledávat, zpracovávat a používat informace
- motivujeme žáky k učení a posilujeme jejich pozitivní vztah k učení

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme praktické problémové úlohy a problémové situace
- umožňujeme žákům poznat a pochopit problém, promyslet a naplánovat jeho řešení

- vedeme žáky k využívání vlastních zkušeností

Kompetence komunikativní

- podněcujeme žáky ke schopnosti vyjednávat, hledat kompromisní řešení, komunikovat bez konfliktů i přes názorové rozdíly
- podporujeme žáky v obhajování a prezentování svých názorů a myšlenek před okolím
- učíme žáky zapojovat se do diskuse a dodržovat pravidla diskuse
- vedeme žáky k předcházení konfliktním situacím a k uplatňování zásad účinného řešení konfliktů
- podporujeme řešení případných konfliktů nenásilným způsobem
- pomáháme žákům rozumět různým komunikačním prostředkům

Kompetence sociální a personální

- podporujeme spolupráci žáků, práci ve dvojicích a v týmech
- vedeme žáky k vytváření pravidel týmové práce, podporujeme ohleduplnost, respekt a příjemnou atmosféru
- rozvíjíme schopnost žáků zastávat různé role

Kompetence občanské

- vedeme žáky k chápání důležitosti dodržování předpisů a pravidel v lidské společnosti
- klademe důraz na respektování názorů, postojů, požadavků a zájmů druhých lidí, přestože v některých situacích žák nesouhlasí s jejich názorem
- rozvíjíme u žáků schopnost empatie
- pomáháme žákům odmítat útlak, hrubé chování a podporujeme u žáků schopnost „ říkat ne“
- vedeme žáky k aktivnímu zapojení do kulturních aktivit školy, obce a regionu
- vedeme žáky k respektování našich kulturních tradic a k ochraně kulturního a historického dědictví

Kompetence pracovní

- seznamujeme žáky s různými profesemi
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, k posuzování vlastních možností a schopností při rozhodování o svém budoucím povolání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu

- kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobií a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
-

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití

-uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem

-rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům

- je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie

- respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

-chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním

- formuluje své nejbližší plány

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti,
- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků

- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti

- ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení,

vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet

- uvede příklady služeb, které banky nabízejí
- uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- objasní výhody demokratického způsobu řízení států pro každodenní život občanů
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
- rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- uvede základní prvky fungování demokratické společnosti
- chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy
- uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání

-vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů

- na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu

- uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele
- uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání
- uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků
- vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu
- rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy
- v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy z RVP
Žák
- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žákuvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování

6. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- chápe přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování cílů	**ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI I.** - naše škola, naše obec, region	VDO-Občanská společnost a	

- své chování a jednání ve škole podřizuje školnímu řádu a dalším pravidlům	- řády a pravidla	škola OSV – Hodnoty, postoje	
- vysvětlí význam vzdělání pro život	- význam vzdělání	praktická etika	
- formuluje výhody a nevýhody života na venkově a ve městě	- život na venkově		
- z dostupných zdrojů vyhledá informace o obci, o významných rodácích a kulturních památkách v blízkém okolí	- rodáci, památky, okolí	MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti	
- rozumí pojmu vlastenectví, odliší ho od nacionalismu	- naše vlast, obrana vlasti		ET5
- uvede situace, kdy je třeba bránit vlast		MEV - Tvorba mediálního sdělení	
- zná základní mezníky v historii naší republiky a vysvětlí existenci státních svátků a některých významných dnů	- státní svátky		
- uvede významná místa na území ČR a významné osobnosti, které ČR proslavily	- místa, osobnosti		ET5
- zná státní symboly našeho státu a způsoby jejich používání	- státní symboly		
- rozumí důležitosti ochrany památných míst a zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování	- ochrana památek a vandalismus		
- kriticky hodnotí mediální informace	- reklama	MEV-Fungování a vliv médií ve společnosti MEV – Tvorba mediálního sdělení	ET5
- vysvětlí vliv reklamy na veřejné mínění a chování lidí			ET5
	ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ I.		
- objasní funkci a roli majetku mezi životními hodnotami člověka	- majetek	OSV – Hodnoty, postoje praktická etika	FG ET1
- rozezná různé druhy vlastnictví			
- uvede příklady hmotného a duševního vlastnictví	- vlastnictví		
- objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a dodržuje tyto zásady	- ochrana duševního vlastnictví		ET7,8,9
- vyhledá informace o různých formách placení a na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení	- placení		FG
- uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	platební karty		ET7

- vysvětlí, proč vznikly peníze			ET9,10
- seznámí se s tvorbou rodinného rozpočtu, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje	- peníze – Kč, Euro - rozpočet – osobní, rodinný	EGS - Jsme Evropané	ET10 ET9 FG
- zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti	- úvěry, splátkový prodej		FG FG
- objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu - sestaví osobní rozpočet na určité období - vysvětlí, jak mohou kupní možnosti ovlivnit rozhodování o využití rozpočtu - vysvětlí úlohu banky, na konkrétních příkladech vysvětlí, jaké služby banky nabízejí			
- vysvětlí význam úroku placeného a přijatého - uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít	- banky, bankovní služby, úročení, pojištění		FG

7. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky

	ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI II.		
- vysvětlí význam osobní kázně pro život - zdůvodní, proč je důležité řídit své jednání a rozhodování na základě mravních hodnot - vysvětlí význam dodržování společenských norema pravidel chování - na příkladech rozliší projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem - objasní význam kulturního chování pro vlastní život - na příkladech vysvětlí rozdíl mezi mravností, morálkou a právem, odlišnost mezi mravní normou a právní normou - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci	**Zásady lidského soužití** morálka a mravnost, pravidla chování, svoboda, spolupráce lidí	VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování OSV - Seberegulace a sebeorganizace OSV – Hodnoty, postoje, praktická etika MUV – Lidské vztahy	ET 9 ET 10 ET 3,7 ET 1,2,5 ET 6
- pozná společenské vztahy ve kterých je začleněn a jaké sociální role pro něj z těchto vztahů vyplývají - na příkladech ukáže různé projevy chování a jednání v mezilidských vztazích, objasní jejich příčiny a důsledky - správně rozliší příklady asertivní a agresivní mezilidské komunikace - řeší konflikty a neshody s ostatními lidmi nenásilným způsobem - vysvětlí, na čem je založena svoboda člověka - rozpozná projevy národností, náboženské nesnášenlivosti ve společnosti - z dostupných zdrojů samostatně vyhledá informace o kulturních tradicích menšin žijících na území ČR - objasní potřebu tolerance ve společnosti - na příkladech zdůvodní příčiny sociální	**Vztahy mezi lidmi** osobní vztahy, mezilidská komunikace, konflikty, lidská nesnášenlivost a tolerance	MUV - Lidské vztahy MUV - Etnický původ OSV - Mezilidské vztahy	ET 8 ET 4 ET 8 ET 5
	Lidská setkání		

nerovnosti lidí - na konkrétních příkladech vysvětlí význam pojmů autorita, diskriminace, rovnost, nerovnost, solidarita, stereotyp, předsudek - na příkladech z tisku představí vztahy vzájemného postavení mužů a žen - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, postavení mužů a žen, lidská solidarita	MUV - Lidské vztahy MUV - Princip sociálního smíru a solidarity	ET 3 ET 7,8,9 10 ET 7,10
	ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO I.		
- zná důvody vzniku státu - rozliší typy států a formy států - s pomocí politické mapy Evropy rozliší republiky a monarchie, státy unitární a federace - rozumí pojmu diktatura a zná příklady soudobých diktatur - objasní znaky demokratického státu - vysvětlí rozdíl mezi demokracií přímou a nepřímou - na příkladech vysvětlí používané způsoby voleb a smysl voleb - uvede názvy některých politických stran v ČR zastoupených v Parlamentu ČR - vysvětlí pojmy politické strany levicové a pravicové, vládnoucí a opoziční - objasní roli médií v politickém životě - zapamatuje si složky státní moci - nad mapou ČR vysvětlí systém územní samosprávy - v místě bydliště se seznámí s orgány obce – obecní zastupitelstvo, obecní rada, starosta obce, a s jejich úkoly - vysvětlí význam dodržování lidských práv pro	**Právní základy státu** znaky státu, typy a formy státu **Principy demokracie** znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, význam a formy voleb, politické strany **Státní správa a samospráva** územní samospráva, orgány obce **Lidská práva**	VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VDO - Formy participace občanů v politickém životě MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti MEV – Vnímání autora mediálních sdělení VDO - Formy participace občanů v politickém životě	ET 5

život občana i společnosti - uvede základní lidská práva a svobody - seznámí se s dokumenty upravujícími lidská práva - uvede příklady porušování lidských práv a svobod - uvede příklady způsobů, jak se člověk může domáhat svých práv v případě porušování lidských práv a svobod - vysvětlí důležitost funkce ombudsmana popíše základní práva dítěte, uvede příklady jejich porušování nebo ohrožování	základní lidská práva, dokumenty, poškozování lidských práv, ombudsman, dětská práva	VDO - Občan, občanská společnost a stát MUV - Princip sociálního smíru a solidarity	

8. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	ČLOVĚK JAKO JEDINEC		
- uvede příklady kladných a záporných projevů chování a jednání v mezilidských vztazích, objasní jejich možné příčiny a následky - uvede příklady situací, ve kterých se nejčastěji setkává s projevy charakterových nedostatků člověka - popíše některé způsoby překonávání osobních nedostatků a posilování kladných stránek osobnosti (schopnosti, dovednosti) - zhodnotí význam vůle při překonávání překážek v životě člověka	**Podobnost a odlišnost lidí** - projevy chování, vrozené předpoklady, osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti	OSV-Sebepoznání a sebepojetí, OSV-Seberegulace a sebeorganizace OSV-Poznávání lidí MUV- Lidské vztahy	ET 1 ET 1,2 10 ET 2,3 ET 10
- vyloží, jak lze ovlivnit pěstování kladných volních vlastností - vyjádří představu o vlastní budoucnosti, stručně charakterizuje své nejbližší plány a životní cíle - posoudí význam filosofie a náboženství pro život člověka	**Osobní rozvoj** - vůle a osobní kázeň, životní cíle a plány, motivace, volný čas	MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti	ET 1,2,9

-- zdůvodní význam znalosti možných nebezpečí působení náboženských sekt na osobnost člověka - rozliší vhodné a nevhodné způsoby trávení volného času - kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání			ET 5,7,8,10 ET 2,3,9
- zná možná rizika zkreslení při vnímání druhých lidí - odhalí stereotypy v posuzování druhých lidí - popíše projevy nedostatku sebedůvěry - zná cesty k získání vlastní sebeúcty	**Vnitřní svět člověka** - poznávání a posuzování skutečnosti, vnímání druhých lidí, stereotypy, sebedůvěra, sebeúcta		ET 2 ET 2
- zná význam daní z hlediska financování nevýrobních odvětví národního hospodářství - vyhledá konkrétní příklady státního rozpočtu, zná jeho součásti a jeho využívání - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje - uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu - na konkrétním příkladu vysvětlí, jak funguje trh zboží a trh práce - objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny - na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH - popíše vliv inflace na hodnotu peněz	**ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ II.** **Státní rozpočet** - příjmy a výdaje - význam daní **Principy tržního hospodářství** - nabídka, poptávka, trh, fungování trhu, tvorba ceny, inflace, právní formy podnikání		FG

9. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO II.		

- zapamatuje si základních práva a svobody občanů ČR podle Ústavy ČR, uvede povinnosti občanů - - vyhledá v Ústavě ČR ustanovení o rozdělení státní moci - popíše složení a hlavní úkol Parlamentu ČR - popíše složení a činnost vlády - vysvětlí, co tvoří právní řád - zná rozdíl mezi právní normou a morální normou - vysvětlí rozdíl mezi přestupkem a trestným činem, uvede některé druhy trestů -rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů - diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání - uvede příklady korupčního jednání - objasní, v čem se liší úmysl od nedbalosti - uvede příklady občanskoprávních vztahů - orientuje se v občanském zákoníku - zná způsoby nabývání a pozbývání vlastnictví - vyhledá práva a povinnosti účastníků kupní a nájemní smlouvy, příklady smluv upravujících občanskoprávní vztahy - osobní přeprava, oprava - přiměřeně uplatňuje práva spotřebitele - na příkladu vysvětlí, jak může uplatnit reklamační nárok na zakoupenou věc - pamatuje si okolnosti uzavření manželství, - vysvětlí právní následky rozvodu manželství - zná náležitosti pracovní smlouvy - orientuje se v důležitých ustanoveních zákoníku práce - na příkladech vysvětlí druhy pracovních poměrů, změny pracovního poměru a skončení pracovního poměru	**Právní řád ČR** - Ústava ČR - složky státní moci - právní normy, zákony, druhy práva, **protiprávní jednání**, - trestní postižitelnost, porušování předpisů, korupce **právo v každodenním životě** - důležité právní vztahy, závazky vyplývající z právních vztahů, styk s úřady, základní práva spotřebitele	VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MEV – Stavba mediálních sdělení	

- uvede některé povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci			
- vyjmenuje a vysvětlí hlavní důvody, které vedou státy k mezinárodní spolupráci - vyjádří důsledky případné izolace ČR od ostatních států - na příkladech z denního tisku doloží různé oblasti mezinárodní spolupráce -popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů - uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování -uvede některé globální problémy současnosti, vyjádřína ně svůjosobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky - objasní souvislosti mezi globálním a lokálním problémem	**MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT** **Mezinárodní spolupráce** – ekonomická, politická **evropská integrace** EU, Rada Evropy **Globalizace** - významné globální problémy klady a zápory globalizace	EGS – Jsme Evropané EV – Vztah člověka k prostředí	

5.6 Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Člověk a příroda jevzdělávací oblast, která zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

Žáci dostávají příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou **Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis,** svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

V těchto vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovědní charakter, je umístěn celý v této vzdělávací oblasti.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda je realizována ve vyučovacích předmětech **Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis**.

Ve všech vyučovacích předmětech této vzdělávací oblasti je velká pozornost věnována rozvoji ***čtenářské gramotnosti***. V hodinách jsou žáci vedeni ke správnému pochopení daného textu. Učí se orientovat ve schématech, tabulkách, grafech, mapách i nákresech. Pracují s učebnicovými i odbornými texty - pro lepší orientaci a porozumění jsou využívány strukturované texty.

5.6.1 Vzdělávací obor: Fyzika

5.6.1.1 Název vyučovacího předmětu: Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Fyzikaje jedním z vyučovacích předmětů ŠVP *(Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)*, který žákovi umožňuje poznávání

přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Předmět rozvíjí dovednosti žáků objektivně a spolehlivě pozorovat, měřit, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně či písemně interpretovat.

Osvojením si základních fyzikálních pojmů, veličin a zákonitostí vede žáky k porozumění fyzikálních jevů a procesů, vyskytujících se v přírodě, běžném životě i v technické či technologické praxi. Předmět Fyzikaseznamuje žáky s možnostmi a perspektivami moderních technologií, učí žáky rozlišovat příčiny fyzikálních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Fyzika je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II. stupně ZŠ v 6. až 9. ročníku. Vyučuje se ve 2 hodinové týdenní dotaci v 6., 7. a 9. ročníku a v 1 hodinové týdenní dotaci v 8. ročníku. Vyučovací předmět Fyzika je zpravidla vyučován v kmenových třídách nebo v odborné učebně fyziky. Výuka fyziky ve vhodných případech může probíhat i v jiných prostorách školy a mimo budovu školy. Ve vyučovacím předmětu Fyzikaje naplňována část vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru RVP ZV Výchova ke zdraví. Předmět svým charakterem velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů RVP ZV (Chemie, Přírodopis, Zeměpis, Člověk a svět práce aj.) a do doporučeného tématu „Ochrana člověka za mimořádných situací".

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

V předmětu Fyzika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie (postupy), které mají žákům umožnit:

- samostatně či v kooperaci s ostatními žáky systematicky pozorovat různé fyzikální objekty, procesy i jejich vlastnosti a měřit různé fyzikální vlastnosti těles, výsledky svých pozorování a měření zpracovávat, vyhodnocovat a dále využívat pro své vlastní učení
- potvrzují vyslovované hypotézy nebo slouží jako základ pro odhalování fyzikálních zákonitostí, z nichž mohou žáci vycházet v dalších svých poznávacích aktivitách
- vyslovovat v diskusích hypotézy o fyzikální podstatě studovaných jevů či jejich průběhu, ověřovat různými prostředky jejich pravdivost a využívat získané poznatky k rozšiřování vlastního poznávacího potenciálu
- vyhledávat v různých pramenech potřebné informace týkající se problematiky fyzikálního poznávání a využívat je efektivně ve svém dalším studiu
- poznávat souvislosti fyzikálního zkoumání s ostatními oblastmi zkoumání

V předmětu Fyzika:

- vedeme žáky k samostatnému organizování zkoumání daných jevů, umožňujeme jim realizovat jejich postupy zkoumání
- umožňujeme žákům experimentovat a porovnávat získané výsledky

Kompetence k řešení problémů

V předmětu Fyzika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie (postupy), které mají žákům umožnit:

- rozpoznávat problémy v průběhu jejich fyzikálního vzdělávání při využití všech metod a prostředků, jež mají v daném okamžiku k dispozici (dostupné metody pozorování, měření, experimentování, matematické prostředky, grafické prostředky apod.)
- vyjádřit či formulovat problém, na který narazí při svém fyzikálním vzdělávání
- hledat, navrhovat či používat různé další metody, informace nebo nástroje, které by mohly přispět k řešení daného problému, jestliže dosavadní metody, informace a prostředky nevedly k cíli
- posuzovat řešení daného fyzikálního problému z hlediska jeho správnosti, jednoznačnosti či efektivnosti a z těchto hledisek porovnávat i případná různá řešení daného problému
- korigovat chybná řešení problému
- používat osvojené metody řešení fyzikálních problémů i v jiných oblastech jejich vzdělávání, pokud jsou tyto metody v těchto oblastech aplikovatelné

V předmětu Fyzika:

- vytváříme praktické problémové úlohy
- učíme žáky poznat a pochopit problém
- vedeme žáky k samostatnému vyhledávání informací vhodných k řešení problému, hledat a zkoušet různé způsoby řešení problému
- učíme žáky pracovat s chybou
- vedeme žáky k využívání vlastních zkušeností
- při řešení problémů podporujeme samostatnost i spolupráci
-

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně a kultivovaně vyjadřovali svůj názor
- učíme žáky obhajovat svůj názor, vhodně argumentovat a zároveň naslouchat názoru druhých
- učíme žáky zapojovat se do diskuze a dodržovat pravidla diskuse
- učíme žáky prezentovat své názory a myšlenky před třídou
-

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k pochopení potřeby efektivní spolupráce
- podporujeme práci ve dvojicích, v týmech
- učíme žáky hodnotit práci týmu, zároveň jejich přínos a práci ostatních členů týmu
- vedeme žáky k vytváření pravidel práce v týmu
- integrujeme žáky se SVP

Kompetence občanské

- učíme žáky respektovat druhého člověka, přestože nesouhlasí s jeho názorem
- vedeme žáky k ochraně jejich zdraví při práci na praktických úlohách a laboratorních pracích

Kompetence pracovní
Učíme žáky bezpečně používat nástroje, pomůcky a materiál při praktických úlohách, dodržovat daná pravidla, dbát na bezpečnost svoji i druhých.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

2. stupeň

LÁTKY A TĚLESA

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
- předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa – délku, hmotnost, čas

POHYB TĚLES, SÍLY

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák - rozeznává, že je těleso v klidu, či pohybu vůči jinému tělesu

- zná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů
- rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení jednoduchých praktických problémů

ENERGIE

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- uvede vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)
- pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

ZVUKOVÉ DĚJE

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz
- posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
- rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod

- vyjmenuje zdroje elektrického proudu
- rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností; zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními; zná druhy magnetů a jejich praktické využití; rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem světla
- zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí; rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití

VESMÍR

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země

-zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci

- osvojí si základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru

6. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- vysvětlí rozdíl mezi vlastnostmi látek pevných, kapalných a plynných - rozliší termín těleso a látka	Stavba látek – látky pevné, kapalné a plynné		
- na příkladech objasní, kdy dochází k vzájemnému	Vzájemné působení těles		

silovému působení těles - chápe důležitost působení gravitačního pole Země na život na této planetě - změří siloměrem velikost síly	Síla, gravitační síla a gravitační pole Měření síly		
- zelektruje těleso třením, dotykem - určí, jak se budou k sobě navzájem chovat elektrovaná tělesa	Elektrické vlastnosti látek Elektrování těles Elektrické pole		
- odliší na magnetu magnetické póly, netečné pásmo - pokusně znázorní magnetické pole a znázorní ho indukčními čarami - použije kompas k určování světových stran	Magnetické vlastnosti látek Magnety přírodní a umělé Magnetické póly Magnetické pole, magnetické pole Země Magnetizace látky		
- změří rozměry obdélníkové plochy i hranolů - určí objem tělesa odměrným válcem i výpočtem - ovládá určení hmotnosti tělesa laboratorními váhami - volí při všech činnostech vhodné měřidlo - umí minimalizovat chyby vzniklé při měření	Měření fyzikálních veličin Délka, základní jednotka, odvozené jednotky Objem Hmotnost	MEV – Práce v realizačním týmu	
- určí hustotu pevného i kapalného tělesa na základě změřených veličin - použije odvozeného vzorce pro výpočet hustoty k výpočtu hmotnosti i objemu	Hustota Výpočet hmotnosti a objemu		
- změří čas stopkami - převede jednotky času - vysvětlí důsledky změn objemu těles při změnách teploty - změří teplotu kapalného tělesa a tělesnou teplotu	Jednotky času Měření času Změna objemu pevných, kapalných a plynných těles při zahřívání a ochlazování Měření teploty		
- chápe souvislost mezi gravitační silou Země a hmotností tělesa - určí výslednou sílu, která působí na těleso - určí experimentálně těžiště tělesa	Síla-vzájemné silové působení, gravitační síla a hmotnost. Znázornění síly, skládání sil. Těžiště		
- nepřímo využívá Newtonovy pohybové zákony	Posuvné účinky síly, pohybové zákony I.Newtona		
- experimentálně určí velikost třecí síly - určí, kdy je nutné třecí sílu zvětšit a zmenšit	Tření. Třecí síla v praxi		

7. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- chápe pojem relativní v souvislosti s klidem a pohybem těles - popíše a odliší pohyb podle tvaru trajektorie	Pohyb a klid tělesa vzhledem k vztažné soustavě Pohyb posuvný a otáčivý Přímočarý a křivočarý pohyb částic		
- odliší pohyb rovnoměrný od pohybu nerovnoměrného - ovládá vzorec pro výpočet rychlosti, dráhy a času - vypočítá průměrnou rychlost nerovnoměrného pohybu tělesa	Rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb Rychlost rovnoměrného pohybu Jednotky rychlosti a převodní vztahy Výpočet průměrné rychlosti	MEV – Práce v realizačním týmu	
- vysvětlí a pokusně dokáže jev – difúzi - objasní pomocí částicové stavby rozpínavost plynů, tekutost kapalin i plynů a stálý tvar krystalických látek - zná složení atomu - vyhledá prvky v periodické soustavě prvků - chápe rozdíl mezi atomem, molekulou	Částicová stavba látek, vlastnosti látek Vzájemné silové působení částic Atomy a molekuly	OSV – Rozvoj schopností poznávání	
- výpočtem určí velikost tlaku, tlakové síly i plochy - chápe tlak jako fyzikální veličinu, kterou lze měnit podle potřeby	Tlaková síla, tlak, tlak v praxi		
- chápe význam Pascalova zákona v souvislosti s hydraulickými zařízeními	Mechanické vlastnosti kapalin Přenášení tlaku v kapalinách. Užití výsledků Pascalova zákona		
- vysvětlí důsledky působení gravitační síly Země na kapalinu - výpočtem určí velikost hydrostatického tlaku	Působení gravitační síly na kapalinu v klidu-tlaková síla, hydrostatický tlak		
- určí velikost vztlakové síly v kapalině výpočtem i experimentálně	Archimédův zákon, vztlaková síla		
- aplikuje Archimédův zákon i pro plyny - objasní Torricelliho pokus - rozumí podstatě tlakoměrů	Mechanické vlastnosti plynů – Archimédův zákon pro plyny. Měření atmosférického tlaku. Manometry		
- rozliší mezi zdrojem světla a tělesem, které světlo	Optika zdroje světla, šíření světla,	OSV – Rozvoj schopností	

pouze odráží - vysvětlí, proč dochází k zatmění Slunce a Měsíce	rychlost světla Slunce – přirozený zdroj světla i tepla	poznávání	
- vysloví zákon odrazu světla - zobrazí předmět vytvořený různými typy zrcadel	Zákon odrazu světla, zrcadla dutá i kulová	OSV – Rozvoj schopností poznávání	
- vysvětlí, proč dochází k lomu světla - rozliší obrazy předmětů vytvořené spojkou a rozptylkou	Lom světla, čočky		FaV 12
- vysvětlí vznik duhy v přírodě	Rozklad světla		

8. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- aktivně použije vzorce pro výpočet mechanické práce a výkonu - rozliší pojmy příkon a výkon - rozumí významu účinnosti	Práce. Výkon. Účinnost		
- určí, na čem závisí velikost pohybové energie tělesa - početně určí velikost polohové energie	Pohybová a polohová energie. Přeměna pohybové a polohové energie		
- vysvětlí pojem vnitřní energie tělesa i tepelná výměna - rozliší významy slov – tepelný vodič, tepelný izolant - odlišuje termín teplo od teploty	Vnitřní energie tělesa. Teplo. Tepelná výměna.		
- zdůvodní, na čem závisí teplo přijaté tělesem při tepelné výměně - rozumí vztahu mezi teplem přijatým a odevzdaným - početně zjistí množství přijatého i odevzdaného tepla - z tohoto vzorce vyjádří i ostatní veličiny	Teplo přijaté a odevzdané.	MEV – Práce v realizačním týmu OSV – Rozvoj schopností poznávání	
- zná, za jakých podmínek dochází k jednotlivým změnám skupenství - aktivně použije fyzikální tabulky - vysvětlí činnost pístových spalovacích motorů	Změny skupenství látky. Tání a tuhnutí. Vypařování. Var. Kapalnění. Pístové spalovací motory.	EV – Lidské aktivity a problematika životního prostředí EV – Vztah člověka k prostředí	
- zelektruje těleso třením, dotykem a tento jev vysvětlí - určí, jak se budou k sobě navzájem chovat elektrovaná tělesa	Elektrické vlastnosti látek Elektrování těles Elektrické pole		

- vysvětlí působení elektrického pole na vodič i izolant - rozliší a porovná odlišnosti gravitačního a elektrické pole	Elektrický náboj. Elektrické pole. Elektrické vlastnosti látek. Elektroskop. Jednotka elektrického náboje. Vodič a izolant v elektrickém poli. Siločáry elektrického pole		

9. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
– rozliší vodič od izolantu a polovodiče - vysvětlí podstatu vedení el.proudu v různých látkách	Vedení el.proudu v kapalinách, plynech, polovodičích		
- zapojí ampérmetru do obvodu a určí velikost el.proudu - změří velikost elektrického napětí - vysvětlí elektrický odpor jako vlastnost vodiče - zapojí spotřebiče a využije odlišnosti zapojení	Elektrický proud Elektrické napětí Ohmův zákon Elektrický odpor Zapojení spotřebičů za sebou Zapojení spotřebičů vedle sebe	MEV – Práce v realizačním týmu	
- určí severní a jižní pól cívky, kterou prochází el.proud - vysvětlí činnost elektromotoru	Elektromagnetické jevy – magnetické pole cívky, kterou prochází el.proud Elektromotor		
- vysvětlí podstatu elektromagnetické indukce	Elektromagnetická indukce. Změna magnetického pole cívky.		
- objasní vznik střídavého napětí i činnost generátorů - vysvětlí činnost transformátoru - popíše princip výroby elektrické energie	Střídavý proud. Časový průběh střídavého napětí a proudu. Transformátory. Rozvodná elektrická sít.		
- jednoduše vysvětlí rozdílné vlastnosti elektromagnetických vln o různých vlnových délkách a jejich využití v praxi	Elektromagnetické vlny a záření		
- vysvětlí pojem radioaktivita - odliší vlastnosti různých druhů záření - chápe význam využití jaderné energie - vysvětlí nebezpečí zneužití jaderné energie	Radioaktivita. Využití jaderného záření. Jaderná energetika. Ochrana před zářením.	EV – Základní podmínky života EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí EV – Vztah člověka k prostředí	

- určí nutné podmínky pro vznik a šíření zvuku - chápe nutnost ochrany organismu před přílišným hlukem	Zvukové jevy, šíření zvuku. Ochrana před nadměrným hlukem.		
- určí tělesa, která tvoří sluneční soustavu s hlavním zaměřením na planety	Země a vesmír. Sluneční soustava. Naše Galaxie.		

5.6.2 Vzdělávací obor: Chemie

5.6.2.1 Název vyučovacího předmětu: Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Chemie je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny chemických dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi.
Výuka směřuje k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s vybranými nebezpečnými látkami

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Chemie je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 8. a 9. ročníku. Vyučuje se v 2 hodinové týdenní dotaci. Vyučovací předmět Chemie může být vyučován v učebně chemie i v kmenových třídách. Ve vyučovacím předmětu Chemie je naplňována část vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví. Předmět svým charakterem a vzdělávacím obsahem velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů (Fyzika, Přírodopis, Zeměpis, Člověk a svět práce aj.) a do doporučeného tématu „Ochrana člověka za mimořádných situací".

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnému organizování zkoumání daných jevů, umožňujeme jim realizovat jejich postupy zkoumání
- umožňujeme žákům experimentovat a porovnávat získané výsledky

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme praktické problémové úlohy
- učíme žáky poznat a pochopit problém
- vedeme žáky k samostatnému vyhledávání informací vhodných k řešení problému, hledat a zkoušet různé způsoby řešení problému
- učíme žáky pracovat s chybou
- vedeme žáky k využívání vlastních zkušeností
- při řešení problémů podporujeme samostatnost i spolupráci

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně a kultivovaně vyjadřovali svůj názor
- učíme žáky obhajovat svůj názor, vhodně argumentovat a zároveň naslouchat názoru druhých
- učíme žáky zapojovat se do diskuze a dodržovat pravidla diskuse
- učíme žáky prezentovat své názory a myšlenky před třídou

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k pochopení potřeby efektivní spolupráce
- podporujeme práci ve dvojicích, v týmech
- učíme žáky hodnotit práci týmu, zároveň jejich přínos a práci ostatních členů týmu
- vedeme žáky k vytváření pravidel práce v týmu
- integrujeme žáky se SVP

Kompetence občanské

- učíme žáky respektovat druhého člověka, přestože nesouhlasí s jeho názorem
- vedeme žáky k ochraně jejich zdraví při práci na praktických úlohách a laboratorních pracích

Kompetence pracovní

- učíme žáky bezpečně používat nástroje, pomůcky a materiál při praktických úlohách, dodržovat daná pravidla, dbát na bezpečnost svoji i druhých

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

2. stupeň

POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek
- pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami
-rozpozná přeměny skupenství látek

SMĚSI

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozlišuje směsi a chemické látky
- vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
- navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- pozná směsi a chemické látky

- rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
- orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky
- rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti

CHEMICKÉ REAKCE

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcía zhodnotí jejich využívání
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žákpojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí

ANORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
- orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí
- orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem
- poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem

ORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

- zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie
- vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy
- uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě

CHEMIE A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- uvede příklady využívání prvotních a druhotných surovin
- zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka

8. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky

- charakterizuje chemii jako jednu z přírodních věd - chápe nepostradatelnost chemie v našem životě - rozlišuje látky a tělesa - zjišťuje vlastnosti látek pozorováním, experimentem, měřením a výpočtem - zná pravidla bezpečnosti práce a chování při manipulaci s chemikáliemi - rozumí výstražným symbolům, kterými jsou označeny nebezpečné látky - pojmenuje a umí použít základní laboratorní pomůcky	**CO JE CHEMIE** Význam chemie Látky a tělesa Práce v chemické laboratoři	OSV – Rozvoj schopností poznávání	
-rozdělí látky na látky chemicky čisté a směsi - vysvětlí rozdíl mezi směsí stejnorodou a různorodou, uvede příklad - vyjádří složení roztoků - vysvětlí rozdíl mezi roztokem zředěným, koncentrovaným, nasyceným a nenasyceným - spočítá zastoupení jednotlivých složek roztoku - vypočítá hmotnostní zlomek a určí koncentraci rozpuštěné látky v roztoku - popíše metody dělení směsí na složky a některé z nich předvede (filtrace, krystalizace, destilace)	**CHEMICKY ČISTÉ LÁTKY A SMĚSI**	MEV – Práce v realizačním týmu	
- rozliší různě druhy voda uvede příkladyjejich výskytu a využití - zná různé způsoby získávání pitné vody,popíše úpravu pitné vody v úpravnách vody - uvede příklady znečišťování vody, objasní čištění vody v čistírně odpadních vod. - popíše složení vzduchua jeho jednotlivé složky (kyslík, dusík, vzácné plyny) - zná pojmy teplotní inverze, smog - uvede příklady znečišťování vzduchu - vysvětlí význam kyslíku pro člověka a v průmyslové výrobě	**VODA A VZDUCH** Voda Vzduch	EV – Ekosystémy EV- Základní podmínky života EV – Lid. Aktivity a podm. živ. prostředí EV – Vztah člověka k prostředí	
- vysvětlí stavbu atomu - orientuje se v periodické soustavě chemických prvků - vyhledá v periodické tabulce prvků protonové číslo a určí	**STAVBA LÁTEK** Atom Chemické prvky		

počet protonů, elektronů a neutronů v atomu - vysvětlí vznik iontů a zapíše ho chemickou rovnicí - vysvětlí vznik molekuly - rozlišuje, z kolika prvků a kolika atomů je molekula tvořena - zapíše molekuly chemickou značkou, případně vzorcem - vysvětlí rozdíl mezi prvkem a sloučeninou - objasní vznik chemické vazby - vyhledá hodnoty elektronegativity v tabulce - rozpozná jednotlivé typy vazeb na základě rozdílu elektronegativit a vysvětlí jejich podstatu	Ionty Samostatné atomy Molekula Chemická vazba		
- vysvětlí pojem chemická reakce - rozliší a zapíše rovnicí výchozí látky a produkty chemických reakcí - zapíše chemickou reakci chemickou rovnicí, doplní stechiometrické koeficienty - uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a zhodnotí jejich využívání - aplikuje zákon zachování hmotnosti - vypočítá látkové množství a molární hmotnost látek - vysvětlí vliv teploty, koncentrace reaktantů a katalyzátoru na rychlost chemické reakce - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	**CHEMICKÉ REAKCE** Co jsou chemické reakce Zákon zachování hmotnosti Chemické rovnice Látkové množství Molární hmotnost Faktory ovlivňující rychlost chemické reakce		
- s pomocí periodické tabulky rozhodne, zda je prvek kov, nekov nebo polokov - vysvětlí rozdílné vlastnosti kovů, nekovů a polokovů - charakterizuje vybrané chemické prvky a jejich sloučeniny, jejich výskyt, vlastnosti - na praktických příkladech ukáže využití některých chemických prvků a jejich sloučenin v běžném životě i odborné praxi - popíše vliv vybraných chemických látek na životní prostředí	**CHEMICKÉ PRVKY** Rozdělení chemických prvků Chemické prvky – nekovy Chemické prvky - polokovy Chemické prvky - kovy	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
- charakterizuje dvouprvkové sloučeniny s důrazem na oxidy, sulfidy a halogenidy	**ANORGANICKÉ SLOUČENINY**		

- tvoří chemické vzorce a názvy oxidů, sulfidů a halogenidů - jmenuje vybrané oxidy, sulfidy a halogenidy, popíše jejich výskyt, vlastnosti, využití a vliv na životní prostředí - vysvětlí, co jsou hydroxidy - tvoří chemické vzorce a názvy hydroxidů - popíše vlastnosti a využití vybraných hydroxidů a posoudí jejich vliv na životní prostředí - vysvětlí, co jsou kyseliny - tvoří chemické vzorce a názvy kyselin a jejich solí - jmenuje vybrané kyseliny a soli, popíše jejich vlastnosti a využití a posoudí jejich vliv na životní prostředí - vysvětlí rozdíl mezi zásadou a kyselinou - orientuje se na stupnici pH - změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	Dvouprvkové sloučeniny(oxidy, sulfidy, halogenidy) Hydroxidy, kyseliny a soli		
- dodržuje zásady bezpečnosti při práci během laboratorních prací - bezpečně manipuluje s chemikáliemi - založí, provede a popíše jednoduchý pokus - osvojí si práci s laboratorním vybavením	**LABORATORNÍ PRÁCE**		

9. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- dokáže do chemické rovnice doplnit oxidační čísla jednotlivých prvků a rozhodne, zda se jedná o redoxní reakci - vysvětlí průběh redoxní reakce, zapíše polorovnice pro oxidaci a redukci, dokáže určit oxidační a redukční činidlo - vysvětlí podstatu některých redoxních reakcí využívaných v praxi (elektrolýza, galvanické pokovování), popíše galvanický článek, suchý článek a akumulátor	REDOXNÍ REAKCE Co je redoxní reakce Oxidace, redukce Koroze Elektrolýza Galvanický článek	OSV – Rozvoj schopností	
- vysvětlí chemické složení organických sloučenin, popíše jejich typické vlastnosti a porovná je s anorganickými sloučeninami - rozlišuje uhlovodíky a deriváty uhlovodíků	ÚVOD DO ORGANICKÉ CHEMIE Organické sloučeniny		

- rozdělí organické sloučeniny na nasycené, nenasycené a aromatické na základě vazeb mezi atomy uhlíku - pozná řetězec uzavřený, otevřený, přímý a rozvětvený - dokáže zapsat vybrané organické sloučeniny strukturním, racionálním a sumárním vzorcem	Molekuly organických sloučenin Typy vzorců v organické chemii		
- charakterizuje uhlovodíky z hlediska vazeb řetězců, rozdělí je na (cyklo)alkany, alkeny, alkyny, areny - rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití, dokáže je zapsat pomocí chemických vzorců - vyjmenuje několik prvních členů homologických řad alkanů, alkenů a alkynů - popíše fyzikální a chemické vlastnosti jednotlivých skupin uhlovodíků a srovná je - dokáže popsat vnitřní strukturu arenů	UHLOVODÍKY Rozdělení uhlovodíků Alkany Alkeny Alkyny Areny		
- vysvětlí vznik derivátů uhlovodíků a rozdělí je do skupin podle charakteristické skupiny - umí vytvořit názvy a chemické vzorce jednoduchých halogenderivátů, nitroderivátů,aminoderivátů a kyslíkatých derivátů - charakterizuje vybrané deriváty, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití, dokáže posoudit jejich škodlivost pro lidský organismus	DERIVÁTY UHLOVODÍKŮ Halogenderiváty Dusíkaté deriváty (nitroderiváty, aminoderiváty) Kyslíkaté deriváty (alkoholy a fenoly, karbonylové sloučeniny, karboxylové kyseliny)		
– dokáže jmenovat fosilní a současné zdroje organických sloučenin – zhodnotí užívání fosilních paliv a vyrábění paliv zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy – umí popsat složení, vlastnosti a využití zemního plynu	ZDROJE ORGANICKÝCH SLOUČENIN Fosilní zdroje Uhlí, ropa zemní plyn Současné zdroje Uměle vyrobené zdroje		
- charakterizuje přírodní látky a dokáže je rozdělit podle chemického složení a funkcí - uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v potravě - charakterizuje sacharidy a rozdělí je podle počtu monosacharidových jednotek; vysvětlí význam sacharidů pro živé	PŘÍRODNÍ LÁTKY Sacharidy Lipidy Bílkoviny Nukleové kyseliny Biokatalyzátory	EV - Práce v realizačním týmu	

organizmy; popíše vybrané sacharidy, jejich výskyt, vlastnosti a využití - charakterizuje lipidy, jejich chemické složení, roztřídí lipidy podle původu a vlastností; vysvětlí význam a funkcelipidů pro živé organizmy; popíše vybrané lipidy, jejich vlastnosti a využití - charakterizuje bílkoviny, jejich vlastnosti, chemické složení a výskyt, popíše vybrané bílkoviny a jejich funkce v organizmu - dokáže popsat složení a funkce nukleových kyselin - vyjmenuje některé vitamíny, určí jejich zdroje - vysvětlí funkce hormonů a enzymů, vybrané charakterizuje			
- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska udržitelného rozvoje na Zemi - aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe - orientuje se v přípravě a využití různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka - vysvětlí, jakou roli hraje chemie ve výživě člověka, charakterizuje zásady zdravého stravování - dokáže vysvětlit, co jsou to léčiva - jmenuje chemické přípravky, které se používají v zemědělství, popíše jejich vliv na organizmy - dokáže popsat vlastnosti a využití některých plastů a syntetických vláken - umí jmenovat látky škodlivé pro lidský organizmus - dokáže posoudit vliv chemie na životní prostředí - dodržuje zásady bezpečnosti při práci během laboratorních prací - bezpečně manipuluje s chemikáliemi - založí, provede a popíše jednoduchý pokus - osvojí si práci s laboratorním vybavením	CHEMIE KOLEM NÁS Chemie a výživa člověka Chemické výrobky v každodenním životě Chemie v potravinářství Chemie a zemědělství Chemie a průmysl Když chemie škodí Chemie a životní prostředí **LABORATORNÍ PRÁCE**	EV - Základní podmínky života EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí EV – Vztah člověka k prostředí EV - Ekosystémy	

5.6.3 Vzdělávací obor: Přírodopis

5.6.3.1 Název vyučovacího předmětu: Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Přírodopis je předmět, ve kterém si žáci osvojují základní vědomosti o vztazích, dějích a organizmech v biosféře. Na příkladech ukazuje základní souvislosti přírodních dějů a vzájemnou propojenost jednotlivých složek přírody. Vede žáka k pochopení postavení člověka v přírodě, jeho závislosti na přírodních zdrojích. Seznamuje žáky s životem organizmů v ekosystémech, popisuje jejich základní vnější a vnitřní znaky. Směřuje žáky k úctě k životu v jakékoliv formě. Ukazuje žákům možnosti, jak se aktivně zapojit do ochrany životního prostředí v každodenním životě. Vede žáky k práci ve skupinách a podporuje využití získaných poznatků v praxi. Předmět Přírodopis na mnoha místech spolupracuje s ostatními přírodovědnými předměty i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Přírodopis je předmět patřící do vzdělávací oblasti Člověk a příroda, ve kterém si žáci osvojují a prohlubují znalosti o organizmech a vztazích mezi nimi a prostředím. Navazuje na vzdělávací oblast Člověk a svět, na předmět Přírodověda. Vyučovací předmět přírodopis přináší základní poznání o přírodě, člověku a vztahy mezi nimi. Žáci si upevňují znalosti o organizmech, rozvíjejí dovednosti při práci s laboratorními pomůckami a mikroskopem, rozšiřují a prohlubují si poznatky o dějích v ekosystémech a vlivu lidské činnosti na biosféru. Učí se dívat na vlastní činnosti z hlediska jejich vlivu na prostředí a život. Vzhledem k tématu je vzdělávací předmět Přírodopis velmi úzce propojen s průřezovým tématem Environmentální výchova.

Pro vyučovací předmět Přírodopis je vymezena časová dotace dvou hodin v každém ročníku 2. stupně. Při výuce žáci používají texty v učebnicích přírodopisu, odbornou a populárně naučnou literaturu, pracovní listy, přírodniny nebo jejich ukázky, určovací klíče, modely, laboratorní techniku atd. V hodinách žáci často pracují samostatně nebo ve skupinách. Důležitou metodou je pozorování a pokus, cvičení. Dále je využíván i výklad, problémové vyučování, projektové dílny, školní projekty. Při vyhledávání a zpracování dat můžeme využívat internet. Poznatky si žáci ověřují při terénních cvičeních a pozorováních v okolí školy a obce Jankov.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- motivujeme žáky k učení
- učíme žáky plánovat, organizovat a hodnotit jejich učení, posiluje pozitivní vztah k učení

- vedeme žáky k samostatnému organizování různých činností, umožňujeme jim realizovat jejich nápady
- učíme žáky samostatně vyhledávat, zpracovávat a používat informace
- umožňujeme žákům experimentovat a porovnávat získané výsledky

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme praktické problémové úlohy či využíváme problémové situace
- učíme žáky vyhledávat informace vhodné k řešení problému, hledat a zkoušet různé způsoby řešení problému, nenechat se odradit nezdarem
- učíme žáky pracovat s chybou
- při řešení problémů podporujeme samostatnost i spolupráci

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a dalšími dospělými
- podporujeme přátelské vztahy mezi žáky
- učíme žáky obhajovat svůj názor, vhodně argumentovat a zároveň naslouchat druhým lidem a snažit se jim porozumět
- učíme žáky zapojovat se do diskuse a dodržovat její pravidla
- učíme žáky prezentovat své názory a myšlenky před okolím
- učíme žáky rozumět různým komunikačním prostředkům

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k pochopení potřeby efektivní spolupráce
- podporujeme práci ve dvojicích a v týmech
- učíme žáky stanovit si vlastní roli v týmu a rozvíjíme schopnost zastávat různé role
- učíme žáky hodnotit práci týmu, zároveň jejich vlastní přínos a práci ostatních členů
- vedeme žáky k vytváření pravidel práce v týmu, podporujeme příjemnou atmosféru, ohleduplnost, respekt

Kompetence občanské

- vedeme žáky k chápání důležitosti pravidel chování a k jejich dodržování
- vedeme žáky k chápání jejich práv a povinností
- učíme žáky respektovat druhého člověka
- vedeme žáky k sebeúctě
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí (spolupráce s Ochranou fauny a s Podblanickým ekocentrem)

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme žáky ocenit jak svoji práci, tak práci druhých
- učíme žáky bezpečně používat nástroje a materiály, dodržovat daná pravidla, dbát na bezpečnost svoji i druhých, dbát na ochranu materiálních hodnot a ochranu životního prostředí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

2. stupeň

OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- uvede příklady dědičnosti v praktickém životě
- uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozliší základní projevy a podmínky života
- uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka
- má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích
- pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka

BIOLOGIE HUB

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

řák rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků

BIOLOGIE ROSTLIN

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití
- uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování
- rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů

- rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce
- odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

BIOLOGIE ČLOVĚKA

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
- rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
-

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce
- charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka
- popíše vznik a vývin jedince
- rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby

NEŽIVÁ PŘÍRODA

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
- uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny
- rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů
- na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi

ZÁKLADY EKOLOGIE

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- objasní základní principněkterého ekosystému
- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech
- popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky
- pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- aplikuje praktické metody poznávání přírody

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žákvyužívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu

6. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- užívá s porozuměním pojmy: vesmír, galaxie,Galaxiesluneční soustava, Slunce - vyjmenuje vrstvy Země, vlastními slovy vysvětlí pojem obaly (sféry) Země, - objasní pojmy litosféra, atmosféra, pedosféra, hydrosféra, biosféra - vysvětlí rozdíl mezi živou a neživou přírodou, objasní rozdíl mezi organickými a anorganickými látkami a z jakých látek se skládá živá a neživá příroda - chápe rozdíl mezi podmínkami a projevy života, uvede příklady - definuje fotosyntézu jako základní podmínku života i jako proces přeměny látek anorganických v látky organické a kyslík - vlastními slovy popíše teorii vzniku života na Zemi - objasní vznik rozmanitosti života na Zemi, jmenuje člověka jako živočicha, který nejvíce ovlivňuje život na Zemi - popíše potravní vztahy mezi organizmy, objasní rozdíl mezi potravním řetězcem, potravní sítí a potravní pyramidou,potravní sítí a potravní pyramidou,užívá pojmy producent, konzument (býložravec, všežravec, masožravec), rozkladač, uvede příklady - definuje pojem cizopasník, uvede příklady, objasní pojem symbióza, uvede příklady - využívá dalekohled, lupu a mikroskop při pozorování přírody, samostatně zhotoví jednoduchý mikroskopický preparát	**ŽIVÁ PLANETA ZEMĚ** -vesmír - sféry Země - anorganické a organické látky - vznik života na Zemi, - rozmanitost života na Zemi, měnící se tvář Země - pozorování přírody	EV- Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí MUV – Etnický původ	

- samostatně pracuje s mikroskopem - dodržuje postup při práci s mikroskopem, určí zvětšení			
- definuje buňku jako základní stavební a funkční jednotku živých organizmů - popíše základní stavbu rostlinné a živočišné buňky, uvede rozdíly - vymezí rozdíl mezi jednobuněčnými organizmy, koloniemi a mnohobuněčnými organizmy, uvede příklady - S porozuměním používá pojmy: buňka, tkáň, pletivo, orgán,organizmus - vyjmenuje hlavní znaky virů, vyjmenuje některá virová onemocnění a způsoby ochrany před nimi	**STRUKTURA ORGANIZMŮ** - buňka - jednobuněčnost, mnohobuněčnost -viry	OSV – Rozvoj schopností a poznávání	
- objasní pojmy: rodové a druhové jméno a uvede příklady, rozezná základní říše organizmů - pojmenuje základní znaky bakterií - popíše jejich stavbu a rozmnožování, rozená základní druhy bakterií a jejich význam - uvede některá bakteriální onemocnění a způsoby ochrany před nákazou, vysvětlí význam antibiotik a zná zásady užívání, chápe příčinu rozdílné léčby chorob virového a bakteriálního původu - formuluje přínos bakterií pro člověka, objasní význam bakterií v přírodě, jejich nezastupitelnou funkci rozkladačů - charakterizuje sinice jako organizmy schopné fotosyntézy - objasní co je a jak vzniká vodní květ, jak k jeho tvorbě přispívá činnost člověka a rizika spojená s koupáním v zamořené vodě - definuje houby jako organizmy, které nemají schopnost fotosyntézy - rozdělíhouby podle způsobu výživy na rozkladné, cizopasné a symbiotické - popíše stavbu těla kvasinek, jejich rozmnožování, vysvětlí, jak člověk využívá procesu kvašení	**PŘEHLED ORGANIZMŮ** - názvy organizmů - systém organizmů - bakterie	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí	

- popíše stavbu těla plísní, jejich rozmnožování a vyjmenuje hlavní zástupce - popíše stavbu těla a rozmnožování hub s plodnicemi - vyjmenuje zástupce jedlých, nejedlých a jedovatých hub, vybrané zástupce poznává podle obrázků, - vlastními slovy vysvětlí pravidla sběru hub - objasní význam hub v přírodě, - chápe lišejník jako složený organismus, jmenuje některé zástupce, seznámí se s významem lišejníků, rozumí pojmu bioindikátor - vyjmenuje charakteristické znaky řas, chápe jejich význam jako producentů - dělí řasy na zelené, hnědé a červené, vyjmenuje některé jejich zástupce, rozumí pojmu plankton - zná základní znaky prvoků, popíše buňku prvoků, dělí prvoky podle způsobu pohybu, uvede příklady - objasní pojem bezobratlí živočichové - popíše životní prostředí a hlavní vnější znaky žahavců - popíše životní prostředí a hlavní vnější znaky ploštěnců, zná zásady ochrany před nákazou cizopasnými ploštěnci - popíše životní prostředí a hlavní vnější znaky hlístů - dělí měkkýše na plže, mlže a hlavonožce, vymezí jejich společné a rozdílné znaky, popíše jejich životní prostředí - popíše životní prostředí a hlavní vnější znaky kroužkovců - dělí členovce na pavoukovce, korýše, a vzdušnicovce,uvede příklady jejich významu pro člověka - dělípavoukovce na pavouky, štíry, sekáče a roztoče, popíše jejich životní prostředí a hlavní vnější znaky - popíše stavu těla, způsob příjmu potravy a rozmnožování křižáka obecného, uvede příklady jednotlivých skupin pavoukovců - popíše životní prostředí a hlavní znaky korýšů, popíše stavbu těla, rozmnožování a životní prostředí raka říčního - dělí vzdušnicovce na mnohonožky, stonožky, chvostoskoky a hmyz, uvede rozdíly ve stavbě těla mnohonožek a	- sinice **HOUBY** - houby **ROSTLINY - ŘASY** **PRVOCI** **BEZOBRATLÍ ŽIVOČICHOVÉ**	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí	

stonožek - popíše životní prostředí a hlavní vnější znaky a způsob rozmnožování hmyzu, popíše stavbu těla včely medonosné - rozdělí hmyz podle proměny na hmyz s proměnou dokonalou a nedokonalou, uvede příklady některých řádů a jejich hlavní znaky - dělí ostnokožce na hvězdice, ježovky a sumýše, popíše jejich životní prostředí a hlavní vnější znaky			

7. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- uvede příklady různých organizmů a objasňuje základní pojmy vyvozené v 6. ročníku	**OPAKOVÁNÍ**		
- objasní pojem strunatci a vyjmenuje jejich základní znaky, vymezí rozdíl mezi bezobratlými živočichy a strunatci - posoudí význam třídění organizmů, s pomocí přehledu zařadí vybrané živočichy do daných taxonomických jednotek - popíše životní prostředí, hlavní vnější znaky a vyjmenuje zástupce pláštěnců a bezlebečných - popíše životní prostředí, hlavní vnější znaky obratlovců - dělí obratlovce na mihule, paryby, ryby, obojživelníky, plazi, ptáky a savce - popíše životní prostředí, hlavní vnější a vnitřní znaky mihulí a vyjmenuje zástupce mihulí - dělí paryby na žraloky a rejnoky - popíše jejich životní prostředí a vysvětlí přizpůsobení danému prostředí, - popíše vnitřní a vnější stavbu paryb a vyjmenuje zástupce - popíše životní prostředí ryb - popíše vnitřní a vnější stavbu ryb, vyjmenuje zástupce paprskoploutvých ryb	**STRUNATCI** - třídění strunatců (Pláštěnci, Bezlebeční, Obratlovci) Mihule Paryby Ryby		

- roztřídí zástupce paprskoploutvých ryb na sladkovodní a mořské - dělí obojživelníky na ocasaté a bezocasé - popíše jejich životní prostředía vysvětlí přizpůsobení danému prostředí - popíše vnitřní a vnější stavbu obojživelníků a vyjmenuje zástupce - dělí plazy na šupinaté (ještěry a hady), želvy a krokodýly - popíše jejich životní prostředía vysvětlí přizpůsobení danému prostředía vyjmenuje zástupce - dělí ptáky na letce a běžce - popíše jejich životní prostředía vysvětlí přizpůsobení danému prostředí - popíše vnitřní a vnější stavbu ptáků - vysvětlízpůsob rozmnožováníptáků - vyjmenujeněkteré řády ptáků, uvede zástupce - dělí savce na vejcorodé a živorodé - popíše životní prostředísavců a vysvětlí přizpůsobení danému prostředí - popíše vnitřní a vnější stavbu savců - vysvětlí odlišnosti v rozmnožování vejcorodých a živorodých savců - vyjmenuje některé řády savců a uvedezástupce - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě - na příkladech objasní způsob života živočichů a jejich přizpůsobení danému prostředí - zařadí vybrané obratlovce do příslušného ekosystému, vymezí postavení v potravním řetězci (potravní pyramidě) - uvede příklady živočišných společenstev - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, hospodářsky i epidemiologicky významné druhy - uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se zvířaty - vnímá potřebu ochrany živočichů	Obojživelníci Plazi Ptáci Savci **PROJEVY CHOVÁNÍ ŽIVOČICHŮ** **ROZŠÍŘENÍ, VÝZNAM A OCHRANA ŽIVOČICHŮ**	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Ekosystémy EV – Vztah člověka k prostředí EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí EV - Ekosystém, Vztah člověka k prostředí	

- vysvětlí postavení rostlin v systému organizmů, v potravních vztazích - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich významné zástupce pomocí jednoduchých klíčů a atlasů - odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům - pozná vybrané zástupce výtrusných rostlin-rozlišuje je na mechorosty (mechy a játrovky), kapraďorosty (kapradiny, přesličky a plavuně) - vysvětlí význam výtrusných rostlin v přírodě, odvodí závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	**ROSTLINY** OBECNÁ CHARAKTERISTIKA A TŘÍDĚNÍ ROSTLIN VÝTRUSNÉ ROSTLINY		
- odvodí uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům - objasní význam a funkce kořene pro rostlinu - popíše vnitřní a vnější stavbu kořene - vysvětlí pojem vegetativní rozmnožování - objasní význam a funkce stonku, popíše vnitřní a vnější stavbu stonku, bylin a dřevin - rozdělí rostliny podle typu stonku, rozliší různé typy bylinných stonků - objasní význam a funkce listu, popíše vnitřní a vnější stavbu listu,vysvětlí funkce průduchu - vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů- fotosyntézy, dýchání, růstu a rozmnožování rostlin - objasní význam a funkce květu, popíše stavbu jednopohlavného a oboupohlavného květu - uvede příklady květenství - vysvětlí, jak probíhá opylení a oplození rostlin - objasní, co je plod a semeno, jaké jsou jejich funkce, popíše stavbu plodu a semene, vysvětlí klíčení semene - uvede příklady suchých a dužnatých plodů, uvede příklady různých způsobů rozšiřování plodů a semen	SEMENNÉ ROSTLINY **Anatomie a morfologie rostlin** **Fyziologie rostlin** - kořen - stonek - list fotosyntéza, dýchání - květ rozmnožování, růst - plod a semeno **Nahosemenné rostliny** Cykasy		

- charakterizuje hlavní znaky nahosemennýchrostlin, popíše jejich životní prostředí, rozmnožování, význam a vyjmenuje typické zástupce - popíše hlavní znaky jednoděložných a dvouděložných rostlin - na základě pozorování, pomocí klíčů a atlasů zařadí některé druhy krytosemenných rostlin do vybraných čeledí	Jinany Jehličnany **Krytosemenné rostliny** Charakteristika a systém jednoděložných a dvouděložných rostlin Vybrané čeledi dvouděložných rostlin Vybrané čeledi jednoděložných rostlin		
- vysvětlí rozdíl mezi společenstvem a ekosystémem - vnímá ekosystém jako základní stavební jednotku přírody - rozlišuje a uvede příklady systémů organizmů - populace, společenstva, ekosystémy - rozliší lesní patra, na základě pozorování a pomocí klíčů a atlasů určuje vybrané rostliny z různých lesních pater a řadí je do systému rostlin - vysvětlí význam lesů v krajině, charakterizuje typy lesů v ČR, rozliší monokulturní a přirozené lesy - uvede příklady organizmů v potravních řetězcích, rozumí pojmům producent, konzument, predátor, rozkladač - charakterizuje louku, pastvinu a vysvětlí jejich význam - na základě pozorování a pomocí klíčů a atlasů určuje rostliny typické pro různé typy bylinných společenstev a řadí je do systému rostlin - uvede příklady organizmů v potravních řetězcích na louce a pastvině - na základě pozorování a pomocí klíčů a atlasů určuje vybrané zástupce ovoce, zeleniny, okrasných rostlin a polních plodin, některé z nich zařadí do systému - objasní povel plevel, pozná některé zástupce plevelů - objasní pojmy biologická rovnováha a druhová rozmanitost - vysvětlí význam zahrad, sadů a polí a rozptýlené zeleně, uvede příklad potravního řetězce - rozumí pojmu invazní rostlina, objasní vliv invazních rostlin	**SPOLEČENSTVA A EKOSYSTÉMY** Společenstvo les Společenstvo louka, pastvina Společenstvo pole a okolí lidských sídel	EV - Ekosystémy EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí EV – vztah člověka k prostředí OSV – Seberegulace a sebeorganizace EV – vztah člověka k prostředí	

na původní květenu, uvede příklad – seznámí se se společenstvy mokřad a rašeliniště, uvede příklady mokřadních rostlin a význam takových ekosystémů - charakterizuje uvedené ekosystémy a vyjmenuje příklady rostlin rostoucích ve vodě i v okolí potoků a řek - uvede příklady potravních vztahů v těchto ekosystémech - uvede příklady rostlin tvořících břehovou zeleň, rostoucích ve vodě i u vody a řadí je do systému	Společenstvo mokřadů a vod	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
- chápe význam ochrany přírody a aplikuje zásady ochrany přírody při pozorování v terénu - uvede význam hospodářsky důležitých rostlin - zná význam jednotlivých ekosystémů a způsob jejich ochrany - uvede příklady chráněných rostlin v ČR	**VÝZNAM ROSTLIN A JEJICH OCHRANA**		
- aplikuje praktické metody poznávání přírody - dodržuje zásady bezpečnosti při práci v terénu a během laboratorních prací - osvojí si práci s lupou a mikroskopem, připraví mikroskopický preparát - aktivně používá zjednodušené určovací klíče a atlasy	**PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY**	OSV – Kooperace a kompetice OSV – Seberegulace a sebeorganizace	

8. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- na základě dosud získaných znalostí charakterizuje základní projevy života organizmů - objasní významrostlin - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich významné zástupce pomocí klíčů a atlasů - zdůvodní význam ochrany přírody - zopakuje základní vnější a vnitřní stavbu těla savců, vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - pozná významné zástupce savců, zařazuje je do taxonomických skupin	**OPAKOVÁNÍROSTLIN** **OPAKOVÁNÍ SAVCŮ**		

- na příkladech objasní způsob života savců a jejich přizpůsobení danému prostředí (ekosystémy) - zhodnotí význam savců v přírodě i pro člověka - chápe nutnost ochrany živočichů			
- objasní biologickou a společenskou podstatu člověka - zařazuje člověka do systému živočichů, posoudí jeho příbuznost s ostatními živočichy, zvláště primáty - uvádí podstatné znaky v tělesném a duševním vývoji člověka, rozlišuje úroveň vyspělosti jednotlivých předchůdců člověka a člověka dnešního typu - charakterizuje vznik odlišných lidských skupin (etnik) jako výsledek působení prostředí - charakterizuje rasismus jako nevědeckou teorii - charakterizuje živočišnou buňku, zná názvy a funkci jednotlivých organel - charakterizuje lidské tkáně jako soubor buněk se stejným tvarem a funkcí - uvádí příklady lidských tkání - vyjádří, že hlavní funkční jednotkou lidského těla jsou orány složené z jednotlivých tkání - charakterizuje orgánové soustavy člověka jako soubor orgánů zajišťujících všechny životní funkce lidského těla, uvádí příklady orgánových soustav - objasní stavbu a funkci kosterní soustavy, zhodnotí její význam pro lidské tělo - popíše vnitřní stavbu kosti, rozeznává typy kostí, rozlišuje spojení kostí, pomocí vyobrazení objasní stavbu a funkci kloubu, rozliší chrupavku a kost - podle vyobrazení pojmenuje hlavní části kostry - zhodnotí nebezpečí úrazů a onemocnění opěrné soustavy - zdůvodní význam správné výživy pro růst a správnou funkci kostry, uvede příklady	**BIOLOGIE ČLOVĚKA** VÝVOJ ČLOVĚKA ANATOMIE A FYZIOLOGIEČLOVĚKA Buňky a tkáně orgán, orgánová soustava Opěrná soustava - kostra		

- charakterizuje správné a vadné držení těla a způsoby prevence vadného držení těla - objasní stavbu a funkci svalové soustavy, zhodnotí její význam pro lidské tělo - chápe funkční propojení svalstva a kostry, svalstva a dýchání a svalstva a krevního oběhu - podle vyobrazení popíše stavbu a funkci svalu a jeho upevnění ke kostře - podle vyobrazení rozezná základní lidské svaly, objasní protichůdné působení svalů - zhodnotí význam zdravého pohybového režimu a pohybové soustavy - objasní stavbu a funkci oběhové soustavy, zhodnotí její význam pro lidské tělo - pojmenuje základní tělní tekutiny - uvede význam a složení krve a jejích jednotlivých složek - vysvětlí souvislost mezi imunitou a očkováním - rozlišuje krevní skupiny a objasní princip transfúze krve - podle vyobrazení popíše stavbu a funkci srdce - rozlišuje cévy na tepny, žíly a vlásečnice - podle vyobrazení popíše malý plicní a velký tělní oběh - uvede příklady vlivu nesprávného životního stylu na výskyt chorob srdce a cév - objasní funkci mízní soustavy, podle vyobrazení pojmenuje její hlavní části - objasní stavbu a funkci dýchací soustavy, zhodnotí její význam pro lidské tělo - podle vyobrazení popíše horní a dolní dýchací cesty, stavbu plic - objasní význam červených krvinek pro přenos kyslíku - uvádí příklady nemocí a vad dýchací soustavy a možnosti jejich prevence - zhodnotí dopad kouření a znečištěného životního prostředí na funkci dýchací soustavy, uvádí příklady chorob z kouření - objasní stavbu a funkci trávicí soustavy, zhodnotí její význam pro lidské tělo	soustava svalová Oběhová soustava Mízní soustava Dýchací soustava Trávicí soustava		

- podle vyobrazení popíše jednotlivé části trávicí soustavy, objasní princip trávení jednotlivých složek potravy - zhodnotí význam chrupu a ústní dutiny pro správnou funkci trávicí soustavy, umí správně pečovat o chrup - uvede příklady onemocnění a vad trávicí soustavy a možnosti jejich prevence - popíše stavbu a funkci vylučovací soustavy, zhodnotí její význam pro lidské tělo - podle vyobrazení pojmenuje jednotlivé části vylučovací soustavy - objasní funkci a stavbu ledvin - vysvětlí význam správného pitného režimu pro správnou funkci vylučovací soustavy - charakterizuje onemocnění a vady vylučovací soustavy a možnosti jejich prevence - objasní stavbu a funkci kožní soustavy, zhodnotí její význam pro lidské tělo - podle vyobrazení popíše jednotlivé složky lidské kůže a jejich funkci - charakterizuje rozdíly v barvě kůže mezi lidmi různého věku a rozdíly v barvě kůže podle podmínek životního prostředí - zná zásady správné péče o kůži, ochrany kůže před poškozením, objasní rizika nadměrného slunění - uvede příklady poranění a onemocnění kůže - objasní stavbu a funkci nervové soustavy, zhodnotí její význam pro lidské tělo - popíše stavbu a funkci neuronu, objasní základní princip synapse - popíše stavbu nervové soustavy, podle vyobrazení popíše jednotlivé části mozku a míchy, charakterizuje činnost obvodového nervstva - zná nebezpečí užívání návykových látek a jejich vliv na nervovou soustavu - chápe reflex jako základní funkční jednotku nervové soustavy, rozlišuje podmíněný a nepodmíněný reflex a uvede příklady, vysvětlí rozdíl v činnosti 1. a 2. signální	Vylučovací soustava Kožní soustava Nervová soustava	OSV – Seberegulace a sebeorganizace MUV – etnický původ	

soustavy - charakterizuje paměť zapomínání, vysvětlí princip učení - zdůvodní význam spánku, odpočinku a relaxace - zhodnotí nebezpečí úrazů mozku a míchy - uvede příklady poruch nervové soustavy a příklady jejich léčby - pojmenuje lidské smysly a zhodnotí jejich význam pro plnohodnotný lidský život - podle vyobrazení popíše jednotlivá smyslová ústrojí a objasní jejich funkci - uvádí příklady poruch jednotlivých smyslových orgánů, zhodnotí možnosti ochrany smyslových orgánů před poškozením - objasní funkci hormonů a jejich význam pro lidské tělo - porovná působení nervového a hormonálního řízení organizmu - vyjmenuje příklady žláz s vnitřním vyměšováním, pomocí vyobrazení ukáže jejich umístění a pojmenuje hormony, které tyto žlázy vylučují - popíše účinky vybraných hormonů (růstového hormonu, tyroxinu, inzulinu, adrenalinu a pohlavních hormonů) - uvede příklady poruch v tvorbě a činnosti hormonů - objasní stavbu a funkci rozmnožovací soustavy muže a ženy, zhodnotí její význam - pojmenuje a pomocí vyobrazení popíše mužské a ženské pohlavní orgány - rozezná prvotní a druhotné pohlavní znaky muže a ženy, charakterizuje období puberty - popíše průběh menstruačního cyklu - popíše příznaky těhotenství, jeho vliv na život ženy, správnou životosprávu v těhotenství - objasní vznik zárodku a jeho vývoj, popíše vývin plodu - zhodnotí význam kojení a výživy kojící matky pro novorozence a kojence - uvede rizika nechtěného těhotenství - rozlišuje dostupné metody antikoncepce a orientuje se	Smyslová soustava Hormonální soustava Rozmnožovací soustava		

v jejich vhodnosti a spolehlivosti			
- pojmenuje a charakterizuje jednotlivé etapy lidského života - pojmenuje a charakterizuje jednotlivé etapy vývoje dítěte - zná a uplatňuje zásady společenského chování k těhotným ženám, matkám s dětmi a starším lidem	OBDOBÍ LIDSKÉHO ŽIVOTA	OSV – Hodnoty, postoje, praktická etika	
- definuje nauku o dědičnosti a základní pojmy - uvede význam J. G. Mendela pro vznik genetiky - na příkladech vysvětlí dědičnost jednoho znaku - uvede příklady dědičných chorob	**GENETIKA**		
- aplikuje praktické metody poznávání - používá jednoduchý žákovský mikroskop, lupu - správně provede a vyhodnotí jednoduchý pokus - dodržuje základní pravidla bezpečnosti a chování	**PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY**		

9. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- zopakuje si stavbu živočišné buňky - uvede funkce jednotlivých orgánových soustav lidského těla - na příkladech objasní, jaký vliv mají vědecké objevy pro rozvoj společnosti a život lidí	**OPAKOVÁNÍ**		
- pojmenuje jednotlivé geologické vědy a chápe, čím se zabývají a jak mohou být užitečné - uvede příklady využití geologie v praxi - chápe význam geologického výzkumu - rozumí vzájemným vztahům mezi geosférami – litosférou,	**ÚVOD DO STUDIA GEOLOGIE** - geologické vědy a využití geologie		

hydrosférou, atmosférou a biosférou - objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života - chápe závislost živé přírody na neživé jak v současné době, tak v celé historii Země - popíše stavbu Země	Země - vznik a stavba		
- rozliší základní fyzikální a chemické vlastnosti minerálů a význam těchto vlastností pro určování minerálů - charakterizuje skupiny minerálů, nejdůležitější minerály v nich a jejich užití, ovládá jejich třídění s použitím určovacích pomůcek uvede příklady minerálů, rozumí jejich výskytu, významu v přírodě a pro život člověka - na příkladech konkrétních přírodnin rozlišuje horniny na vyvřelé (hlubinné, výlevné, žilné), usazené (úlomkovité, organické a chemické) a přeměněné - rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané horniny s použitím určovacích pomůcek - uvede příklady hornin a způsoby jejich využití - rozumí termínu neobnovitelný surovinový zdroj - uvede příklady nerostných surovin a jejich význam pro člověka	**MINERÁLY** - vlastnosti minerálů - přehled minerálů **HORNINY** - rozdělení hornin - vyvřelé (magmatické) horniny - usazené (sedimentární) horniny - přeměněné (metamorfované) horniny	EV – vztah člověka k prostředí EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
- rozlišuje vnitřní a vnější geologické děje a uvede příklady - rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů včetně horninového cyklu a oběhu vody - charakterizuje mimořádné události způsobené přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	**GEOLOGICKÉ DĚJE** Vnitřní geologické děje - pohyby litosférických desek, poruchy zemské kůry, zemětřesení, sopečná činnost Vnější geologické děje - zvětrávání, zemská gravitace, činnost vody a větru, činnost člověka		
- popíše složení, vlastnosti a význam půdy	**PŮDA A PODZEMNÍ VODA** - půda		

- objasní význam správného obhospodařování půdy a význam zeleně pro ochranu půdy před erozí - charakterizuje vody podzemní, vody minerální studené a termální - vysvětlí vznik pramene - objasní vznik krasových jevů a území	- podzemní voda a prameny	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí EV – vztah člověka k prostředí	
- rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků - vysvětlí složení a význam atmosféry pro současný život na Zemi - uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	**VÝVOJ PLANETY ZEMĚ**		
- charakterizuje rozdíly mezi geografickou a geologickou mapou - z geologické mapy zjistí, jaké horniny, popř. minerály se vyskytují v okolí školy, bydliště	**REGIONÁLNÍ GEOLOGIE**		
- charakterizuje svými slovy význam přírody pro člověka - charakterizuje ekologii jako vědní obor, který studuje vztahy mezi organizmy a také vztahy mezi organizmy a jejich prostředím - uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - rozlišuje jednotlivé úrovně zkoumání v ekologii, objasní pojem společenstvo a ekosystém - na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému - pojmenuje základní funkční procesy každého ekosystému (rovnováha, tok energie a informací, koloběhy látek) - vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam - zdůvodní význam druhové rozmanitosti a ochrany přírody	**EKOLOGIE** - úvod do ekologie - globální problémy lidstva - mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi - ochrana přírody - domácí ekologie	OSV – Hodnoty, postoje, praktická etika EV - Ekosystém	

pro udržitelný život na Zemi - zdůvodní význam zachování biodiverzity a dynamické rovnováhy ekosystémů - pojmenuje největší globální problémy lidstva - rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje surovin - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí - objasní význam ochrany přírody v národním i mezinárodním měřítku - vysvětlí pojem ekologická stopa - objasní princip udržitelného rozvoje společnosti jako změnu myšlení v chápání životních hodnot		MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
- aplikuje praktické metody poznávání - používá jednoduchý žákovský mikroskop, lupu - správně provede a vyhodnotí jednoduchý pokus - dodržuje základní pravidla bezpečnosti a chování	**PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY**		

5.6.4 Vzdělávací obor: Zeměpis

5.6.4.1 Název vyučovacího předmětu: Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Samostatný vyučovací předmět *Zeměpis* vychází obsahově ze vzdělávací oblasti *Člověk a příroda* a ze vzdělávacího oboru *Zeměpis*. Integruje také tato průřezová témata: *Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních*

souvislostech, *Multikulturní výchova*, *Environmentální výchova* a *Mediální výchova*. Realizuje se v úzké spolupráci s dalšími předměty (*Fyzika*, *Chemie, Přírodopis, Dějepis, Občanská výchova*).

Zeměpis se snaží charakterizovat různá území, rozmístění lidí, jevů a událostí v prostředí. Studuje vztahy mezi člověkem a prostředím a seznamuje s životem v jednotlivých světadílech, v Evropě, v České republice.

Žáci si osvojují základní vědomosti o Zemi jako o vesmírném tělese, o znázornění povrchu Země. Získávají základní vědomosti o přírodních, společenských, hospodářských, politických a kulturních poměrech své vlasti a místního regionu. Získávají důležité poznatky o světadílech a oceánech, o státech světa a současných globálních problémech lidstva. Rozšiřují si poznatky o krajinné sféře z jiných předmětů. V činnostní oblasti žáci získávají dovednosti potřebné pro práci s mapami, statistickými údaji a s informačními materiály. Učí se samostatně vyhledávat a třídit informace z různých zdrojů. Naučí se obhajovat výsledky své práce, přiznávat chyby, komunikovat s lidmi, hledat cesty ke správnému řešení. Naučí se spolupracovat se spolužáky při řešení problémů a úkolů.

Vyučovací předmět je vyučován s touto časovou dotací:

6. ročník	2 hodiny týdně
7. ročník	2 hodiny týdně
8. ročník	2 hodiny týdně
9. ročník	1 hodina týdně

Předmět *Zeměpis* je realizován prostřednictvím vyučovacích hodin se začleněním krátkodobých projektů, cvičeními a pozorováním v terénu, školními exkurzemi. Při výuce žáci pracují s texty, mapami, atlasem, interaktivní tabulí a poznámkovými sešity (příp. pracovními sešity). Některé vyučovací hodiny jsou realizovány v odborné počítačové učebně, kde jsou využívány dostupné výukové programy a internet. Terénní výuka je uskutečňována v podobě zeměpisných cvičení v okolí školy a obce Jankov. Vybrané úkoly se realizují při školních exkurzích. Při praktických činnostech ve třídě i v terénu se třída rozděluje na skupiny.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Při realizaci vyučovacího předmětu dochází k uplatňování různých metod (metody motivační: rozhovor, vyprávění, demonstrace, diskuze - metody fixační: procvičování, opakování, samostatná cvičení, řešení úloh, sběr a přiměřená analýza informací - metody expoziční: pokus a pozorování, porovnávání a posuzování, besedy, popis, imitace a simulace přírodních jevů a procesů).

Při výuce jsou využívány různé učební pomůcky – např. globus, školní atlasy, mapy, odborná literatura, časopisy, encyklopedie, statistiky, fotografie, video, kompas, busola, jízdní řád, turistický průvodce, katalogy cestovních kanceláří, zeměpisné tabulky a grafy, aj.

Zpracování a vyhodnocování geografických informací formou referátů a dalších prací vede žáky k propojování získaných vědomostí, k hledání možných řešení a k vyjádření vlastního stanoviska. Žáci jsou vedeni k jasnému, zřetelnému a srozumitelnému vyjadřování svých vědomostí, názorů a postojů. Z hlediska praktických činností a dovedností jsou vedeni k utváření pozitivního vztahu ke společenskému a pracovnímu prostředí, k vlastnímu zdraví a zdravému životnímu stylu.

Vědomosti, dovednosti, návyky, postoje a hodnoty osvojované v *Zeměpise* tvoří nedílné východisko pro vnímání, osvojování klíčových kompetencí a pro orientaci v nich.

Kompetence k učení

- učíme žáky plánovat, organizovat a hodnotit jejich učení.
- zadáváme žákům referáty,k nimž žáci samostatně vyhledávají, zpracovávají a používají geografické informace a data v příslušných informačních zdrojích.
- získané poznatky propojujeme se znalostmi dalších vzdělávacích oblastí, aby si žáci vytvořili ucelenější představy o vztazích mezi přírodním a společenským prostředím.
- kontrolujeme výsledky pozorování a požadujeme, aby je žáci samostatně zhodnotili a porovnali se svými dosavadními znalostmi a zkušenostmi a formulovali závěry.

Kompetence k řešení problémů

- usilujeme o nalezení a pojmenování shodných, podobných a odlišných znaků geografických objektů, jevů a procesů.
- pojmenujeme podstatné problémy přírodní a společenské sféry, které žáci řeší na úrovni svých znalostí.
- při řešení problémů podporujeme samostatnost i spolupráci.

Kompetence komunikativní

- uskutečňujeme a s žáky vedeme řízený dialog.
- vedeme žáky k formulaci a vyjádření vlastních myšlenek a názorů v logickém sledu a jejich prezentaci před okolím.

Kompetence sociální a personální

- rozdělujeme vybrané činnosti do skupin, hodnotíme výsledky činnosti skupin i jednotlivců. Podporujeme práci ve dvojicích, v týmech.
- ve výuce využíváme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- vedeme žáky k hodnocení práce týmu, k hodnocení jejich vlastního přínosu a práce ostatních členů týmu.
- vedeme žáky k vytváření pravidel týmové práce, podporujeme ohleduplnost a respekt

Kompetence občanské

- učíme žáky respektovat druhého člověka, přestože nesouhlasí s jeho názorem.
- upřednostňujeme pozitivní hodnocení.
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí.
- rozvíjíme u žáků schopnost empatie.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme žáky ocenění své práce i práce druhých.
- dohlížíme na bezpečnou manipulaci s pomůckami a přístroji.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
- používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žákrozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybu Země na život lidí a organismů
- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
- porovnává působením vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
- objasní důsledky pohybů Země
- uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost
- uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu

REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy z RVP
Žák
- lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
- porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
- zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány
- rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů
- charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy z RVP
Žák
- posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace
- posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
- zhodnotí přiměřenou strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
- porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
- porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
- lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy konkrétních světových regionech

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel
- vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
- uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
- uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek
- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

ČESKÁ REPUBLIKA

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu

- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
- uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových, mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy
- charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
- určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy
- rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost
- uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva
- vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

6. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- vyhledá informace z různých zdrojů dat, různé druhy textů, encyklopedie, tabulky, grafy, fotografie, obrázky, schémata, statistické prameny - na základě osvojených znalostí zdrojů dat zjištěné informace přiměřeně třídí a výsledky interpretuje - pamatuje si význam základních pojmů a používá je ve své práci - vnímá glóbus jako zmenšený model Země a používá ho k demonstraci rozmístění oceánů, kontinentů, světadílů a určování základních tvarů zemského povrchu podle horizontální a vertikální členitosti - porovná zobrazení zemského povrchu na glóbu a v mapách, objasní příčinu zkreslení zemského povrchu na mapě a rozliší druhy map - aplikuje měřítko mapy na výpočet skutečných vzdáleností - určí zeměpisnou polohu - orientuje se v rejstříku zeměpisných atlasů - načrtne vlastní plánek, schematickou mapu situace v konkrétní krajině - připraví, načrtne a použije myšlenkovou mapu	**GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE** **Informační zdroje v geografii** **Základy geografické kartografie a topografie** glóbus mapa, plán	OSV – Rozvoj schopností poznávání	
- určí a popíše tvar Země s pomocí glóbu - určí polohu Země ve sluneční soustavě a porovná Zemi s ostatními tělesy sluneční	**PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ** **Země jako vesmírné těleso** Země ve vesmíru		Sluneční soustava – model PAU

soustavy - rozliší hvězdy od planety - vysvětlí význam Slunce pro život na Zemi - předvede otáčení Země kolem své osy a oběh Země kolem Slunce s pomocí glóbu - vysvětlí střídání dne a noci na Zemi, střídání ročních období - zhodnotí důsledky pohybu Země na život lidí - popíše povrch a pohyby Měsíce - vysvětlí příčiny rozdílného času na Zemi, objasní podstatu a smysl časových pásem - popíše zemský povrch, pojmenuje a vyhledá na mapě a na glóbu oceány, kontinenty a světadíly a vysvětlí vztah mezi pojmy - objasní stavbu Země, popíše členění zemské kůry na litosférické desky, mechanismus jejího vzniku a zániku - vyhledá na mapě oblasti se sopečnou činností - popíše proces zvětrávání a objasní působení vnitřních a vnějších přírodních činitelů na zemský povrch - pojmenuje složky ovzduší a zhodnotí význam kyslíku pro organismy na Zemi - vysvětlí rozdíl mezi podnebím a počasím - pojmenuje činitele ovlivňující podnebí, vymezí podnebné pásy pomocí mezních rovnoběžek - zhodnotí kontinentální a oceánské podnebí konkrétní oblasti - popíše rozložení zásob vody na Zemi, popíše mechanismus celkového oběhu vody - vysvětlí složení hydrosféry, pojmenuje jednotlivé oceány, vysvětlí rozdíl mezi průlivem a průplavem, jezerem a umělou vodní nádrží - vysvětlí pojmy povodí, rozvodí, úmoří, najde příklady na mapě	pohyby Země Měsíc časová pásma zemský povrch **Krajinná sféra** **Litosféra** **Atmosféra** **Hydrosféra**	EV – Základní podmínky života MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	

- vyhledá v mapách pevninské a horské ledovce - vysvětlí význam podpovrchové vody - popíše vznik a složení půdy - rozliší půdní druh a půdní typ - zhodnotí význam činitelů ovlivňujících půdu - na příkladech ukáže nebezpečí, která půdu ohrožují - zhodnotí na příkladech příčiny a důsledky přírodních katastrof způsobených atmosférickými poruchami, půdními sesuvy a povodněmi na život lidí a na přírodu - objasní závislost různých typů přírodní krajiny na zeměpisné šířce a nadmořské výšce - určí orientačně geografickou polohu a vyhledá v mapách rozmístění jednotlivých přírodních krajin - popíše život lidí a posoudí jejich hospodářskou činnost v jednotlivých přírodních krajinách	**Pedosféra** **Biosféra,** **Přírodní krajiny**	EV – Ekosystémy EV – Vztah člověka k prostředí	
- určí světové strany na mapě a v terénu - odhadne vzdálenosti v terénu - zorientuje mapu - pořídí jednoduchý náčrtek krajiny - pořídí náčrt pochodové trasy - zhodnotí meteorologické jevy, zaznamená je	**TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA,PRAXE A APLIKACE** **Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny** orientace v krajině, práce s mapou, určování světových stran, odhad vzdálenosti, pochodová osa, záznamy a hodnocení přírodních jevů (meteorologie)	OSV – Kooperace a kompetice OSV – Rozvoj schopností poznávání	

7. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky

	REGIONY SVĚTA		
- objasní pojmy kontinent, světadíl, světový oceán - pojmenuje a vyhledá na glóbu a na mapě oceány, kontinenty a světadíly - posoudí význam a hospodářské využití oceánů, stav a problémy životního prostředí oceánů - určí geografickou polohu oceánů - porovná oceány podle rozlohy a hloubky - vyhledá na glóbu a v mapách jednotlivé světadíly, určí jejich geografickou polohu a porovná jejich rozlohu s rozlohou ostatních světadílů - pojmenuje a vyhledá významné prvky horizontální členitosti - popíše s pomocí mapy výškovou členitost povrchu - porovná podnebí v jednotlivých částech světadílů, určí podnebná pásma - vyhledá hlavní toky řek a bezodtokové oblasti - pojmenuje a vyhledá přírodní krajiny na území - vyhledá příklady nejdůležitějších národních parků a uvede předmět jejich ochrany - vyhledá nejhustěji a řídce osídlené oblasti - vysvětlí příčiny nerovnoměrnosti v rozmístění obyvatelstva - rozlišuje obyvatelstvo podle zastoupených ras, podle kultury, způsobu života a náboženství - na politické mapě vyhledá vybrané státy a hlavní a velká města - porovná jednotlivé regiony podle vybraných hledisek – přírodní poměry, hospodářství, reálie, vztahující se k životu obyvatelstva, hlavní oblasti cestovního ruchu, oblasti s možným politickým, náboženským a národnostním neklidem, ohniska napětí - charakterizuje obyvatelstvo podle rozmístění jednotlivých národů a jazykových skupin, podle	světový oceán, jednotlivé oceány světadíly - Afrika, Austrálie, Severní a Jižní Amerika, Asie, Antarktida (povrch, podnebí, vodstvo, biosféra, ochrana přírody a životního prostředí, obyvatelstvo, regiony)	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí EV - Vztah člověka k prostředí OSV – Rozvoj schopností poznávání MUV – Kulturní diference MUV - Multikulturalita VDO – Občan, občanská společnost a stát MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	vytvoření fiktivní cestovní kanceláře

kultury a náboženství - z dostupných zdrojů vyhledá informace o změnách ve vybraných regionech světa - pamatuje si hlavní světová náboženství, vymezí oblasti s jejich rozšířením a posoudí jejich vliv na život obyvatel - porovná a charakterizuje kulturní a náboženské tradice vybraných oblastí - vyhledá na politické mapě velké zeměpisné regiony, státy a hlavní města - posoudí hospodářský a politický význam jednotlivých světových velmocí - popíše společné a odlišné znaky severní a jižní polární oblasti, určí jejich geografickou polohu a přibližné vymezení - zhodnotí význam polárních oblastí z hlediska životního prostředí - posoudí význam a smysl vědeckých aktivit v polárních oblastech	polární oblasti severní a jižní polokoule	OSV - Kreativita EGS – Evropa a svět nás zajímá EGS - Objevujeme Evropu a svět EV - Vztah člověka k prostředí	

8. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- určí polohu světadílu - podle mapy popíše členitost pobřeží a povrchu - vyjmenuje a na mapě ukáže podnebné oblasti Evropy - vysvětlí vliv podnebí na zemědělskou výrobu a na rozmístění obyvatelstva - orientuje se v mapě vodstva Evropy, určí evropská úmoří - vyjmenuje vegetační pásy Evropy, uvede	**REGIONY SVĚTA** **Evropa** **poloha, členitost, povrch** **podnebí** **vodstvo** **biosféra**	EGS – Objevujeme Evropu a svět	

příklady rostlinstva a živočišstva - uvede oblasti se zachovalým životním prostředím, najde v mapě příklady národních parků - popíše základní znaky obyvatelstva Evropy: počet, hustota, rasy, jazyky, náboženství, sídla - popíše zaměření zemědělství a průmyslu, charakterizuje dopravu - vyhledá zdroje nerostných surovin a energie - zhodnotí přínos a možnosti mezinárodní spolupráce evropských států - vyhledá státy Evropské unie - dělí světadíl na jednotlivé oblasti;v každé oblasti charakterizuje přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství a možnosti cestovního ruchu - určí geografickou polohu ČR - popíše průběh státních hranic - porovná polohu ČR s ostatními evropskými státy - vymezí na geologické mapě ČR oblast Českého masivu a Karpat, orientuje se na fyzické mapě ČR, rozliší základní geomorfologické jednotky - pojmenuje hlavní činitele ovlivňující podnebí v ČR - rozliší rozmístění podnebných oblastí na území ČR - pamatuje si hlavní vodní toky a vyhledá je na mapách - lokalizuje hlavní lázeňské oblasti ČR - objasní význam českého rybníkářství - rozliší mezi půdními typy a půdními druhy na území ČR s ohledem na použití pro zemědělské účely - popíše skladbu a rozšíření lesních porostů na území ČR - pamatuje si vybraná velkoplošná a maloplošná chráněná území a národní parky	**obyvatelstvo** **hospodářství** **mezinárodní spolupráce, EU** **oblasti Evropy: jižní, západní, severní, východní, jihovýchodní, střední** **ČESKÁ REPUBLIKA** poloha a rozloha ČR povrch ČR podnebí a vodstvo půdy ochrana přírody	EGS – Jsme Evropané EGS – Objevujeme Evropu a svět, EGS - Jsme Evropané EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí EV – Ekosystémy MEV – Kritické čtení a vnímání	

- posoudí aktuální demografický vývoj v ČR - objasní příčiny migrace v rámci ČR a mezi ČR a okolními státy - popíše strukturu obyvatelstva z hlediska zastoupení národností, náboženství, zaměstnanosti - rozliší sídla podle velikosti, uvede příklady sídel podle funkce	obyvatelstvo a sídla	mediálních informací VDO – Občan, občanská společnost a stát MUV – Kulturní diference MUV – Etnický původ	
- rozčlení hospodářství podle jednotlivých sektorů - zhodnotí strukturu surovinové základny ČR - vysvětlí vztah mezi výskytem nerostných surovin a rozmístěním sídel a průmyslové výroby - popíše výhody a nevýhody jednotlivých druhů elektráren - objasní pojmy obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	hospodářství ČR	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí	
- zhodnotí charakter zemědělství v závislosti na nadmořské a kvalitě půdy	zemědělství		
- rozliší mezi jednotlivými druhy dopravy podle prostředí a účelu - posoudí jednotlivé druhy dopravy z hlediska jejich významu a vlivu na životní prostředí	doprava	EV - Vztah člověka k životnímu prostředí	
- vymezí hlavní oblasti cestovního ruchu v ČR - pojmenuje a vyhledá v mapě příklady národních kulturních památek a památek UNESCO	cestovní ruch		
- pojmenuje hlavní exportované a importované druhy zboží v ČR	zahraniční obchod	EGS - Jsme Evropané	
- pamatuje si významné mezinárodní organizace, jichž je ČR členem	členství ČR v mezinárodních organizacích		
- popíše polohu, přírodní, sídelní a hospodářské poměry místního regionu, posoudí přednosti, příležitosti, bariéry v rozvoji místní oblasti	místní region		
- srovná jednotlivé regiony v ČR z hlediska přírodních podmínek, osídlení, hospodářského potenciálu, životní úrovně, kvality životního prostředí a možností dalšího rozvoje - lokalizuje hlavní jádrové a periferní oblasti z	regiony ČR		

hlediska osídlení a hospodářských aktivit - rozliší rozdíly mezi kulturním regionem a správním regionem			
- pořídí přiměřenou dokumentaci z výletů a cest - pracuje s jízdními řády v tištěné a elektronické podobě, orientuje se s jejich pomocí při vyhledávání optimálních tras - vykoná aktivně úkoly plynoucí z konkrétních výukových exkurzí	**TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE** geografické exkurze	OSV – Kreativita OSV- Kooperace a kompetice	

9. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ		
- zhodnotí vývoj počtu obyvatel na Zemi - najde v mapě územní rozdíly v hustotě obyvatelstva na Zemi, objasní příčiny těchto rozdílů - pojmenuje příčiny přelidnění v určitých částech světa - rozliší typy migrací – podle směru, podle příčin, podle délky trvání - s pomocí map určí hlavní světové emigrační a migrační oblasti - rozliší rozdíly ve fyzických znacích mezi lidmi v závislosti na přírodních podmínkách - zařadí hlavní světové a evropské jazyky do jazykových skupin, v mapách vyhledá oblasti jazykových skupin - vymezí společné znaky a základní rozdíly	**SPOLEČENSKÉ PROSTŘEDÍ** - počet obyvatelstva, rozmístění - migrace obyvatelstva - lidské rasy, jazyk, písmo	MUV - Etnický původ MUV - Multikulturalita MUV - Lidské vztahy MUV – Kulturní diference	

světových náboženství - zdůvodní výhody a nevýhody života ve městě a na venkově - na konkrétních příkladech si zapamatuje různé funkce měst - vyhledá v mapách příklady historicky cenných měst (památky, UNESCO)	- náboženství - struktura obyvatelstva - lidská sídla		
	HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ		
- uvede a zhodnotí kritéria pro porovnávání hospodářské a společenské vyspělosti zemí (ukazatele HDP, podíl služeb na struktuře zaměstnanosti, skladba infrastruktury) - porovná možnosti současné tržní ekonomiky ve vazbě na udržitelnost rozvoje a života na Zemi - rozliší sektorovou strukturu hospodářství států - vymezí jádrové a periferní oblasti na území různé regionální velikosti – světové, kontinentální, státní měřítko - posoudí význam zemědělství pro lidstvo - vymezí na mapě hlavní zemědělské oblasti světa, určí a zdůvodní jejich specializaci - zhodnotí význam chovu hospodářských zvířat v různých částech světa - vymezí a lokalizuje hlavní rybolovné oblasti světa - uvede faktory, které omezují a ohrožují rybolov - lokalizuje pásy vhodné pro lesní hospodářství – tajga, tropické lesy - posoudí důležitost průmyslových odvětví pro hospodářství státu - rozliší nerostné suroviny podle charakteru a využití - klade otázky a hledá odpovědi na ekologické problémy spjaté s těžebním a energetickým průmyslem - objasní výhody a nevýhody ve využívání jednotlivých druhů dopravy - zhodnotí dopad dopravy na životní prostředí - zhodnotí a srovná význam cestovního ruchu pro	- světové zemědělství - plodiny, zvířata, rybolov - lesní hospodářství - průmysl - těžba nerostných surovin - doprava	EV - Ekosystémy	

hospodářství - rozliší základní typy cestovního ruchu - pamatuje si příklady významných světových hospodářských organizací a integrací - zhodnotí postavení ČR v mezinárodním obchodu	- cestovní ruch - mezinárodní obchod		
	POLITICKÁ MAPA SOUČASNÉHO SVĚTA		
- pojmenuje základní rozdíly mezi nezávislým státem, autonomním státem, závislým územím - určí příklady stabilních hranic v Evropě a ve světě a hlavní změny hranic ve 20. století - srovná státy podle fyziogeografických kritérií a podle společenských a hospodářských kritérií - uvede rozdíly mezi jednotlivými formami státního zřízení - uvede příklady přežívajících totalitních režimů ve světě - rozliší mezi unitárním a federálním státem - uvede příklady rozdělení státu na menší územně-správní celky - rozdělí státy světa na základě vyspělosti hospodářství - uvede názvy hlavních mezinárodních politických organizací a jejich cíle - vysvětlí funkci OSN - pojmenuje a vyhledá na mapách lokality tradičních a aktuálních ozbrojených konfliktů ve světě hodnotí význam mezinárodních organizací při řešení těchto konfliktů - porovná současnou politickou mapu světa s politickou mapou minulosti - objasní pojem referendum a jeho funkci při vzniku nových států	- státy světa (poloha, rozloha, počet obyvatel, společenské a státní zřízení aj.) - ohniska konfliktů - nové státy	EGS - Objevujeme Evropu a svět VDO - Občan, občanská společnost a stát VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	

- objasní pojem kulturní krajina a typy kulturní krajiny - pojmenuje a porovná přírodní a kulturní složky krajiny v okolí školy - zhodnotí přírodní zdroje z hlediska jejich obnovitelnosti a vyčerpatelnosti - zhodnotí na příkladech vliv kvality přírodního a společenského prostředí na zdravotní stav obyvatelstva a na životní styl - posoudí příčiny a následky globálního poškozování životního prostředí - vysvětlí faktory udržitelného rozvoje a hlavní zásady ochrany přírody a životního prostředí - objasní na konkrétních příkladech roli velkoplošných a maloplošných chráněných území přírody v různých regionech a lokalizuje je v mapách	**ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ** **KRAJINA** - kulturní krajiny **VZTAH PŘÍRODA - SPOLEČNOST** - udržitelný rozvoj - ochrana přírody a životního prostředí - světové ekologické problémy	EV - Ekosystémy EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí MEV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
- vyhledá na internetu příklady živelných pohrom v různých regionech světa, prezentuje je na vhodných místech ve třídě nebo v budově školy - zhodnotí příčiny a následky živelných pohrom a navrhne vlastní preventivní opatření - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	**TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE III.** - ochrana člověka při ohrožení zdraví a života (sesuvy půdy vlivem nevhodných zásahů do krajiny, zemětřesení, povodně, sněhové laviny spuštěné lidmi)	OSV - Rozvoj schopností poznávání, OSV - Seberegulace a sebeorganizace OSV - Kreativita	OČMU

5.7 Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast *Umění a kultura* umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddělitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického cítění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešenís společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Vzdělávací oblast *Umění a kultura* je realizována ve vyučovacích předmětech *Hudební výchova*a *Výtvarná výchova*.

Směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:
- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností

- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

5.7.1 Vzdělávací obor: Hudební výchova

5.7.1.1 Název vyučovacího předmětu: Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Hudební výchova vede žáky prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich užívání jako svébytného prostředku komunikace.

Hudební činnosti rozvíjejí celkovou osobnost žáka, vedou k rozvoji jeho hudebnosti, jeho hudebních schopností a dovedností - sluchových, pěveckých, intonačních, instrumentálních, hudebně pohybových, hudebně tvořivých a poslechových.

Na prvním stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a jazykem hudebního umění a učí se s nimi tvořivě pracovat. S přechodem na druhý stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta k širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti.

Vyučovací předmět *Hudební výchova* má ve všech ročnících časovou dotaci jednu hodinu týdně. Výuka probíhá většinou ve třídě. Třída je vybavena
klavírem, k dispozici jsou CD nosiče, rytmické hudební nástroje, obrazy. Při výuce jsou používány texty, zpěvníky a poznámkové sešity.
Některé hodiny jsou realizovány formou projektů.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnému organizování různých akcí, umožňujeme jim realizovat jejich nápady

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k užívání vlastních zkušeností

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a dalšími dospělými ve škole i mimo školu
- organizujeme akce, při kterých spolupracují žáci různých tříd
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně a kultivovaně vyjadřovali svůj názor
- umožňujeme žákům zapojovat se do diskuse a dodržovat pravidla diskuse
- jdeme žákům příkladem svým chováním

Kompetence sociální a personální

- ve škole využíváme a vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- podporujeme práci ve dvojicích, v týmech
- vedeme žáky k vytváření pravidel práce v týmu, podporujeme příjemnou atmosféru, ohleduplnost, respekt

Kompetence občanské

- vedeme žáky k sebeúctě.
- nabízíme žákům mimoškolní aktivity jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- vedeme žáky k aktivnímu zapojení do kulturních aktivit školy, obce a regionu

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k posuzování vlastních možností a schopností při rozhodování o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1.stupeň - 1. období

Očekávané výstupy z RVP
Žák
- zpívá jednohlasně

- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty
- využívá jednoduché nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazové a dynamické změny podle proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální, vokálně instrumentální

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák -zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty - hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel i při zpěvu -reaguje pohybem na tempové a rytmické změny -rozliší sílu zvuku - pozorně vnímá jednoduché skladby

2. období

Očekávané výstupy z RVP
Žák

- zpívá v jednohlase či dvojhlase v dur, moll tóninách, při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- využívájednoduché,hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří jednoduché předehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých výrazových prostředků
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností vytváří pohybové improvizace

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák - zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem -propojí vlastní pohyb s hudbou

-doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje -odliší tóny podle výšky, síly a barvy -pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb -správně hospodaří s dechem při interpretaci písní - frázování

1. stupeň

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě
- zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase
- reprodukuje na základě svých ind. hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata, části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě
- orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky uzavřenému celku
- zařadí na základě ind. schopností a získaných vědomostí hudbu do stylového období
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák - doprovází písně pomocí ostinata - interpretuje vybrané lidové a umělé písně - pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu - rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru - uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl

1. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně jednohlasně - rytmizuje a melodizuje jednoduché texty - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře - reaguje pohybem na znějící hudbu - rozlišuje jednotlivé kvality tónů - rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje	Vokální činnosti: - správné dýchání - výslovnost Instrumentální činnosti: - doprovod na jednoduché rytmické nástroje - rytmizace textu - rytmické hry - nejjednodušší rytmická cvičení Hudebně-pohybové činnosti: - správné držení těla - jednoduché taneční a pohybové hry - chůze, pochod - pohybový doprovod znějící hudby Poslechové činnosti: - rozlišení zvuku, tónu, hlasu mluveného a zpívaného - rozpoznání některých hudebních nástrojů (zobcová flétna, klavír, housle, kytara) - česká státní hymna, pochod, ukolébavka Hudební nauka: - zvuk, tón - silně x slabě, pomalu x rychle, hluboko x vysoko	OSV – Rozvoj schopností poznávání MEV-Vnímání autora mediálních sdělení OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Psychohygiena OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace OSV - Kreativita	ET 1,2,4,6,7 TPV 7

2. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase - rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře - reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie - rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby - rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	Vokální činnosti: - správné dýchání - výslovnost - hlasová hygiena Instrumentální činnosti: - Orffův dětský instrumentář - jednoduchý doprovod na rytmické nástroje Hudebně-pohybové činnosti: - hudebně-pohybové hry - pohybový doprovod znějící hudby - krok poskočný s držením rukou v bok, vedle sebe, proti sobě - pohybové vyjádření hudebního výrazu a nálady Poslechové činnosti: - poznávání dalších hudebních nástrojů (klarinet, trumpeta, pozoun, velký a malý buben, baskytara) - skladby přiměřené věku Hudební nauka: - poznávání sestupné a vzestupné melodie - seznámení s pojmy houslový klíč, notová osnova, zápis not - hodnota not (půlová, čtvrťová)	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Psychohygiena OSV – Kreativita OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace MEV – Vnímání autora mediálních sdělení	ET 2,4,6,7 TPV 7

3. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
	Vokální činnosti:	OSV – Rozvoj	ET 2,4,6,7

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase - rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře - pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie - rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby - rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	- správné dýchání - výslovnost koncovek - měkké nasazení - dynamicky odlišený zpěv Instrumentální činnosti: - Orffův dětský instrumentář - rytmické doprovody ve 2/4 a ¾ taktu - dvoutaktové mezihry při zpěvu spolužáků - zdokonalování doprovodu na rytmické nástroje Hudebně-pohybové činnosti: - hudebně-pohybové hry - pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby - třídobá a dvoudobá chůze po kruhu - taktování na dvě a tři doby Poslechové činnosti: - zdokonalování se v poznávání hudebních nástrojů (violoncello, akordeon, lesní roh, tuba, cembalo,činely) - rozlišování hudby podle funkce (k zábavě, slavnostní) - orchestr a sólo Hudební nauka: - nota půlová, čtvrťová a osminová - pomlka celá a půlová - seznámení s notami (c1 – g1)	schopností poznávání OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Psychohygiena OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Kreativita OSV – Komunikace OSV – Kooperace a kompetice	TPV 7

4. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlase v dur, moll, při zpěvu využívá získané dovednosti - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností jednoduchou melodii - využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře - vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehry, mezihry, dohry - rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků - ztvární hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	Vokální činnosti: - pěvecké dýchání - výslovnost - nasazení a tvorba tónu - rozšiřování hlasového rozsahu Instrumentální činnosti: - hudební improvizace - rytmické a melodické doprovody jednoduchých lidových písní Hudebně-pohybové činnosti: - hudebně-pohybové hry - poskočný krok, cvalový krok - pohybové vyjádření hudby Poslechové činnosti: - zdokonalení se v poznávání hudebních nástrojů - zpěvní hlasy - skladby B. Smetany a A. Dvořáka - skladby dle výběru učitele Hudební nauka: - seznámení s notami (a1 – c2) - stupnice C dur - nota s tečkou - sbor, sbormistr, dirigent	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Kreativita OSV – Komunikace MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Psychohygiena OSV – Kooperace a kompetice EGS – Jsme Evropané MUV – Kulturní diference MEV – Vnímání autora mediálních sdělení	ET 9,10,11, TPV 15 TPV 16 TPV 17 TPV 19

5. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- zpívá na základě svých dispozic v jednohlase i dvojhlase v dur a moll tóninách, při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	Vokální činnosti: - počátky dvojhlasného zpěvu - upevňování již osvojených pěveckých dovedností	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Komunikace MEV – Fungování a	ET 9 ET 10 ET 11 TPV 15

- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not - využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popřípadě složitější nástroje k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní - rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby - provede elementární hudební improvizace - upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny - na základě individuálních schopností a dovedností tvoří pohybové improvizace	- vázání tónu – legato, staccato - rozšiřování hlasového projevu - volné nástupy 1.,3. a 5. tónu - pokusy o nástupy 8. tónu Instrumentální činnosti: - hudební improvizace - rytmický a melodický doprovod lidových písní - hra na jednoduché melodie Hudebně-pohybové činnosti: - hudebně-pohybové hry - pohybové projevy na rytmus populární hudby - lidový tanec - pohybové vyjádření výrazů a nálady hudby Poslechové činnosti: - zdokonalování se v poznávání hudebních nástrojů - skladby L. Janáčka, W. A. Mozarta, J. S. Bacha - Fr. Škroup – okolnosti vzniku hymny - jazzová a rocková hudba Hudební nauka: - symfonický orchestr, dirigent - pojmy stupnice - předznamenání - dynamické značky	vliv médií ve společnosti MEV – Vnímání autora mediálních sdělení OSV – Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Psychohygiena OSV – Kreativita OSV – Kooperace a kompetice VDO – Občan, obč. společnost a stát MUV – Kulturní diference MUV - Multikulturalita	TPV 16 TPV 17 TPV 19

6. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky

- využije své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách - uplatní získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu a běžném životě - zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase - reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata, části skladeb - vytvoří jednoduché doprovody, provede jednoduché hudební improvizace - rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě - orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku - vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	Vokální činnosti: - dýchání, frázování - rozšiřování hlasového projevu - dvojhlas - písně lidové i umělé - kánony - česká hymna Instrumentální činnosti: - doprovody ke známým písním s důrazem na první dobu - rytmické hádanky, hry - hudební improvizace Hudebně-pohybové činnosti: - hra na dirigenta a orchestr - dramatizace písní - pohybové vyjádření na znějící hudbu - pochod, valčík, polka Poslechové činnosti a hudební dějiny: - poznávání nástrojových skupin a jednotlivých nástrojů - poslech a rozbor skladeb - Z. Fibich – Vodník, B. Smetana – Prodaná nevěsta, A. Dvořák – Rusalka, B. Martinů – Otvírání studánek - opera, opereta, hudba a balet - muzikál, ukázky z muzikálů - původ hudby - primitivní pravěké nástroje - poslech Seikilovy písně Hudební nauka: - jména not, zápis stupnice C dur - vyhledávání určitých taktů - takty - orientace v notovém záznamu	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Komunikace OSV – Kreativita EGS – Evropa s vět nás zajímá MEV – Vnímání autora mediálních sdělení MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti	ET 1,2,4,10

7. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Vazby, přesahy, průřezová témata	Poznámky
- využije své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách - uplatní získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu a běžném životě - zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase - reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata, části skladeb - tvoří a jednoduché doprovody, provede jednoduché hudební improvizace - rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě - orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	Vokální činnosti: - upevňování již osvojených pěveckých dovedností - hlasová hygiena v době mutace - písně různých hudebních žánrů Instrumentální činnosti: - hudební improvizace - rytmický a melodický doprovod písní Hudebně-pohybové činnosti: - pohybové vyjádření výrazů a nálady - pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby - pohybový doprovod znějící hudby Poslechové činnosti a dějiny hudby: - rytmus, melodie, dynamika - gradace, kontrast - harmonie - gregoriánský chorál a jeho vývoj - rytířská kultura, trubadúři a minnesangři - vokální polyfonie a její představitelé - hudba ve středověku Hudební nauka: - stupnice a jejich vyvozování - noty s posuvkami - orientace v notovém záznamu - celý tón, půl tón	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Komunikace MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti OSV – Psychohygiena OSV – Kreativita EGS – Evropa a svět nás zajímá MUV – Kulturní diference MEV – Vnímání autora mediálních sdělení	ET 1,2,4,10

- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období - vyhledá souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění			

8. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Vazby, přesahy, průřezová témata	Poznámky
- využije své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách - uplatní získané pěvecké návyky a dovednosti při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě - zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase - reprodukuje na základě svých pěveckých schopností a dovedností různé motivy, témata, části skladeb - vytvoří jednoduché doprovody, improvizace - rozpozná některé z tanců různých stylových období - zvolí vhodný typ hudebně	Vokální činnosti: - upevňování pěveckých dovedností - hlasová hygiena (mutace) - vícehlasý zpěv Instrumentální činnosti: - hra motivů, písní na rytmické nástroje - hudební improvizace Hudebně-pohybové činnosti: - základní taneční kroky - pohybový doprovod na znějící hudbu Poslechové činnosti a dějiny hudby: - baroko - skladby J.S. Bach, G.F. Händel, A. Vivaldi, C. Monteverdi - fuga, oratorium, barokní opera - klasicismus - J. Haydn, W.A. Mozart, L. Beethoven - symfonie, sonáta - romantismus - symfonická báseň, opera Hudební nauka: - stupnice a předznamenání	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Kreativita OSV – Komunikace EGS – Evropa a svět nás zajímá MEV – Vnímání autora mediálních sdělení MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti MUV - Multikulturalita	ET 1,2,4,10

pohybových prvků k poslouchané hudbě - orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku - zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období - vyhledá souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	- durové a mollové stupnice - orientace v notovém záznamu		

9. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Vazby, přesahy, průřezová témata	Poznámky
- využije své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách - uplatní získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu a běžném životě - zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase - reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata, části skladeb	Vokální činnosti: - upevňování pěveckých dovedností - písně různých hudebních žánrů Instrumentální činnosti: - rytmické a melodické doprovody k písním - hudební improvizace Hudebně-pohybové činnosti: - pohybový doprovod – improvizace - latinsko-americké rytmy (čača, rumba, jive) Poslechové činnosti a dějiny hudby: - hudba 20. století - impresionismus - Debussy, Prokofjev, Šostakovič, Stravinskij	OSV – Rozvoj schopností poznávání OSV – Komunikace EGS – Objevujeme Evropu a svět MEV – Vnímání autora mediálních sdělení MEV – Fungování a vliv médií ve společnosti OSV – Psychohygiena EGS – Evropa a svět nás zajímá MUV – Multikulturalita MEV – Tvorba mediálního sdělení	ET 1,2,4,10

- vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace - rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě - orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku - zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami - vyhledá souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	- česká hudba 20 století (Suk, Janáček, Novák, Martinů) - afroamerická hudba a jazz - spirituál, blues, swing - folk a country - pop, rock, hard rock - heavy metal, rap, hip hop Hudební nauka: - opakování - orientace v notovém záznamu		

5.7.2 Vzdělávací obor: Výtvarná výchova

5.7.2.1 Název vyučovacího předmětu: Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Obsahově je *Výtvarná výchova* postavena na tvůrčích a experimentálních činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčím rozvíjením smyslové citlivosti-činnostmi, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření, uplatňováním subjektivity-činnostmi, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření a ověřováním komunikačních účinků-činnostmi, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií, je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Časově je *Výtvarná výchova* na 1. stupni dotována v 1. až 3. ročníku jednou vyučovací hodinou týdně, ve 4. a 5. ročníku dvěma vyučovacími hodinami týdně, v 6. a 7. ročníku dvěma vyučovacími hodinami týdně a v 8. a 9. ročníku jednou vyučovací hodinou týdně.

Základní organizační jednotkou jsou vyučovací hodiny, ale s možností přesahů a rozšiřování v rámci mezipředmětových vztahů a aktuálně vhodně a účelně volených projektů a akcí k různým příležitostem.

Akce veřejně společenského charakteru, výstavy, výzdoby, možnosti webových stránek poslouží jako významný motivační prvek, k otevírání školy veřejnosti, k rozvíjení komunikačních možností a k příležitosti veřejné prezentace prací jednotlivých žáků a reprezentace školy a obce.

Prostorově bude nejvíce využito možností školních budov a pozemků – učeben, chodeb, školního pozemku, školní jídelny. Dále lze příležitostně využít místní knihovnu, vstupy k obecnímu úřadu a zdravotnímu středisku, zdravotní středisko, domov pro seniory, muzeum bitvy u Jankova, obecní veřejné vývěsky, školní webové stránky, venku pak obecní park, blízké okolí školy a dále cíleně vhodně zvolená místa školních exkurzí a výletů, návštěv výstav, divadelních představení atd.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- učíme žáky plánovat, organizovat, vedeme žáky k samostatnému organizování různých akcí, umožňujeme jim realizovat jejich nápady
- umožňujeme žákům experimentovat a porovnávat získané výsledky

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky hledat a zkoušet různé způsoby řešení problému, nenechat se odradit nezdarem

- vedeme žáky k využívání vlastních zkušeností
- při řešení problémů podporujeme samostatnost i spolupráci
- učíme žáky různým výtvarným technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru
- podporujeme originální způsoby řešení ve výtvarném vyjadřování

Kompetence komunikativní
- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a dalšími dospělými ve škole i mimo školu
- podporujeme přátelské vztahy mezi žáky ve třídách a mezi třídami
- organizujeme akce, při kterých spolupracují žáci z různých tříd (školní výstavy ...)
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně a kultivovaně vyjadřovali svůj názor
- učíme žáky obhajovat svůj názor, vhodně argumentovat a zároveň naslouchat druhým lidem a snažit se jim porozumět
- učíme žáky zapojovat se do diskuse a dodržovat pravidla diskuse
- učíme žáky prezentovat své názory a myšlenky před okolím (třída, škola, tisk...)
- učíme žáky rozumět různým komunikačním prostředkům verbálním i nonverbálním
- vedeme žáky k chápání umění jako specifického způsobu dorozumívání
- rozvíjíme u žáků dovednosti důležité pro dialog či diskusi o dojmu z uměleckého díla

Kompetence sociální a personální
- ve škole využíváme či vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- vedeme žáky k pochopení potřeby efektivní spolupráce
- podporujeme práci ve dvojicích, v týmech
- učíme žáky vnímat vzájemné odlišnosti jako přínos pro spolupráci
- učíme žáky stanovit si vlastní roli v týmu a rozvíjíme schopnost zastávat různé role
- učíme žáky hodnotit práci týmu, zároveň jejich vlastní přínos a práci ostatních členů týmu
- integrujeme žáky se SVP

Kompetence občanské
- vedeme žáky k chápání důležitosti pravidel chování a k jejich dodržování
- rozvíjíme u žáků schopnost empatie
- učíme žáky respektovat druhého člověka, přestože nesouhlasí s jeho názorem
- učíme žáky „říkat ne“, odmítat útlak, agresi a hrubé chování
- vedeme žáky k sebeúctě (nepoužíváme „nálepky“, upřednostňujeme pozitivní hodnocení, všímáme si pokroků)
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí
- nabízíme žákům mimoškolní aktivity jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- vedeme žáky k aktivnímu zapojení do kulturních aktivit školy, obce a regionu

- seznamujeme žáky s významnými výtvarnými díly a jejich autory, podporujeme pozitivní postoj k uměleckým dílům

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme žáky ocenit jak svoji práci, tak práci druhých
- učíme žáky bezpečně používat nástroje a materiály, dodržovat daná pravidla, dbát na bezpečnost svoji i druhých, dbát na ochranu materiálních hodnot a ochranu životního prostředí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. stupeň - 1. období

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základězkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastnízkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák
- zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu
- rozpoznává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům

2. období

Žák

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)

- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky a postupy
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikacezapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr
- rozlišuje, porovnává, třídí a linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
- vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

2. stupeň

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- vybírá, vytváří a pojmenovává prvkyvizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
- zaznamenává vizuální zkušenost i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie
- zachycuje jevy a procesyv proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření

- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinkuav rovině subjektivního účinku
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru
- uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci
- při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních
- vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity

1. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- vytváří své pracoviště, udržuje pořádek, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	Kufříky výtvarných pomůcek Zahájení, průběh a ukončení práce Bezpečná a hygienická práce		ET1 ET4 ET7
- rozpozná a jednoduše pojmenuje prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovná je a roztřídí a zvolí pro jejich zobrazení vhodné prostředky	Hra a experimentování při poznávání linie, barev, tvarů, objektů a objemů Jednoduché základní prostředky kresby, malby a modelování		

- při tvorbě v ploše a prostoru pozná a použije vhodné prostředky, osvojí si skutečnost a vyjádří v tematicky ohraničených celcích	Tematické práce Výtvarné osvojování přírody Výtvarné osvojování věcí Hra a experimentování s barvou Hra a experimentování s linií Modelování a organizace prostoru Dekorativní práce	OSV - Kreativita	
- porovná své výtvarné interpretace s interpretacemi ostatních, nalezne ve výtvarných vyjádřeních další možnosti a příležitosti vzájemné komunikace - prezentuje své práce na veřejnosti	Společná hodnocení, výstavky prací	MUV – Lidské vztahy OSV – Komunikace	
- zvládne základy dovedností při nejběžnějších výtvarných technikách	Kresba tužkou a pastelkami, malba temperovými a vodovými barvami, modelování s modelínou		
- pozná a využije další výtvarné techniky	Monotyp Příležitostně i další - např. dotváření přírodnin, frotáž, plošné otiskování do plastických materiálů, modelování v prostoru z prvků stavebnic, odlévání struktur atd.		

2. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- samostatně si vytváří své pracoviště, udržuje pořádek, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	Kufříky výtvarných pomůcek Zahájení, průběh a ukončení práce Zásady bezpečnosti a hygieny práce		ET2 ET4 ET5 ET7 ET8
- rozezná a pojmenuje prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovná je a roztřídí a vybere pro jejich zobrazení vhodné prostředky	Hra a cílené experimentování při poznávání linie, barev, tvarů, objektů a objemů Prostředky kresby, malby, modelování i další příležitostně vhodné prostředky		

- při tvorbě v ploše a prostoru pozná a užije vhodné prostředky, osvojenou skutečnost vyjádří v tematicky ohraničených celcích, k obohacení prostředků příležitostně využije mezitematických přesahů	Tematické práce s bohatým využíváním mezitematických přesahů Výtvarné osvojování přírody Výtvarné osvojování věcí Hra, experimentování i uvědomělejší práce s barvou Hra, experimentování i uvědomělejší práce s linií Modelování a organizace v prostoru Dekorativní práce	OSV - Kreativita	
- porovná své výtvarné interpretace s interpretacemi ostatních, nalezne ve výtvarných vyjádřeních další možnosti a příležitosti vzájemné komunikace - uplatní empatii, toleranci i asertivitu - prezentuje své práce	Ilustrace a ilustrátoři Společná hodnocení, výstavky	MUV – Lidské vztahy OSV - Komunikace	
- zvládne základy dovedností při běžných výtvarných technikách	Kresba tužkou, pastely, malba i kresba temperovými barvami, malba vodovými barvami, modelování modelovacími hmotami		
- pozná a použije další výtvarné techniky	Kresba dřívkem, frotáž Příležitostně i další – např. kresba rudkou a uhlem, rytí do voskové rezervy, smývaná klovatina atd.		

3. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- samostatně, ve dvojici i ve skupině si tvoří své pracoviště, udržuje pořádek, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	Kufříky výtvarných pomůcek Společné zásobníky materiálů Režim bezpečné a hygienické práce		ET4 ET5 ET7 ET8
- rozezná a pojmenuje prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovná je a třídí a vybere pro jejich zobrazení vhodné prostředky	Poznávání linie, barev, tvarů, objektů a objemů Prostředky kresby, malby, modelování i další příležitostně vhodné prostředky		

- při tvorbě v ploše a prostoru pozná a užije vhodné prostředky, osvojenou skutečnost vyjádří v tematicky ohraničených celcích s častými mezitematickými přesahy a kombinacemi	Volně pojaté celky: Tematické práce Výtvarné osvojování přírody Výtvarné osvojování věcí Barva Linie Modelování a organizace v prostoru Dekorativní práce	OSV - Kreativita	
- porovná své výtvarné interpretace s interpretacemi ostatních, užije výtvarná vyjádření při vzájemné komunikaci, k lepšímu pochopení sebe i druhých - chápe potřebu empatie, tolerance i asertivity - veřejně prezentuje své práce	Ilustrace a ilustrátoři Společná hodnocení, výstavky	MUV – Lidské vztahy OSV - Komunikace	
- uplatní běžné výtvarné techniky, různé techniky vhodně kombinuje	Kresba měkkými i tvrdými materiály, malba i kresba temperovými barvami, malba vodovými barvami, modelování modelovacími hmotami		
- pozná a vyzkouší další výtvarné techniky	Lavírovaná kresba Příležitostně i další uvedené v dalších technikách v 1. a 2. třídě, perokresba, kresba suchým pastelem do mokrého podkladu, koláže, rytí do měkkých materiálů, kašírování atd.		

4. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- samostatně i v různě velkých skupinách si tvoří své pracoviště, udržuje pořádek a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	Kufříky výtvarných pomůcek Společné zásobníky materiálů Režim bezpečné a hygienické práce		ET10 ET11 ET12

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenuje prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovná je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy aj.) - vybere vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření	Poznávání a pojmenovávání linií, tvarů, objemů, světlostních a barevných kvalit, vztahy, podobnost, kontrast, rytmus Prostředky kresby, malby, prostorového vyjádření i další		
- vybere a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku - zvolí osobitě a svobodně pojaté interpretace vizuálně obrazných vyjádření ve volně pojatých okruzích	Tematické práce Výtvarné osvojování přírody Výtvarné osvojování věcí Barva jako samostatný i integrovaný výtvarný prostředek Linie jako samostatný i integrovaný výtvarný prostředek Modelování a organizace prostoru Dekorativní práce Moderní prostředky současného výtvarného umění	EV – Vztah člověka k prostředí OSV - Kreativita	
- záměrně užije komunikační účinky vlastní tvorby, pozná různé interpretace vizuálně obrazných vyjádření, vysvětlí je, zhodnotí a inspiruje se jimi	Seznamování s volným i užitým výtvarným uměním, s příklady prací významných výtvarníků Společné prezentace a hodnocení	MUV – Lidské vztahy OSV – Komunikace MEV – Tvorba mediálních sdělení MEV – Práce v realizačním týmu OSV – Kooperace a kompetice	
- využije dříve osvojené výtvarné techniky, rozšiřuje jejich škálu - zkombinuje různé výtvarné techniky	Kresba různými materiály a pomůckami, malba temperovými, vodovými i jinými barvami, modelování různými modelovacími hmotami, prostorová vyjádření s užitím nejrůznějších materiálů a prostředků Tradiční i tvůrčí kombinování technik		
- získá přiměřenou orientaci v pestrých nabídkách současné výtvarné tvorby	Výběrově: fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama, animovaný film, comics, multimediální prostředky		

- získá přiměřenou orientaci v tradičních typech vizuálně obrazných vyjádření	Kresba, malba, grafika, ilustrace, reliéf, socha, plastika, vzhled tradičních užitkových předmětů, hraček, lidová výtvarná vyjádření		

5. ročník

Přiměřeně věku a individuálním schopnostem žáků dále rozvíjí a obohacuje učivo 4. třídy

Očekávané výstupy Žák:	**Učivo**	**Průřezová témata**	**Poznámky**
- samostatně i v různě velkých skupinách si tvoří své pracoviště, udržuje pořádek a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	Kufříky výtvarných pomůcek Společné zásobníky materiálů Režim bezpečné a hygienické práce		ET10 ET11 ET12
- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenuje prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovná je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy aj.) - vybere vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření	Poznávání a pojmenovávání linií, tvarů, objemů, světlostních a barevných kvalit, vztahy, podobnost, kontrast, rytmus Prostředky kresby, malby, prostorového vyjádření i další		
- zvolí a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku - užije osobitě a svobodně pojaté interpretace vizuálně obrazných vyjádření ve volně chápaných okruzích	Tematické práce Výtvarné osvojování přírody Výtvarné osvojování věcí Barva jako samostatný i integrovaný výtvarný prostředek Linie jako samostatný i integrovaný výtvarný prostředek Modelování a organizace prostoru Dekorativní práce Moderní prostředky současného výtvarného umění	EV – Vztah člověka k prostředí OSV-Kreativita	
- uplatní komunikační účinky vlastní tvorby, poznává různé interpretace vizuálně	Seznamování s volným i užitým výtvarným uměním, s příklady prací významných výtvarníků	MUV – Lidské vztahy OSV – Komunikace OSV – Kooperace a kompetice	

- obrazných vyjádření, vysvětlí je, hodnotí a inspiruje se jimi	Společné prezentace a hodnocení		
- používá dříve osvojené výtvarné techniky a rozšiřuje jejich škálu - kombinuje různé výtvarné techniky	Kresba různými materiály a pomůckami, malba temperovými, vodovými i jinými barvami, modelování různými modelovacími hmotami, prostorová vyjádření s užitím nejrůznějších materiálů a prostředků Tradiční i tvůrčí kombinování technik		FaV1
- získá přiměřenou orientaci v pestrých nabídkách současné výtvarné tvorby	Výběrově: fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama, animovaný film, comics, multimediální prostředky		
- získá přiměřenou orientaci v tradičních typech vizuálně obrazných vyjádření	Kresba, malba, grafika, ilustrace, reliéf, socha, plastika, vzhled tradičních užitkových předmětů, hraček, lidová výtvarná vyjádření		

6. + 7. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
-vybere a pojmenuje bohatou škálu vizuálně obrazných elementů -užije vizuálně obrazná vyjádření k zachycení nejen vizuálních zkušeností, ale i zkušeností získaných ostatními smysly -užije vizuálně obrazná vyjádření k zachycení pocitů, nálad a vlastních vnitřních osobnostních dispozic -experimentuje s různými vlastnostmi vizuálně obrazných elementů k získání originálních výsledků -pozná základní pojmy nauky o barvách – barvy základní a doplňkové, pestré a nepestré, teplé a studené, barevný kontrast, míchání barev atd. -uvědomí si a využívá psychologický účinek barev	-vizuálně obrazné elementy (linie, plocha, tvar, objem, barevné kvality...) -vztahy vizuálně obrazných elementů (podobnost, struktura, kontrast, rytmus...) -kompozice (dominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez) Kresba -tužka, uhel, křída, rudka, fixy, perokresba, kresba dřívkem, experimentování se stopami různých materiálů -kolorovaná kresba Malba	OSV - Rozvoj schopností poznávání - Kreativita - Komunikace - Kooperace a kompetice	ET2

-hledá a analyzuje skryté zákonitosti v přírodě, technických výtvorech a výtvarných dílech -osvojí si různé možnosti vystižení přírodních tvarů (jejich stavbu, barvy, struktury) vhodnými výtvarnými technikami -experimentuje s různorodými materiály, zvládá a používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek i pro zachycení skutečnosti, využívá kompoziční principy -volí vhodnou techniku vzhledem k výtvarnému zadání -hodnotí a porovná účinek vlastního výtvarného vyjádření s vyjádřením svých spolužáků -uvědomí si rozdílnost přístupů k řešení problémů vyplývajících z výtvarného zadání -komunikuje a spolupracuje v pracovní skupině, je schopen kompromisu při řešení výtvarného zadání ve skupině -ovládá prezentaci vlastní tvorby před spolužáky -sleduje proměny vlastního okolí, uvědomuje si vliv svých činností na okolí -diskutuje o problémech, které se týkají jeho i jeho okolí, podílí se na hledání a realizaci řešení problémů -utváří si vlastní názor na svět kolem sebe díky kreativní činnosti vycházející z individuálních představ, fantazie, vnímání a prožívání - porovná a svými slovy vyjadřuje podobnosti a odlišnosti různých kultur -respektuje kulturní, etnické i jiné odlišnosti -zběžně se orientuje v oblastech výtvarného umění -respektuje hodnoty zvyků a tradic -vnímá umění jako bohatství své země -uvědomí si význam ochrany kulturních památek -pro vyhledávání informací je schopen používá	-vodové a temperové barvy, pastely, křídy Grafika -tisk z výšky- tiskátka bramborová, gumová, tisk z textilu, papíru, otisky různých matriálů atd. -tisk z plochy – monotyp -šablony Kombinované techniky -frotáž, koláž, proškrabování, atd. Prostorová tvorba -papír, kašírování, textil, přírodní materiály, hlína, těsto, atd. -asambláž -design (tvar a funkce) **Náměty** -přírodní tvary -rostliny (květiny, stromy, plody, ovoce, zelenina, řezy, kořeny, kůra, různé struktury... -živočichové, hmyz, člověk -emoce, nálady, pocity -mikrokosmos a makrokosmos -lidské výtvory -svět věcí -technika (stroje a mechanismy, dopravní prostředky...) -architektura, město -origami -písmo (poutače, oznámení...) -PF -ilustrace		ET1,9 ET7 ET2 ET1,10 ET2 ET1,10

nástroje internetu			

8. + 9. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
-vybere, vytvoří a pojmenuje bohatou škálu vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatní je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů a představ a nálad -experimentuje s různými vlastnostmi vizuálně obrazných elementů k získání originálních výsledků -hledá a analyzuje skryté zákonitosti v přírodě, technických výtvorech a výtvarných dílech -osvojí si různé možnosti vystižení přírodních tvarů (jejich stavbu, barvy, struktury) vhodnými výtvarnými technikami -experimentuje s různorodými materiály, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace -uplatní své dovednosti a vědomosti při návrzích designu jednoduchých předmětů -zvládá a používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek i pro zachycení skutečnosti, využívá kompoziční principy -volí vhodnou techniku vzhledem k výtvarnému zadání -organizuje a plánuje svoji pracovní činnost a je schopen řídit pracovní proces -hodnotí a porovnává účinek vlastního výtvarného vyjádření s vyjádřením svých spolužáků -obhájí a zdůvodní vlastní výtvarnou výpověď -vyjádří se k tvorbě druhých a toleruje ji -uvědomí si rozdílnost přístupů k řešení problémů vyplývajících z výtvarného zadání - komunikuje a spolupracuje v pracovní skupině, je schopen kompromisu při řešení výtvarného zadání ve	-vizuálně obrazné elementy (linie, plocha, tvar, objem, barevné kvality...) -vztahy vizuálně obrazných elementů (podobnost, struktura, kontrast, rytmus...) -kompozice (dominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez) Kresba -tužka, uhel, křída, rudka, fixy, perokresba, kresba dřívkem, experimentování se stopami různých materiálů -kolorovaná kresba Malba -vodové a temperové barvy, pastely, křídy Grafika -tisk z výšky - tiskátka bramborová, gumová, tisk z textilu, papíru, otisky různých matriálů atd. -tisk z plochy – monotyp -šablony Kombinované techniky -frotáž, koláž, proškrabování, atd. Prostorová tvorba -papír, kašírování, textil, přírodní materiály, hlína, těsto, atd. -asambláž	**OSV** -Rozvoj schopností poznávání - Kreativita - Komunikace - Kooperace a kompetice	

skupině -uplatní komunikační a kooperační dovednosti -uvědomí si okolní prostředí jako zdroj inspirace pro vytváření uměleckých hodnot -sleduje proměny vlastního okolí, uvědomuje si vliv svých činností na okolí - diskutuje o problémech, které se týkají jeho i jeho okolí, podílí se na hledání a realizaci řešení problémů -utváří si vlastní názor na svět kolem sebe díky kreativní činnosti vycházející z individuálních představ, fantazie, vnímání a prožívání - porovná a svými slovy vyjadřuje podobnosti a odlišnosti různých kultur -respektuje kulturní, etnické i jiné odlišnosti -zběžně se orientuje v oblastech výtvarného umění -respektuje hodnoty zvyků a tradic -vnímá umění jako bohatství své země -uvědomí si význam ochrany kulturních památek -pro vyhledávání informací užívá nástroje internetu a dalších médií -správně se chová při návštěvě kulturních akcí	-design **Náměty** -příroda -mikrokosmos a makrokosmos -člověk (zrození a smrt, vývoj lidského druhu, tělo, stopy…) -emoce, pocity, nálady, sny -lidské výtvory -svět věcí -zátiší -technika (stroje a mechanismy, dopravní prostředky...) -nástroje, domácí spotřebiče (minulost, přítomnost, budoucnost) -architektura, město -reklama, propagace -písmo (poutače, oznámení...) -grafická značka -PF -ilustrace		ET1,7,9 ET2 ET1,10 ET2 ET1,10 ET10

Na každý projekt bude zpracován zvláštní plán. Po ukončení bude vyhodnocen.

5.8 Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či

posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikaci v modelových situacích i v každodenním životě školy.

Vzdělávací oblast *Člověk a zdraví* je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech *Výchova ke zdraví* a *Tělesná výchova*. Vzdělávací obsah oblasti *Člověk a zdraví* prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají / aplikují /, a do života školy.

Vzdělávací oblast *Člověk a zdraví* je realizována ve vyučovacích předmětech *Výchova ke zdraví* a *Tělesná výchova*.

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volním úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

5.8.1 Vzdělávací obor: Výchova ke zdraví

5.8.1.1 Název vyučovacího předmětu: Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obor *Výchova ke zdraví* přináší základní poznání o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví. Učí žáky aktivně rozvíjet a chránit zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem bezprostředně navazuje na obsah vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět*. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky, rozvíjejí dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích. Rozšiřují a prohlubují si poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, o přírodě, člověku i vztazích mezi lidmi. Učí se dívat se na vlastní činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv dospívajícího jedince a rozhodovat se ve prospěch zdraví. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví je vzdělávací obor *Výchova ke zdraví* velmi úzce propojen s průřezovým tématem *Osobnostní a sociální výchova*.

V rámci výuky *Výchovy ke zdraví* je pozornost věnována i rozvoji ***čtenářské gramotnosti.***

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět *Výchova ke zdraví* je vyučován na 2. stupni v každém ročníku v časové dotaci jedné hodiny týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- motivujeme žáky k učení a hledáme spolu s nimi smysl učení, posilujeme pozitivní vztah k učení
- umíme žáky plánovat, organizovat a hodnotit jejich učení, vedeme žáky k sebehodnocení
- umožňujeme žákům realizovat jejich nápady
- učíme žáky samostatně vyhledávat, zpracovávat a používat informace
- jdeme žákům příkladem – sami se dále vzděláváme

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme praktické problémové situace a využíváme je
- učíme žáky pracovat s chybou
- učíme žáky poznat a pochopit problém, promyslet a naplánovat způsob řešení
- učíme žáky vyhledávat informace vhodné k řešení problémů, hledat a zkoušet různé způsoby řešení, nenechat se odradit nezdarem
- při řešení problémů podporujeme samostatnost i spolupráci
- vedeme žáky k využívání vlastních zkušeností

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a dalšími dospělými ve škole i mimo školu
- podporujeme přátelské vztahy mezi žáky ve třídách a mezi třídami
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně a kultivovaně vyjadřovali svůj názor
- učíme žáky obhajovat svůj názor, vhodně argumentovat a zároveň naslouchat druhým lidem a snažit se jim porozumět
- umíme žáky zapojovat se do diskuse a dodržovat pravidla diskuse

- učíme žáky prezentovat své názory a myšlenky
- učíme žáky rozumět různým komunikačním prostředkům

Kompetence sociální a personální

- využíváme či vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- vedeme žáky k pochopení potřeby efektivní spolupráce
- podporujeme práci ve dvojicích, v týmech
- učíme žáky vnímat vzájemné odlišnosti jako přínos pro spolupráci
- učíme žáky stanovit si vlastní role v týmu a rozvíjíme schopnost zastávat různé role
- učíme žáky hodnotit práci v týmu, zároveň jejich vlastní přínos a práci ostatních členů týmu
- vedeme žáky k vytváření pravidel práce v týmu, podporujeme příjemnou atmosféru, ohleduplnost a respekt
- integrujeme žáky se SVP

Kompetence občanské

- vedeme žáky k chápání důležitosti pravidel chování a k jejich dodržování
- vedeme žáky k chápání jejich práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozvíjíme u žáků schopnost empatie
- učíme žáky respektovat druhého člověka, přestože nesouhlasíme s jeho názorem
- učíme žáky „říkat ne“, odmítat útlak, agresi a hrubé chování
- vedeme žáky k sebeúctě
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme žáky ocenit jak svoji práci, tak práci druhých
- vedeme žáky k posuzování vlastních možností a schopností při rozhodování o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě
- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
- vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví

- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
- usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
- vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
- dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
- uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
- respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
- respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
- uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
- projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc
- uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny
- uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím
- respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých

možností usiluje o aktivní podporu zdraví

- projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy

- dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování
- svěří se se zdravotním problémem
- dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her
- uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy
- zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí
- uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla
- chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel

6. a 7. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- uvede příklady správného a nesprávného jednání s ohledem na péči o zdraví - popíše nároky rodiny na zdravé bydlení - navrhne zlepšení svého životního stylu - vysvětlí význam odpočinku, spánku a režimu - vyjmenuje zásady hygieny a ochrany zdraví při práci v domácnosti - rozpozná příznaky běžných nemocí, informuje dospělé - uplatní doporučené způsoby ochrany před inf. chorobami - poskytne základní péči při nemoci v rodině - uplatní zásady při podávání léků	**JAK PEČOVAT O ZDRAVÍ** - běžné a infekční nemoci – příznaky, cesty přenosu nákaz a jejich prevence (nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě,přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty), - odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě) - základy první pomoci - péče při nemoci v rodině, nakládání s léky - denní režim	OSV – rozvoj schopností poznávání	

- vhodně reaguje na situaci úrazu - ošetří lehčí poranění - uplatní pravidla osobní hygieny zařadí do denního režimu činnosti vhodné z hlediska zdraví (odpočinek, spánek, pohyb)	- hygiena tělesná a duševní, otužování volný čas a podpora zdraví - bezpečné trávení volného času		
- uvede příklady pozitivních a negativních vlivů životního prostředí na zdraví člověka - ochrání se podle možností před škodlivými vlivy vnějšího prostředí (záření, kouř, smog, hluk…) - objasní význam vody pro život člověka - vysvětlí, jak posilovat odolnost organizmu - uvede způsoby likvidace odpadů z domácnosti (třídění, skladování, kompostování, spalování)	**ZDRAVÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ** - vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota - provoz domácnosti a životní prostředí - odpady, třídění odpadů	EV – Základní podmínky života	
- rozliší užší i širší příbuzenské vztahy - popíše základní funkce rodiny, zná rozdělení rolí v rodině - rozpozná své emoce, akceptuje pocity druhých - použije pro sdělování vhodné prostředky verbální i neverbální komunikace - dodrží zásady společenského chování - vyjmenuje základní způsoby ovlivňování negativních tělesných a duševních stavů (pravidelný režim, pohyb, odpočinek, regenerační a relaxační postupy, nekonfliktní způsoby jednání, odborná pomoc) a využije je ve svém životě	**POHLED DO ZRCADLA A MEZILIDSKÉ VZTAHY** - sebepoznávání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity - seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování - psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech	OSV – rozvoj schopností poznávání OSV – sebepoznávání a sebepojetí	

	- mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názorů druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování		
	ZDRAVÍ NA TALÍŘI		
- rozliší mezi zdravými a méně zdravými potravinami (obsah tuku, cukru, soli) - s pomocí dospělých se rozhoduje ve prospěch zdravých pokrmů - orientuje se v údajích na obalech potravinářských výrobků - projeví ochotu uplatňovat zásady zdravého stravovacího a pitného režimu - přiměřeně se chová u rodinného stolu, ve školní jídelně, v restauraci - vyjmenuje základní složky potravy a vysvětlí jejich význam pro zdraví - objasní pomocí potravinové pyramidy doporučený příjem jednotlivých druhů potravin - zhodnotí rozpory v současném způsobu stravování se zásadami zdravé výživy - sestaví jídelníček, který bude vyhovovat zásadám zdravé výživy	- zásady zdravé výživy, pestrá strava - potraviny rostlinného a živočišného původu, nápoje - denní stravovací a pitný režim - nákup a skladování potravin - pyramida výživy - sestavování jídelníčku – výživová hodnota potravy - složky potravy - nabídka a propagace potravinářských výrobků - zásady společenského chování u stolu	EV – Základní podmínky života	ET9 ET2,4,10 ET3 ET8,5
	DOSPÍVÁNÍ – PUBERTA		
- uvede pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou - pomocí obrázku popíše mužské a ženské pohlavní orgány - charakterizuje vývin druhotných pohlavních znaků - objasní menstruační cyklus - orientuje se v prostředcích osobní a intimní hygieny a ve způsobech jejich používání - použije kulturní slovník v souvislosti se sexualitou - uvede argumenty pro odložení sexuálního života do doby	- lidské tělo, rozdíly v pohlaví mezi mužem a ženou - pohlavní orgány (anatomie a fyziologie) - dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny - sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy,	MV – Lidské vztahy OSV – sebepoznávání a sebepojetí	ET2,1 ET10,

plné zralosti - orientuje se v rozdílech sexuálního chování jednotlivců - uvede zdravotní rizika pohlavně přenosných chorob a způsoby, jak se před nimi chránit	sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost - osobní a intimní hygiena, hygiena odívání - poradna - mezigenerační konflikty - předčasná sexuální zkušenost a její rizika - sexuální orientace - nemoci přenosné pohlavním stykem		
- rozezná nejznámější léčivé i jedovaté rostliny, jedovaté houby - bezpečně manipuluje s chemickými prostředky používanými v domácnosti - argumentuje ve prospěch zdraví - odmítne návykové látky v modelových situacích - ví, že je dětem zakázáno prodávat cigarety a alkoholické nápoje - orientuje se v legislativě omezující kouření - dá do souvislosti rizika zneužívání návykových látek s ohrožením zdraví člověka, rizika popíše - uvede důvody, proč je výhodné nekouřit a nepít alkohol - vysvětlí negativní vliv pasivního kouření - kriticky přistoupí k mediálním informacím a vlivu reklam na veřejné mínění - seznámí se se zásadami bezpečného užívání internetu - použije způsoby kompenzace jednostranného pracovního zatížení	**RIZIKA ZÁVISLOSTÍ** - rizika ohrožující zdraví - pravidla správného užívání léků - rizika při neodborném zacházení s chemickými látkami v domácnosti - reklamní vlivy - návykové látky a zákon - auto-destruktivní závislosti - rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet) - negativní účinky kouření a alkoholu na zdraví - způsoby odmítání návykových látek - život bez drog, zdravý životní styl - počítač a zdraví – zdravotní rizika při práci s počítačem	MDV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	ET10,1,7, ET9,2,10 ET5
- projeví bezpečné způsoby chování v sociálním kontaktu s vrstevníky - projeví ochotu respektovat svobodu druhého - uplatní pravidla bezpečnosti v podmínkách silničního provozu - předejde úrazům při aktivitách ve volném čase	**BEZPEČNĚ DOMA, VE ŠKOLE I VE VOLNÉM ČASE** - situace ohrožující bezpečí dětí v prostředí domova, ve škole, na ulici, ve volném čase - dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – ochrana zdraví při		ET7,9,4 ET3

- rozpozná situace ohrožující jeho bezpečnost a používá účinné způsoby chování - orientuje se v nabídce vhodných pohybových činností - zařadí do svého režimu aktivní pohyb, otužování a relaxaci - rozliší mezi rekreačním a výkonnostním sportem - uplatní účelné modely chování v případě šikanování, týrání a zneužívání dítěte - využívá relaxační techniky k překonání únavy a regeneraci organizmu - zná způsoby, jak se zachovat v případě povodně či požáru - dokáže vybrat z nabídky, co patří do evakuačního zavazadla - předvede základní způsoby poskytnutí první pomoci	různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu, zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti) - zásady ochrany zdraví při sportovních činnostech a ve volném čase - zdravotně orientovaná zdatnost vzhledem k věku, pohlaví a zdravotnímu stavu - projevy násilí: agresivita, šikana, týrání, sexuální zneužívání dětí - posilování duševní odolnosti - chování podporující dobré vztahy - ochrana člověka za mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí - zásady první pomoci		ET8,9,4,6, ET2,3,10,9,8,6

8. a 9. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
– vysvětlí význam péče o zdraví – vysvětlí podstatu zdravého životního stylu – vysvětlí vztah mezi tělesným a duševním zdravím	**ZAOSTŘENO NA ZDRAVÍ** - zdravý způsob života – hygiena a epidemiologie – celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce,		

– objasní význam biorytmů v životě člověka – předvede kompenzační a relaxační cvičení vhodné k překonání únavy a stresu – rozliší mezi rekreačním a výkonnostním sportem – zařadí do svého denního režimu aktivní pohyb, otužování a relaxaci – jedná citlivě a ohleduplně s handicapovanými jedinci	základní lidské potřeby a jejich hierarchie - podpora zdraví a její formy - prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví - biorytmy, odpočinek, spánek, otužování, kompenzační a relaxační cvičení, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit sebereflexe, sebekontrola, sebeovládání, zvládání náročných životních situací - péče o nemocné a handicapované		ET3
– rozliší mezi běžnými, infekčními a civilizačními chorobami – uvede příklady infekčních onemocnění, jejich původce, přenos a způsoby ochrany – vysvětlí princip a význam očkování – rozliší mezi závažnými a méně závažnými poraněními a zdravotními problémy – vyhledá v případě potřeby lékaře a popíše své zdravotní problémy – uplatní základní zásady pro užívání léků – popíše systém poskytování lék. péče – objasní zásady prevence v souvislosti s běžnými, přenosnými a civilizačními chorobami	**ZDRAVÍ A NEMOC** - každodenní péče o zdraví - základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty - ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče - užívání a ukládání léků - odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě) - základy první pomoci		
– charakterizuje základní složky potravy – posoudí na konkrétních příkladech zastoupení potravin a nápojů ve stravě z hlediska zdravé výživy – diskutuje o reklamě na potraviny z hlediska její věrohodnosti	**VÝŽIVA JAKO SOUČÁST ŽIVOTNÍHO STYLU** - vztah k jídlu, poruchy příjmu potravy (anorexie, bulimie) – živiny – význam pro činnost organizmu		ET5

– vysvětlí souvislost mezi způsobem stravování a rozvojem civilizačních chorob – vysvětlí rizika spojená s poruchami příjmu potravy, uvede, kde vyhledat odbornou pomoc – posoudí přednosti a nedostatky některých alternativních výživových směrů – porovná specifické potřeby výživy v jednotlivých etapách lidského života - sestaví jídelníček dle zásad zdravé výživy	– výživa a civilizační nemoci – hygiena výživy – alternativní směry ve výživě (vegetariánství, makrobiotika, biopotraviny)		ET10,9
- popíše (s použitím odborné terminologie) jednotlivé části pohlavních orgánů - vysvětlí tělesné, fyziologické, psychické a sociální změny v dospívání - uvede zdravotní rizika nechráněného pohlavního styku – vysvětlí rizika střídání partnerů – vysvětlí, proč organizmus dospívající dívky není zralý pro těhotenství a porod – vyjmenuje nejčastější pohlavní choroby a vysvětlí, jak se před nimi chránit – orientuje se v rozdílech sexuálního chování jednotlivců – vysvětlí, proč není vhodné veřejně mluvit o svých intimních záležitostech a proč je na veřejnosti slušné projevovat ve svých citech jistou míru zdrženlivosti – vyjádří vlastní názor k pořadům v médiích, které ukazují lásku a rodičovství v různých podobách – respektuje odlišné přístupy k sexualitě ovlivněné odlišnou kulturou a vírou – orientuje se v právní problematice sexuálního zneužívání dítěte – použije v případě problémů kontakty na odbornou pomoc	**REPRODUKČNÍ ZDRAVÍ A SEXUÁLNÍ DOSPÍVÁNÍ** - reprodukční zdraví v dospívání - tělesné, fyziologické, psychické a sociální dospívání, menstruace, poluce, masturbace, nekoitální sexualita, pohlavní styk – rizika ohrožující reprodukční zdraví – předčasná sexuální zkušenost a její rizika – problémy těhotenství a rodičovství mladistvých – rizikové chování, promiskuita, pornografie - sexuální orientace, poruchy pohlavní identity – sexuální deviace – sexualita a zákon – základní principy odpovědného sexuálního chování – pracoviště odborné pomoci	OSV – Sebepoznávání a sebepojetí	ET1,2 ET1,3,4,8,9,10 ET5 ET8,10,7,4,3 ET9
– rozpozná pozitivní a negativní vlivy na kvalitu sociálního	**JAK SI LÉPE POROZUMĚT** – vztah k sobě samému a k druhým lidem	OSV – Sebepoznávání a	ET1,7,9,10

klimatu v rodině i ve třídě – ovládne své emoce, akceptuje pocity druhých – vhodně použije prostředky neverbální komunikace – použije kulturní slovník – projeví zdravotně vhodné a ohleduplné chování – vysloví uznání svým spolužákům – poskytne pomoc v případě potřeby – vybere vhodný způsob řešení modelové situace – dodrží pravidla práce v týmu	– zdravé a vyrovnané sebepojetí – respektování sebe a druhých – přijímání názorů druhého, empatie, aktivní naslouchání, dialog, komunikace – kooperace v různých situacích – pomáhající a prosociální chování – komunikace s vrstevníky, kamarádství, přátelství, láska, partnerství, manželství – potřeba citu a lásky u tělesně a smyslově postižených	sebepojetí	ET3 ET10,4 ET1,3,10 ET9 ET9,10 ET6
– navrhne, jak lze zajímavým a hodnotným způsobem trávit volný čas – uvede zdravotní rizika spojená s kouřením, alkoholem, zneužíváním návykových látek – uvede zdravotní rizika při neodborném zacházení s lepidly, ředidly a jinými chemickými látkami – popíše problémy, které mohou vzejít z příležitostného zneužívání drog – použije způsoby odmítání návykových látek v modelových situacích i ve styku s vrstevníky – argumentuje ve prospěch zdraví – uvědomuje si, že je zakázáno prodávat dětem cigarety a alkoholické nápoje – posoudí vliv reklam při propagaci tabákových výrobků a alkoholu – uvede důsledky porušování trestního zákona v souvislosti s výrobou, distribucí a držením návykových látek – odmítne nátlak a hrubé zacházení – uvede důsledky porušování trestního zákona související se šikanou, násilím, týráním, zanedbáváním a zneužíváním dětí – popíše manipulativní vliv sekt – samostatně vyhledá služby specializované pomoci – uplatní dovednosti komunikační obrany	**VOLBY PRO ZDRAVÝ ŽIVOT** – stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti – auto-destruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, dopink ve sportu – skryté formy a stupně indiv. násilí a zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci – bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení – manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt – ochrana člověka za mimořádných		ET1,10 ET10,9,2,1,4 ET3 ET2,5,4, ET9,10

	událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí		
- vysvětlí rozdíly mezi přátelstvím, zamilovaností, náhodnou známostí a rozvinutou láskou – na veřejnosti uplatní ve svých citových projevech vhodnou míru zdrženlivosti a studu – uvede rizika spojená s neuváženou volbou životního partnera – zorientuje se ve vhodnosti použití způsobů antikoncepce – vysvětlí početí a vývoj dítěte před narozením – uvede rizika související s předčasným ukončením těhotenství – vysvětlí potřeby matky v těhotenství a po porodu – uvede potřeby narozeného dítěte – vysvětlí roli matky a otce při péči o dítě a při jeho výchově – zdůvodní význam kojení pro zdravý vývoj dítěte – navrhne optimální prostředí bytu odpovídající požadavkům zdravého bydlení rodiny – vysvětlí význam náhradní rodinné péče pro děti vyrůstající mimo vlastní rodinu	**DOSPĚLOST = ODPOVĚDNOST** - kamarádství, přátelství, láska, volba partnera, manželství, rodičovství – způsoby vyjadřování lásky a náklonnosti – rizika při volbě partnera – partneři z různého sociokulturního prostředí – plánování rodičovství, antikoncepce – předčasné ukončení těhotenství – odpovědné rodičovství – početí, vývoj dítěte před narozením – těhotenství, životospráva těhotné ženy, porod – role matky a otce – základní péče o novorozence a kojence – náhradní rodinná péče, osvojení, pěstounská péče, kojenecký ústav, DD aj.		ET3,8
- vyjádří vlastní názor k problematice zdraví – vyhledá informace týkající se problematiky zdraví – prezentuje, jak sám pečuje o své zdraví – vybere z nabízených variant správný způsob chování v určité situaci – posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých – poskytne dle svých možností radu a účinnou pomoc	**PODPORA ZDRAVÍ VKLADEM DO BUDOUCNOSTI** - celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci, složky zdraví a jejich interakce – podpora zdraví a její formy, prevence, intervence, odpovědnost za zdraví, ochrana životního prostředí, rozhodování ve prospěch zdraví – ohrožení v důsledku mimořádných událostí, evakuace		ET2,1,10 ET9 ET6,9

v situacích ohrožujících zdraví – uvede, jak je třeba se zachovat při ohrožení mimořádnou událostí – vysvětlí postup při evakuaci – zvládne základní postupy první pomoci – projeví bezpečné způsoby chování v různých situacích – spolupracuje se spolužáky ve skupině při plnění zadaných úkolů – diskutuje o problémech podpory zdraví, argumentuje ve prospěch zdraví	– poskytování první pomoci		ET8,9,10,2,1,3

5.8.2 Vzdělávací obor: Tělesná výchova

5.8.2.1 Název vyučovacího předmětu: Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Tělesná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví*. Hlavním cílem vyučovacího předmětu je komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu jako významného činitele působícího na zdravotní stav a harmonický rozvoj dítěte. Vede žáky k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, současně i k poznání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Žáci se učí uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, kdy si zvykají na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti, i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. *Tělesná výchova* umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti a přednosti i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat nebo cíleně ovlivňovat. Vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti a zpět k vlastní pravidelné seberealizaci v oblíbeném sportu nebo v jiné pohybové aktivitě. Takový vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, úzké spolupráce a radostného prožitku z pohybového výkonu.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět *Tělesná výchova* je členěn do třech základních, na sebe navazujících etap, ty se však meziročníkově značně prolínají. První etapa zahrnuje 1. až 3. ročník, druhá 4. a 5. ročník a třetí 6. až 9. ročník. I když je vzdělávací obsah předmětu rozpracován do jednotlivých ročníků, je rozdělen do tematických bloků, které se meziročníkově opakují a postupně se rozšiřují.

Na 1. stupni ZŠ se vyučovací předmět *Tělesná výchova* vyučuje jako povinný předmět v základní 2 hodinové dotaci týdně pro všechny žáky. Do výuky *Tělesné výchovy* na 1. stupni / ve 2. nebo 3. ročníku / je zařazen plavecký výcvik, který je zajištěn „smluvně“ s plaveckou školou. Na 2. stupni ZŠ se vyučovací předmět Tělesná výchova vyučuje rovněž jako povinný předmět v základní 2 hodinové dotaci týdně pro všechny žáky. V 7. ročníku (popř. 8. ročníku) absolvují žáci týdenní lyžařský kurz.

Výuka do 5. ročníku probíhá koedukovaně v rámci jedné třídy, od 6. ročníku odděleně /dívky 6. a 7. ročník, chlapci 6. a 7. ročník, dívky 8. a 9. ročník, chlapci 8. a 9. ročník /.

Výuka je organizována v tělocvičně u budovy školy. Současně je využíváno venkovní hřiště.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- učíme žáky plánovat a organizovat sportovní hry a soutěže, hodnotit výkony, vedeme žáky k sebehodnocení
- vedeme žáky k samostatnému organizování různých sportovních akcí, umožňujeme jim realizovat jejich nápady
- umožňujeme žákům porovnávat získané výsledky z různých disciplín

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky hledat a zkoušet různé způsoby řešení problému, nenechat se odradit nezdarem
- vybízíme žáky k využívání vlastních zkušeností
- při řešení problémů podporujeme samostatnost i spolupráci

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a dalšími dospělými ve škole i mimo školu
- podporujeme přátelské vztahy mezi žáky ve třídách a mezi třídami
- organizujeme akce, při kterých spolupracují žáci z různých tříd (Školní olympiáda, dopravní závod, sportovní soutěže,...)
- vybízíme žáky k tomu, aby otevřeně a kultivovaně vyjadřovali a obhajovali svůj názor, vhodně argumentovali a zároveň naslouchali druhým lidem a snažili se jim porozumět
- učíme žáky dodržovat pravidla
- podněcujeme žáky k tomu, aby prezentovali své názory a myšlenky před okolím (třída, škola, tisk)
- pomáháme žákům rozumět různým komunikačním prostředkům – verbálním i nonverbálním
- jdeme žákům příkladem vlastním chováním

Kompetence sociální a personální

- využíváme i vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- pomáháme žákům pochopit potřeby efektivní spolupráce
- podporujeme práci ve dvojicích, v týmech
- učíme žáky vnímat vzájemné odlišnosti jako přínos pro spolupráci
- umožňujeme žákům stanovit si vlastní roli v týmu a rozvíjíme schopnost zastávat různé role
- necháváme žáky hodnotit práci týmu, zároveň jejich vlastní přínos a práci ostatních členů týmu
- podněcujeme žáky k vytváření pravidel práce v týmu, podporujeme příjemnou atmosféru, ohleduplnost a respekt
- integrujeme žáky se SVP

Kompetence občanské

- vedeme žáky k chápání důležitosti pravidel chování a k jejich dodržování
- vedeme žáky k chápání jejich práv a povinností ve škole i mimo školu
- vybízíme žáky k odmítání útlaku, agrese a hrubého chování
- pomáháme žákům získat sebeúctu (nepoužíváme „nálepky“, upřednostňujeme pozitivní hodnocení, všímáme si pokroků)
- motivujeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví
- nabízíme žákům mimoškolní aktivity tělovýchovného zaměření

Kompetence pracovní

- učíme žáky ocenit jak svůj výkon, tak výkon druhých
- učíme žáky bezpečně používat náčiní a pomůcky, dodržovat daná pravidla, dbát na bezpečnost svoji i druhých,dbát na ochranu materiálních hodnot a ochranu životního prostředí
- umožňujeme žákům posoudit vlastní možnosti a schopnosti

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. stupeň - 1. období

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy

- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák -zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost -dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách -reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti -projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám -zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů

2. období

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her
- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- užívá při pohybové činnosti základní osvojené tělocvičné názvosloví; cvičí podle popisu cvičení
- zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy
- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

- chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením
-zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
-uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti
-reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
-dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play

zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla

- zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností

i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy

2. stupeň
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Očekávané výstupy z RVP
Žák
- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zátěžovými svaly
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

-usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností

základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí

- cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy

-odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem

-vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity

-uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného

-uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu

-chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

-zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech

-posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému

pohlaví, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- používá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je
- spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

1. ročník

Očekávané výstupy **Žák:**	**Učivo**	**Průřezová témata**	**Poznámky**
uplatní pravidla bezpečnosti při atletické činnosti, za pomoci učitele je dodržuje samostatně se převleče do cvičebního úboru reaguje na základní pokyny, signály učitele předvede nízký a polovysoký start	Atletika základní pojmy, povely, signály, bezpečnost, hygiena, oblečení běh – průpravná cvičení, základy nízkého a polovysokého startu, rychlý běh 20 – 40 m, běh prokládaný chůzí skok – průpravná cvičení, odraz z místa, skok do dálky z místa	OSV - Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace OSV – Kooperace a kompetice MUV – Lidské vztahy	TPV4 TPV6 TPV8 TPV9 TPV10

zvládne základní techniku běhu, skoku do dálky z místa a hodu míčkem a zvládá základní pojmy s tím spojené	hod – přípravná cvičení pro hod kriketovým míčkem, hod kriketovým míčkem		
uplatní pravidla bezpečnosti při gymnastických činnostech a za pomoci učitele je dodržuje samostatně se převleče do cvičebního úboru reaguje na základní pokyny a gesta učitele zvládne základní gymnastické držení těla zvládne kotoul vpřed ovládne základy chůze na lavičce s dopomocí učitele zvládne základy šplhu s dopomocí učitele soustředí se na cvičení zvládne základní pojmy osvojovaných cviků	Gymnastika základní pojmy, bezpečnost, vhodné oblečení, hygiena, základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, názvy nářadí a náčiní, gymnastické držení těla, soustředění akrobacie – průpravná cvičení a kotoul vpřed cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti přeskok – průpravná cvičení, výskok do vzporu dřepmo na sníženou švédskou bednu odrazem z odrazového můstku lavička – chůze s dopomocí /vpřed, vzad/ šplh na tyči – průpravná cvičení, příraz obounož, šplh do 2 metrů s dopomocí		
snaží se o estetické držení těla	Rytmická cvičení rytmizovaný pohyb, nápodoba pohybem, cvičení s hudbou, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance, estetické držení těla		
uvědomí si nebezpečí úrazu při hrách a důležitost dodržování pravidel her spolupracuje při týmových pohybových hrách reaguje na pokyny a povely učitele	Pohybové hry základní organizační povely pro realizaci her, základní pravidla her, bezpečnost, využití náčiní a hraček		
uplatní pravidla bezpečnosti při sportovních činnostech, za pomoci učitele je dodržuje	Sportovní hry základní pojmy, náčiní, oblečení, bezpečnost, hygiena		

přihraje a chytí míč odpovídající velikosti a hmotnosti spolupracuje při hře – například vybíjená	nácvik – držení míče jednoruč, obouruč, přihrávka, chytání, manipulace s míčem na místě a v pohybu, základní přihrávky rukama, vybíjená – zjednodušená pravidla, spolupráce při hře		
uplatní pravidla bezpečnosti	Hry na sněhu podle počasí		
chápe důležitost ochrany přírody	Pobyt v přírodě přesun do terénu, chůze v terénu, ochrana přírody		

2. ročník

Očekávané výstupy **Žák:**	**Učivo**	**Průřezová témata**	**Poznámky**
- uplatní pravidla bezpečnosti při atletických činnostech a za pomoci učitele je dodrží samostatně se převleče do cvičebního úboru reaguje na pokyny, signály a gesta učitele zvládne základní pojmy související s během, skokem do dálky a hodem kriketovým míčkem, techniku nízkého a polovysokého startu, techniku běhu, skoku do dálky z místa, hodu míčkem z místa a chůze	**Atletika** základní pojmy – běh, skok, hod – bezpečnost, oblečení, startovní povely a signály běh – průpravná cvičení, základy nízkého a polovysokého startu, rychlý běh 30 – 50 m, motivovaný běh až do 10 minut prokládaný chůzí skok – průpravná cvičení, odraz z místa, skok do dálky z místa hod – průpravná cvičení, hod míčkem z místa i chůze	OSV - Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace OSV – Kooperace a kompetice MUV – Lidské vztahy	TPV1 TPV2 TPV3 TPV5 TPV9 TPV10
uplatní pravidla bezpečnosti a za pomoci učitele je dodrží samostatně se převleče do cvičebního úboru	**Gymnastika** základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, názvy používaného náčiní a nářadí, bezpečnostní pravidla, vhodné oblečení, gymnastické držení těla, soustředění na cvičení akrobacie – průpravná cvičení, kotoul vpřed		

zareaguje na pokyny a gesta učitele pojmenuje základní gymnastické náčiní a nářadí zvládne základní gymnastické držení těla a soustředí se na cvičení dokáže kotoul vpřed zvládne základy chůze na lavičce s dopomocí učitele zvládne koordinaci pohybů při přeskoku přes švihadlo zvládne základy šplhu s dopomocí učitele	cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti přeskok – průpravná cvičení, výskok do vzporu dřepmo na sníženou švédskou bednu odrazem z odrazového můstku lavička – chůze vpřed, vzad, běh švihadla - přeskoky šplh na tyči – průpravná cvičení, příraz obounož, šplh do 2 metrů s dopomocí		
zvládne estetické držení těla uvědomí si různá nebezpečí při hrách a důležitost dodržování pravidel her spolupracuje při týmových pohybových hrách reaguje na pokyny a povely učitele chápe důležitost pohybové aktivity pro zdraví	**Rytmické cvičení** rytmizovaný pohyb, cvičení s hudbou, nápodoba pohybem, estetické držení těla **Pohybové hry** základní pojmy k osvojování her a náčiní, organizační povely pro realizaci her, pravidla her, bezpečnost, využití různých předmětů		
uplatní a dodrží pravidla bezpečnosti přihraje a chytí míč odpovídající velikosti a hmotnosti spolupracuje při hře chápe důležitost sportovní činnosti pro zdraví	**Sportovní hry** základní pojmy, náčiní, oblečení, bezpečnost, hygiena nácvik - držení míče jednoruč, obouruč, přihrávky, manipulace s míčem na místě a v pohybu, vybíjená – zjednodušená pravidla, spolupráce při hře		

uplatní pravidla bezpečnosti chápe důležitost ochrany přírody	**Plavání** základní plavecký výcvik **Hry na sněhu** podle počasí **Pobyt v přírodě** chůze v terénu, ochrana přírody		

3. ročník

Očekávané výstupy **Žák:**	**Učivo**	**Průřezová témata**	**Poznámky**
uplatní pravidla bezpečnosti při atletických disciplínách reaguje na pokyny, signály a gesta učitele zvládne techniku nízkého a polovysokého startu, technika běhu, skoku do dálky a hod míčkem z chůze i rozběhu připraví start běhu a vydá pokyny pro start usiluje o zlepšení svých výkonů	**Atletika** základní pojmy- disciplíny, pomůcky pro měření výkonů, bezpečnost, oblečení, sportovní povely, základní techniky běhů, skoků, hodů běh – průpravná cvičení, nízký start na povel, polovysoký start, rychlý běh na 60m, vytrvalostní běh až do 15 min. skok – průpravná cvičení, skok do dálky z místa hod – průpravná cvičení, hod míčkem z chůze a s rozběhem	OSV - Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace OSV – Kooperace a kompetice MUV – Lidské vztahy	TPV9 TPV10
uplatní pravidla bezpečnosti při gymnastických činnostech reaguje na základní pokyny a gesta učitele	**Gymnastika** základní polohy, postoje, pohyby, názvy používaných náčiní a nářadí, záchrana, dopomoc, vhodné oblečení akrobacie – průpravná cvičení, kotoul vpřed		

správně provede kotoul vpřed, seznámí se s technikou provedení kotoulu vzad ovládne chůzi vpřed a vzad na kladince zvládne koordinaci pohybů při přeskoku přes švihadlo ovládne techniku šplhu na tyči	cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti přeskok – průpravná cvičení, výskok do vzporu dřepmo na sníženou švédskou bednu odrazem z odrazového můstku lavička (kladinka) – chůze vpřed, vzad švihadla - přeskoky šplh na tyči – šplh na tyči bez dopomoci rytmická gymnastika – základy tance, seznámení s 2/4 a ¾ tanečním krokem		
uvědomí si nebezpečí při hrách ovládne několik pohybových her a soutěží vytváří různé variace her a soutěží chápe důležitost pohybových činností pro zdraví a využívá nabízené příležitosti spolupracuje při týmových soutěžích uvědomí si různá nebezpečí při sportu zvládne základní pojmy osvojovaných činností jedná v duchu fair play a dodržuje daná pravidla za pomoci učitele spolupracuje v týmu a zvládá základní herní činnosti jednotlivce při hře	**Pohybové hry** základní pojmy, pravidla, náčiní, variace her, bezpečnost, využití přírodního prostředí **Sportovní hry** základní role ve hře, pravidla, bezpečnost, oblečení nácvik - přihrávky jednoruč a obouruč, střelba a chytání míče jednoruč a obouruč, dribling, pohyb s míčem i bez míče, zastavení, utkání podle zjednodušených pravidel		

chápe důležitost sportovní činnosti pro zdraví a využívá nabízené příležitosti uplatní pravidla bezpečnosti uplatní pravidla bezpečnosti	**Plavání** základní plavecký výcvik **Hry na sněhu** podle počasí **Pobyt v přírodě** chůze v terénu, ochrana přírody		

4. ročník

Očekávané výstupy **Žák:**	**Učivo**	**Průřezová témata**	**Poznámky**
uplatní pravidla bezpečnosti a hygieny, adekvátně reaguje na úraz spolužáka zvládne osvojené základní pojmy reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele ovládne techniku nízkého a polovysokého startu zvládne aktivně základní techniky běhů, skoků, hodů připraví start běhu /čáru/ a vydá povely pro start změří a zapíše výkony a porovná je s předchozími výsledky jednoduše hodnotí kvalitu pohybových činností a reaguje na pokyny k vlastním chybám uplatní kondičně zaměřené činnosti	**Atletika** základní pojmy – disciplíny, pomůcky pro měření výkonů, základní techniky běhů, skoků, hodů, startovní povely, základní způsoby měření a zaznamenávání výkonů běh – průpravná cvičení, nízký start na povel, polovysoký start, rychlý běh na 60m, dle výkonnosti žáků vytrvalostní běh do 12 minut a běh na 600m skok – průpravná cvičení, skok do dálky z místa, základy měření hod – průpravná cvičení, hod míčkem s rozběhem	OSV - Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace OSV – Kooperace a kompetice MUV – Lidské vztahy	TPV11 TPV13 TPV14 TPV18

projeví přiměřenou vůli pro zlepšení úrovně své zdatnosti			
uplatní pravidla bezpečnosti a hygieny, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka reaguje na základní pokyny a gesta učitele zvládne aktivně základní gymnastické pojmy poskytne základní dopomoc a záchranu pro cvičení zvládne kotoul vpřed, stoj na rukou s dopomocí zvládne základy gymnastického odrazu z můstku zvládne chůzi na kladině bez pomoci a základy šplhu zvládne koordinaci pohybů při přeskoku přes švihadlo cvičí podle popisu cvičení, jednoduchého nákresu jednoduše hodnotí kvalitu cvičení a reaguje na pokyny k vlastním chybám	**Gymnastika** základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, názvy nářadí a náčiní, záchrana, dopomoc, průpravná cvičení akrobacie – kotoul vpřed, stoj na rukou s dopomocí cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti přeskok – roznožka přes kozu našíř odrazem z můstku kladinka – chůze bez dopomoci s různými obměnami švihadlo - přeskoky šplh na tyči – šplh do výšky 4m		
tvoří pohybové hry a vyhledá varianty známých her dohodne se na spolupráci (jednoduché taktice) družstva a dodržuje ji jedná v duchu fair play, pozná a popíše zjevné přestupky a reaguje na ně respektuje při hře opačné pohlaví	**Pohybové hry** základní pojmy, funkce a pravidla her, náčiní, variace her jednoho druhu, hry v přírodě, netradiční náčiní		

uplatní pravidla bezpečnosti a hygieny použije základní pojmy zaznamená výsledek utkání a pomáhá při rozhodování zorganizuje hru se zjednodušenými pravidly nebo soutěž na úrovni třídy zvládne základní herní činnosti jednotlivce hraje podle zásad fair play projeví přiměřenou vůli pro zlepšení svých výsledků uplatní pravidla bezpečnosti	**Sportovní hry** základní pojmy – označení a vybavení hřiště, pravidla zjednodušených sportovních her, základní organizace utkání – losování, zahájení, skóre, ukončení, vhodné oblečení a obuv vlastní nácvik – přihrávka jednoruč a obouruč, přihrávka vnitřním nártem po zemi a obloukem, chytání míče jednoruč a obouruč, tlumení míče vnitřní stranou nohy, vedení míče – dribling, nohou, střelba na koš jednoruč i obouruč z místa i za pohybu, průpravné sportovní hry, utkání podle zjednodušených pravidel – vybíjená, minifotbal, minibasketbal, držení míče pod kontrolou mužstva **Hry v přírodě** turistika hry na sněhu		

5. ročník

Očekávané výstupy **Žák:**	**Učivo**	**Průřezová témata**	**Poznámky**
uplatní pravidla bezpečnosti reaguje na pokyny, signály a gesta učitele zvládne základní osvojované pojmy ovládne základní techniku nízkého a polovysokého	**Atletika** základní pojmy – disciplíny, pomůcky pro měření výkonů, základní techniky běhů, skoků, hodů, startovní povely, základní způsoby měření a zaznamenávání výkonů běh - průpravná cvičení, nízký start na povel, polovysoký start, rychlý běh na 60m, vytrvalostní	OSV - Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace	TPV12

startu zvládne základní techniky běhů, skoků a hodů připraví start běhu – čáru a vydá povely pro start změří a zapíše výkony v osvojovaných disciplínách a porovná je s předchozími výsledky zvládne základní techniku skoku do výšky jednoduše zhodnotí kvalitu pohybových činností a reaguje na pokyny k vlastním chybám	běh na 600 a 800 m skok - průpravná cvičení, skok do dálky z místa, skok do výšky z krátkého rozběhu, měření výkonu hod - průpravná cvičení, hod míčkem z rozběhu	OSV – Kooperace a kompetice MUV – Lidské vztahy	
adekvátně reaguje na úraz spolužáka podílí se na realizaci pravidel pohybového režimu uplatní kondičně zaměřené činnosti orientuje se v informačních zdrojích o sportovních akcích a získává potřebné informace snaží se o zlepšení svých výkonů uplatní základy pravidel bezpečnosti reaguje na pokyny a gesta učitele zvládne základní osvojované pojmy poskytne základní dopomoc a záchranu při cvičení respektuje při gymnastickém cvičení opačné pohlaví cvičí podle popisu cvičení	**Gymnastika** základní pojmy - základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, názvy používaného nářadí a náčiní, záchrana, dopomoc, akrobacie – kotoul vpřed, stoj na rukou s dopomocí + průpravné cvičení, kombinace cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti přeskok – průpravné cviky, skrčka i roznožka přes kozu našíř odrazem z můstku kladina – chůze s různými obměnami švihadlo - přeskoky šplh na tyči – průpravné cvičení, šplh na tyči do 4m		

dovede kotoul vpřed, stoj na rukou s dopomocí zvládne základy gymnastického odrazu z můstku zvládne roznožku a skrčku před nářadí odpovídající výšky ovládne základy chůze na kladině s obměnami zvládne koordinaci pohybů při přeskoku přes švihadlo zvládne základy šplhu jednoznačně zhodnotí kvalitu vlastní činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám projeví přiměřenou samostatnost, sestaví si a předvede gymnastickou sestavu snaží se o zlepšení svých výkonů			
uvědomí si různé nebezpečí při hrách a předchází jim ovládne několik různých pohybových her a jejich zaměření vytvoří pohybové hry – varianty her hraje v duchu fair play, pozná a označí přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje respektuje při pohybových cvičeních opačné pohlaví dohodne se na spolupráci a taktice	**Pohybové hry** základní pojmy - funkce a pravidla her, náčiní, variace her jednoho druhu, hry v přírodě, **Sportovní hry** základní pojmy – označení a vybavení hřiště,základní role ve hře, pravidla sportovních her, organizace utkání – losování, zahájení, skóre, ukončení, vhodné oblečení s obuví nácvik – přihrávka jednoruč a obouruč, přihrávka vnitřním nártem po zemi a obloukem, chytání		

uplatní pravidla bezpečnosti a hygieny uvědomí si různá nebezpečí při sportovních hrách a předchází jim zvládne základní pojmy zaznamená výsledek utkání a pomáhá při rozhodování zorganizuje jednoduché sportovní hry na úrovni třídy ovládne elementární činnosti jednotlivce v utkání uvědomí si hráčské role v družstvu a za pomoci učitele je dodržuje orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích školy, získá potřebné informace při hře respektuje opačné pohlaví jednoduše zhodnotí sportovní výkon spolužáka adekvátně reaguje na úraz spolužáka uplatní pravidla bezpečnosti	míče jednoruč a obouruč, tlumení míče vnitřní stranou nohy, vedení míče – dribling, nohou, střelba na branku a na koš, utkání podle zjednodušených pravidel – vybíjená, minifotbal, minibasketbal, držení míče pod kontrolou mužstva, spolupráce při hře **Hry v přírodě** turistika hry na sněhu		

6. + 7. ročník

Očekávané výstupy **Žák:**	**Učivo**	**Průřezová témata**	**Poznámky**
změří srdeční frekvenci	**Člověk, sport, zdraví** význam biorytmů pro zdraví a pohybovou aktivitu	OSV - Sebepoznávání a sebepojetí	

posoudí praktické jednání a rozhodování i ve vypjatých situacích – úraz, nevhodné klimatické podmínky, odmítání drog …. sestaví svůj pohybový režim, věnuje se některé sportovní aktivitě použije základní cviky a sestavy pro různé účely a převážně samostatně je využívá v denním režimu připraví se samostatně pro různou pohybovou činnost pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví uplatní pravidla bezpečnosti a vhodného chování, svou činnost přizpůsobí možnému nebezpečí úrazu	pojmy osvojovaných činností základní význam jednotlivých druhů cvičení a zdravý životní styl hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech, první pomoc přípravná, kompenzační, vyrovnávací a relaxační cvičení	OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace OSV – Kooperace a kompetice OSV – Řešení problémů a rozhodovací schopnosti MUV – Lidské vztahy	
rozpozná význam atletiky jako vhodné přípravy pro jiné sporty provede organizaci jednotlivých soutěží, změří je a vyhodnotí je a zapíše výkony užije a rozpozná základní startovací povely aplikuje průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti sestaví tabuli rekordů zorganizuje jednotlivé soutěže, hry, spolurozhoduje ve hře chápe význam pohybových her při navazování a	**Atletika** pojmy olympijských disciplín základní pravidla atletických soutěží základny techniky disciplín průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti: běh – rychlý, vytrvalostní, skok do dálky a vysoký, hod míčkem a granátem základní evidence výkonů Sportovní hry základní principy pro řízení a rozhodování pohybové funkce her, herní role a funkce úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí při hře radost ze hry, prožitek, spolupráce		

upevňování mezilidských kontaktů snaží se o fair play jednání při hře, má radost ze hry pozná, která hra je vhodná s ohledem na věk, prostředí a počet hráčů objasní základní rozdíly mezi jednotlivými druhy sportovních her – kolektivní, síťové ovládne základní pravidla a uplatňuje je ve hře rozpozná základní herní činnost jednotlivce a kombinace a uplatňuje je ve hře určí taktiku hry, dodržuje ji za pomoci spolužáků a učitele respektuje opačné pohlaví	význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností základní pravidla, bezpečnost, hygiena příprava a organizace utkání sportovní hry – vybíjená, fotbal, basketbal, volejbal		
použije aktivně osvojené pojmy ovládne bezpečně záchranu a dopomoc při osvojovaných cvicích provede stoj o rukou, roznožku přes nářadí, základní cvičební prvky na kladině zařadí určené gymnastické prvky do krátké sestavy zvládne koordinaci pohybů při přeskoku přes švihadlo posoudí provedený cvik, zjistí nedostatky a označí jejich možné příčiny	**Gymnastika** pojmy, odvozené cvičební polohy a postoje záchrana, dopomoc akrobacie – přeskoky, kladina cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti zapojení do řízení a samostatné hodnocení kvality rytmická a kondiční gymnastika švihadlo - přeskoky		

	technika a estetika pohybu rychlostně silová cvičení protahovací a napínací cvičení – strečink		
zařadí lyžování jako vhodnou pohybovou a společenskou činnost ovládne první pomoc při úrazu na lyžích ukáže jednoduché prvky při jízdě	**Lyžování** osvojení sportu na horách ošetření bot a lyží způsoby záchrany, přivolání pomoci jednoduché prvky při jízdě – pluh, základní (kročný) oblouk, oblouk z přívratu nižší lyží		

8. + 9. ročník

Očekávané výstupy **Žák:**	**Učivo**	**Průřezová témata**	**Poznámky**
změří srdeční frekvenci posoudí praktické jednání a rozhodování i ve vypjatých situacích – úraz, nevhodné klimatické podmínky, odmítání drog …. sestaví svůj pohybová režim, věnuje se některé sportovní aktivitě použije základní cviky a sestavy pro různé účely a převážně samostatně je využívá v denním režimu připraví se samostatně pro různou pohybovou činnost	**Člověk, sport, zdraví** význam biorytmů pro zdraví a pohybovou aktivitu pojmy osvojovaných činností základní význam jednotlivých druhů cvičení a zdravý životní styl hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech, první pomoc přípravná, kompenzační, vyrovnávací a relaxační cvičení	OSV - Sebepoznávání a sebepojetí OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Mezilidské vztahy OSV – Komunikace OSV – Kooperace a kompetice OSV – Řešení problémů a rozhodovací schopnosti MUV – Lidské vztahy	

pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví uplatní pravidla bezpečnosti, svou činnost přizpůsobí možnému nebezpečí úrazu			
rozpozná význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty zorganizuje jednotlivé atletické soutěže, sleduje je, změří výkony, zapíše výsledky a vyhodnotí užije a rozpozná základní startovací povely aplikuje průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti sestaví tabuli rekordů chápe význam pohybových her pro navazování a upevňování mezilidských kontaktů snaží se o fair play jednání při hře, má radost ze hry pozná, která hra je vhodná s ohledem na věk, prostředí a počet hráčů objasní základní rozdíly mezi jednotlivými druhy her – kolektivní, síťové ovládá základní pravidla a uplatňuje je ve hře rozpozná základní herní činnosti jednotlivce a kombinace a uplatňuje je ve hře zorganizuje jednoduché soutěže, hry, spolupracuje ve	**Atletika** pojmy olympijských disciplín základní pravidla atletických soutěží základní techniky disciplín a evidence výkonů průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti: běh – rychlý, vytrvalostní, skok do dálky a vysoký, hod míčkem a granátem, vrh koulí Sportovní hry základní principy pro řízení a rozhodování pohybových her úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí při hře radost ze hry, prožitek, spolupráce význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností herní role a funkce – brankář, kapitán základní pravidla, bezpečnost, hygiena příprava a organizace utkání sportovní hry – vybíjená, fotbal, basketbal, volejbal	MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MEV – Tvorba mediálních sdělení MEV – Práce v realizačním týmu	

hře určí taktiku hry, dodržuje ji za pomoci spolužáků a učitele respektuje opačné pohlaví zná práva a povinnosti hráče, rozhodčího, diváka a organizátora zorganizuje samostatně nebo v týmu závody na úrovni školy	**JANKOVSKÁ OLYMPIÁDA**		
použije aktivně osvojené pojmy ovládá bezpečnostní záchranu a dopomoc při osvojovaných cvicích provede stoj o rukou, přemet stranou, roznožku přes nářadí, základní cvičební prvky na kladině zařadí určené gymnastické prvky do krátké sestavy zvládne koordinaci pohybů při přeskoku přes švihadlo posoudí provedený cvik, zjistí nedostatky a označí jejich možné příčiny	**Gymnastika** pojmy, odvozené cvičební polohy a postoje záchrana, dopomoc akrobacie – přeskoky, kladina cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti zapojení do řízení a samostatné hodnocení kvality rytmická a kondiční gymnastika švihadlo - přeskoky technika a estetika pohybu rychlostně silová cvičení protahovací a napínací cvičení – strečink		

zařadí lyžování jako vhodnou pohybovou a společenskou činnost ovládne první pomoc při úrazu na lyžích ukáže jednoduché prvky při jízdě	**Lyžování** osvojení sportu na horách ošetření bot a lyží způsoby záchrany, přivolání pomoci jednoduché prvky při jízdě – pluh, základní kročný oblouk, oblouk z přívratu nižší lyží		

5.9 Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast *Člověk a svět práce* postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Cíleně se zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků**.**

Vzdělávací obsah je realizován prostřednictvím vyučovacího předmětu*Pracovní činnosti*.

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí

- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

5.9.1 Vzdělávací obor: Člověk a svět práce

5.9.1.1 Název vyučovacího předmětu: Pracovní činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět naplňuje základní východiska charakteristiky vzdělávací oblasti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah předmětu *Pracovní činnosti* je obsahově rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy *Práce s drobným materiálem*,*Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce*a*Příprava pokrmů*.

Časově je učivo na 1. i 2. stupni dotováno vždy jednou hodinou týdně v každém ročníku.

Organizačně bude na 1. stupni nejvíce využito možností školních budov a pozemků – učeben, chodeb, školní kuchyňky, školního pozemku, školních okrasných záhonů. Dále lze příležitostně využít veřejně přístupné obecní prostory, obecní park, blízké okolí školy a cíleně vhodně zvolená místa školních exkurzí a výletů.

Základní časovou jednotkou budou vyučovací hodiny s možností přesahů a rozšiřování v rámci mezipředmětových vztahů a aktuálně vhodně a účelně volených projektů a akcí k různým příležitostem.

Pestré akce veřejně společenského charakteru poslouží jako významný motivační prvek, k propojování školy a veřejnosti, k rozvíjení komunikačních možností a k příležitosti veřejné prezentace jednotlivých žáků, školy i obce.

Na 2. stupni je vyučovací předmět *Pracovní činnosti* obsahově rozdělen na čtyři tematické okruhy*Pěstitelské práce, Chovatelství, Příprava pokrmů, Provoz a údržba domácnosti* a *Svět práce*. Do 6. ročníku je zařazen tematický okruh *Pěstitelské práce, Chovatelství*, v 7. tematický okruh *Příprava pokrmů*, v 8. tematický okruh *Provoz a údržba domácnosti*. Tematický okruh *Svět práce* je určen pro 9. ročník. Je povinný pro všechny žáky v plném rozsahu.

Vzdělávací obsah oblasti je realizován v průběhu celého základního vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

V tematickém okruhu *Provoz a údržba domácnosti* je začleněno učivo a výstupy Finanční gramotnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vedeme žáky k plánování, k samostatnému organizování různých akcí, umožňujeme jim realizovat jejich nápady
- umožňujeme žákům experimentovat a porovnávat získané výsledky

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky hledat a zkoušet různé způsoby řešení problému, nenechat se odradit nezdarem
- vedeme žáky k využívání vlastních zkušeností
- při řešení problémů podporujeme samostatnost i spolupráci

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a dalšími dospělými ve škole i mimo školu
- podporujeme přátelské vztahy mezi žáky ve třídách a mezi třídami
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně a kultivovaně vyjadřovali svůj názor
- učíme žáky obhajovat svůj názor, vhodně argumentovat a zároveň naslouchat druhým lidem a snažit se jim porozumět

Kompetence sociální a personální

- ve škole využíváme či vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- vedeme žáky k pochopení potřeby efektivní spolupráce
- podporujeme práci ve dvojicích, v týmech
- učíme žáky vnímat vzájemné odlišnosti jako přínos pro spolupráci
- učíme žáky stanovit si vlastní roli v týmu a rozvíjíme schopnost zastávat různé role
- učíme žáky hodnotit práci týmu, zároveň jejich vlastní přínos a práci ostatních členů týmu
- integrujeme žáky se SVP

Kompetence občanské

- vedeme žáky k chápání důležitosti pravidel chování a k jejich dodržování
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí
- vedeme žáky k aktivnímu zapojení do kulturních aktivit školy, obce a regionu

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme žáky ocenit jak svoji práci, tak práci druhých
- učíme žáky bezpečně používat nástroje a materiály, dodržovat daná pravidla, dbát na bezpečnost svoji druhých, dbát na ochranu materiálních hodnot a ochranu životního prostředí
- seznamujeme žáky s různými profesemi

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM
1. stupeň – 1. období

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák - zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - pracuje podle slovního návodu a předlohy

1. stupeň – 2. období

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu

- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
- **stupeň**

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu
-využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii
-volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
-udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI
1. stupeň – 1. období

Očekávané výstupy z RVP
Žák

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žákzvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

1. stupeň – 2. období

Očekávané výstupy z RVP
Žák

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž

- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
-pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu
-užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky

PĚSTITELSKÉ PRÁCE
1. stupeň – 1. období

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- pečuje o nenáročné rostliny

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky
-pečuje o nenáročné rostliny

1. stupeň – 2. období

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin
-ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
-dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
na zahradě

PŘÍPRAVA POKRMŮ
1. stupeň – 1. období

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-upraví stůl pro jednoduché stolování
-chová se vhodně při stolování

1. stupeň – 2. období

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
-uvede základní vybavení kuchyně
-připraví samostatně jednoduchý pokrm
-dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolován
-udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni
- uplatňuje zásady správné výživy

2. stupeň

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstuje a využívá květiny pro výzdobu

- používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstuje a ošetřuje květiny v interiéru a využívá je k výzdobě
- používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby, provádí drobnou domácí údržbu
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- provádí jednoduché operace platebního styku
- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti

- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

SVĚT PRÁCE

Očekávané výstupy z RVP

Žák

- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních

školách
- posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlédnutím k potřebám běžného života
- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání
- prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se o zaměstnání
- byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů
- byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání

1. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
PRO VŠECHNY CELKY: - organizuje své pracovní místo a udržuje je v čistotě a pořádku - dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce - postupuje po jednotlivých krocích názorně a slovně vysvětlených a ve vhodných jednoduchých případech podle předlohy	Samostatná příprava k zahájení práce, udržování pracovního místa v průběhu práce, samostatné zakončení práce Kufřík základních pomůcek, jeho účelné a bezpečné využívání Zásady bezpečnosti a hygieny práce Dodržování vhodných pracovních postupů		ET7
- vytvoří jednoduchými postupy různé předměty	**PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM** Základy práce s papírem - trhání, mačkání, stříhání, nalepování Základy práce s různým drobným materiálem - výběr, seskupování, spojování do celků Základy práce s přírodninami - vhodný výběr, sběr, jednoduché předpracovní úpravy, seskupování, spojování do celků Modelování - odebírání vhodného množství, hnětení, stlačování, ubírání, přidávání, válení, stáčení z hadů	OSV-Kreativita	

- sestaví i rozloží jednoduchý výrobek ze stavebnice	**KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI** Práce s jednoduchými stavebnicemi – montáž a demontáž jednoduchého výrobku		
- pozoruje přírodní změny- rozpozná roční období - pečuje o nenáročné rostliny	**PĚSTITELSKÉ PRÁCE** Pozorování přírody se zaměřením na jednotlivá roční období Ošetřování pokojových rostlin ve třídě jednoduchým způsobem – zalévání, kypření, očišťování		
- chová se vhodně při stolování	**PŘÍPRAVA POKRMŮ** Pravidla a kultura společného stravování Stravování ve školní jídelně Slavnostnější společné pohoštění – např. při vánoční besídce	MUV – Lidské vztahy	

2. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
PRO VŠECHNY CELKY: - udrží pracovní místo v čistotě a pořádku - dodrží zásady hygieny a bezpečnosti práce - postupuje v jednotlivých krocích názorně a slovně vysvětlených a ve vhodných jednoduchých případech dle předlohy - vytvoří jednoduché výrobky z tradičních i netradičních materiálů	**PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM** Práce s papírem: základní rozlišení papíru a jeho vlastností stříhání, vystřihování, lepení → přesnost Práce s různým drobným materiálem: určování vlastností materiálu seznamování s novými druhy materiálu (např. dřevěné odřezky, PET lahve, krabičky – nové možnosti – dříve odpad – nyní materiál) Práce s přírodninami: určování a zkoumání vlastností přírodnin jako vhodných materiálů zpracování přírodnin v souladu s nabídkou podle ročního období	OSV-Kreativita	ET7

- sestaví i rozloží výrobek ze stavebnice	Modelování: základní postupy modelování s využitím jednotlivých nástrojů (např. špachtle, dřívka, …) **KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI** Stavebnice: práce se stavebnicí - montáž a demontáž výrobků (zohlednění individuálních schopností)		
- pozoruje přírodu se zaměřením na změny v jednotlivých ročních obdobích a měsících (zaznamenává si údaje do jednoduchého kalendáře přírody) - pečuje o nenáročné rostliny ve třídě, ošetřuje je, pozoruje přírodu (vlastní rostlina, služby o ně, ...) - aplikuje základní pravidla kultury společenského chování - dodrží zásady správného stolování v jídelně - připraví tabuli pro jednoduché stolování (pohoštění – Vánoce, konec školního ruku,…)	**PĚSTITELSKÉ PRÁCE** Rostliny ve třídě: poznatky a péče o ně **PŘÍPRAVA POKRMŮ** Příprava slavnostního stolování, příprava pohoštění:	MUV - Lidské vztahy	

3. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
PRO VŠECHNY CELKY: - udrží pracovní místo v čistotě a pořádku - dodrží základy hygieny a bezpečnosti práce - postupuje podle slovního návodu a předlohy	Samostatná příprava k zahájení práce, udržování pracovního místa v průběhu práce, samostatné zakončení práce Kufřík základních pomůcek, jeho účelné a bezpečné využívání Zásady bezpečnosti a hygieny práce Dodržování vhodných pracovních postupů		ET7

- vytvoří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	**PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM** Práce s papírem a kartonem – odhad vlastností materiálu jako východiska pro způsob zpracování Složitější práce s různým drobným materiálem - výběr, úprava do podoby vhodné k další práci, odhad vhodných vlastností pro další zpracování, další rozšiřování škály materiálů Základy práce s přírodninami – další materiály, složitější postupy, vzájemná spolupráce Modelování – využívání dalších materiálů např. různých typů keramické hlíny, moduritu	OSV-Kreativita	
- sestaví i rozloží výrobek ze stavebnice	**KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI** Práce s náročnějšími stavebnicemi, složitější výrobky, vzájemná pomoc a spolupráce		
- pozoruje přírodu, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování - pečuje o nenáročné rostliny	**PĚSTITELSKÉ PRÁCE** Podrobnější pozorování přírodních změn v jednotlivých ročních obdobích a měsících, záznamy a jednoduchá vyhodnocení výsledků pozorování – změny teploty, délky dne Ošetřování školních, pokojových i venkovních rostlin, rozšiřování dovedností – pletí, sázení, vysévání		
- připraví tabuli pro jednoduché stolování - chová se vhodně při stolování	**PŘÍPRAVA POKRMŮ** Příprava všední i slavnostnější tabule, jednoduchá příprava pokrmů – např. společné stravování při třídních akcích (spaní ve škole, stanování), pohoštění o besídkách	MUV - Lidské vztahy	

4. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky

PRO VŠECHNY CELKY: - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce - poskytne první pomoc při úrazu	Zásady bezpečné a hygienické práce Zásada poskytování první pomoci	EV – Vztah člověka k prostředí	ET11,13
- vytvoří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu - užije při tvořivých činnostech s různými materiály prvky lidových tradic - vybere vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	**PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM** Samostatnější práce s různým drobným materiálem a přírodninami Práce z papíru a kartonu – dvojrozměrné i trojrozměrné výrobky, návrhy vlastních pracovních postupů, návrhy volby vhodných materiálů, nástrojů a pomůcek, práce ve skupinách, vánoční (velikonoční) tématika	OSV-Kreativita	
- aplikuje při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - postupuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	**KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI** Práce s náročnějšími stavebnicemi podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu, individuální i skupinová řešení, dělba práce ve skupině	OSV - Kooperace a kompetice	
- aplikuje jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování - ošetří i pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny - volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - poznává možnosti využívání i možná nebezpečí při práci s rostlinami	**PĚSTITELSKÉ PRÁCE** Pěstování a ošetřování pokojových i venkovních rostlin – pozorování i záměrné zkoušení vlivu různých podmínek - umístění, množství světla, zálivky, teploty, množství i kvality půdy, vlivu hnojení apod.) na růst rostlin Návrhy vlastních postupů, pomůcek, nástrojů a náčiní pro konkrétní činnosti při ošetřování rostlin Zelenina, ovoce, okrasné rostliny Nebezpečné rostliny (jedovaté rostliny, alergie) Léčivky a drogy – využívání a zneužívání rostlin		
- orientuje se v základním vybavení kuchyně - připraví samostatně jednoduchý pokrm - dodrží pravidla správného stolování a	**PŘÍPRAVA POKRMŮ** Seznámení s vybavením školní kuchyně Nákup vhodných pomůcek a potravin pro přípravu	MUV - Lidské vztahy	

společenského chování	společného pokrmu a úpravu společné tabule		

5. ročník

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
PRO VŠECHNY CELKY: - udrží pořádek na pracovním místě a poskytne první pomoc - vytvoří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu - aplikuje při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic - zvolí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - sestaví a rozloží výrobek ze stavebnice - postupuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtku	zásady poskytování první pomoci **PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM** Práce s papírem a kartonem. trojrozměrné výrobky z kartonu (např. hrady, roboti,...), skupinové práce zkoumání vlastností papíru navrhuje vlastní výrobky, materiály, nástroje Práce s drobným materiálem: určování vlastností materiálu výroba trojrozměrných výrobků samostatná a skupinová práce návrh vlastních výrobků Práce s přírodninami: určování a zkoumání vlastností přírodnin výběr vhodných materiálů **KONSTRUKČNÍ ČINNOST** Stavebnice: práce s náročnějšími stavebnicemi (stavební návod, předlohy, náčrty)	EV – Vztah člověka k prostředí OSV-Kreativita OSV – Kooperace a kompetice	ET11,13 FaV5

	samostatná a skupinová práce		
- aplikuje jednoduché pěstitelské činnosti - chápe význam rostlin pro člověka	**PĚSTITELSKÉ PRÁCE:** **PĚSTOVÁNÍ ROSTLIN** základní podmínky pro pěstování, půda a její zpracování, výživa rostlin pozorování rostlin od zasetí až po dospělou rostlinu pěstování pokojových rostlin ve třídě a na chodbě nebezpečné rostliny (jedovaté, alergie) léčivé rostliny, drogy vhodné pracovní pomůcky, náčiní	EV – Základní podmínky života	
- orientuje se v základním vybavení kuchyně - připraví samostatně jednoduchý pokrm - dodrží pravidla správného stolování a společenského chování - zvládne jednoduchý nákup	**PŘÍPRAVA POKRMŮ** Základní vybavení kuchyně Výběr, nákup a skladování potravin Jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování Nákup a příprava společného pokrmu – konec školního roku	MUV - Lidské vztahy OSV- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	

6. ročník - Pěstitelské práce, chovatelství

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
– dodrží zásady bezpečnosti a ochrany při práci, technologickou kázeň a hygienu – správně zachází s pomůckami a nářadím včetně údržby – organizuje a plánuje svoji činnost – předvídá možnost úrazu na pracovišti, dokáže poskytnout první pomoc	Bezpečnost a hygiena práce		

- porovná způsob zpracovánípůdy na velké ploše, v zahrádkách, na školním pozemku - zhodnotí význam přírodních a průmyslových hnojiv pro výživu rostlin	Půda		
– volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin – rozliší pojmy osivo a sadba – seznámí se s podmínkami a zásadami pěstování zeleniny – jednoduchým pokusem posoudí klíčivost osiva – dokáže pěstovat zeleninu z výsevu – zvládne pracovní postupy při pěstování zeleniny – uvede způsoby sklizně, uskladnění a zpracování zeleniny	Zelenina	EV - Ekosystémy	
- uvede druhy ovoce a zařadí je do skupin - uvede způsoby sklizně, uskladnění a zpracování ovoce	Ovocné rostliny	EV - Ekosystémy	
- pěstuje a využívá květiny pro výzdobu, stará o květiny v interiérech – chápe význam okrasných rostlin ve vztahu k životnímu prostředí – dle svých schopností zvládne úpravu živých i suchých květin	Okrasné rostliny	OSV – Psychohygiena OSV - Kreativita EV – Vztah člověka k prostředí	
– orientuje se v problematice vztahu rostlin a zdraví člověka – rozpozná rostliny léčivé a jedovaté – příklady využití rostlin v kuchyni	Léčivé rostliny, koření		
- seznámí se se základy chovu zvířat v domácnosti - zváží zavedení chovu zvířat v domácnosti - prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty	Chovatelství		

7. ročník - Příprava pokrmů

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- použije vybavení kuchyně a pod dohledem učitele obslouží bezpečně základní spotřebiče - nakoupí potraviny, orientuje se v cenách - orientuje se v jednoduché receptuře pokrmu - potraviny rozváží a odměří podle dané receptury - připraví jednoduchý pokrm tepelnou úpravou a za studena v souladu se zásadami zdravé výživy - dodrží základní principy stolování, společenského chování a zásady hygieny a bezpečnosti při práci - ovládá základní zásady slušného chování ve společnosti - poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni - objasní správné uskladnění potravin - ovoce, zelenina, brambory, maso, mléčné výrobky - zná základnízpůsoby konzervování potravin	**PŘÍPRAVA POKRMŮ** Základní technologické postupy tepelného zpracování potravin Studená kuchyně Zdravá výživa Stolování Hygiena a bezpečnost při práci	OSV – Psychohygiena OSV - Kreativita	ET8,9

8. ročník - Provoz a údržba domácnosti

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví - ovládá jednoduché pracovní postupy pří základních činnostech v domácnosti - orientuje se v návodech k obsluze běžných spotřebičů používaných v domácnosti - správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby - ví, jak se provádí drobné opravy v domácnosti - orientuje se v nabídce řemeslných oborů pro	**PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI** Finance a provoz domácnosti Drobná technická domácí údržba Poskytnutí první pomoci při úrazech v domácnosti		FG

práce v domácnosti - rozpozná domácí práce dle druhu - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy - poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem			
- dokáže popsat základní úklid kuchyně a bytu - seznámí se s možnými způsoby slavnostní úpravy stolu - připraví slavnostní dekoraci do domácnosti		OSV – Psychohygiena OSV - Kreativita	

9. ročník - Svět práce

Očekávané výstupy **Žák:**	Učivo	**Průřezová témata**	**Poznámky**
- zná základní pravidla pro styk s úřady - dokáže vyplnit tiskoviny a vyřídit základní doklady (občanský průkaz, pas) - sestaví žádost - ví, jakým způsobem a kde otevřít účet a kreditní kartu - vysvětlí, co je zdravotní a sociální pojištění, popř. jiná pojištění. - orientuje se v možnosti vzdělání na středních a vysokých školách - má přehled o nabídce středních škol v okolí svého bydliště. - zvažuje své možnosti dalšího studia nebo vyučení - orientuje se ve vzdělání, jaká musí mít různá povolání, např. řidič, prodavačka, účetní, zdravotní sestra, lékař, učitel, truhlář, cukrář apod. - využije poradenské služby výchovné poradkyně a Úřadu práce pro výběr vhodného vzdělání - prokáže v modelových situacích schopnost	**SVĚT PRÁCE** Základní osobní doklady Styk s finančními úřady Pojištění Střední školy, učební obory Drobné podnikání Trh práce Nezaměstnanost		

prezentace své osoby při vstupu na trh práce - získá přehled o pracovních příležitostech v obci, regionu, o způsobu hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovoru u zaměstnavatele - ví, co je nezaměstnanost, jaká je podpora Úřadu práce v nezaměstnanosti - má přehled, jaké jsou druhy a nejčastější formy drobného a soukromého podnikání - ví, jaké formality jsou potřebné k přijetí na školu. - chápe význam různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí - má nejzákladnější představy o podmínkách a možnostech drobného podnikání	Volba profesní orientace – osobní vlastnosti, schopnosti, sebehodnocení, práce s profesními informacemi Způsob hledání zaměstnání Nejčastější formy podnikání Zisk informací a poradenská služba		

5.10 Průřezové téma: Osobnostní a sociální výchova

5.10.1 Název vyučovacího předmětu: Osobnostní a sociální výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět OSV se zabývá rozvojem osobnostních a sociálních dovedností potřebných v každodenním životě. Jeho specifikem je především to, že učivem se stává žák sám, třída nebo skupina žáků jako sociální organismus. Je to tedy prakticky zaměřený předmět, který má každodenní využití v běžném životě. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti. Zaměřuje se zejména na témata osobnostního, sociálního a morálního rozvoje (sebepoznání, psychohygiena, komunikace, kooperace, řešení problémů, atd.).
Ve výuce jsou voleny metody zážitkové pedagogiky, která využívá učení prostřednictvím prožitku, učení na základě vlastní zkušenosti, nastoluje situace vedoucí k získávání zážitků a poté vybízí ke zkoumání vlastních pocitů, postojů, zkušeností a možností poučení. Využívají se sociálně psychologické hry, modelové situace, diskuse, skupinová práce, reflexe, komunitní kruh atd.
Základní didaktické kroky práce s tématy OSV mají většinou tuto strukturu: **INSTRUKCE** – **AKCE** (činnost, aktivita, hra apod.) – **REFLEXE**.
Je kladen důraz na aktivitu žáků.
Předmět OSV jevelmi úzce propojen s předmětem *Výchova ke zdraví*, potenciálu OSV je využíváno i v ostatních předmětech a v běžných školních situacích. Učitelé si uvědomují, že jejich chování je vzorem pro žáky.

Časové a organizační vymezení předmětu

Průřezové téma OSV je vyučováno jako samostatný předmět ve 3. – 7. ročníku v rozsahu 1 vyučovací hodiny týdně. Momentálně vyučovaná témata odrážejí vždy aktuální situaci ve třídním kolektivu. Hloubka a rozsah probíraného učiva odpovídá věkovým a psychologickým zvláštnostem žáků. Do činností se promítají témata různých školních situací a jsou zde uplatňovány mezipředmětové vztahy. Vzhledem k velké schopnosti zrcadlení v chování žáků, klade předmět vysoké nároky na osobnost učitele, jeho chování a jednání s ostatními žáky a dospělými.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení
- motivujeme žáky k učení a hledáme spolu s nimi smysl učení, posilujeme pozitivní vztah k učení
- učíme žáky plánovat, organizovat a hodnotit jejich učení, vedeme žáky k sebehodnocení
- jdeme žákům příkladem - sami se dále vzděláváme

Kompetence k řešení problémů
- vytváříme praktické problémové situace a využíváme je
- učíme žáky poznat a pochopit problém, promyslet a naplánovat způsob řešení
- učíme žáky vyhledávat informace vhodné k řešení problémů, hledat a zkoušet různé způsoby řešení, nenechat se odradit nezdarem
- při řešení problémů podporujeme samostatnost i spolupráci
- vedeme žáky k využívání vlastních zkušeností

Kompetence komunikativní
- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a dalšími dospělými ve škole i mimo školu
- podporujeme přátelské vztahy mezi žáky ve třídách a mezi třídami
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně a kultivovaně vyjadřovali svůj názor
- učíme žáky obhajovat svůj názor, vhodně argumentovat a zároveň naslouchat druhým lidem a snažit se jim porozumět
- učíme žáky zapojovat se do diskuse a dodržovat pravidla diskuse
- učíme žáky prezentovat své názory a myšlenky
- učíme žáky rozumět různým komunikačním prostředkům verbálním i nonverbálním

Kompetence sociální a personální
- využíváme či vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- vedeme žáky k pochopení potřeby efektivní spolupráce
- podporujeme práci ve dvojicích, v týmech
- učíme žáky vnímat vzájemné odlišnosti jako přínos pro spolupráci

- učíme žáky stanovit si vlastní role v týmu a rozvíjíme schopnost zastávat různé role
- učíme žáky hodnotit práci v týmu, zároveň jejich vlastní přínos a práci ostatních členů týmu
- vedeme žáky k vytváření pravidel práce v týmu, podporujeme příjemnou atmosféru, ohleduplnost a respekt
- integrujeme žáky se SVP

Kompetence občanské
- vedeme žáky k chápání důležitosti pravidel chování a k jejich dodržování
- vedeme žáky k chápání jejich práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozvíjíme u žáků schopnost empatie
- učíme žáky respektovat druhého člověka, přestože nesouhlasíme s jeho názorem
- učíme žáky „říkat ne“, odmítat útlak, agresi a hrubé chování
- vedeme žáky k sebeúctě
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí
- nabízíme žákům mimoškolní aktivity jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- vedeme žáky k aktivnímu zapojení do kulturních aktivit školy, obce a regionu

Kompetence pracovní
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme žáky ocenit jak svoji práci, tak práci druhých
- vedeme žáky k posuzování vlastních možností a schopností při rozhodování o dalším vzdělávání a profesním zaměření

3. –7. ročník OSV

Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Poznámky
- rozvíjí svoje schopnosti poznávání	***OSOBNOSTNÍ ROZVOJ*** ***Rozvoj schopností poznávání*** - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování	
- poznává svou osobnost - poznává svůj vztah ke druhým lidem - poznává a rozvíjí vztah k sobě samému	***Sebepoznání a sebepojetí*** - já jako zdroj informací o sobě - druzí jako zdroj informací o mně - moje tělo, moje psychika - co o sobě vím a co ne - jak se promítá mé já v mém chování - můj vztah k sobě samému - moje učení	

	- moje vztahy k druhým lidem - zdravé sebepojetí	
- pracuje se svými emocemi, zvládá vlastní agresivitu - rozvíjí svoji vůli - překonává sklony a návyky, které mu komplikují život - plánuje svůj čas a uskutečňuje svoje cíle	***Seberegulace a sebeorganizace*** - cvičení sebekontroly, sebeovládání, vůle - organizace vlastního času, plánování učení - stanovení osobních cílů a kroků k jejich dosažení	
- rozeznává stres a učí se odstraňovat stresory - provádí relaxační cvičení - vyhledá pomoc při osobních problémech	***Psychohygiena*** - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému - sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích - dobrá organizace času - dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění/relaxace, efektivní komunikace atd.) - hledání pomoci při potížích	
- rozvíjí svoji kreativitu	***Kreativita*** - cvičení pro rozvoj kreativity (pružnost nápadů, originalita, schopnost vidět věci jinak, citlivost, schopnost realizovat nápady) - tvořivost v mezilidských vztazích	
- poznává své spolužáky - vnímá odlišnosti spolužáků a poznává výhody odlišností -identifikuje zdroje chyb při poznávání lidí	***SOCIÁLNÍ ROZVOJ*** ***Poznávání lidí*** - vzájemné poznávání ve skupině/třídě, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech - chyby při poznávání lidí	
- formuluje a respektuje pravidla chování ve třídě, škole - projevuje chování podporující dobré vztahy (žádá, děkuje, daruje…) - projevuje respekt ke spolužákům opačného pohlaví - prožívá se spolužáky radost ze společného zvládání	***Mezilidské vztahy*** - péče o dobré vztahy - chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc - lidská práva jako regulativ vztahů - vztahy a naše skupina/třída (práce s dynamikou dané	

náročných situací	třídy)	
- rozlišuje projevy respektující a nerespektující komunikace - dodržuje pravidla efektivního rozhovoru - aktivně naslouchá - kultivovaně projevuje a prosazuje své názory a potřeby - kultivovaně projevuje, co se mu líbí či nelíbí na chování druhého člověka (poskytuje zpětnou vazbu) - komunikuje jasně a zřetelně - vědomě pracuje s neverbální komunikací	***Komunikace*** - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků - cvičení aktivního naslouchání - dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování) - dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů) - komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.) - asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace - pravda, lež a předstírání v komunikaci	
- dodržuje efektivní postupy práce v týmu - podporuje týmovou atmosféru -zvládá situace soutěže a konkurence	***Kooperace a kompetice*** - rozvoj individuálních schopností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.) -rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny) - rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence	
- projevuje pozitivní postoj k řešení problémů (přijímá problém jako výzvu) - používá techniky efektivního řešení problému - zvažuje své priority, na základě kterých se rozhoduje	***MORÁLNÍ ROZVOJ*** ***Řešení problémů a rozhodovací dovednosti*** - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci	

- respektuje hodnoty (osobní žebříček hodnot, hodnoty druhých lidí) - rozpoznává projevy a užitečnost etických jevů ve svém životě (odpovědnost, spolehlivost, odvaha…) - rozpoznává projevy šikany, pojmenovává je a brání jim - zodpovědně se rozhoduje a jedná v eticky náročných situacích všedního dne	***Hodnoty, postoje, praktická etika*** - analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí - vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd. - pomáhající a prosociální chování - dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne	

5.11 Doplňující vzdělávací obory

5.11.1 Dramatická výchova

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Začlenění očekávaných výstupů *Dramatické výchovy* je uvedeno v osnovách jednotlivých vyučovacích předmětů ve sloupci Poznámky, a to zkratkou DV s číslem dle níže uvedených bodů.

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých (DV 1)
- rozlišuje herní a reálnou situaci; přijímá pravidla hry; vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná (DV 2)
- zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání (DV 3)
- spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace; prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních (DV 4)
- reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového) (DV 5)

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy (DV 6)
- pracuje s pravidly hry a jejich variacemi; dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat (DV 7)
- rozpoznává témata a konflikty v situacích a příbězích; nahlíží na ně z pozic různých postav; zabývá se důsledky jednání postav (DV 8)
- pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků (DV 9)
- prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků (DV 10)
- reflektuje svůj zážitek z dramatického díla; rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní divadelní druhy (DV 11)

Učivo

ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLADY DRAMATICKÉHO JEDNÁNÍ

psychosomatické dovednosti – práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace
herní dovednosti –vstup do role, jevištní postava
sociálně komunikační dovednosti – spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení

PROCES DRAMATICKÉ A INSCENAČNÍ TVORBY

náměty a témata v dramatických situacích – jejich nalézání a vyjadřování
typová postava – směřování k její hlubší charakteristice; činoherní i loutkářské prostředky
dramatická situace, příběh – řazení situací v časové následnosti
inscenační prostředky a postupy – jevištní tvar na základě improvizované situace a minipříběhu; přednes
komunikace s divákem – prezentace, sebereflexe

RECEPCE A REFLEXE DRAMATICKÉHO UMĚNÍ

základní stavební prvky dramatu – situace, postava, konflikt
současná dramatická umění a média – divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba
základní divadelní druhy – činohra, zpěvohra, loutkové divadlo, pohybové a taneční divadlo

2. stupeň

Očekávané výstupy

Žák

- uplatňuje kultivovaný mluvený a pohybový projev, dodržuje základy hlasové hygieny a správného držení těla (DV 12)
- propojuje somatické dovednosti při verbálním a neverbálním vyjádření, na příkladech doloží souvislosti mezi prožitkem a jednáním u sebe i druhých (DV 13)
- rozvíjí, variuje a opakuje herní situace (samostatně, s partnerem, ve skupině), přijímá herní pravidla a tvořivě je rozvíjí (DV 14)
- prozkoumává témata z více úhlů pohledu a pojmenovává hlavní téma a konflikt; uvědomuje si analogie mezi fiktivní situací a realitou (DV 15)
- přistupuje k dramatické a inscenační tvorbě jako ke společnému tvůrčímu procesu, ve kterém přijímá a plní své úkoly, přijímá zodpovědnost za společnou tvorbu a prezentaci jejího výsledku (DV 15)
- rozpozná ve vlastní dramatické práci i v dramatickém díle základní prvky dramatu; pozná základní divadelní druhy a dramatické žánry a jejich hlavní znaky; kriticky hodnotí dramatická díla i současnou mediální tvorbu (DV 16)

Učivo

ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLADY DRAMATICKÉHO JEDNÁNÍ

psychosomatické dovednosti – práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace
herní dovednosti –vstup do role, jevištní postava; strukturace herní a jevištní situace
sociálně komunikační dovednosti – komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení, spolupráce, organizace tvůrčí skupinové práce

PROCES DRAMATICKÉ A INSCENAČNÍ TVORBY

náměty a témata v dramatických situacích – jejich nalézání a vyjadřování
práce na postavě – charakter, motivace, vztahy
konflikt jako základ dramatické situace – řešení konfliktu jednáním postav
dramatická situace, příběh – řazení situací v časové a příčinné následnosti, dramatizace literární předlohy
inscenační tvorba –dramaturgie, režie, herecká práce, scénografie, scénická hudba a zvuk
komunikace s divákem – prezentace, sebereflexe

RECEPCE A REFLEXE DRAMATICKÉHO UMĚNÍ

základní stavební prvky dramatu – situace, postava, konflikt, téma, vrchol, gradace
základní dramatické žánry – komedie, tragédie, drama
základní divadelní druhy –činohra, loutkové divadlo, opera, opereta, muzikál, balet, pantomima
současná dramatická umění a média – divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba
vybrané etapy a typy světového a českého divadla
výrazné osobnosti české a světové dramatické tvorby

5.11.2 Etická výchova

Charakteristika vzdělávacího oboru

Etická výchova je realizována začleněním do vzdělávacího obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů na 1. i 2. stupni.

Začlenění očekávaných výstupů *Etické výchovy* je uvedeno v osnovách jednotlivých vyučovacích předmětů ve sloupci Poznámky, a to zkratkou ET s číslem dle níže uvedených bodů.

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru tvoří následující témata:
Mezilidské vztahy a komunikace.
Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
Pozitivní hodnocení druhých.
Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
Komunikace citů.
Interpersonální a sociální empatie.
Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
Reálné a zobrazené vzory.
Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Na deset základních témat navazuje šest aplikačních témat, mezi která patří:
Etické hodnoty
Sexuální zdraví
Rodinný život
Duchovní rozměr člověka
Ekonomické hodnoty
Ochrana přírody a životního prostředí
Hledání pravdy a dobra jako součást přirozenosti člověka

Etická výchova vytváří celou řadu mezipředmětových vztahů. Ve vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace* ve vzdělávacím oboru *Český jazyk a literatura* navazuje E*tická výchova* na učivo naslouchání, mluvený projev, písemný projev a tvořivé činnosti s literárním textem a ve vzdělávacím oboru *Cizí jazyk* na učivo pravidla komunikace v běžných každodenních situacích. Ve vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* navazuje na učivo domov, škola, rodina, soužití lidí, chování lidí, základní globální problémy, ohleduplné chování k přírodě, ochrana přírody, partnerství, rodičovství a základy sexuální výchovy. Ve vzdělávací oblasti *Člověk a společnost* ve vzdělávacím oboru *Výchova k občanství* navazuje na učivo naše škola, obec, region, kraj, lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití, podobnost a odlišnost lidí, osobní rozvoj, vnitřní svět člověka a

lidská práva. Ve vzdělávací oblasti *Člověk a příroda* ve vzdělávacím oboru *Přírodopis* navazuje na učivo životní styl a ochrana přírody a životního prostředí. Ve vzdělávací oblasti *Člověk a kultura* ve vzdělávacím oboru *Výtvarná výchova* navazuje na učivo prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností a ověřování komunikačních účinků. Ve vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví* ve vzdělávacím oboru *Výchova ke zdraví* navazuje na učivo vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence a osobnostní a sociální rozvoj. V doplňujícím vzdělávacím oboru *Dramatická výchova* navazuje na učivo základní předpoklady dramatického jednání a proces dramatické a inscenační tvorby. Z průřezových témat navazuje především na vzdělávací obsah osobnostní a sociální výchovy, multikulturní výchovy, environmentální výchovy a mediální výchovy.

Etická výchova žáka především vede: k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světonázoru, k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Doplňující vzdělávací obor E*tická výchova* u žáka rozvíjí: sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život, samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy - 1. období
Žák
- si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci (ET 1)
- se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel (ET 2)
- si osvojí základní (předpoklady)vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým (ET 3)
- si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých (ET 4)
- zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky (ET 5)
- vyjadřuje city v jednoduchých situacích (ET 6)
- využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů (ET 7)
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc (ET 8)

Očekávané výstupy - 2. období
Žák
- reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku (ET 9)

- si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení (ET 10)
- se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách (ET 11)
- identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí (ET 12)
- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy (ET 13)
- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně(ET 14)

Učivo

ZÁKLADNÍ KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

komunikace při vytváření výchovného kolektivu – představení se, vytvoření základní komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace

základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích - pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva

základy neverbální komunikace- seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky

komunikace citů – identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu

POZITIVNÍ HODNOCENÍ SEBE A DRUHÝCH

sebepojetí - sebepoznání, sebehodnocení, sebepřijetí, sebeprezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování

pozitivní hodnocení druhých – v běžných podmínkách projevování pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu

akceptace druhého - zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých

TVOŘIVOST A ZÁKLADY SPOLUPRÁCE

tvořivost v mezilidských vztazích – vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování

schopnost spolupráce – radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce

elementární prosociálnost – darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství

ZÁKLADY ASERTIVNÍHO CHOVÁNÍ

iniciativa – ve vztahu k jiným, hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu

asertivní chování – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání

2. stupeň

Očekávané výstupy

Žák

- komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci (ET 1)
- respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí (ET 2)
- analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu (ET 3)
- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva (ET 4)
- rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory (ET 5)
- spolupracuje i v obtížných sociálních situacích (ET 6)
- je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení (ET 7)
- analyzuje etické aspekty různých životních situací (ET 8)
- se rozhoduje uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů (ET 9)
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy (ET 10)

Učivo

KOMUNIKACE

otevřená komunikace – úrovně komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách

aktivní naslouchání– cíle, výhody, zásady, způsob a nácvik aktivního naslouchání

DŮSTOJNOST A IDENTITA LIDSKÉ OSOBY

úcta k lidské osobě – lidská práva, zdroje lidských práv, svoboda, rovnost, potenciality člověka, pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích, občanská zralost

jedinečnost a identita člověka – rozvoj sebevědomí, hodnotová orientace,rozvoj sebeovládání a morálního úsudku, selfmanagement, úvahy nad mravními zásadami, radost a optimizmus v životě

ASERTIVNÍ CHOVÁNÍ

asertivní chování – přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochvaly, požádání o laskavost, stížnost, otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu

obrana před manipulací - asertivní techniky – manipulace, vysvětlení a nácvik jednotlivých asertivních technik

fair play – zdravá soutěživost, dodržování pravidel hry, asertivita a prosociálnost v soutěživých situacích, prosociálnost a sport

REÁLNÉ A ZOBRAZENÉ VZORY

pozitivní vzory versus pochybné idoly – senzibilizace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů, prosociální vzory ve veřejném životě, vzory ve vlastní rodině, vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny, smysl autority, vztah k autoritě

podpora pozitivního působení televize a medií – nabídka pozitivních vzorů v médiích, kritický přístup k působení médií, eliminace vlivu agrese, zvládání agrese, rozlišování mezi realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médii, media a volný čas

já – potenciální vzor pro druhé – smysl a cíl mého života, postoje, zodpovědný život, mé schopnosti a společnost, zdravý způsob života, autonomie a konformita

INICIATIVA A KOMPLEXNÍ PROSOCIÁLNOST

iniciativa a tvořivost – renatalizace, nácvik tvořivosti, prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve školním prostředí a v rodině, psychická a fyzická pomoc, ochota ke spolupráci, přátelství

iniciativa ve ztížených podmínkách – pozitivní formulace problému, pomoc anonymnímu člověku, veřejná osobní angažovanost

uplatnění komplexní prosociálnosti– bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa, vztah k menšinám, využití prosociálnosti v multikulturní společnosti, pozitivní vztah k diverzitám

APLIKOVANÁ ETICKÁ VÝCHOVA

etické hodnoty – zdroje etiky, osobní odpovědnost, smysl života, aplikace mravních zásad a hodnot, ctnosti, svědomí a jeho rozvoj

sexuální zdraví – zodpovědný vztah k sexualitě, mládí – příprava na lásku, sexuální identita, nezralé rodičovství

rodina – poznání vlastní rodiny a jejích pravidel, práva a povinnosti v rodině, role v rodině, formulace nevyslovených pravidel a očekávání, hodnota rodiny, zlepšení atmosféry v rodině, komunikace v rodině, úcta k členům rodiny, úcta ke stáří

duchovní rozměr člověka – obrana proti sektám, tolerance k lidem s jiným světovým názorem, informace o různých světonázorech

ekonomické hodnoty –rozumné nakládání s penězi, zájem o otázky národního hospodářství, vztah mezi ekonomikou a etikou, rozvíjení ekonomických ctností – šetrnost, podnikavost

ochrana přírody a životního prostředí – úcta k životu ve všech jeho formách, citový vztah člověka k přírodě, vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody, zodpovědnost za životní prostředí

5.11.3 Filmová/audiovizuální výchova

Charakteristika vzdělávacího oboru

Filmová/audiovizuální výchova je realizována začleněním do vzdělávacího obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů.
Začlenění očekávaných výstupů F*ilmové/audiovizuální výchovy* je uvedeno v osnovách jednotlivých vyučovacích předmětů ve sloupci Poznámky, a to zkratkou FaV s číslem dle níže uvedených bodů.

Filmová/audiovizuální výchova v etapě základního vzdělávání je koncipována jako metodické propojení několika tvůrčích činností:

- vlastní tvůrčí zkušenost z filmové/audiovizuální tvorby a jejího výsledku;
- schopnost vnímat díla vytvořená audiovizuálními výrazovými prostředky a uvědomovat si jejich hodnoty;
- potřeba zaujmout a formulovat názor na filmové/audiovizuální dílo.

Vlastní tvůrčí zkušenost žáků (od 2. období 1. stupně) zprostředkovávají tři vzájemně propojené a na sebe navazující okruhy činností, při nichž se uplatňuje subjektivita, pozorování a smyslové vnímání, fantazie, tvořivost a citlivost a při kterých se prohlubují komunikační schopnosti.

V základním vzdělávání se pozornost zaměřuje především na:

- přiblížení fyziologické podstaty vnímání pohybujících se obrazů, jejich předpokladů a možností; klíčovou roli světla v audiovizi; propojení a vztahy s ostatními obory umění; individuální pozorování a schopnost užívat v komunikaci audiovizuální – kinematografické sdělení; osvojení si specifického jazyka pro vyjadřování vlastních myšlenek a pocitů;
- znalost základních prvků audiovizuálního výrazu a jejich tvořivého využití; vytváření záběrů a jejich užití v elementární montáži; tvorbu drobného audiovizuálního tvaru jako hmatatelného výstupu praktické zkušenosti;
- individuální tvůrčí zkušenost a poučenější a intenzivnější vnímání filmových/audiovizuálních děl; užívání technologií jako prostředku k realizaci záměru, nikoliv jako cíle.

Filmová/Audiovizuální výchova v základním vzdělávání poskytuje žákům příležitost lépe pochopit společný základ umění a jeho význam v životě člověka a společnosti. Posiluje schopnost intenzivněji vnímat společnost a procesy, které v ní probíhají. Přispívá k rozvoji osobnosti žáka, vytvoření jeho hodnotového systému, etických postojů a aktivního vztahu ke společnosti.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- experimentuje se samostatně vytvořenými výtvarnými prvky a vytváří pohybové efekty, ve své tvorbě uplatňuje základy animace (FaV 1)
- využívá proces vzniku optického obrazu v dírkové komoře a s jeho principem pracuje při tvorbě optických obrazů a při tvůrčích experimentech (FaV 2)
- vytváří série fotografií a jiných statických vizualizací, následně s nimi experimentuje a využívá možností technologií vytvářejících pohybový efekt (FaV 3)

- experimentuje s několika světelnými zdroji a ověřuje jimi světelnou proměnu podoby trojrozměrného předmětu, lidské tváře (FaV 4)
- užívá světlo jako prostředek pro zachycení, zobrazení a modelaci skutečnosti (FaV 5)
- pozná některé historické přístroje užívané v minulosti k zachycení a promítání pohybu (FaV 6)
- slovně vyjadřuje děj, situace, příběh promítnutého filmu (animovaného, hraného) a zaujímá osobní stanovisko k jednání postav a vyjadřuje svůj názor na film jako celek (FaV 7)
- ve spolupráci s učitelem dílčím způsobem analyzuje použité prostředky a principy v ukázkách promítnutého filmu (FaV 8)

Učivo

UPLATNĚNÍ SUBJEKTIVITY, POZOROVÁNÍ, SMYSLOVÉHO VNÍMÁNÍ

kresby vytvořené různými technikami, pořízené v sériích pro vytvoření iluze pohybu, vizuální hry s těmito prvky

cvičení vnímavosti: pozorování reálných dějů a schopnost jejich verbální reflexe, vyprávění obsahu promítnutého filmu, hry se třemi malými světelnými zdroji

ovlivňování obrazové podoby trojrozměrného předmětu a lidské tváře světlem

UPLATNĚNÍ KREATIVITY, FANTAZIE A SENZIBILITY

pohyb jako základní princip kinematografie, jeho fyziologické předpoklady – doznívání zrakového vjemu jako předpoklad vzniku kinetického obrazu jednoduchým záznamem

tvořivé uchopení situace promítnutého filmu a její individuální nebo kolektivní inscenace (švédování)

KOMUNIKACE, POSILOVÁNÍ A PROHLUBOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH SCHOPNOSTÍ

základní skladebná cvičení

základy montáže obrazových prvků se záměrem zobrazit – vizuálně vyprávět – plynulý děj, situaci

komunikace vlastních záměrů a námětů v kolektivu, zhodnocení a rozbor vlastní i umělecké produkce

projekce a analýzy vybraných filmů všech základních proudů audiovize (dokument, fabulace – hraný film, výtvarný – animovaný film)

2. stupeň

Očekávané výstupy

Žák

- pracuje se základními prvky filmového záběru (velikost, úhel, obsah) a tvořivě je užívá v jednoduchých praktických cvičeních a námětech (FaV 10)
- při tvůrčí práci a experimentování využívá základy zrakového vnímání (doznívání a nedokonalosti) pro vznik iluze pohybu (FaV 11)

- uplatňuje své znalosti o podstatě a účinku světla jako důležitého výrazového prostředku (FaV 12)
- užívá barvu jako výrazový a dramaturgický prostředek pohyblivého obrazu při vlastní tvorbě a experimentování (FaV 13)
- pracuje samostatně s jednoduchou kamerou (fotoaparátem) a ovládá její (jeho) základní funkce pro svůj tvůrčí záměr (FaV 14)
- na základě zkušeností získaných při práci s kamerou a fotoaparátem rozeznává základní rozdíly mezi zrakovým vjemem jasové reality a její reprodukcí a uplatňuje je ve vlastní tvorbě (FaV 15)
- uplatňuje jednoduché skladebné postupy a jednoduchý střihový program pro jednoduché filmové vyprávění, využívá přitom materiál vlastní i zprostředkovaný (FaV 16)
- zhodnotí význam základních sdělovacích funkcí a estetických kvalit obrazové i zvukové složky audiovize a záměrně s nimi pracuje při natáčení i skladebném dokončování vlastního projektu (FaV 17)
- rozeznává základní výrazové druhy filmové tvorby (dokument, fabulace, animace) a chápe podstatu jejich výrazových prostředků (FaV 18)
- přijímá po dohodě s ostatními členy týmu roli v tvůrčím týmu a aktivně ji naplňuje (FaV 19)
- slovně i písemně se vyjadřuje k vlastnímu záměru a především jeho obsahové struktuře (FaV 20)
- formuluje názor na vybrané filmové/audiovizuální dílo a porovnává ho s názorem ostatních (FaV 21)
- v diskuzi zaujímá postoj k zobrazovaným etickým hodnotám a estetickým kvalitám sledovaného filmu nebo televizního programu (FaV 22)

Učivo

UPLATNĚNÍ SUBJEKTIVITY, POZOROVÁNÍ, SMYSLOVÉHO VNÍMÁNÍ

série jednoduchých fotografií dle vlastních námětů, vizuální hry s těmito prvky pro vytváření iluze pohybu
cvičení vnímavosti, intenzity pozorování reálných dějů, situací a jejich slovní a písemná reflexe
základní rozdíly mezi zrakovým vjemem jasové skutečnosti a její reprodukcí, praktická cvičení s kamerou a fotoaparátem

UPLATNĚNÍ KREATIVITY, FANTAZIE A SENZIBILITY

hlavní prvky filmového záběru (velikost, kompozice, úhel pohledu), jejich význam ve vztahu
k zobrazovanému obsahu
světelná skutečnost a její úpravy pro kinematografické zobrazení; stylizace světelné reality
barevná realita, současný a následný kontrast, manipulace s barvami v procesu kinetické reprodukce
ovládání základních funkcí snímací techniky
vytvoření série záběrů se záměrem vazby
estetické kvality obrazových prvků záběru a jejich organizace
zvuková složka audiovizuálního výrazu a její hlavní elementy
tvůrčí syntéza obrazové a zvukové složky

KOMUNIKACE, POSILOVÁNÍ A PROHLUBOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH SCHOPNOSTÍ

navazující skladebná cvičení – orientace při vytváření časoprostorových vztahů v řazení záběrů
základní formy scénáristické přípravy a prezentace námětu
komunikace vlastních záměrů a námětů v kolektivu, zhodnocení a rozbor vlastní i umělecké produkce
projekce a analýzy vybraných filmů základních proudů audiovize

5.11.4 Taneční a pohybová výchova

Charakteristika vzdělávacího oboru

Taneční a pohybová výchova je realizována začleněním do vzdělávacího obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů na 1. i 2. stupni.

Začlenění očekávaných výstupů taneční a pohybové výchovy je uvedeno v osnovách jednotlivých vyučovacích předmětů ve sloupci Poznámky, a to zkratkou TPV s číslem dle níže uvedených bodů.

Doplňující vzdělávací obor *Taneční a pohybová výchova* (dále jen TPV) poskytuje možnost obohatit vzdělávací obsah základního vzdělávání ve vzdělávací oblasti *Umění a kultura*. Vymezený vzdělávací obsah podporuje rozvoj kreativity žáků prostřednictvím tance vycházejícího z přirozeného pohybu člověka.

Tento doplňující vzdělávací obor vytváří další prostor pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí, zejména kompetencí sociálních a personálních, komunikativních a občanských, a zároveň přispívá k dosahování cílů základního vzdělávání.

Obsahem*Objevování svého místa*jsou činnosti, jejichž prostřednictvím žák hledá a poznává prostor svého těla, a které zprostředkují a vizualizují představu fyzického propojení tělesnosti s prostorem a prostředím. Pocit poznání a uvědomění si svého těla v prostorovém kontextu vede k uvědomění si své jedinečnosti v rámci sounáležitosti s celkem – napojení se na řád věcí. Toto poznání doprovází úcta, pokora a svoboda.

Obsahem *Rozvíjení inteligence těla*jsou činnosti směřující k rozvíjení přirozeného používání pohybu v závislosti na individuálních anatomických, fyziologických a psychologických předpokladech žáka. Jedná se o dlouhodobý proces podmíněný vůlí, směřující ke kvalitám rozvíjeným a získávaným v závislosti na záměru, talentu a inteligenci. Činnosti směřující k rozvíjení inteligence těla nejsou cestou mechanického opakování a drilu.

Obsahem *Původnosti/originality*jsou činnosti, které rozvíjejí osobnost žáka a během dlouhodobého procesu mu pomáhají hledat jedinečný způsob jeho vyjádření světa. Smyslem skutečné *Původnosti/originality* není upoutávat pozornost za každou cenu. Je to cesta jedinečně uchopeného již existujícího tvarosloví. Záměrem je pomáhat vyrůst osobnostem, které budou této původnosti schopny.

Obsahem*Vytváření společenství*jsou činnosti, které evokují prožitek sounáležitosti a sdílení. Tanec může zprostředkovat prožitek společenství jako jednu ze základních lidských potřeb. TPV navozuje pocity sounáležitosti a sdílení, čímž působí proti odcizení a vykořenění a podporuje pozitivní (partnerskou) sociální interakci.

K uplatňování domén TPV dochází prostřednictvím celého vzdělávacího obsahu. Učivo je rozčleněno do sedmi okruhů činností: pohybová průprava, prostorové cítění, vzájemné vztahy, pohyb s předmětem, pohybové a taneční hry, hudba a tanec, improvizace – činnosti v rámci tohoto okruhu se na 2. stupni ZŠ více zaměřují na vlastní tvorbu žáků s využitím individuálních možností a schopností žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- rozumí základním pravidlům správného držení těla ve smyslu statickém i kinetickém (TPV 1)
- vnímá a prožívá základní prostorové pojmy a půdorysné dráhy pohybu (TPV 2)
- rozlišuje základní dynamické stupně pohybu (TPV 3)
- rozlišuje základní členění času – vědomě používá různá tempa včetně zrychlování a zpomalování, pracuje s pauzou (TPV 4)
- zvládá základní druhy kroků pro pohyb z místa a dokáže je správně používat (TPV 5)
- navazuje pozitivní partnerské vztahy v malé skupině (TPV 6)
- aktivně vnímá hudební doprovod, reaguje na změny tempa, rytmu, tělem vyjádří hudební melodii, vnímá a vyjadřuje hudební frázování (TPV 7)
- je schopen jednoduché krátké pohybové improvizace vedené pohybovým, hudebním nebo tematickým zadáním (TPV 8)
- přijímá a respektuje pravidla her (TPV 9)
- zvládá základní prvky obratnosti (TPV 10)

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- vědomě přenáší pravidla správného držení těla do běžného života (TPV 11)
- uplatňuje správné návyky používání svého těla, rozumí pojmu přirozený (správný, zdravý) pohyb (TPV 12)
- vnímá a v pohybu aplikuje základní prostorové vztahy (TPV 13)
- rozlišuje a vědomě používá základní dynamické stupně pohybu (TPV 14)
- vnímá a vyjádří pohybem dvoudobost, třídobost a čtyřdobou (TPV 15)
- slyší a vyjadřuje pohybem jednoduché rytmické modely (TPV 16)
- přijme a respektuje řád hudebního frázování (TPV 17)
- navazuje vzájemné pozitivní vztahy i ve větších celcích a skupinách (TPV 18)
- improvizuje na jednoduché náměty podpořené hudebním doprovodem (TPV 19)

Učivo

POHYBOVÁ PRŮPRAVA

cvičení, která vypracovávají „svalový korzet“ osového orgánu (pánev, páteř, šíje a hlava)
cvičení aktivující hlavní tělesné těžiště
cvičení upevňující osové postavení dolních končetin
cvičení zaručující možnost propojení pohybu horních končetin s pohybem trupu
cvičení, která zvyšují hybnost kloubního systému a přiměřeně zatěžují svalový aparát

PROSTOROVÉ CÍTĚNÍ

základní prostorové vztahy (výška – hloubka, vpřed – vzad, vpravo – vlevo, daleko – blízko)
půdorysné dráhy pohybu (přímka, úsečka, oblá linka, kruh)
prostorové dráhy pohybu
prostorové cítění jako zážitek

VZÁJEMNÉ VZTAHY

vztahy partnerské (vyvážené)
vztahy dominantní a subdominantní
dvojice, trojice, kruh, řada, skupina – v různých způsobech držení
důvěra a porozumění jako základ vzájemných vztahů

POHYB S PŘEDMĚTEM

předmět jako bezprostřední podnět k pohybu a ke hře
princip techniky práce s náčiním (souhra těžiště těla s těžištěm předmětu)
přístupné druhy náčiní pro argumentaci rozličných pohybových principů (míče, švihadla, obruče různých velikostí, stuhy, tyče apod.)
hra s předmětem, který přispívá k elementární schopnosti vyjádřit obsah pohybu a ke koncentraci

POHYBOVÉ A TANEČNÍ HRY

hra jako základ umělecké činnosti
hry kladoucí požadavky na různé psychické procesy, vlastnosti a stavy
hry učící senzomotorické koordinaci
hry přispívající k formování charakteru a mravní výchově
hry s náčiním, motivované hudbou, hry prostorové, s rozpočítáváním, se zpěvem, na honěnou, hádanky, hry s napodobováním

HUDBA A TANEC
aktivní naslouchání hudby podněcující k pohybu
rozvíjení dialogu mezi hudbou a tancem
rytmus, melodie, dynamika, harmonie
pohybové cítění dvoudobosti, třídobosti – sudých a lichých taktů obecně

IMPROVIZACE
improvizace v rámci průpravných cvičení
improvizace jako svět absolutní svobody

2. stupeň

Očekávané výstupy
Žák
- uplatňuje správného držení těla a dovednosti přirozeného pohybu nejen při výuce, ale i v běžném životě (TPV 20)
- vnímá měnící se prostorové vztahy a aktivně vytváří partnerství mezi svým tělem a prostorem (TPV 21)
- navazuje vzájemné vztahy a aktivně spoluvytváří společenství (TPV 22)
- používá své tělo jako nástroj sebevyjádření (TPV 23)
- v improvizaci i tvorbě uplatňuje své vlastní zkušenosti a zážitky (TPV 24)

Učivo

POHYBOVÁ PRŮPRAVA
přístup k vlastnímu tělu v měnících se podmínkách dospívání
cvičení zvyšující fyzickou sílu a obratnost
cvičení zvětšující kloubní pohyblivost
cvičení pohybové paměti
koordinačně obtížné pohybové vazby

PROSTOROVÉ CÍTĚNÍ
cvičení aktivující hlavní tělesné těžiště
cvičení zvyšující hybnost pánevní oblasti

dráhy tělesného těžiště určující směr i způsob pohybu z místa
půdorysné dráhy – osmička s dostředivým sklonem, dráhy s dostředivým i odstředivým sklonem
prostorové stopy zaznamenávané tělem
tělesný cit pro obousměrnou komunikaci s prostorem

VZÁJEMNÉ VZTAHY
partnerství, dominance a subdominance ve složitějších obměnách
volná seskupení
vzájemné vztahy uskutečňované bez přímého tělesného kontaktu

POHYB S PŘEDMĚTEM
souhra s předmětem podmíněná soustředěností
pohyb předmětu jako prostředek pro porozumění pohybu vlastního těla
náčiní jako nástroj poznávání (prostorové dráhy, vzájemné vztahy, rytmické cítění)
pohybové a taneční hry s náčiním

HUDBA A TANEC
dialog hudba – tanec
rozbor hudební skladby pro vytvoření jednoduché taneční kompozice
hudební skladby vhodné pro taneční ztvárnění a jejich aktivní vyhledávání (s důrazem na současnou hudební tvorbu)

IMPROVIZACE A TVORBA
improvizace na náročnější náměty (verbální i hudební)
základy taneční kompozice – práce s motivem
reflexe odlišných postupů tvorby taneční kompozice s respektováním autorství
společná analýza a hodnocení žáky vytvořené taneční kompozice

5.12 Gramotnosti ve vzdělávání

5.12.1 Finanční gramotnost

Vymezení pojmu

Finanční gramotností se rozumí soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb.

Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen. Je schopen odpovědně spravovat osobní i rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace.

Oblast finanční gramotnosti zahrnuje gramotnost peněžní (dovednosti spravovat hotovostní a bezhotovostní peníze, transakce s nimi a správa nástrojů k tomu určených – běžný účet, apod.), cenovou gramotnost (dovednost porozumět cenovým mechanismům a inflaci) a gramotnost rozpočtovou (kompetence nezbytné pro správu osobního nebo rodinného rozpočtu).

Začlenění do ŠVP

Na I. stupni ZŠ je *finanční gramotnost (FG)* součástí vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* v tematickém celku *Lidé kolem nás*. Na II. stupni je nejčastěji realizován ve vzdělávací oblasti *Člověk a společnost* ve vzdělávacím oboru *Výchova k občanství*. Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je předepsána na I. i na II. stupni ZŠ. S finanční gramotností se nejčastěji setkají na II. stupni v tematickém celku *Provoz a údržba domácnosti*. Konkrétní výstupy jsou začleněny v jednotlivých vyučovacích předmětech, kterých se nejvíce toto téma týká.

Při realizaci FG je využívána i nabídka externích pracovníků z bankovního prostředí.

5.12.2 Čtenářská gramotnost

Vymezení pojmu

Čtenářská gramotnost byla vymezena jako soubor vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot. Je celoživotně se rozvíjející vybaveností člověka vědomostmi, schopnostmi, postoji a hodnotami potřebnými pro využívání všech druhů textů v různých individuálních i sociálních souvislostech. Prolíná se v ní několik rovin:

- *vztah ke čtení* (tj. potěšení z četby a vnitřní potřeba číst)
- *doslovné porozumění přečtenému* (tj. dovednost dekódovat psané texty a budovat porozumění na doslovné úrovni se zapojením dosavadních znalostí a zkušeností)
- *vysuzování a hodnocení* (tj. dovednost vyvozovat závěry z přečteného textu a posuzovat – kriticky hodnotit texty z různých hledisek, včetně sledování autorských záměrů
- *metakognice* – dovednost a návyk seberegulace (tj. dovednost reflektovat záměr vlastního čtení, v souladu s ním volit texty a způsob čtení, sledovat a vyhodnocovat vlastní porozumění čtenému textu a cíleně volit strategie pro lepší porozumění, překonávání obtížnosti obsahui složitosti vyjádření)
- *sdílení* (tj. ochota sdílet své prožitky, porozumění a pochopení s dalšími čtenáři, všímání si shod, přemýšlení o rozdílech)

- *aplikace* (tj. využívání čtení k seberozvoji i ke všemu konání)

Cíle:

Čtenářská gramotnost je nezbytným předpokladem k rozvíjeníklíčových kompetencí, zejména kompetence k učení. Pomáhá k dosažení dalších cílů, které jsou důležité k úspěchu v pracovním i osobním životě. Rozvojem *čtenářské gramotnosti* se zaměřujeme na:

- zvyšování úrovně čtenářské gramotnosti u žáků rozvojem informační gramotnosti
- rozšiřování slovní zásoby žáků pomocí práce s texty (tištěné lineární texty, texty z internetu, texty ze sociálních sítí)
- zlepšování techniky čtení
- vedení žáků k pozitivnímu vztahu ke čtení
- motivování žáků ke čtení
- využívání čtenářské strategie a metod kritického myšlení ve vyučovacích hodinách
- zavádění pravidelných čtenářských dílen ve všech třídách
- zavádění třídní knihovny na druhém stupni

Rozvoji *čtenářské gramotnosti* napomáhá výrazně i rozvoj informační gramotnosti (zejména využívání internetu) a ICT gramotnosti.

Začlenění do ŠVP

Čtenářská gramotnost se především stává součástí vzdělávacích oborů *Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk*. Své nezastupitelné místo má ale i v dalších vzdělávacích oblastech - *Matematika a její aplikace, Informační a komunikační technologie, Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Člověk a zdraví*(vzdělávací obor *Výchova ke zdraví*).

6. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Hodnocení žáka probíhá pravidelně během výchovně vzdělávacího procesu v průběhu celé školní docházky. Hodnocení provádí učitel průběžně ve výuce po celý školní rok. Na konci klasifikačního období je vyjádřeno známkou, slovním nebo kombinovaným hodnocením. Do tohoto procesu se zapojuje také sám žák posuzováním vlastních výkonů (sebehodnocením).

Pravidla pro hodnocení a klasifikaci žáků

Žák je v průběhu školní docházky pravidelně klasifikován známkami v pololetí a na konci školního roku. Na základě individuálního přístupu k žákům je možné po dohodě s rodiči použít slovního nebo kombinovaného hodnocení. Hodnocení žáků vychází z § 51 – 53 školského zákona.

Hodnocení žáka vychází z Úmluvy o právech dítěte. Hodnotíme dosažení osobních pokroků bez srovnávání s ostatními žáky.

Součástí hodnocení je i sebehodnocení žáků, uvědomit si vlastní možnosti a rezervy a snaha objektivně posoudit nejen výsledek své práce, ale také vynaložené úsilí.

Důležitou podmínkou efektivního učení je zpětná vazba. Žák získává informace o správnosti postupu, průběhu a výsledku své práce. Při poskytování zpětné vazby je nutná vhodná formulace. Hodnocení by mělo být pozitivní.
Vedeme žáka od vnější motivace (známkou) k motivaci vnitřní (sám si uvědomí potřebu učit se).

K očekávaným výstupům si tvoříme vlastní kritéria. Některá si tvoří žáci sami.

Žák ví:

- proč se to učí
- jakým způsobem to bude prokazovat
- jak za to bude hodnocen

Základní pravidla pro klasifikaci

Známkou jsou klasifikováni žáci v prvním až devátém ročníku. Slovní hodnocení je poskytováno žákům, kterým je doporučeno PPP a jejichž rodiče o ně požádali.

Klasifikuje se pouze probrané a procvičené učivo. Učitel individuálně přistupuje k žákům s SPU. Vychází z požadovaných kompetencí, které má žák získat. Známka z vyučovacího předmětu nezahrnuje hodnocení žákova chování. Zjišťování vědomostí žáků je prováděno efektivními způsoby, které nahrazují klasické zkoušení u tabule.

Základní pravidla pro slovní hodnocení

Slovní hodnocení se soustředí pouze na žákův výkon. Soustřeďuje se na to, co se žák naučil, co dokázal, jaké nedostatky má odstranit. Hodnotí aktuální výkon, porovnává jej s předchozími výkony. Je adresně určeno žákovi. Nesmí ublížit.

Hodnocení žáků se specifickými poruchami učení

Tito žáci jsou integrováni v běžné třídě, na doporučení PPP je pro ně vypracován individuální plán. Ten je projednán s rodiči i žákem, je stanovena míra jejich spolupráce. Rodiče jsou pravidelně informováni, výsledky školní práce a další postup jsou s nimi projednávány.

Obecná kritéria hodnocení žáka

- otevřenost k dětem i k rodičům
- účast žáků na hodnotícím procesu
- hodnocení individuálního pokroku bez srovnávání s ostatními
- srozumitelnost
- věcnost

Hodnocení a klasifikace se řídí Klasifikačním řádem a Pravidly pro udílení výchovných opatření. Oba dokumenty jsou přílohou ŠVP a Školního řádu.

7. Obsah

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM 1
1. Identifikační údaje 2
2. Charakteristika školy 4
3. Charakteristika ŠVP 8
Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami 9
Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných 11
Průřezová témata 14
4. Učební plán ZŠ Jankov 20
5. Učební osnovy 22
5.1 Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace 22
5.1.1 Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura 23
5.1.1.1 Název vyučovacího předmětu: Český jazyk 23
5.1.2 Vzdělávací obor: Cizí jazyk 54
5.1.2.1 Název vyučovacího předmětu: Anglický jazyk 54
5.1.3. Další cizí jazyk 76
5.1.3.1 Název vyučovacího předmětu: Německý jazyk 76
5.1.3.2 Název vyučovacího předmětu: Ruský jazyk 82
5.2 Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace 91
5.2.1 Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace 91
5.2.1.1 Název vyučovacího předmětu: Matematika 91
5.3 Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie 128
5.3.1 Vzdělávací obor: Informační a komunikační technologie 129
5.3.1.1 Název vyučovacího předmětu: Informatika 129
5.4 Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět 138
5.4.1 Vzdělávací obor: Člověk a jeho svět 138
5.5 Vzdělávací oblast: Člověk a společnost 164
5.5.1 Vzdělávací obor: Dějepis 165
5.5.1.1 Název vyučovacího předmětu: Dějepis 165
5.5.2 Vzdělávací obor: Výchova k občanství 180
5.5.2.1 Název vyučovacího předmětu: Občanská výchova 180
5.6 Vzdělávací oblast: Člověk a příroda 194
5.6.1 Vzdělávací obor: Fyzika 195
5.6.1.1 Název vyučovacího předmětu: Fyzika 195

5.6.2 Vzdělávací obor: Chemie ... 206
5.6.2.1 Název vyučovacího předmětu: Chemie ... 206
5.6.3 Vzdělávací obor: Přírodopis ... 217
5.6.3.1 Název vyučovacího předmětu: Přírodopis ... 217
5.6.4 Vzdělávací obor: Zeměpis ... 238
5.6.4.1 Název vyučovacího předmětu: Zeměpis ... 238
5.7 Vzdělávací oblast: Umění a kultura ... 256
5.7.1 Vzdělávací obor: Hudební výchova ... 257
5.7.1.1 Název vyučovacího předmětu: Hudební výchova ... 257
5.7.2 Vzdělávací obor: Výtvarná výchova ... 270
5.7.2.1 Název vyučovacího předmětu: Výtvarná výchova ... 270
5.8 Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví ... 284
5.8.1 Vzdělávací obor: Výchova ke zdraví ... 285
5.8.1.1 Název vyučovacího předmětu: Výchova ke zdraví ... 285
5.8.2 Vzdělávací obor: Tělesná výchova ... 298
5.8.2.1 Název vyučovacího předmětu: Tělesná výchova ... 298
5.9 Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce ... 321
5.9.1 Vzdělávací obor: Člověk a svět práce ... 322
5.9.1.1 Název vyučovacího předmětu: Pracovní činnosti ... 322
5.10 Průřezové téma: Osobnostní a sociální výchova ... 341
5.10.1 Název vyučovacího předmětu: Osobnostní a sociální výchova ... 341
5.11 Doplňující vzdělávací obory ... 346
5.11.1 Dramatická výchova ... 346
5.11.2 Etická výchova ... 349
5.11.3 Filmová/audiovizuální výchova ... 353
5.11.4 Taneční a pohybová výchova ... 357
5.12 Gramotnosti ve vzdělávání ... 361
5.12.1 Finanční gramotnost ... 361
5.12.2 Čtenářská gramotnost ... 362
6. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků ... 364
7. Obsah ... 366